

พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในเขตชุมชนชาวจีนกรุงเทพมหานคร

นายฉนทร์พย์ มีทรัพย์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

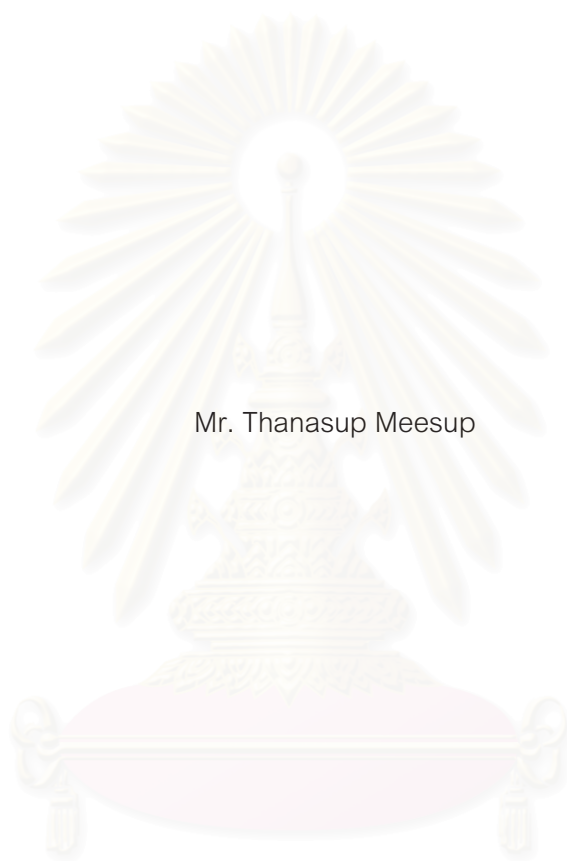
สาขาวิชาโทศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION BEHAVIOR FOR ORIGINAL LANGUAGE TRANSMISSION OF CHINESE
COMMUNITY IN BANGKOK

Mr. Thanasup Meesup

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พฤติกรรม การสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในเขตชุมชน ชาวจีนกรุงเทพมหานคร
โดย	นายธนทรัพย์ มีทรัพย์
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์

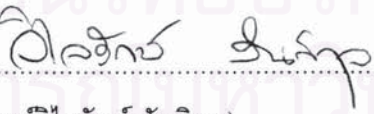
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ยูบล เบญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา)

๑๑๐ - ๑๐๗๙๙๖
..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์วิไลรักษ์ สันติกุล)

ธนทรัพย์ มีทรัพย์ : พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนเขตชุมชนชาวจีน
กรุงเทพมหานคร (COMMUNICATION BEHAVIOR FOR ORIGINAL LANGUAGE
TRANSMISSION OF CHINESE COMMUNITY IN BANGKOK) อ. ที่ปรึกษา: รศ.อุบลวรรณ
เปรมศรีรัตน์, 225 หน้า.

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการ
สื่อสารในบริบทต่าง ๆ 2) พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน ของชาวจีนในชุมชนชาวจีนย่าน
เยาวราช ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกใน
ครอบครัวชาวจีนในชุมชนชาวจีนย่านเยาวราช จำนวน 10 ครอบครัว ครอบครัวละ 3 รุ่น

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในบริบทชีวิตประจำวันมีอยู่ 2 รูปแบบ คือพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีน
ภายในและภายนอกครอบครัวโดยมีทั้งรูปแบบการพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เป็นกิจจะลักษณะ และพฤติกรรมการ
สื่อสารภาษาจีนที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ มีทั้งพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนส่วน ๆ และพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนปน
ไทย ผ่านรูปแบบประโยคซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ
2. พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนขึ้นอยู่กับทักษะทางภาษาจีนของแต่ละคน จะมีความจริงจังในการสื่อสาร
ภาษาจีนกันมากที่สุดคือ ระหว่างสมาชิก รุ่น 1 กับ รุ่น 1 รองลงมาก็คือ สมาชิก รุ่น 1 กับ รุ่น 2 ส่วนพฤติกรรมการสื่อสาร
ภาษาจีนระหว่างรุ่น 1 กับสมาชิก รุ่น 3 ส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนปนไทย และอาจจะไม่มีพฤติกรรม
การสื่อสารภาษาจีนระหว่างรุ่น ระหว่างสมาชิก รุ่นที่ 2 กับสมาชิก รุ่นที่ 3 ในบางครอบครัว
3. พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง มีทั้งเกิดขึ้นในครอบครัวและนอกครอบครัว
ซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การสืบทอดแบบทางตรงและทางอ้อม ยกตัวอย่างเช่น การปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ การสอน การ
บังคับ การใช้ภาษาจีนในชีวิตประจำวัน การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน การโน้มน้าวใจให้เห็นถึง
ความสำคัญของภาษาจีน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา...การประชาสัมพันธ์.....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา...นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2549.....

4885088128 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: Communication Behavior/Chinese Language Transmission.

THANASUP MEESUP: COMMUNICATION BEHAVIOR FOR ORIGINAL LANGUAGE TRANSMISSION OF CHINESE COMMUNITY IN BANGKOK. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.UBONWAN PREMSRIRAT, 225 pp.

The objectives of this qualitative research are to study the Chinese language usage in daily life, and Chinese language transmission of Chinese community in China town. The research employs in-depth interviews of ten families which must consist of three generations.

The results are shown as this following:

1. There are two kinds of the Chinese language usage in daily life: the usage for communication inside family and the usage for communication outside family which are intended and unintended communication. Each family speaks original language when communicates inside family. The sentence substances involve daily life and occupational communication.

2. Chinese language usage depends on each individual's skills. Only Chinese language is used within the first generation. Most families use only Chinese language for communication between the first generation and the second generation. While others use both Chinese and Thai language.

3. Chinese language is transmitted through direct and indirect communications behaviors. Each family employs different methods to transmit the Chinese language. For instance, speaking Chinese to set on example, teaching family members to speak Chinese, forcing them to speak Chinese in family communication, exposing Chinese media and emphasizing the important of Chinese language.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department Public Relations.....Student's signature.....

Field of study Development Communication Advisor's signature Ubonwan Premsrirat.

Academic year 2006.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสะดวกมาจาก รศ.อุบลวรรณ เปรมศิริรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำแนะนำดี ๆ และยังคงคอยตรวจทานแก้ไขจุดบกพร่องมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ รศ.พัชนี เขยจรรยา ประธานกรรมการสอบ และ อาจารย์วิไลรักษ์ สันติกุล กรรมการ ที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ผ่านไปได้ด้วยดี รวมทั้งขอบคุณคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์พัฒนการทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ต่าง ๆ ให้ตลอดเวลา 2 ปีที่ศึกษาอยู่

ขอขอบพระคุณ คุณปรีดา ปรัตถจริยา (แฟนพันธุ์แท้เยาวราช) คุณสมชัย กวางทองพานิชย์ คุณเจี๊ยะ หมิง เหลี่ยน และครอบครัวชาวจีนทั้ง 10 ครอบครัวที่กรุณาอมสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้ข้าพเจ้าไปสัมภาษณ์และท่านก็ให้ความร่วมมือด้วยดี

ขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น DEV COMM รุ่น 28 ที่ต่างฝ่ายต่างก็ให้กำลังใจกันตลอดมา และคอยกระตุ้นให้ทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ โดยเฉพาะ ผึ้ง กระแป๋ง พี่ก้อง ตาด น้องฝ้าย ดิว เซน แก๊สแนน โอ ตึก พี่ไซติ พี่ปุยนุ่น ด้วย

ขอขอบพระคุณ คุณภูริรัตน์ (เพื่อนเค) ซึ่งคอยเป็นกำลังและให้คำปรึกษา จนสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์คำล่า มุสิกกา ซึ่งส่งกำลังใจมาให้โดยตลอด

สุดท้ายขอขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ที่ได้เลี้ยงและส่งเสริมค่าเล่าเรียนเพื่อให้ลูกเดินทางมาถึงจุดที่สำคัญของชีวิต คือ จบการศึกษาตามที่ตั้งใจอย่างภูมิใจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหำนำการวิจัย.....	8
จุดประสงค์การวิจัย.....	8
ขอบเขตการศึกษา.....	8
การนิยามศัพท์.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ตอนที่ 1 แนวคิดเรื่องการสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษา.....	13
ตอนที่ 2 แนวความคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และกลุ่มชาติพันธุ์ชาวจีน.....	14
ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมสื่อสาร.....	20
ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีเรื่องการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ.....	27
- การสื่อสารระหว่างบุคคล.....	27
- แนวคิดเรื่องการสื่อสารต่างวัฒนธรรม.....	30
ตอนที่ 5 แนวคิดขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับภาษา.....	37
ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาสังคม.....	40
ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	44
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	44
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	45
กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	45

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การเก็บข้อมูล.....	46
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	46
บทที่ 4 ผลการวิจัยข้อมูลด้านพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง.....	47
สรุป ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง.....	50
ครอบครัวที่ 1 คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง.....	52
ครอบครัวที่ 2 คุณกิมเล็ง แซ่โจ้ว.....	58
ครอบครัวที่ 3 คุณอาสี แซ่ตั้ง.....	64
ครอบครัวที่ 4 คุณหลิน เหย แซ่หย่าง.....	72
ครอบครัวที่ 5 คุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม.....	79
ครอบครัวที่ 6 คุณทิม บุญวิไลลักษณ์.....	85
ครอบครัวที่ 7 คุณ หมิง เหลียน แซ่เจ็ง.....	90
ครอบครัวที่ 8 คุณกัม จ้ง แซ่ยิบ.....	96
ครอบครัวที่ 9 คุณเหน่ ชัน แซ่จอง.....	102
ครอบครัวที่ 10 คุณ หลิม เต้า วา.....	108
ทักษะการใช้ภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง.....	115
พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของแต่ละรุ่น.....	124
สรุป พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว.....	146
พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของแต่ละรุ่น.....	147
สรุป พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว.....	161
บทที่ 5 ผลการวิจัยข้อมูลด้านพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอด	
ภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง.....	162
สรุป พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน	
ของชาวจีนในเขตชุมชนชาวจีนในกรุงเทพมหานคร.....	197
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	200
รายการอ้างอิง.....	213
ภาคผนวก.....	216
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	225

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงเขตการปกครองของจีน.....	6
ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลประเทศและจำนวนประชากรชาวจีนที่อพยพไปอาศัยอยู่.....	7
ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลหน้าที่ของพฤติกรรมการสื่อสารโดยแบ่งตามหน้าที่ผู้รับสารและส่งสาร..	15
ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลชื่อและอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	49
ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 1.....	115
ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 2	117
ตารางที่ 8 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 3	121
ตารางที่ 9 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 กับรุ่นที่ 2	124
ตารางที่ 10 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 กับรุ่นที่ 3	129
ตารางที่ 11 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 2 กับรุ่นที่ 1.....	133
ตารางที่ 12 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 2 กับรุ่นที่ 3.....	136
ตารางที่ 13 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 3 กับรุ่นที่ 1.....	139
ตารางที่ 14 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 3 กับรุ่นที่ 2.....	142
ตารางที่ 15 แสดงพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 1	147
ตารางที่ 16 แสดงพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 2	152
ตารางที่ 17 แสดงพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 3	158
ตารางที่ 18 แสดงข้อมูลชื่อและอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	162
<u>ตารางแสดงพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน</u>	
ตารางที่ 19 ครอบครัวที่ 1 คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง.....	183
ตารางที่ 20 ครอบครัวที่ 2 คุณกิม เลี้ยง แซ่ไฉ่ว.....	184
ตารางที่ 21 ครอบครัวที่ 3 คุณอาสี่ แซ่ตั้ง.....	186
ตารางที่ 22 ครอบครัวที่ 4 คุณหลิน เหอ แซ่หยาง.....	188
ตารางที่ 23 ครอบครัวที่ 5 คุณซิม ฮึง แซ่ลิ้ม.....	190
ตารางที่ 24 ครอบครัวที่ 6 คุณทิม บุญวิไลลักษณ์.....	191
ตารางที่ 25 ครอบครัวที่ 7 คุณ หมิง เหลียน แซ่เจ็ง.....	191
ตารางที่ 26 ครอบครัวที่ 8 คุณกัม จ้ง แซ่ยิบ.....	193
ตารางที่ 27 ครอบครัวที่ 9 คุณเหน่ ชัน แซ่จอง	195
ตารางที่ 28 ครอบครัวที่ 10 คุณหลิม เต้า วา	196

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการ พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมจีน.....	36
--	----

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“ภาษา” นอกจากเป็นตัวบ่งบอกถึงควมมีวัฒนธรรมการสื่อสารของชนในชาตินั้น ๆ แล้ว ยังเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่ง ในการสร้างสรรค์พลังแห่งสามัคคีของผู้คนในชาตินั้นให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันอย่างน่าอัศจรรย์ ภาษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการสื่อสารด้วยคำพูดในทุกสังคม เนื่องจากลักษณะทางการสื่อสาร กล่าวคือ เป็นรหัสที่ผู้ส่งสารใช้ส่งไปให้ผู้รับสาร เพื่อทำการถ่ายทอดสารข่าว อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ฯลฯ และการใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายระหว่างกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความสำคัญของภาษานั้นเป็นความสำคัญที่เปรียบเสมือนอวัยวะประกอบในร่างกายของคนเรา ซึ่งมนุษย์เราต้องใช้อวัยวะเหล่านั้นนั้นในการแสวงหาสิ่งต่าง ๆ เพื่อมาประกอบในการดำรงชีวิตเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้

ปัจจุบันนั้นถ้าจะกล่าวได้ ประเทศจีนกำลังจะกลายเป็นมหาอำนาจทางด้านเศรษฐกิจของโลก ในไม่ช้านี้และคงจะเป็นที่ทราบกันไม่ช้าว่าจีนกับไทยคงจะมีการลงทุนร่วมกันมากขึ้นในอนาคตการที่จะทำให้ประชาชน และประเทศชาติได้รับผลพลอยได้จากกระแสการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจของจีนครั้งนี้ด้วยการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรของชาติมีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาจีนเพื่อการติดต่อสื่อสารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลต้องเร่งวางพื้นฐานเด็กและเยาวชนของชาติให้พร้อมไว้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปก่อนที่จะถูกชาติอื่นแซงหน้าไปหมด และก็นับเป็นช่วงที่โชคชะตาของเด็กและเยาวชนที่ นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้เห็นความสำคัญเรื่องนี้อย่างจริงจังที่จะต้องเร่งพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนให้เป็นภาษาที่ 2 เพื่อรองรับกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคต

ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีผู้ใช้มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของโลก เป็น 1 ใน 5 ภาษาหลักขององค์การสหประชาชาติ เป็นภาษาที่ทวีความสำคัญสำหรับโลกอนาคต ทั้งการติดต่อสื่อสาร และการทำธุรกิจ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นตัวกระตุ้นทำให้กระแสความตื่นตัวในการเรียนรู้ภาษาจีนทวีมากยิ่งขึ้นในสังคมโลก รวมทั้งประเทศไทย มีผู้คาดการณ์ว่าภาษาจีนกลางจะกลายเป็นภาษาธุรกิจที่สองของโลกเคียงคู่กับภาษาอังกฤษภายในอีก 5-10 ปีข้างหน้า ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ที่แสดงให้เห็นว่าจีนได้เข้าสู่ระบบทุนนิยมโลกอย่างเต็มตัวแล้วก็คือ การเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) ใน

เดือนพฤศจิกายน ปี 2544 การเปิดประเทศอย่างเต็มที่เพื่อรับการลงทุนจากต่างประเทศทำให้ประเทศจีนกลายเป็นจุดสนใจจากทั่วโลก ในฐานะของฐานการผลิตที่มีต้นทุนต่ำและตลาดขายสินค้าขนาดใหญ่

ถ้าหากมองถึงความสำคัญของภาษาจีนกลางแล้วนั้น ภาษาจีนกลางเป็นภาษาที่สำคัญของทวีปเอเชียมาช้านาน เนื่องจากประเทศจีนเป็นแหล่งอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่ 1 ใน 2 ของทวีป ดังนั้นการบันทึกความรู้และวิทยาการต่าง ๆ จึงเป็นภาษาจีน ไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านปรัชญา ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ด้วยสภาพภูมิศาสตร์ต่างๆ ทั้งขนาดของประเทศ จำนวนประชากร การเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจที่มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทำให้ภาษาจีนกลางเป็นภาษาหนึ่งของเอเชียที่ใช้ในองค์การสหประชาชาติ ยิ่งเพิ่มความสำคัญให้กับภาษาจีนกลางเป็นอย่างมาก การที่คนต่างประเทศอย่างเช่นคนไทยมีโอกาสที่จะศึกษาภาษาจีนกลางแล้วนั้น ย่อมถือว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งไม่เพียงแต่สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั่วไปแล้ว เราสามารถใช้ภาษาเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆทั้งในระดับบุคคล และระดับประเทศ เช่น การศึกษาความรู้วิทยาการ การประกอบธุรกิจการลงทุน และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ ในการเรียนรู้ที่จะสามารถใช้ประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศ จึงต้องมีความเข้าใจในตัวภาษาของชาตินั้น ๆ ที่ต้องการจะสื่อสาร และภาษาที่ถือว่าเป็นภาษาที่ถือว่ามีคนใช้มากที่สุดในโลกก็คือ ภาษาจีนกลาง ซึ่งในปัจจุบันนี้ด้วยจำนวนประชากรของประเทศจีนทั้งหมดและจำนวนชาวจีนโพ้นทะเลที่อาศัยอยู่ในดินแดนต่าง ๆ ทั่วโลกมีจำนวนมากมายไม่แพ้ภาษาสากลอย่างภาษาอังกฤษเลยทีเดียว และในปัจจุบันนี้ กระแสตื่นตัวในการศึกษาภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนกำลังเป็นปรากฏการณ์ที่สามารถเป็นที่สังเกตได้จากวงการการศึกษาภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนอันเนื่องมาจาก นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาในประเทศไทย หรือแม้แต่บรรดาประชาชนทั่วไปที่กำลังทำงานก็ยังคงมีความสนใจที่จะศึกษาภาษาจีนและวัฒนธรรมจีน จึงสามารถกล่าวได้ว่า ภาษาจีนกลางนั้นเป็นสิ่งที่อาจจะถือได้ว่ามีความจำเป็นในระดับของความสำคัญในด้านความต้องการใช้ภาษาจีนในช่วงที่กระแสสังคมนี้ให้ ความสนใจและประกอบกับเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันนี้ต้องอาศัยความร่วมมือกันกับประเทศจีน เพื่อผลในทางธุรกิจระหว่างกัน แม้ว่าภาษาจีนจะมีความหลากหลายของสำเนียงซึ่งแปรเปลี่ยนไปตามภูมิภาค แต่ภาษาจีนก็มีความเป็นเอกภาพอยู่ในตัว นั่นคือ ตัวอักษรจีน ตัวอักษรจีน เป็นตัวอักษรที่มีวิวัฒนาการมาจากภาพ หรือถ้ามองอย่างนักศิลปะแล้ว ก็คือ หนึ่งตัวอักษรก็คือหนึ่งภาพนั่นเอง เพื่อความเป็นเอกภาพของประเทศ ทางรัฐบาลจีนจึงกำหนดให้ภาษาจีนกลาง หรือที่ชาวต่างชาติเรียกว่า แมนดาริน เป็นภาษากลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร แม้ว่าในประเทศไทยจะมีชาวจีนอาศัยอยู่เป็น

จำนวนมาก แต่ภาษาที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปนั้นเป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาจีนกวางตุ้ง ภาษาจีนไหหลำ ภาษาจีนฮกเกี้ยน ภาษาจีนแคะ ซึ่งทั้งหมดล้วนถือเป็นภาษาท้องถิ่นของชาวจีนในปัจจุบัน ดังนั้น ชาวต่างชาติที่ต้องการติดต่อสื่อสารกับชาวจีนในปัจจุบัน หรือนักเรียนที่ต้องการเดินทางไปเรียนต่อที่ ประเทศจีนจึงควรเลือกศึกษาภาษาจีนกลาง

ในบรรดาชนกลุ่มน้อยที่อพยพมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย จะเห็นได้ว่าชาวจีนนับได้ว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในประไทยอย่างมาก และจากความเป็นมาทางประวัติศาสตร์สามารถกล่าวได้ว่าคนจีนได้อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่ง ในประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ แมนจู (พ.ศ. 2187 - 2454) ทั้งนี้เนื่องจากภัยสงครามที่เกิดขึ้นระหว่างชาวจีนและชาวจีนกับต่างชาติ ภัยธรรมชาติ และความยากจน ทำให้คนจีนส่วนหนึ่งหนีภัยดังกล่าวแล้วเข้ามาอาศัยในประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อการค้าขาย เป็นกรรมกรเหมืองแร่ กรรมกรรับจ้าง ทำนา ทำสวน และ การผลิตผลด้านการเกษตร ฯลฯ ประกอบกับการขยายตัวทางด้าน เศรษฐกิจโลก ซึ่งมีผลจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม ในคริสต์ศตวรรษที่ 18 และ 19 การขยายตัวทางเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้ความต้องการในการใช้แรงงานเพิ่มขึ้น ในด้านโรงสีข้าว เหมืองแร่ การสร้างเส้นทางคมนาคม เช่น การขุดคลอง ทางรถไฟ ประกอบกับแรงงานกรรมกรในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ตกอยู่ภายใต้ พันธนาการของระบบไพร่และระบบทาส อีกทั้งขุนนางไทยไม่มีวัฒนธรรมในด้านการค้าขาย และการประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ จึงเปิดโอกาสให้ชาวจีนอพยพเข้ามาเป็นกรรมกรรับจ้างค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ประกอบอาชีพทางการเกษตร ด้วยความขยันหมั่นเพียร ความฉลาด และพัฒนาตนเองจากกรรมกรรับจ้างขึ้นเป็นพ่อค้า นายทุน และเจ้าของธุรกิจ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย และรัตนโกสินทร์ตอนต้น

สำหรับกรณีของประเทศไทย การขยายตัวของเศรษฐกิจ หลังจากการเปิดประเทศอย่างเสรี (พ.ศ.2398) ทำให้เกิดการผลิตข้าวเพื่อสู่ตลาดโลกเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีความต้องการจ้างแรงงานในการขุดคลอง และถนน ไทยขาดแรงงานเสรี หรือ เสรีชน เพราะอยู่ในพันธนาการของระบบทาส และระบบไพร่ รัฐบาลเริ่มเลิกทาส พ.ศ. 2419 สำหรับล้านนาไทยเลิกทาส พ.ศ. 2454 และเลิกไพร่ พ.ศ. 2457 การขาดแคลนแรงงานเสรีในระยะการพัฒนาประเทศ และการขยายตัวของเศรษฐกิจ ดังกล่าวแล้ว จึงเป็นโอกาสอันดีของแรงงานเสรี อย่างคนจีน ที่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งในเมืองไทย และภาคเหนือเพิ่มขึ้น โดยที่รัฐบาลอนุญาต เพราะต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศ

หลังจากนั้นมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยการโค่นล้มราชวงศ์แมนจู (พ.ศ.2454) แล้วเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยมีประธานาธิบดี หรือ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้นำของประเทศ (พ.ศ. 2454-

2492) ปัญหาความยากจน การขาดแคลนอาหาร การสงครามในประเทศ และการรุกราน แสวงหาผลประโยชน์จากต่างชาติ ทำให้ชาวจีนชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ อพยพเข้าสู่ประเทศไทย และบางคนก็ติดตามญาติมิตรหรือเสียดังโศก ขึ้นสู่ทางเหนือ ภายใต้การผ่อนปรน หรือ หละหลวม นโยบายควบคุมคนต่างด้าวของรัฐบาลไทย นอกจากนี้ การเดินทางบงกจากจีนตอนใต้ (สิบสองปันนา) เข้าสู่พม่า (เชียงตุง หรือ รัฐฉาน) ก็สามารถเดินทางได้ ภายใต้การผ่อนปรน หรือการควบคุมดูแลไม่ทั่วถึงของรัฐบาลไทย ในระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ชาวจีนที่เข้ามาตั้งหลักแหล่ง อยู่ในประเทศไทย เป็นพวกที่มาจากบริเวณฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศจีนบริเวณส่วนนี้ของประเทศจีนส่วนใหญ่เป็นภูเขามีสภาพทำการเพาะปลูกได้เพียงเล็กน้อย และมีภูเขาคั้น ทำให้การไปมาติดต่อภายในประเทศไม่สะดวก ชาวจีนบริเวณนี้จึงพากันอพยพออกไปทำมาหากินในต่างประเทศ โดยทิ้งครอบครัวไว้ในประเทศจีน ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวที่อพยพไปอยู่ในต่างประเทศ จำเป็นต้องส่งเงินทองที่หาได้ไปจุนเจือครอบครัวของตนในประเทศจีน เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เกิดขึ้นเมื่อราวสองร้อยปีก่อนมาแล้ว ชุมชนจีนในต่างประเทศจึงเปิดขึ้นคู่กันกับชุมชนที่เป็นแหล่งกำเนิดหรือที่ตั้งของครอบครัว (ประสาธน์ หลักศิลา , 2514 : 23-25)

ชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยมีอัตราสูงที่สุดในระยะเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง การเข้ามาเมืองมีอัตราสูงมากและการกลับออกไปมีอัตราต่ำมาก หมายความว่าชาวจีนตกค้างอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ต่อมาในทศวรรษ พ.ศ. 2475-2488 ชาวจีนในเมืองไทยมีอัตราต่ำมาก ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากสงครามระหว่างจีนและญี่ปุ่น และสงครามทางภาคมหาสมุทรแปซิฟิก และนโยบายของรัฐบาลไทยสมัยนั้น ต่อมาระหว่างปี พ.ศ.2480-2489 ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นในทันทีในระยะเวลาสงครามโลกครั้งที่สองที่ยุติลงในปีพ.ศ. 2490 ได้มีการตกลงระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลจีน ชาวจีนได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้ถึงปีละหนึ่งหมื่นคน ต่อมาในปี พ.ศ.2492 รัฐบาลไทยได้ลดอัตราชาวจีนเข้าเมืองเหลือเพียงปีละ 200 คน และในปีต่อมารัฐบาลไทยได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคย อยู่ในประเทศไทยมาก่อนและกลับออกไปประเทศจีน คนพวกนี้ได้รับอนุญาตจากทางการของประเทศไทยให้กลับเข้ามาในประเทศไทย

โครงสร้างทางสังคมของชุมชนชาวจีนในประเทศไทย ขึ้นอยู่กับองค์การและสมาคมของชาวจีนที่จัดตั้งขึ้นมากมาย เป็นการรวมกลุ่มกันในหมู่พวกเดียวกันที่เป็นวงศ์ญาติหรือเป็นผู้ประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน หรือเป็นผู้พูดภาษาเดียวกัน หรือเป็นผู้ที่นับถือศาสนาเดียวกัน สมาคมหรือองค์การเหล่านี้ แม้จะมีลักษณะแตกต่างกัน แต่ลักษณะที่สำคัญที่มีอยู่ด้วยกันทุกองค์การหรือสมาคมคือ เป็นผู้กำหนดแนวทางดำรงชีวิตของชาวจีนทั้งหลาย องค์การหรือสมาคมเหล่านี้เป็นผู้ควบคุมใน

เรื่องการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การกำหนดราคาสินค้า และทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยกรณีขัดแย้งกันระหว่างชาวจีน จัดให้บริการที่จำเป็นทางสังคม องค์การเหล่านี้มีการจัดตั้งมาตามแบบแผนของทางการที่มี ที่จัดตั้งขึ้นเป็นลับ ๆ ก็มี และมีอยู่ทั่วไปในประเทศไทย องค์การและสมาคมที่อิทธิพลมากตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการดำรงชีวิตของชาวจีนในประเทศไทย ชาวจีนทั้งประเทศไทยยอมอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายไทย แต่ชาวจีนมิได้มีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองของไทยโดยตรง ดังนั้นจึงได้อาศัยองค์การหรือสมาคมทั้งหลายของพวกตนเป็นผู้ทำหน้าที่ป้องกันและรักษาสิทธิของพวกตน หน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งขององค์การและสมาคมทั้งหลายของชาวจีน คือ การให้การสงเคราะห์ทางสังคมแก่ชาวจีนทั้งหลาย

ชุมชนชาวจีนในประเทศไทยในสมัยก่อนนั้นมีลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งคือ มีเพศหญิงอยู่น้อยมาก ดังนั้นชายจีนที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยส่วนใหญ่จึงเลือกการแต่งงานอยู่กับหญิงไทย และได้ประโยชน์ด้วย เพราะหญิงไทยมีลักษณะชอบค้าขาย และพอใจสามีที่ขยันขันแข็งในการทำงานและหารายได้เพิ่มพูนขึ้น พ่อค้าชาวจีนได้รับประโยชน์จากภรรยาซึ่งเป็นคนไทยในการค้าขายและติดต่อกับลูกค้า ต่อมาในปีพ.ศ. 2448 เป็นต้นมา มีหญิงจีนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยมากขึ้น แต่หญิงจีนที่เป็นภรรยาและติดตามสามีคนจีนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยยังมีน้อยอยู่มาก จนถึงระยะหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง จึงมีหญิงติดตามสามีเข้ามามากขึ้นเป็นธรรมดาทั่วไป ตั้งแต่นั้นมาชาวจีนในประเทศไทยทั้งที่มาจากประเทศจีน และลูกจีนซึ่งเกิดในประเทศไทยที่ยังไม่มีครอบครัว จึงมีโอกาสเลือกหญิงจีนมาเป็นคู่ครองได้มากขึ้น แต่การเลือกหญิงไทยเป็นคู่ครองก็ยังทำกันมากเพราะเสียเงินทองคำใช้จ่ายน้อยกว่า ตั้งแต่ระยะหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา อัตราส่วนระหว่างเพศในชุมชนชาวจีนไทยสูงขึ้นสู่ระดับปกติ ดังนั้นการแต่งงานระหว่างหญิงไทยกับชาวจีนลดน้อยลง ลูกหลานจีนที่เกิดจากมารดาเป็นคนไทยนั้น ในบางโอกาสก็แสดงตัวว่าเป็นคนจีน และในบางโอกาสก็แสดงตัวเป็นคนไทย โดยมากพวกนี้มีสองชื่อ คือ ชื่อจีนหนึ่งชื่อและชื่อไทยอีกหนึ่งชื่อ ลูกหลานจีนพวกนี้มีความสัมพันธ์ทางส่วนตัวกับญาติพี่น้องชาวจีน และที่แสดงให้ปรากฏทั่วไปนั้นเป็นคนไทย

แรกเริ่มเดิมทีที่ชาวจีนได้อพยพมาจากประเทศจีนเข้ามาในประเทศไทย ชาวจีนมักจะทำหลักแหล่ง ณ ริมแม่น้ำเจ้าพระยาตรงบริเวณท่าเตียน ซึ่งชาวจีนเหล่านี้ได้เกาะกลุ่มเป็นชุมชนชาวจีนที่อาศัยอยู่อย่างหนาแน่น จนเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระบรมราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดารามขึ้นบนฝั่งพระนครตรงบริเวณที่ชุมชนชาวจีนอาศัยอยู่ ดังนั้น พระองค์จึงทรงพระราชทานที่ดินให้ชาวจีนกลุ่มนี้ไปตั้งชุมชนอยู่นอกกำแพงพระนครทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตรงบริเวณคลองสามปลื้มไปจนถึงคลองวัดสามเพ็ง หลังจากที่ชาวจีนได้ย้ายเข้าไปอยู่บริเวณคลองสามเพ็งแล้ว จึงมีการสร้างถนนขึ้น เรียกว่าถนนสามเพ็งหรือสามเพ็ง (สันนิษฐานว่าได้

เพี้ยนมาเป็นสำเพ็ง เนื่องจากคนจีนอาจจะเคยชินกับการออกเสียงสั้นๆ) โดยบริเวณนี้ได้กลายเป็นสถานที่ในการรวมตัวกันใหม่ของคนจีน จนเวลาล่วงเลยมาถึงสมัยรัชกาลที่ 4 บริเวณนี้ก็แคบลงไปนิดตา เนื่องจากเป็นที่ทราบกันว่าชาวจีนเป็นชนชาติที่ชอบทำธุรกิจการค้า และประกอบกับบริเวณที่อยู่อาศัยตั้งอยู่ฝั่งริมน้ำ เรือสินค้าสามารถเทียบเรือรับส่งสินค้าได้สะดวก เรียกได้ว่าเป็นย่านเศรษฐกิจ ย่านการค้าที่สำคัญมาตั้งแต่สมัยนั้น

เยาวราช ถือกำเนิดในเมืองไทยมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 คือในปี นับเป็นย่านชุมชนชาวจีนที่ใหญ่ที่สุดในเมืองไทย ทั้งยังเป็นย่านธุรกิจการค้าที่สำคัญแห่งแรก และเป็นพื้นที่แรกของกรุงเทพฯ ที่ได้รับการอนุญาตให้สร้างตึกสูง 6 - 9 ชั้น ซึ่งความสำคัญเชิงธุรกิจของเยาวราชก็ยังคงดำเนินมาจนถึงทุกวันนี้ ความสัมพันธ์ต่างๆ ระหว่างไทย-จีน รวมทั้งการอพยพเข้าเมืองได้สิ้นสุดลงเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์จีน สามารถยึดครองประเทศจีนได้สำเร็จใน พ.ศ.2492 ต่อจากนั้นนโยบายการต่างประเทศของไทย เปลี่ยนแปลง จึงได้เริ่มต้นสื่อความสัมพันธ์อีกครั้งหนึ่งใน พ.ศ. 2518

ในปัจจุบัน ชาวจีนได้กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในแทบทุกภาคของประเทศไทย ดำรงชีวิตภายใต้กรอบของวัฒนธรรมไทย ระบบสังคมของไทยได้อย่างไม่ได้ก่อความเดือดร้อนให้กับคนไทย จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์อันเนื่องแน่นจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และสิ่งสำคัญก็คือ ชาวจีนเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีบทบาทสำคัญ ในแง่ไม่ว่าจะเป็นทางสังคมและเศรษฐกิจ หากปราศจากชาวจีน ก็อาจจะกล่าวได้ว่า ประเทศไทยอาจจะยังไม่สามารถบรรลุสภาพทางเศรษฐกิจที่รุ่งเรืองได้อย่างปัจจุบัน

และเนื่องในปัจจุบันนี้เป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์ มีการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ความเจริญทางเทคโนโลยีซึ่งรวมถึงเทคโนโลยีทางการสื่อสารทำให้โอกาสในการเดินทางไปติดต่อเพื่อพบปะผู้คนในส่วนต่าง ๆ ของโลกและสังคมต่าง ๆ ที่เป็นบริบทย่อยในประเทศไทยเป็นไปได้ง่ายตายและรวดเร็ว บทบาทสำคัญของการสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้นที่ต้องดำเนินอยู่ภายในกรอบของวัฒนธรรมของแต่ละสังคม ซึ่งในครอบครัวของชาวจีนหรือชาวไทยนั้น ถ้าได้มีการติดต่อสื่อสารกันในสภาพแวดล้อมอันเป็นสภาพแวดล้อมของสังคมไทย ก็ย่อมให้เกิดความพยายามที่จะใช้การสื่อสารเพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สาเหตุก็เนื่องมาจากลักษณะของมนุษย์ที่มักจะต้องติดต่อสื่อสารกับบุคคลไปทั่ว ตามสถานที่ต่าง ๆ ฉะนั้นกิจกรรมทุกอย่างของมนุษย์ที่สร้างขึ้นเป็นกิจกรรมที่ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อมนุษย์และสังคมเองไม่มากก็น้อย เหมือนกับคำกล่าวที่ว่า “เมื่อวานนี้ไม่ใช่วันนี้” เป็นต้น สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้สลับซับซ้อน และยังขาดคำอธิบายที่ชัดเจนแต่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การเปลี่ยนแปลงสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน แต่การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่เหมือนกันทุกคนและไม่เท่ากันด้วย บางคนอาจจะสามารถปรับเข้ากับการ

เปลี่ยนแปลงได้อย่างดี แต่ในขณะที่บางคนปรับเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้น้อย การเปลี่ยนแปลงที่ได้กล่าวมานี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในตัวและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้รอบตัวคน ดังนั้นบุคคลจึงต้องพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

การเปลี่ยนแปลงเป็นผลมาจากการสื่อสาร ในทางกลับกันการสื่อสารก็เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงด้วย โดยปกติเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น คนจะมีความจำเป็นที่จะต้องได้สาระมาเพื่อตอบโต้ต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ การที่คนจะได้สาระมาก็โดยผ่านทาง การสื่อสาร ถ้าเป็นกรณีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ๆ การที่ได้สาระมาเพื่อตอบโต้ต่อการเปลี่ยนแปลงยังไม่เพียงพอ แต่จำเป็นที่ต้องโน้มน้าวในผู้อื่นได้ด้วยโดยผ่านการสื่อสารเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าเมื่อไรก็ตามที่คนเริ่มทำการสื่อสารกับบุคคลอื่น การเปลี่ยนแปลงย่อมต้องเกิดขึ้นไม่มากก็น้อย โดยเฉพาะใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นความเชื่อ ตลอดจนถึงการกระทำ เพราะฉะนั้นถ้าคนมีความเข้าใจถึงการสื่อสารอย่างถูกต้องก็สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างไม่ยากลำบากนัก แต่ถ้าความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารไม่ถูกต้อง ก็จะทำให้รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งน่าสะพรึงกลัว (ศิริชัย ศิริกายะ, 2521 : 113)

ชาวจีนที่อพยพมาอาศัยในประเทศไทยนั้น ไม่ได้อพยพมาแต่เพียงร่างกายเท่านั้น แต่ยังนำเอาความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวเข้ามาด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของภาษาและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ และเป็นสิ่งน่าสนใจมาก เนื่องจากแบบแผนทั้งเรื่องของภาษาและชีวิตความเป็นอยู่นั้นมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น การยึดมั่นต่อประเพณีต่าง ๆ อย่างเหนียวแน่น การศึกษาพฤติกรรม การสื่อสารภาษาจีนและพฤติกรรม การสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของของชาวจีนในชุมชนชาวจีน ย่านเยาวราช เป็นการศึกษากการสื่อสารที่มีบทบาทโดยตรงต่อกระบวนการขั้นพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงของภาษาซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษา และการปรับเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อม ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ศึกษาถึงการสื่อสารของกลุ่มครอบครัวชาวจีนในไทย โดยศึกษาเป็นรุ่น ๆ ตั้งแต่รุ่นแรกซึ่งเป็นรุ่นบุกเบิก เป็นรุ่นที่อพยพครอบครัวจากประเทศจีนเข้ามาในประเทศไทย มาถึงรุ่นที่สองคือรุ่นลูก ที่กำเนิดในประเทศไทยและยังมีการดำรงวัฒนธรรมการพูดภาษาจีนตามแบบบรรพบุรุษรวมทั้งมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมใหม่ นั่นก็คือสังคมไทยและรุ่นสุดท้ายคือ รุ่นหลาน ซึ่งแน่นอนว่าในลักษณะของสภาพของสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนแปลงไป

ปัญหานำการวิจัย

1. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ มีลักษณะอย่างไร
2. พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในชุมชนชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานครมีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ ของชาวจีนในชุมชนชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในชุมชนชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการศึกษา

การทำวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการจำกัดขอบเขตการวิจัยเฉพาะการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนและพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในชุมชนชาวจีนย่านเยาวราช โดยศึกษากลุ่มครอบครัวชาวจีนในเขตเยาวราช 10 ครอบครัว

นิยามศัพท์

ชุมชนชาวจีนในกรุงเทพมหานคร

หมายถึง บริเวณที่มี 1) ชาวจีน คือ บุคคลต่างด้าวที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยซึ่งมีทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือ 2) ชาวไทยเชื้อสายจีน คือ บุคคลที่เกิดในประเทศไทยซึ่งอาจจะมีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวหรือไม่เป็นคนต่างด้าว ซึ่งได้รับการโอนสัญชาติจากจีนมาเป็นไทยแล้วอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งอาศัยกันอยู่หนาแน่น และมีอยู่หลายย่านในกรุงเทพมหานคร แต่ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาบริเวณย่านเยาวราชและบริเวณใกล้เคียงกับย่านเยาวราช เช่น ย่านแปลงนาม ย่านตลาดน้อย ย่านลำเพ็ญ เป็นต้น ซึ่งย่านเหล่านี้ เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของเขตสัมพันธวงศ์ และเป็นพื้นที่บางส่วนของ เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายและเขตบางรัก

ภาษาจีน

หมายถึง กลุ่มของภาษาซึ่งมีกันใช้ประเทศสาธารณประชาชนจีน รวมทั้งในประเทศต่าง ๆ ที่มีกลุ่มชาวจีนอพยพเข้าไปอาศัยอยู่และยังมีการภาษาจีนเพื่อการติดต่อสื่อสารกันอยู่ ซึ่งมีภาษาพูด

แบ่งออกได้เป็นสำเนียงที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้ จีนเหนือ (Mandarin Chinese) เจียงซู (Jiang Su) เจ้อเจียง (Zhe Jiang) หูหนาน (Hu Nan) เจียงซี (Jiang Xi) ฟุเจี้ยนเหนือ (North Fujian) ฟุเจี้ยนใต้ (South Fu Jian) และกวางตุ้ง (Guang Dong หรือ Cantonese language) แล้วยังมีภาษาเค้อเจียหรือภาษาแคะซึ่งเป็นภาษาฮั่นโบราณ

ส่วนในประเทศไทยนั้น กลุ่มภาษาจีนที่พบมากในประเทศไทยและมีการใช้สื่อสารประกอบไปด้วย กลุ่มภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋ว สำเนียงกวางตุ้ง สำเนียงแคะ สำเนียงฮกเกี้ยน สำเนียงไหหลำ และสำเนียงแมนดารินหรือที่เรียกให้เข้าใจยิ่งขึ้นคือ ภาษาจีนสำเนียงจีนกลางนั่นเอง

การสื่อสารในบริบทต่าง ๆ

หมายถึง การสื่อสารภายในครอบครัว การสื่อสารระหว่างบุคคล ที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การพูดคุยกันภายในครอบครัว การพูดคุยกันระหว่างบ้านใกล้ เรือนเคียง การทำงานในบริษัท ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะแบ่งบริบทการสื่อสารออกเป็นสองส่วนคือ การสื่อสารภายในบ้าน และการสื่อสารนอกบ้าน

ชาวจีนในประเทศไทย

หมายถึง ชาวจีนหรือชาวไทยที่มีการโอนสัญชาติจากสัญชาติจีนมาเป็นสัญชาติไทยหรือไม่ได้ทำการโอนสัญชาติ ซึ่งเป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษชาวจีนที่อพยพมาจากประเทศจีนในอดีต และมาก่อตั้งรกรากในประเทศไทย ในบริเวณชุมชนชาวจีนต่าง ๆ ในประเทศไทย ซึ่งสามารถแบ่งเป็นสัดส่วนชาวจีนที่พูดภาษาจีนสำเนียงต่างๆ ในประเทศไทย ดังนี้ ชาวจีนแต้จิ๋วร้อยละ 65 ชาวจีนแคะร้อยละ 16 และชาวจีนกวางตุ้งร้อยละ 7 (ขจัดภัย บุษปะพัฒน์ : 2517, 15-16)

พฤติกรรมการสื่อสาร

หมายถึง การกระทำหรือปฏิบัติที่แสดงออกที่เป็นผลมาจากการทำงานของร่างกายและจิตใจที่มีลักษณะบ่งบอกถึงการสื่อความหมาย ผ่านทางการกระบวนกรสื่อสารอย่างเป็นระบบ มีลักษณะเป็นกระบวนกรปฏิสัมพันธ์ ซึ่งมี 3 ลักษณะดังต่อไปนี้คือ พฤติกรรมการสื่อสารแบบเส้นตรง พฤติกรรมการสื่อสารแบบปฏิกริยาป้อนกลับ และพฤติกรรมการสื่อสารแบบแลกเปลี่ยนบทบาท

พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

หมายถึง พฤติกรรมในการใช้ภาษาจีนเพื่อติดต่อสื่อสารในบริบทต่าง ๆ ทั้งภายในบ้านและนอกบ้าน ของชาวจีนในชุมชนชาวจีนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนที่เป็นกิจจะลักษณะ หมายถึง พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนในบริบทต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นรูปแบบที่เกิดจากผู้ทำการส่งสารมีความตั้งใจและตั้งใจที่จะส่งสารถึงผู้รับสาร โดยการพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนนี้จะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลโดยค่านึงว่า ต้องมีผู้รับสารอยู่ร่วมด้วย โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารว่าจะต้องการอะไร เช่น การเรียก การดูค่า การสั่งสอน การบอกให้ทำตามคำสั่ง เป็นต้น
2. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ หมายถึง พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อทำการในบริบทต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นรูปแบบที่เกิดจากผู้ส่งสารไม่ได้มีความตั้งใจหรือเจตนาจะส่งสารไปถึงผู้รับสารเพื่อให้ผู้รับสารปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ เช่น การพูดเล่น ๆ การอุทาน การพูดผ่าน ๆ เป็นต้น

พฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน

หมายถึง พฤติกรรมสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภายในบ้านและนอกบ้าน เพื่อใช้ในการสืบทอดการใช้ภาษาจีนของชาวจีนในชุมชนชาวจีนในกรุงเทพมหานคร สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. พฤติกรรมโดยตรง เป็นพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน ที่เป็นการบอกกล่าวอย่างตั้งใจและตั้งใจ เพื่อก่อให้เกิดการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะปรากฏออกมาในรูปแบบของการบอกเล่า บังคับ สั่งสอน ชมเชย ดูด่า เป็นต้น
2. พฤติกรรมโดยอ้อม เป็นพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนที่ไม่ได้บอกให้ผู้รับสารรับทราบตรง ๆ แต่ละบุคคลจะได้รับประสบการณ์หรือประโยชน์จากการสังเกต หรือเรียนรู้จากการกระทำของผู้อื่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนในแต่ละบริบทของชาวจีนในเขตชุมชนชาวจีนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีความแตกต่างกันในทางชาติพันธุ์ชาวจีน และแนวโน้มในการสื่อสารภาษาจีนของชาวจีนในยุคปัจจุบัน

2. ทราบถึงพฤติกรรมของการสืบทอดภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในการเห็นถึงความสำคัญของการเผยแพร่ความรู้ทางภาษาจีนให้กับผู้ที่มีความสนใจ

3. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในรูปแบบของการพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง โดยการประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยนี้เป็นความรู้เบื้องต้นในการที่จะติดต่อ สื่อสารกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถที่จะก่อให้เกิดการติดต่อสื่อสารอย่างเข้าถึงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อยังผลประโยชน์กับทั้งกลุ่มเป้าหมายและผู้ที่ทำกรติดต่อสื่อสารเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในชุมชนชาวจีนในกรุงเทพมหานคร” นี้ ได้มีแนวคิดและทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 แนวคิดเรื่องการสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษา
- ตอนที่ 2 แนวความคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และกลุ่มชาติพันธุ์ชาวจีน
- ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีเรื่องพฤติกรรมการสื่อสาร
- ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีเรื่องการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ
 - การสื่อสารระหว่างบุคคล
 - การสื่อสารต่างวัฒนธรรม
- ตอนที่ 5 แนวคิดขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับภาษา
- ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาสังคม
- ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเรื่องการสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษา

ภาษาเป็นเอกลักษณ์ของชาติ นำความภาคภูมิใจ ถือเป็นสมบัติของชนในชาติที่คนในชาติจึงหวงแหนรักษาไว้มิให้เสื่อมสูญ ภาษาเป็นวัฒนธรรมแขนงหนึ่งเรียกว่า วัฒนธรรมทางวรรณกรรม เสถียร โกเศศเขียนไว้ในเรื่องวัฒนธรรมและประเพณี สรุปว่าวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ วัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่ทางวัตถุ ได้แก่ ศาสนา ศิลปะ จรรยา ซึ่งปรากฏเป็นวัตถุหรือกิจกรรมพิธีการ สิ่งที่จะทำให้วัฒนธรรมและชาติรวมเป็นอันหนึ่งเดียวกันได้ซึ่งปรากฏให้เห็นเด่นคือ ภาษาของชาติ (ประภาศรี สีหอำไพ, 2538: 16)

ภาษาที่มนุษย์สร้างขึ้น (Artificial Language) มีประโยชน์ในการใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารในสังคม ทำให้เกิดความเข้าใจและมีมนุษย์สัมพันธ์ต่อกันตามหลักวิชาภาษาศาสตร์ ภาษาที่แท้จริงคือภาษาของมนุษย์เท่านั้น ภาษาอันมีโครงสร้างแตกต่างกันไปตามลักษณะของแต่ละภาษาและทุกภาษาย่อมมีความสมบูรณ์ในตนเองไม่มีภาษาใดจะดีกว่ากัน

ภาษาจีนก็เป็นกลุ่มภาษาที่ใช้กันในสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือในประเทศใดที่มีชาวจีนอพยพไปอาศัยอยู่ ซึ่งถือได้ว่าชาวจีนได้ใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ก่อให้เกิดความเข้าใจ ความหมายตรงกัน เป็นสื่อกลางในการสืบทอดและเป็นหลักฐานของวัฒนธรรม ทำให้สามารถศึกษาถ่ายทอดนำมาอนุรักษ์และสร้างสรรค์วัฒนธรรม เป็นมรดกทางสังคมสืบต่อกันมา

ภาษา คือ วิธีที่มนุษย์แสดงความคิดเห็นสื่อความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายได้ ภาษาจำแนกได้ตามวิธีการแสดงออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1.ภาษาถ้อยคำ คือ ภาษาที่แสดงออกได้โดยวิธีใช้ตัวอักษรเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายทางการพูดและเขียน

2.ภาษาท่าทาง คือ ภาษาที่ใช้โดยการแสดงอากัปกิริยา ได้แก่ สีหน้า แววตา ท่าทาง เช่น การใช้นิ้วมือในภาษาใบ้ การรำละคร เป็นต้น

ช่องทางในการรับภาษา มี 2 ทางคือ

1.จักษุภาษา คือ ภาษาที่ใช้สายตาเป็นเครื่องรับ ได้แก่ ลายลักษณ์อักษร เช่น ภาษาภาพ ภาษาท่าทาง ภาษาใบ้ ภาษาธง ภาษาดอกไม้ ภาษาแสงไฟ ภาษาโทรเลข ฯลฯ

2.โสตภาษา คือ ภาษาที่ใช้หูเป็นเครื่องรับ ได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเพลง ภาษาส่งสัญญาณต่าง ๆ

การใช้ภาษาให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะถ้าการไม่พูดไม่สามารถสื่อความหมายให้คนฟังเข้าใจได้ ผลของการเจรจาต่อรองยากที่จะสำเร็จเรียบร้อยด้วย เหตุนี้ภาษาจึงเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แสดงความรู้สึกนึกคิดทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ภาษาเป็นแกนสำคัญยิ่งในความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ แต่คนจำนวนมากไม่นึกถึงความสำคัญซึ่งของภาษา ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเจริญของจิตใจและบ้านเมือง ในการพูดถึงสิ่งใดควรที่จะต้องเข้าใจของคำนั้น ๆ ให้แน่ชัด เพราะเกี่ยวข้องกับความรัดกุมของจิตใจทั้งในการปฏิบัติและการประพฤติ ประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ภาษาก็เช่นกัน ก้าวหน้าไปพร้อมกับความเจริญของชาติ เกิดขึ้นทั้งภาษาดีและไม่ดี เกิดคำใหม่ เกิดโวหารสแลงแปลก ๆ เกิดความสับสนใจความถูกต้องของความหมาย ตามหลักพื้นฐานของการใช้ภาษามีหลักสำคัญอยู่ 4 อย่างคือ เขียนอย่างไร อ่านออกเสียงอย่างไร แปลว่าอะไร และใช้อย่างไร ซึ่งปัจจุบันมีความสับสนอยู่บ้าง ถ้าไม่มีภาษาบุคคลจะเรียนรู้คุณและโทษไม่ได้ เรียนรู้ข้อเท็จจริงไม่ได้ เรียนรู้ความดีไม่ได้ ทั้งหมดเหล่านี้ภาษาเท่านั้นที่สื่อความหมายให้สามารถเรียนรู้เข้าใจได้ ภาษาจึงเป็นแกนสำคัญในวิถีชีวิตของมนุษย์

ความสำคัญของภาษาในด้านการสืบทอดวัฒนธรรม

ประภาศรี สีหอำไพ (2538) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ วัฒนธรรมทางภาษา เกี่ยวกับเรื่องของการใช้ภาษาไทยเพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมไทยว่า ในการรักษาซึ่งวัฒนธรรมนั้น จำเป็นจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการของวัฒนธรรมด้วย เพราะวัฒนธรรมของสังคมทั่วไปแผ่ขยายได้ และสามารถถ่ายทอดจากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง พัฒนาการของวัฒนธรรมมี 3 ประการ คือ

1. การสะสมวัฒนธรรม มนุษย์เกิดในวัฒนธรรม อยู่ในวัฒนธรรมและสะสมวัฒนธรรมจากสิ่งแวดล้อมโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการบอกเล่าและบันทึกวัฒนธรรมไว้

2. การปรับปรุงวัฒนธรรม วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตตามยุคสมัย โดยการเลือกสรรสิ่งที่ดี แก้ไขปรับปรุงสิ่งที่ไม่เหมาะสม และเสริมสร้างใหม่บนรากฐานสิ่งเก่าเพื่อรักษาเสถียรภาพและบุคลิกอันเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไว้ การปรับปรุงดังนี้จึงจะสามารถขจัดความสับสนขัดแย้งทางวัฒนธรรม ผสมผสานให้ดีขึ้นโดยไม่ละทิ้งวัฒนธรรม

3. การสืบทอดวัฒนธรรม คือ การถ่ายทอดความเจริญของงามอย่างต่อเนื่องกัน โดยใช้ภาษาซึ่งถือเป็นหัวใจของวัฒนธรรม เพราะเป็นเครื่องมือในการสะสมปรับปรุงและสืบทอดวัฒนธรรมไว้เป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติ

ความจำเป็นในการสืบทอดวัฒนธรรม

การศึกษาวัฒนธรรมควรปลูกฝังให้ผู้เรียนคำนึงถึงความจำเป็นในการสืบทอดวัฒนธรรม เพื่อความอยู่รอดของชาติ ชาติไทยดำรงเอกราชมาช้านานเพราะประชาชนมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน และมีศีลธรรมอันดี จึงสามารถสืบทอดวัฒนธรรมอย่างเกี่ยวเนื่องกัน ถ้าไม่รักษาวัฒนธรรมไว้ก็เกิดความวระส่ำระสาย มีสภาพความล้าหลังทางวัฒนธรรม ซึ่งอาจทำให้ถูกกลืนชาติ

2. แนวความคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์

กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในโลกนี้ ล้วนแล้วแต่มีเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองทั้งสิ้น คำว่า “เอกลักษณ์” นั้น ประกอบไปด้วยคำ 2 คำ คือ คำว่า “เอก” แปลว่า หนึ่ง และคำว่า “ลักษณะ” ซึ่งหมายถึง ลักษณะ ดังนั้น คำว่า “เอกลักษณ์” จึงหมายถึง ลักษณะที่เป็นหนึ่ง สิ่งที่มีลักษณะเป็นหนึ่งโดยเมื่อสิ่งที่มีเอกลักษณ์ที่เป็นหนึ่งหลาย ๆ สิ่ง หรือหลาย ๆ บุคคลมารวมกันจนเป็นน้ำหนึ่งน้ำใจเดียวกัน ก็จะก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของกลุ่มบุคคลนั้น ๆ ได้

กลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Group) คือ กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา เดียวกัน และเชื่อว่าสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษกลุ่มเดียวกัน เช่น คนไทย คนจีน คนลาว เป็นต้น สมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์จะต้องเป็นสมาชิกของสังคมสองสังคมในขณะเดียวกัน กล่าวคือ สังคมของ กลุ่มชาติพันธุ์ตนเอง และสังคมส่วนใหญ่ คือ ของประเทศที่กลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองเป็นส่วนหนึ่งอยู่ ผู้ ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน จะมีความรู้สึกผูกพันทั้งทางสายเลือดและทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็น ความรู้สึกผูกพันที่ช่วยสร้างเสริมเอกลักษณ์ของบุคคลและชาติพันธุ์นั้น ๆ ได้ (อมรา พงศาพิชญ์ : 2541-156-157) เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นจีน

คำที่ชาวจีนใช้เรียกชื่อประเทศของตนที่เรียกว่า “จงกั๋ว” (Zhong Guo หรือ 中国) ซึ่ง หมายถึง “ศูนย์กลางของโลกที่มีอารยธรรม” เป็นคำเก่าแก่ที่ชาวจีนใช้เรียกประเทศของตนมาตั้งแต่ สมัยบรรพกาลและยังคงใช้มาถึงปัจจุบัน ซึ่งมีเหตุผลสามารถอธิบายได้ว่า

1. ชาวจีนมองดูตนเองด้วยทัศนียภาพทางประวัติศาสตร์ยิ่งกว่าประชาชาติอื่นใดในโลก พวกเขา มองเห็นได้อย่างลึกซึ้งถึงมรดกที่ตนได้รับสืบทอดมาโดยทางประวัติศาสตร์
2. สัมฤทธิภาพต่าง ๆ ของชาวจีน ไม่ว่าจะเป็นทางสุนทรียศาสตร์ ภูมิปัญญาและสถาบัน ทั้งหลาย
3. ความคิดที่ว่าตนเองนั้นเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ตรงกลางของโลก

สาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งอยู่ในเอเชียตะวันออก ด้านตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิก เหนือ ประเทศไทยขึ้นไป โดยมีดินแดนของพม่ากับลาวคั่นอยู่ จากความกว้างใหญ่ไพศาลของเนื้อที่พอที่จะ สรุปรูปร่างเท่ากับทวีปยุโรปทั้งทวีป เนื้อที่ประมาณ 9,600,000 ตารางกิโลเมตร หรือราวหนึ่งในสิบ ของเนื้อที่ทั้งหมดของโลก และเท่ากับ 22 เท่าของประเทศไทย

ทุกวันนี้ จีนยังมีการปกครองซึ่งมีการรวมศูนย์กลางไว้ที่ กรุงปักกิ่ง ซึ่งเป็นเมืองหลวง โดย รูปแบบแล้ว ก็เช่นเดียวกับราชอาณาจักรในอดีตอันมีองค์จักรพรรดิทรงอำนาจสูงสุด แต่ในปัจจุบัน อำนาจเป็นของพรรคคอมมิวนิสต์พรรคเดียว จึงอาจกล่าวได้ว่า หน่วยการเมืองหน่วยเดียวที่เป็นกลไก และกำกับการปกครองทั่วประเทศ โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็นมณฑล 22 มณฑล 5 แคว้น ปกครองตนเอง และ 3 มหานคร โดยมีเขตการปกครองย่อยลงมาตามลำดับนับแต่เขต (โจว) นคร (สี่อ) และอำเภอ (เสี่ยน) มณฑลต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงเขตการปกครองของจีน

เหนือ	เหอเป่ย์ ซานซี
ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหลียวหนิง จี๋หลิน เฮยหลงเจียง
ตะวันตกเฉียงเหนือ	ส่านซี กานซู ชิงไห่
ตะวันออก	ชางตง เจียงซู เจ้อเจียง อานฮุย เจียงซี
ตะวันออกเฉียงใต้	ฝูเจี้ยน ไต้หวัน
ตะวันตกเฉียงใต้	ชื้อชวน(เสฉวน) กุ้ยโจว หยุนหนาน (ยูนนาน)
กลางใต้	เหอหนาน หูเป่ย์ หูหนาน
ใต้	กว่างตง (กว่างตุ้ง)

ความกว้างใหญ่ไพศาลของอาณาเขตที่หลากหลายไปด้วยภูเขาทั้งสูงและต่ำ มีเนินดินและที่ราบกว้างขวาง แม่น้ำลำคลอง ฯลฯ ในสมัยโบราณจึงเป็นเสมือนปรากฏการณ์ธรรมชาติ ยังผลให้ผู้คนที่อยู่อาศัยในท้องที่หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ คล้ายถูกแยกออกมาจากกัน ชาวจีนในแต่ละภูมิภาคหรือถ้าแบ่งย่อยออกมาเป็นท้องถิ่น จึงมักจะพูดต่างกัน ส่วนมากมีภาษาท้องถิ่นโดยเฉพาะของตน แม้แต่เพียงไฮ้ เมืองที่มีพลเมืองมากที่สุดในประเทศจีนพูดกันถึงสามสำเนียง กล่าวคือ คนในเมืองพูดกันสำเนียงหนึ่ง รอบนอกตัวเมืองอีกสำเนียงหนึ่ง ออกไปชนบทห่างจากตัวเมืองก็พูดกันอีกสำเนียงหนึ่ง

ทุกวันนี้ มีภาษาพูดของภูมิภาคที่สำคัญ ๆ 8 ภาษาด้วยกัน ภาษาพูดในแต่ละภูมิภาคนี้ได้แก่ จีนเหนือ เจียงซู เจ้อเจียง หูหนาน เจียงซี ฝูเจี้ยนเหนือ ฝูเจี้ยนใต้ และกว่างตง แล้วยังมีภาษาพูดของชาวแคะหรือเค้อ ซึ่งชาวจีนถือว่าเป็นภาษาจีนโบราณ ผู้ที่พูดเป็นผู้สืบเชื้อสายชาวจีนเหนืออพยพลงมา มณฑลกว่างตงและมณฑลอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกว่างตงตั้งแต่เมื่อหลายศตวรรษก่อน ในปี ค.ศ. 1955 หลังจากสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ 6 ปี รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนก็ได้กำหนดให้ใช้ภาษาพูดของชาวจีนภาคเหนือเป็นมาตรฐานสำหรับจีนทั่วประเทศ ภาษาพูดชาวจีนภาคเหนือ โดยเฉพาะชาวปักกิ่ง จึงเป็นสื่อของการติดต่อสื่อสารของชาวจีนทั่วไป ตามที่ชาวจีนเรียกกันว่า “ผู้ทงฮวา” หรือภาษากลางหรือที่ชาวตะวันตกเรียกว่า Mandarin language

ตามหลักฐานของจีนได้ชี้แจงว่า ตามพจนานุกรมคังซีอันมีชื่อเสียงชำระเสร็จเมื่อปี ค.ศ. 1716 สมัยราชวงศ์ชิงพร้อมด้วยภาคผนวก ตัวอักษรจีนทั้งหมด 47,000 ตัว แต่เจ้าหน้าที่ทางภาษาศาสตร์บางคนยืนยันว่า มีประมาณ 50,000 ตัว ตัวอักษรที่ได้ใช้กันมาโดยตลอดในประวัติศาสตร์มี 50,000

ตัว แต่ที่ใช้กันทุกวันนี้มีราวประมาณ 10,000 ตัว ในจำนวนนี้ใช้ในหนังสือพิมพ์ประมาณ 6,000 ตัว ผู้
จบการศึกษาชั้นประถม จะรู้จักตัวอักษรจีน 2,000 – 3,000 ตัว

ดังเป็นที่ทราบดีว่า ชาวจีนอพยพมาตั้งหลักปักฐานทำมาหากินในเมืองไทยเป็นจำนวนมากยิ่ง
กว่าชาวต่างชาติอื่น ๆ และลูก ๆ หลาน ๆ ของผู้ที่อพยพกันมาเกิดที่ประเทศไทยในชั่วคนรุ่นที่สองและ
รุ่นที่สาม ก็ได้กลายเป็นคนไทยกันไปแล้ว กล่าวโดยสังเขป ตลอดช่วงศตวรรษที่ผ่านมาชาวจีนที่อพยพ
มามากที่สุดก็ได้แก่ชาวจีนแต้จิ๋ว หรือที่ภาษาจีนกลางเรียกว่า “เจาโจว” เล่ากันว่าในช่วงระหว่างหลัง
สงครามโลกครั้งที่หนึ่งจนถึงสงครามมหาเอเซียบูรพาวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 ชาวจีนแต้จิ๋วอพยพ
มาไทยเป็นจำนวนมากเป็นประวัติการณ์ เรือบรรทุกคนโดยสารจากท่าเรือซานโถว (ซัวเถา) ที่แล่นตรง
มายังท่าหน้าราชวงศ์ทุกเที่ยวจะมีผู้โดยสารแน่นขนัด ชาวแต้จิ๋วส่วนใหญ่มาจากซานโถวหรือนครซาน
โถว (ปัจจุบันเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ)

ส่วนที่อพยพมาส่วนใหญ่เป็นเพราะความลำบากยากแค้นในการทำมาหากิน ผู้คนพลเมืองมี
จำนวนมากขึ้น แต่ที่ดินทำกินคงมีเท่าเดิม บางท้องถิ่นก็มีความทุรกันดารอยู่แล้ว อย่างมีภูเขามากไร้
นาน้อย หรือดินเสื่อมคุณภาพ เพราะน้ำทะเลท่วมอยู่เป็นประจำ ตลอดจนสาเหตุอื่น ๆ อาทิ เกิด
สงครามกลางเมือง ฯลฯ ท้องที่ต่าง ๆ ตามที่กล่าวมานี้ อยู่ในมณฑลกว้างตง(กวางตุ้ง) ด้านตะวันออก
นอกจากท้องที่ต่าง ๆ ในกวางตงดังกล่าว ยังมีชาวจีนอพยพมาประเทศไทยจากเกาะไห่หนาน
(ไหหลำ) ปัจจุบันเกาะนี้อยู่ในเขตปกครองของมณฑลกว้างตง ถ้าพิจารณากันโดยรวมแล้ว ชาวจีนใน
มณฑลกว้างตงกับฟูเจี้ยนที่อพยพออกไปตั้งหลักปักฐานทำมาหากินในประเทศต่าง ๆ บริเวณขอบ
มหาสมุทรแปซิฟิกที่เรียกว่าหัวเฉียวหรือชาวจีนโพ้นทะเล เดวิด ดีอดเวลล์แห่งหนังสือพิมพ์ “The
Financial Times” (ค.ศ. 1986) กล่าวถึงจำนวนต่าง ๆ ไว้กว้าง ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลประเทศและจำนวนประชากรชาวจีนที่อพยพไปอาศัยอยู่

ชื่อประเทศ	จำนวนประชากร	เชื้อชาติ
ประเทศไทย	ราว 4 ล้านคน	ส่วนใหญ่แต้จิ๋ว
อินโดนีเซีย	ราว 3.5 ล้านคน	ส่วนใหญ่ฟูเจี้ยน
มาเลเซีย	ราว 3.7 ล้านคน	ส่วนใหญ่เป็นฟูเจี้ยน แคะและกวางตุ้ง
สิงคโปร์	ราว 1.6 ล้านคน	ส่วนใหญ่ฟูเจี้ยน
เวียดนาม	ราว 1.8 ล้านคน	ส่วนใหญ่กวางตุ้ง
ฟิลิปปินส์	ราว 6 แสนคน	ส่วนใหญ่แคะ กวางตุ้งและแต้จิ๋ว

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลประเทศและจำนวนประชากรชาวจีนที่อพยพไปอาศัยอยู่ (ต่อ)

ชื่อประเทศ	จำนวนประชากร	เชื้อชาติ
ฮ่องกง/มาเก๊า	ราว 6 ล้านคน	ส่วนใหญ่กวางตุ้ง
สหรัฐอเมริกา	ราว 1 ล้านคน	ส่วนใหญ่กวางตุ้ง
แคนาดา	ราว 5 แสนคน	ส่วนใหญ่กวางตุ้ง
ออสเตรเลีย	ราว 5 แสนคน	ส่วนใหญ่กวางตุ้ง

ชาวจีนโพ้นทะเล หรือ “หัวเดียว” ที่ว่านี้ ตีอดเวลล์ตั้งข้อสังเกตว่า ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศไหนก็มักจะประสบผลสำเร็จในทางเศรษฐกิจ ผลกระทบของชาวจีนโพ้นทะเลมีอยู่เด่นชัด ดังเช่นในฮ่องกงที่ได้สร้างกันจนเป็นถิ่นของชาวจีนที่มั่งคั่งที่สุดแห่งหนึ่งในเอเชีย ผลกระทบเช่นเดียวกันที่มีต่อสิงคโปร์ซึ่งชาวจีนประกอบกันขึ้นเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ แม้แต่ในสหรัฐอเมริกา ประชาคมชาวจีนที่มีอยู่ราว 80,000 คน ในซานฟรานซิสโก ก็เป็นที่เข้าใจกันดีว่า เป็นเจ้าของสินทรัพย์ในมหานครแห่งนี้ถึงหนึ่งในสิบของธุรกิจการพาณิชย์ทั้งหมด

กลุ่มชาติพันธุ์จีนในประเทศไทย

การจำแนกความแตกต่างกันในทางสังคมมีเกณฑ์หลายอย่างด้วยกัน กลุ่มชาติพันธุ์เป็นการจำแนกความแตกต่างทางสังคมโดยเลือกเอา ภาษา ศาสนา และแหล่งกำเนิดของผู้คนเป็นเกณฑ์ เช่น มุสลิม คริสเตียน จีน พม่า แขก ฝรั่งเศส ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้จัดว่าเป็นชนกลุ่มน้อย

ชาวจีนที่เข้ามาตั้งหลักแหล่ง อยู่ในประเทศไทย เป็นพวกที่มาจากบริเวณฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศจีนบริเวณส่วนนี้ของประเทศจีนส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีที่ราบทำการเพาะปลูกได้เพียงเล็กน้อย และมีภูเขาคั่น ทำให้การไปมาติดต่อภายในประเทศไม่สะดวก ชาวจีนบริเวณนี้จึงพากันอพยพออกไปทำมาหากินในต่างประเทศ โดยทิ้งครอบครัวไว้ในประเทศจีน ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวที่อพยพไปอยู่ในต่างประเทศ จำเป็นต้องส่งเงินทองที่หาได้ไปจุนเจือครอบครัวของตนในประเทศจีน เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เกิดขึ้นเมื่อราวสองร้อยปีก่อนมาแล้ว ชุมชนจีนในต่างประเทศจึงเปิดขึ้นคู่กันกับชุมชนที่เป็นแหล่งกำเนิดหรือที่ตั้งของครอบครัว (ประสาธน์ หล้าศิลา , 2514 : 23-25)

ชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยมีอัตราสูงที่สุดในระยะเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง การเข้ามาเมืองมีอัตราสูงมากและการกลับออกไปมีอัตราต่ำมาก หมายความว่า มีชาวจีนตกค้างอยู่ใน

ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ต่อมาในระหว่างปี พ.ศ. 2475-2488 ชาวจีนในเมืองไทยมีอัตราต่ำมาก ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากสงครามระหว่างจีนและญี่ปุ่น และสงครามทางภาคมหาสมุทรแปซิฟิก และนโยบายของรัฐบาลไทยสมัยนั้น ต่อมาระหว่างปี พ.ศ.2480-2489 ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นในทันทีในระยะเวลาสงครามโลกครั้งที่สองที่ยุติลงในปีพ.ศ. 2490 ได้มีการตกลงระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลจีน ชาวจีนได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้ถึงปีละหนึ่งหมื่นคน ต่อมาในปี พ.ศ.2492 รัฐบาลไทยได้ลดอัตราชาวจีนเข้าเมืองเหลือเพียงปีละ 200 คน และในปีต่อมารัฐบาลไทยได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยอยู่ในประเทศไทยมาก่อนและกลับออกไปประเทศจีน คนพวกนี้ได้รับอนุญาตจากทางการของประเทศไทยให้กลับเข้ามาในประเทศไทย

โครงสร้างทางสังคมของชุมชนชาวจีนในประเทศไทย ขึ้นอยู่กับองค์การและสมาคมของชาวจีนที่จัดตั้งขึ้นมากมาย เป็นการรวมกลุ่มกันในหมู่พวกเดียวกันที่เป็นวงศาคุณาญาติหรือเป็นผู้ประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน หรือเป็นผู้พูดภาษาเดียวกัน หรือเป็นผู้ที่นับถือศาสนาเดียวกัน สมาคมหรือองค์การเหล่านี้ แม้จะมีลักษณะแตกต่างกัน แต่ลักษณะที่สำคัญที่มีอยู่ด้วยกันทุกองค์การหรือสมาคมคือ เป็นผู้กำหนดแนวทางดำรงชีวิตของชาวจีนทั้งหลาย องค์การหรือสมาคมเหล่านี้เป็นผู้ควบคุมในเรื่องการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การกำหนดราคาสินค้า และทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยกรณีขัดแย้งกันระหว่างชาวจีน จัดให้บริการที่จำเป็นทางสังคม องค์การเหล่านี้มีการจัดตั้งมาตามแบบแผนของทางการก็มี ที่จัดตั้งขึ้นเป็นลับ ๆ ก็มี และมีอยู่ทั่วไปในประเทศไทย องค์การและสมาคมที่อิทธิพลมากตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการดำรงชีวิตของชาวจีนในประเทศไทย ชาวจีนทั้งประเทศไทยยอมอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายไทย แต่ชาวจีนมิได้มีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองของไทยโดยตรง ดังนั้นจึงได้อาศัยองค์การหรือสมาคมทั้งหลายของพวกตนเป็นผู้ทำหน้าที่ป้องกันและรักษาสิทธิของพวกตน หน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งขององค์การและสมาคมทั้งหลายของชาวจีน คือ การให้การสงเคราะห์ทางสังคมแก่ชาวจีนทั้งหลาย

ชุมชนชาวจีนในประเทศไทยในสมัยก่อนนั้นมีลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งคือ มีเพศหญิงอยู่น้อยมาก ดังนั้นชายจีนที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยส่วนใหญ่จึงเลือกการแต่งงานอยู่กับหญิงไทย และได้ประโยชน์ด้วย เพราะหญิงไทยมีลักษณะชอบค้าขาย และพอใจสามีที่ขยันขันแข็งในการทำงานและหารายได้เพิ่มพูนขึ้น พ่อค้าชาวจีนได้รับประโยชน์จากภรรยาซึ่งเป็นคนไทยในการค้าขายและติดต่อกับลูกค้า ต่อมาในปีพ.ศ. 2448 เป็นต้นมา มีหญิงจีนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยมากขึ้น แต่หญิงจีนที่เป็นภรรยาและติดตามสามีคนจีนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยยังมีน้อยอยู่มาก จนถึงระยะหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง จึงมีหญิงติดตามสามีเข้ามาเพิ่มขึ้นเป็นธรรมดาทั่วไป ตั้งแต่นั้นมาชาวจีนในประเทศไทย

ทั้งที่มาจากประเทศจีน และลูกจีนซึ่งเกิดในประเทศไทยที่ยังไม่มีครอบครัว จึงมีโอกาสเลือกหญิงจีนมาเป็นคู่ครองได้มากขึ้น แต่การเลือกหญิงไทยเป็นคู่ครองก็ยิ่งทำกันมากเพราะเสียเงินทองคำใช้จ่ายน้อยกว่า ตั้งแต่ระยะหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา อัตราส่วนระหว่างเพศในชุมชนชาวจีนไทยสูงขึ้นสู่ระดับปกติ ดังนั้นการแต่งงานระหว่างหญิงไทยกับชาวจีนลดน้อยลง ลูกหลานจีนที่เกิดจากมารดาเป็นคนไทยนั้น ในบางโอกาสก็แสดงตัวว่าเป็นคนจีน และในบางโอกาสก็แสดงตัวเป็นคนไทย โดยมากพวกนี้มีสองชื่อ คือ ชื่อจีนหนึ่งชื่อและชื่อไทยอีกหนึ่งชื่อ ลูกจีนหลานจีนพวกนี้มีความสัมพันธ์ทางส่วนตัวกับญาติพี่น้องชาวจีน และที่แสดงให้ปรากฏทั่วไปนั้นเป็นคนไทย

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมสื่อสาร

พฤติกรรมบุคคลกับการสื่อสาร

เนื่องจากพฤติกรรมบุคคลมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการสื่อสาร และเป็นการยากที่จะกล่าวว่าอะไรเป็นสาเหตุ อะไรเป็นเหตุผล พฤติกรรมบุคคลทำให้เกิดพฤติกรรมสื่อสาร หรือพฤติกรรมสื่อสารมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของบุคคล

พฤติกรรมส่วนบุคคลเกิดขึ้นจากทั้งสภาพแวดล้อม และลักษณะส่วนตัวของแต่ละคน ทำให้เกิดทัศนคติความคิดเห็นของตนเอง การรับรู้ ความคิดหวัง ความเชื่อและค่านิยมที่เป็นของแต่ละคนทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันกับของบุคคลอื่น

พฤติกรรมทางการสื่อสารของคนเกิดจากการรับรู้สัญลักษณ์ และเครื่องหมายที่ใช้ในการสื่อสาร ทำให้บุคคลเกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อการสื่อสารนั้นตามที่ตัวเองรับรู้ การรับรู้สัญลักษณ์ และเครื่องหมายก่อให้เกิดความคิดฝันและเกิดพฤติกรรมจากการใช้คำ นอกจากนั้น การที่บุคคลเห็นว่าเป็นตัวเองเป็นเช่นไร ก็จะเป็นพฤติกรรมทางการสื่อสารเป็นอย่างนั้นด้วย (Charles Milton, 1981)

การที่จะสามารถเข้าใจพฤติกรรมทางการสื่อสารของมนุษย์อย่างหนึ่งก็คือ การเรียนรู้กระบวนการในการแปลความหมายของคำที่ใช้ในการสื่อสาร เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่า ปัญหาในการแปลความหมายของคำที่ใช้ในการสื่อสาร ปัญหาในการแปลความหมายในการสื่อสารจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับตัวบุคคล โดยหลักหากการสื่อสารกระทำโดยใช้สัญลักษณ์เดียวกันย่อมมีความหมายอย่างเดียวกันไม่ว่าผู้ใช้จะเป็นใคร แต่ปรากฏอยู่เสมอว่าผู้แปลความหมายมักจะแปลความหมายของการสื่อสารแตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจในเรื่องนี้จึงต้องพิจารณาแนวความคิดในการแปลความหมายในการสื่อสาร ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีพฤติกรรมและแปลความหมายในการสื่อสารในลักษณะใด หลักการที่เกี่ยวกับเรื่องนี้มีแนวความคิดหลัก 3 ประการด้วยกันคือ

1. มนุษย์จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งใดก็ตาม จะแปลความหมายของสิ่งนั้น

ตามแนวทางของตัวเอง บุคคลจะมีปฏิกริยาอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับตนเอง เพราะตนเองเป็นผู้กำหนดว่าสิ่งนั้นมีความหมายต่อตนเองอย่างไร หากบุคคลเห็นว่าสิ่งนั้นมีความหมายต่อตนเองมากก็จะมีพฤติกรรมอย่างหนึ่ง หรือหากมีความหมายต่อตนเองน้อยก็จะมีพฤติกรรมอีกอย่างหนึ่ง

2. รูปแบบของการแปลความหมายในการสื่อสารมีพื้นฐานมาจากกิจกรรมทางสังคมของบุคคลนั้น พฤติกรรมของมนุษย์จะมีลักษณะใด จะเกิดจากบทบาท สถานภาพ ทัศนคติ ค่านิยมที่ตนเองได้เรียนรู้จากสังคมทั้งสิ้น เช่น การที่เด็กรู้ว่างูเป็นสัตว์ที่อันตรายก็เพราะได้เรียนรู้จากผู้ใหญ่ว่าอย่าเข้าไปใกล้หรือการรู้จักว่าเก้าอี้ เป็นที่สำหรับนั่งที่มีขา และดินสอเป็นเครื่องเขียนอย่างหนึ่งทำด้วยวัตถุต่างๆ แต่ถ้าถูกสอนในทางกลับกันก็จะทำให้เกิดการแปลความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน

3. ความหมายของสารจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสิ่งของ หมายความว่าถึงสถานการณ์ของแต่ละบุคคลจะไม่เหมือนกันแม้ว่าจะ 2 คนจะพบสถานการณ์เดียวกัน แต่ความหมายของสถานการณ์นั้นแตกต่าง สิ่งของที่คนหนึ่งรู้จักแม้จะเป็นสิ่งเดียวกันกับคนหนึ่งรู้จัก อาจแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับ การแปลความหมายของแต่ละคน เมื่อคนสื่อความหมายกัน หากทั้งสองคนตีความของข้อความเหมือนกันทั้งสองก็จะเข้าใจ แต่ถ้าทั้งสองแปลความหมายของข้อความแตกต่างกัน คนทั้งสองก็จะไม่เข้าใจ การที่บุคคลตอบสนองต่อข่าวสารนั้นนอกจากจะแสดงให้เห็นว่า ในตัวเองตีความหมายของข่าวสารนั้นอย่างไร แล้วยังแสดงปฏิกริยาเพื่อเป็นการโต้ตอบปฏิกริยาของบุคคลอื่นด้วย นั่นก็คือ การตอบสนองต่อข่าวสารจะขึ้นอยู่กับความรู้สึกของตัวเองและการกระทำของบุคคลอื่น สิ่งของต่างๆ ก็เช่นเดียวกันกับสถานการณ์ สิ่งของนั้นจะมีความหมายอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับว่าใครจะเป็นคนเห็นว่าสิ่งของนั้นเป็นอย่างไร สิ่งของอย่างเดียวกันแต่คนที่เห็นจะตีความหมายของสิ่งของนั้นแตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าแต่ละคนรู้จักสิ่งของนั้นในแง่ใด

การสื่อสารเป็นเรื่องเฉพาะตัวของแต่ละคนที่จะคิดจะตีความ จะให้ความหมาย แต่ละบุคคลจะนึกถึงการเรียนรู้เฉพาะตน การตีความหมายในการสื่อสารจึงต้องอาศัยวัฒนธรรมเป็นเครื่องช่วยกำหนดขอบเขตของการตีความสารนั้นๆ ในการทำความเข้าใจและประมวลสิ่งที่ตนได้จากการตีความ (กรีซ สืบสนธิ : 2538)

ลักษณะของพฤติกรรมสื่อสาร

1. พฤติกรรมสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหว และเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา แม้แต่ในขณะที่เราไม่ได้กระทำการสื่อสารอย่างเป็นทางการเสมอของเราก็ยังคงมีกระบวนการทำงานที่ส่งผลต่อกระบวนการคิดและอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารตลอดเวลา

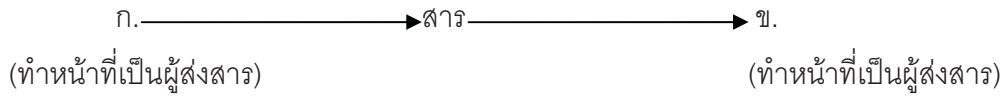
2. พฤติกรรมสื่อสารเป็นกระบวนการที่เกิดจากความคิด (thinking) ความรู้สึก (feeling) และการกระทำ (acting) ในขณะที่เราทำการสื่อสาร เราเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานของสมอง อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำตลอดเวลา

3. พฤติกรรมสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการทางจิตวิทยา สังคม และวัฒนธรรม พฤติกรรมสื่อสารเป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เกิดจากสัจจาดญาณและการเรียนรู้ทางสังคม จึงต้องเกี่ยวกับกระบวนการทางจิตวิทยา กระบวนการทางสังคม และกระบวนการทางวัฒนธรรม เนื่องจาก 1) พฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์ เป็นผลมาจากการกระทำซึ่งเป็นการแสดงออกความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของจิตใจที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยหลักการทางจิตวิทยา 2) พฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์ส่วนใหญ่เป็นพฤติกรรมสังคมที่ต้องเกี่ยวข้องกับผู้อื่นเสมอ เนื่องจากมนุษย์ไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยวในสังคมได้ 3) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดวิถีชีวิต ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์ในสังคม

4. พฤติกรรมสื่อสารเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นกระบวนการที่ย้อนกลับไปได้ไม่ได้ และกระทำซ้ำไม่ได้ กล่าวคือ มนุษย์ต้องมีพฤติกรรมสื่อสารในรูปแบบใดแบบหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากอย่างน้อยที่สุดมนุษย์ทุกคนต้องมีการสื่อสารกับตนเอง และเมื่อได้กระทำการสื่อสารแล้ว การสื่อสารนั้นไม่สามารถกลับคืนมาหาผู้ส่งสารในรูปแบบเดิมได้ เนื่องจากการสื่อสารในแต่ละครั้งย่อมก่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้ส่งสารสามารถทำได้เพียง “ลด” ระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้นเท่านั้น เช่น ใช้คำพูดว่า “ขอโทษนะ ฉันไม่ได้หมายความว่าอย่างที่คุณออกไป”

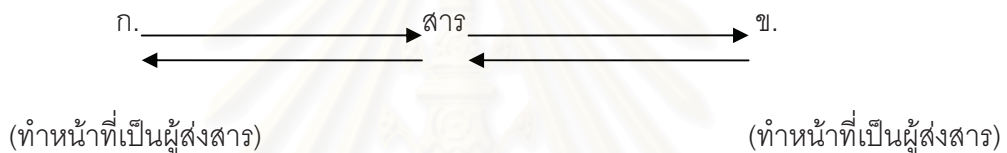
5. พฤติกรรมสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ การสื่อสารไม่ว่าจะเป็นกระบวนการสื่อสารกับตนเอง กับบุคคล หรือกลุ่มบุคคลก่อให้เกิด “ระบบปฏิสัมพันธ์” ซึ่งเป็นเสมือนการเชื่อมโยงระหว่างผู้ร่วมกระทำการสื่อสารเสมอ เนื่องจากการส่งสารแต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดการสื่อสาร พฤติกรรมสื่อสารลักษณะต่าง ๆ ของการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นพฤติกรรมสื่อสารขั้นพื้นฐาน มีดังต่อไปนี้

5.1 พฤติกรรมการสื่อสารแบบเส้นตรงทางเดียว

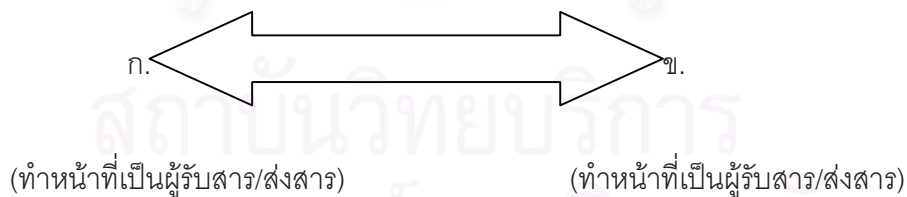
พฤติกรรมการสื่อสารลักษณะนี้ เป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่เกิดจากผู้ส่งสาร ส่งสารไปยังผู้รับสารโดยตรง เป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่ไม่เชื่อมต่อบบบปฏิสัมพันธ์

5.2 พฤติกรรมการสื่อสารแบบปฏิริยาย้อนป้อนกลับ

พฤติกรรมการสื่อสารแบบปฏิริยาย้อนกลับ เป็นพฤติกรรมการสื่อสารในรูปแบบสองทางที่ผู้รับสารมีปฏิริยาตอบสนองสารที่ส่งมา และส่งปฏิริยานั้นกลับไปยังผู้ส่งสาร ซึ่งต่างกับพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะแรก ที่ผู้รับสารมีหน้าที่รับสารเพียงฝ่ายเดียว โดยไม่มีโอกาสได้กลับไปยังผู้ส่งสารแต่อย่างใด

5.3 พฤติกรรมการสื่อสารแบบแลกเปลี่ยนบทบาท

เป็นลักษณะการสื่อสารที่มีการแลกเปลี่ยนบทบาทกันตลอดเวลา คือ ผู้ส่งสารและผู้รับสารผลัดกันเป็นผู้ส่งสาร และผู้รับสารกันตลอดเวลา และเรื่องที่สื่อสารก็จะมีการปรับเปลี่ยนไปตามการรับรู้ และการขยายความของแต่ละคน ต่างกับพฤติกรรมการสื่อสารแบบปฏิริยาย้อนกลับ ที่การป้อนกลับจะเป็นการ “ตอบ” หรือแสดงความคิดเห็นต่อสารที่ถูกส่งมาเท่านั้น

รูปแบบของพฤติกรรมสื่อสาร

1. พฤติกรรมสื่อสารที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเองโดยไม่มีคำสั่งสอน หรือ การฝึกฝนแต่ประการใด พฤติกรรมสื่อสารที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาตินี้ เป็นพฤติกรรมสื่อสารในวัยแรกเกิดของมนุษย์ที่กระทำเพื่อสนองต่อความต้องการทางกายภาพเป็นหลัก เช่น การร้องไห้ การหัวเราะ การดูดนิ้วมือ เป็นต้น

2. พฤติกรรมสื่อสารที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมสื่อสารที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือได้รับการฝึกฝน พฤติกรรมสื่อสารที่เกิดจากการเรียนรู้นี้จะเกิดเมื่อมนุษย์เริ่มพัฒนาความสามารถในการเลียนแบบ รับรู้ และเรียนรู้ เช่น เมื่อพ้นวัยทารกตอนต้นเข้าสู่วัยทารกตอนปลาย (9 เดือน – 2 ปี) พัฒนาการของพฤติกรรมทางการสื่อสารสำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงนี้ ได้แก่ การใช้ภาษาทารกจะเริ่มใช้อวัจนภาษาให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมที่ตนอยู่ในขณะเดียวกันก็เริ่มเรียนรู้การใช้ภาษาพูด ตามหลักเกณฑ์เดียวกัน การใช้ภาษาพูดนับว่าเป็นพฤติกรรมสื่อสารขั้นพื้นฐานที่เชื่อมโยงมนุษย์สู่สังคมอย่างแท้จริง เนื่องจากภาษาคือสัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของสิ่งต่างๆ ในสังคม

นอกจากภาษาแล้ว ทารกตอนปลายยังพัฒนาพฤติกรรมสื่อสารจากการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว เพื่อที่จะแสดงบทบาทในสังคมได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น การเรียนรู้ในช่วงวัยนี้จึงเป็นการหล่อหลอมทั้งอัตลักษณ์ บุคลิกภาพ และการโลกของบุคคล ซึ่งต่างก็เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสื่อสารของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง เช่น เด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ครอบครัวอบอุ่น มีพ่อแม่เป็นแบบอย่างการเรียนรู้ที่ดี ก็จะมีทัศนคติที่ดียิ่ง เช่น เด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ครอบครัวอบอุ่น มีพ่อแม่เป็นแบบอย่างการเรียนรู้ที่ดี ก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น มากกว่าเด็กที่เจริญเติบโตมาจากครอบครัวที่แตกแยก เป็นต้น

พฤติกรรมสื่อสารที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้เกิดจากการสะสมประสบการณ์ 2 ส่วน คือ ประสบการณ์เฉพาะหรือประสบการณ์โดยตรง ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับในช่วงชีวิต บางครั้งประสบการณ์เฉพาะนี้อาจจะเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นด้วย แต่ในหลาย ๆ กรณี ประสบการณ์เฉพาะมักเป็นประสบการณ์ที่ไม่มีบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง

นอกจากประสบการณ์เฉพาะแล้ว การเรียนรู้ยังเกิดจาก ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่บุคคลที่อยู่ในสังคมได้รับเหมือนกัน เช่น ค่านิยมในการแต่งตัว ความเชื่อเรื่องศาสนา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การที่บุคคลในสังคมมีประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรมที่เหมือนกันไม่ได้หมายความว่าทุกคนต้องมีพฤติกรรมสื่อสารที่เหมือนกัน เพราะในวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ยังประกอบด้วยวัฒนธรรมย่อยต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งวัฒนธรรมย่อยเหล่านี้อาจแบ่งตามท้องถิ่น เชื้อชาติ ศาสนา ทัศนคติ ความเชื่อ ฯลฯ ดังนั้น บุคคลหนึ่งอาจสังกัดอยู่ในหลายกลุ่มวัฒนธรรมก็ได้

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารของบุคคล

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์การสื่อสาร ความคิดฝัน ปฏิบัติทาง การสื่อสารที่เหมือนกันและตรงกันข้ามกันระหว่างบุคคล 2 คน พฤติกรรมที่เกิดจากใช้คำ การรู้จัก ตัวเอง การเปิดเผยตนเอง การต่อต้านการเปิดเผยตัวเอง และสภาพของการเปิดเผยตนเอง

หน้าที่หลักของพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร

ในการพิจารณาเรื่องหน้าที่หลักของการพฤติกรรมกรรมการสื่อสารนั้นควรจะต้องพิจารณาเรื่องของ เป้าหมายของการสื่อสาร ซึ่งอธิบายได้อย่างสั้น ๆ ว่า เป้าหมายของการสื่อสารก็คือ การรับรู้เรื่องราวที่ ทำการสื่อสารร่วมกันได้อย่างถูกต้อง และมีการตอบสนองตรงตามที่ต้องการวิธีการที่จะ ทำให้การสื่อสารบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็คือ การที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารรู้ว่าหน้าที่ ของตนในขณะที่ทำการสื่อสารคืออะไร และมีวัตถุประสงค์อะไรในการทำการสื่อสารในช่วงเวลานั้น ๆ หน้าที่หลักของพฤติกรรมกรรมการสื่อสารระหว่างมนุษย์ จำแนกเป็นหน้าที่ต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่ง สารและผู้รับสารได้ดังตารางต่อไปนี้ (ขวัญเรือน กิติวัฒน์ , 2540 : 29)

**ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลหน้าที่ของพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร
โดยแบ่งตามหน้าที่ผู้รับสารและส่งสาร**

หน้าที่หลักของพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร จำแนกตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร	หน้าที่หลักของพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร จำแนกตามวัตถุประสงค์ของผู้รับสาร
1. เพื่อบอกกล่าวสารสนเทศ 2. เพื่อให้ความรู้ 3. เพื่อให้ความบันเทิง 4. เพื่อโน้มน้าวใจ	1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจ 2. เพื่อการค้นคว้าหาความรู้ 3. เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ 4. เพื่อการพิจารณาตัดสินใจ

ในทางปฏิบัติ หน้าที่หลักของพฤติกรรมกรรมการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องตรงกันเป็นคู่ ๆ เหมือนดังปรากฏในตารางเสมอไป เนื่องจากผู้ส่งสารถ่ายทอด ออกไปนั้น ผู้รับสารแต่ละคนจะมองเห็นประโยชน์แตกต่างกันออกไป และในทำนองเดียวกัน ผู้ส่งสาร แต่ละคนก็อาจจะใช้เนื้อหาของสารนั้นเพื่อวัตถุประสงค์หลายประการได้เช่นกัน

สภาพแวดล้อมทางการสื่อสาร

สภาพแวดล้อมทางการสื่อสาร เป็นสภาพสังคมที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของเรา ได้แก่ กฎทางวัฒนธรรม กฎทางสังคม และกฎทางจิตวิทยา องค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้ มีอิทธิพลอย่างสำคัญยิ่งต่อการสื่อสารระหว่างกันและกันของบุคคล ในบางสถานการณ์องค์ประกอบตัวใดตัวหนึ่ง อาจมีความเด่นเหนือกว่าองค์ประกอบตัวอื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของความสัมพันธ์ในการสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น

กฎทางวัฒนธรรม

ทุกสังคมย่อมมีวัฒนธรรมเป็นแบบฉบับของตนเอง เพื่อให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติจนเป็นบรรทัดฐานของสังคม เช่น กล่าวขอบคุณเมื่อมีคนให้ของหรือทำประโยชน์แก่เรา ทักทายผู้สูงอายุกว่าด้วยการยกมือไหว้ เป็นต้น บรรทัดฐานหรือกฎทางวัฒนธรรมทำให้สังคมดำเนินไปด้วยความราบรื่น

การเรียนรู้ทางสังคมทำให้เราทราบว่า เมื่อพบผู้คนรู้จักคุ้นเคยเราควรจะทำอย่างไร เราควรจะสวมเสื้อผ้าสีอะไร ไปงานศพ เราควรจะพูดกับผู้ที่อาวุโสกว่าด้วยถ้อยคำและกิริยามารยาทในลักษณะใด เป็นต้น จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมของสังคมนั้นจะเป็นตัวกำหนดลักษณะความสัมพันธ์ในการสื่อสารระหว่างบุคคลที่สำคัญยิ่ง

กฎทางสังคมวิทยา

นอกจากวัฒนธรรมหรือบรรทัดฐานของสังคมแล้ว ยังมีสถานภาพและบทบาทที่เป็นตัวกำหนดแบบแผนความประพฤติของสมาชิกในสังคม เช่น เรามีสถานภาพเป็นนักเรียน เราก็ต้องมีหน้าที่หรือบทบาทในการศึกษาไฝหาความรู้ เราเป็นตำรวจ เราก็ต้องมีหน้าที่ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน เราเป็นแม่ เราก็ต้องมีหน้าที่ในการเลี้ยงดูอบรมลูก ดังนี้ เป็นต้น แต่ละสถานภาพและบทบาทจะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในการสื่อสารระหว่างกัน ให้มีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามสถานภาพและบทบาท เช่น ถึงแม้เราจะมีความสัมพันธ์กับอาจารย์ท่านหนึ่งเป็นพิเศษ สามารถพูดคุยกันอย่างเป็นกันเอง แต่เราก็ยังมีความรู้สึกที่ท่านเป็นอาจารย์ เป็นผู้ที่เราต้องให้ความเคารพนับถือ ต้องเกรงใจ

กฎทางจิตวิทยา

กฎทางวัฒนธรรมและกฎทางสังคมวิทยา เป็นตัวกำหนดการสื่อสารระหว่างบุคคลจากภายนอก ส่วนกฎทางจิตวิทยาเป็นตัวกำหนดจากภายใน

ในหลายต่อหลายครั้งอารมณ์ความรู้สึกของเราอาจจะขัดแย้งกับบรรทัดฐานของสังคมและบทบาทที่จะต้องกระทำ เช่น สังคมมักจะกำหนดบทบาทของเพศหญิงเอาไว้ว่าหนึ่ง บทบาทของเพศชายเอาไว้ว่าหนึ่ง หากเราต้องการจะศึกษาจะทำการที่ต่างออกไป โดยไม่สนใจว่าผู้อื่นจะมองเราอย่างไร นั่นคือเราทำเพื่อสนองความต้องการของเราเป็นสำคัญ ในการสื่อสารนั้นจะประสบผลสัมฤทธิ์มากที่สุดก็คือ เมื่อการสื่อสารนั้นได้กระทำตามความต้องการทางจิตใจ มากกว่าที่จะกระทำไปโดยถูกบังคับควบคุมจากกฎทางสังคม เมื่อเรามีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งบ่อยครั้งจนถึงจุด ๆ หนึ่ง ลักษณะความสัมพันธ์นั้นจะเป็นไปตามอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าจะไปกังวลถึงเรื่องของบรรทัดฐานทางสังคม สถานภาพและบทบาท

4. แนวคิดและทฤษฎีเรื่องการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ

การสื่อสารระหว่างบุคคล

การสื่อสารระหว่างบุคคล หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร และเกิดปฏิกิริยาตอบสนอง โดยปกติแล้วจะเป็นการสื่อสารแบบสองทาง โดยผู้ที่พูดและผู้ฟังปรากฏตัวต่อหน้ากัน

เกณฑ์ในการพิจารณาว่าเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือไม่ พิจารณาได้ 3 ประการได้แก่ (ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ , 2526 : 16)

- 1.ทุกคนที่ร่วมกันในการสื่อสารจะต้องอยู่ใกล้ชิดกัน
- 2.ทุกคนที่ร่วมในการสื่อสารมีบทบาทเป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร
- 3.สารสื่อสารกันนั้นประกอบด้วยอวัจนะและอวัจนสาร

องค์ประกอบสำคัญจะแสดงด้วยแผนภาพการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ต่อเนื่องของบุคคล 2 คน ซึ่งมีสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงเสมอ ได้แก่ กรอบอ้างอิงหรือความรู้ และประสบการณ์ร่วม และสิ่งรบกวนซึ่งมีทั้งสิ่งรบกวนทางกายภาพ (Physical noise) เช่น เสียงรบกวน เสียงเบามาก ฯลฯ และสิ่งรบกวนทางจิตวิทยา (Psychological noise) เช่น ความวิตกกังวล ความกลัว ฯลฯ

การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และพัฒนาการไปในรูปแบบต่างๆ อย่างไม่มีวันจบสิ้น ในกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคลมีองค์ประกอบอยู่ 3 อย่างที่สำคัญ คือ

1. ช่องทางการสื่อสาร (Channels)

เรามักจะจำบุคคลอื่นได้ดียิ่งขึ้น เมื่อเรามีโอกาสเห็นหน้า ได้พูดคุยกันตลอดจนอาจจะได้สัมผัสบุคคลนั้น ๆ มากกว่าบุคคลที่เราได้ยินแต่เสียงทางโทรศัพท์ โดยไม่เคยเห็นหน้ากันเลย ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งถือว่ามีครบขั้นตอนคือ การพูด การฟัง การเห็น และการสัมผัสได้ จะทำให้ระดับของการสื่อสารนั้น ๆ สมบูรณ์ที่สุด ตัวอย่างเช่น เรากำลังเล่าเรื่องอุบัติเหตุ ซึ่งเราได้พบมาในตอนเช้าให้เพื่อนฟัง ในขั้นนี้เรากำลังใช้วิธีการแรกคือ การพูด การฟัง แต่ถ้าเราให้เขาดูรูปถ่ายของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นด้วย นั่นคือเรากำลังใช้วิธีการขั้นต่อไปคือ การเห็นภาพ และพูดอธิบายประกอบไปด้วยและหากจะให้เห็นจริงเห็นจังมากขึ้น เราก็จะพาไปดูตัวรถที่เกิดอุบัติเหตุด้วย โดยให้เพื่อนมีโอกาสจับต้องดูรอยบนของรถ นั่นคือเรากำลังใช้วิธีการขั้นสุดท้าย คือ การสัมผัส จะทำให้เขาจดจำในเรื่องราวถ่ายทอดนี้ได้เป็นอย่างดี และถ้าหากเขาได้มีโอกาสเป็นผู้พบเห็นอุบัติเหตุนี้ด้วยตนเอง เขาก็จะได้รับความกระจ่างของเหตุการณ์ได้ดีที่สุด เพราะเป็นประสบการณ์ตรง

2. การตอบสนองกลับ (Feedback)

เมื่อเรามีการสื่อสารระหว่างบุคคลโดยการพูด ย่อมมีปฏิกิริยาตอบสนองซึ่งอาจจะเป็นการพูด การแสดงออกทางสีหน้า น้ำเสียงที่พูดตอบ กิริยาท่าทาง ฯลฯ เหล่านี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการตอบสนองกลับ ในการสื่อสารระหว่างบุคคลเราอาจถามผู้ที่เราทำการสื่อสารด้วย โดยการเลิกนิ้วแสดง ความหลากหลายหรืออาจจ้องตาผู้แสดงถึงความสนใจเป็นพิเศษ หรืออาจตอบรับโดยออกเสียงในลำคอ ฯลฯ การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นเป็นกระบวนการ 2 ทางที่เห็นได้ชัดเจนมาก คือมีทั้งการรับและการส่ง ดังนั้นการตอบสนองโดยวิธีการต่าง ๆ ข้างต้น จะทำให้การสื่อสารระหว่างกันเป็นที่เข้าใจกันได้ดียิ่งขึ้น

3. สิ่งรบกวน (Noise)

บางครั้งในขณะที่เรากำลังคุยกันอยู่ริมถนน จู่ ๆ ก็มีรถบรรทุกแล่นผ่านมาพร้อมกับเสียงดังสนั่น จนทำให้เราต้องชะงักการพูดกลางคัน ต้องรอให้รถแล่นผ่านไปก่อน หรือบางครั้งกำลังพูดโทรศัพท์อยู่มีเสียงซอมนดนตรีดังกระหึ่มเข้ารบกวน ทำให้เราต้องพูดซ้ำแล้วซ้ำอีก หรือขอให้ผู้ที่เราพูดด้วยทวนซ้ำหลายครั้ง จนบางที่อาจต้องตะเบ็งเสียงพูดกัน ฯลฯ

สัมพันธภาพในการสื่อสารระหว่างบุคคล

การสื่อสารระหว่างบุคคลตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ ใครไม่สามารถสื่อสารกับใครในสถานะของใครได้ ถ้าไม่มีนักเรียน พ่อแม่ก็ไม่สามารถสื่อสารกับใครในฐานะที่เป็นพ่อแม่ได้ถ้าไม่มีลูก ผู้บังคับบัญชาไม่สามารถสื่อสารกับใครในฐานะผู้บังคับบัญชาได้ถ้าไม่มีผู้ใต้บังคับบัญชา เหล่านี้เป็นตัวอย่างของพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และในความสัมพันธ์กันแต่ละลักษณะนั้น การสื่อสารแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ ที่ซับซ้อนคาบเกี่ยวกัน เช่น นายจ้างและลูกจ้างซึ่งเป็นเพื่อนกันด้วยก็ย่อมต้องติดต่อสื่อสารกันทั้งในฐานะนายจ้างลูกจ้างกัน และในฐานะเพื่อนกันด้วย สามีภรรยาที่ทำงานด้วย ย่อมมีการสื่อสารกันทั้งในฐานะสามีภรรยา และในฐานะเพื่อนร่วมงานด้วย

เนื่องจากความสัมพันธ์กันนั้นมีลักษณะซับซ้อนมาก จึงควรวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่พบในการสื่อสารระหว่างบุคคลออกเป็น 2 แบบกว้าง ๆ คือ แบบประกอบกันและแบบสมมาตร (Complementary and Symmetrical) กับแบบแข่งขันและแบบร่วมมือกัน (Competitive and Cooperative)

แบบประกอบกันและแบบสมมาตร (Complementary and Symmetrical)

เมื่อลูกพูดกับพ่อแม่ ลักษณะของการพูดคุยกันนั้นแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ถาวรหรือยืนยาว และแบบของความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ได้อยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค พ่อแม่เติบโตขึ้นมาด้วยลักษณะการเรียนรู้ทางสังคม ที่แตกต่างไปจากลูก ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อค่านิยมบางประการที่แตกต่างกันด้วย พ่อแม่มักจะคิดว่าอะไรคือสิ่งที่ “ถูก” และ “ดีที่สุด” สำหรับลูกอยู่เสมอ ผลก็คือพยายามที่จะมีอิทธิพลเหนือชีวิตของลูก โดยที่ลักษณะของการสื่อสารที่แสดงออกมาจะมีลักษณะที่อยู่สูงกว่า

ส่วนความสัมพันธ์ในการสื่อสารที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคกันเรียกว่า ความสัมพันธ์แบบสมมาตร ซึ่งหมายรวมถึงการสื่อสารของบุคคลในลักษณะที่ต่างฝ่ายต่างมีพฤติกรรมเท่าเทียมกัน ได้แก่ การสื่อสารกันของเพื่อน ส่วนความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความแตกต่างกันนั้น ฝ่ายหนึ่งจะอยู่เหนืออีกฝ่ายหนึ่ง เช่น ครูกับนักเรียน หมอกับคนไข้ นายจ้างกับลูกจ้าง เหล่านี้เป็นลักษณะของความสัมพันธ์แบบประกอบกัน

สภาพการณ์ของความสัมพันธระหว่างบุคคลมักมีพื้นฐานของลักษณะความสัมพันธ์ทั้ง 2 ดังกล่าว แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นความสัมพันธ์ลักษณะประกอบกัน มีความสัมพันธ์จำนวนน้อยที่มีพื้นฐานบนความเท่าเทียมกัน

ความสัมพันธ์แบบสมมาตรเป็นความสัมพันธ์ที่ถูกทำลายได้ง่าย ขึ้นอยู่กับผู้กระทำการสื่อสาร อารมณ์ความรู้สึก หรือสถานการณ์ของการสื่อสารนั้นด้วย เมื่อความเท่าเทียมกันถูกทำลาย ความสัมพันธ์นั้นก็อาจจะกลายเป็นความสัมพันธ์ประกอบกัน หรือไม่มีความสัมพันธ์ต่อกันเลยก็ได้

แบบแข่งขันและแบบร่วมมือกัน (Competitive and Cooperative)

การจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ของการสื่อสาร โดยแบ่งลักษณะพฤติกรรมแข่งขันหรือร่วมมือกัน จะเห็นได้ว่าเมื่อผู้ที่ทำการสื่อสารเป็นศัตรูกัน การสื่อสารก็ย่อมจะเป็นไปในลักษณะแข่งขัน โดยแต่ละฝ่ายต่างก็พยายามเอาชนะอีกฝ่ายหนึ่ง แต่เมื่อผู้ที่ทำการสื่อสารเป็นมิตรกันหรืออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ต้องแข่งขัน การสื่อสารก็ย่อมจะเป็นไปในลักษณะร่วมมือปรองดองกันในการสื่อสารระหว่างบุคคล ในลักษณะร่วมมือกัน คนเราจะพยายามทำงานร่วมกันโดยเน้นถึงการเป็นกลุ่มประสานกัน นั่นคือถ้าเราเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นควรจะแก้ไขด้วยการประนีประนอมกัน แต่ผู้หนึ่งผู้ใดมีความคิดแข่งขันอยู่ภายในก็จะทำให้การแก้ไขปัญหายุ่งยากมากขึ้น ในภาวะแข่งขันจะไม่มีความเป็นมิตรสนทนาและการเปิดเผยตนเอง เพราะอีกฝ่ายหนึ่งจะถูกมองว่าเป็นศัตรู ลักษณะความสัมพันธ์แบบแข่งขันจะถูกกำหนดโดยกฎทางวัฒนธรรมและทางสังคมเป็นสำคัญ ส่วนลักษณะความสัมพันธ์แบบร่วมมือกันได้รับอิทธิพลมาจากความต้องการทางจิตใจของบุคคลเป็นสำคัญ

เมื่อบุคคลต้องการความเหนือกว่าเด่นกว่า หรือได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษ ภาวะของการแข่งขันย่อมส่งเสริมให้เขามีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าภาวะร่วมมือกัน แต่สำหรับผู้ที่จะประสงค์จะสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้อื่น การร่วมมือกันย่อมเป็นหนทางที่ดีกว่าอย่างแน่นอน ในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้ สิ่งสำคัญก็คือ เราจะต้องตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างการแข่งขันกับการร่วมมือกัน และต้องตระหนักด้วยว่า เราจะต้องสื่อสารกับบุคคลอื่นในลักษณะที่แตกต่างกันไป ตามแต่ละสถานการณ์

แนวคิดเรื่องการสื่อสารต่างวัฒนธรรม (Communication and Culture)

สังคมมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงโดยตลอดเวลา อย่างการเปลี่ยนจากสังคมเดี่ยวมาเป็นสังคมขยายหรือสังคมเมือง หรือเปลี่ยนจากการติดต่อสื่อสารเฉพาะกลุ่มคนที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกันมาเป็นการติดต่อสื่อสารข้ามกลุ่ม ข้ามพรมแดนกับบุคคลอื่น ๆ ที่อาจมีทั้งวัฒนธรรมเหมือนกันหรือต่างกัน โอกาสและบริบทต่าง ๆ ที่เราจะติดต่อสื่อสารกับคนที่มาจากวัฒนธรรมต่างจากเรามีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นบริบทในประเทศและระหว่างประเทศ

การสื่อสารต่างวัฒนธรรม มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Intercultural Communication” มีความหมายว่า การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม แต่เนื่องจากต้องการเน้นเฉพาะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงใช้คำว่า “การสื่อสารต่างวัฒนธรรม” แทน (เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2548: 2)

Lustig และ Koester (1993) ได้ให้คำจำกัดความของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการที่มีการสร้างสัญลักษณ์ การตีความ เปลี่ยนแปลงไปตามบริบท และมีผู้ร่วมในกระบวนการส่งและรับสาร โดยที่คู่สื่อสารมีการกำหนดความหมายร่วมกัน (1993-25)

Gudykunst และ William (2003: 43) ได้กล่าวถึงการสื่อสาร โดยกล่าวถึงบริบทของการสื่อสารกับคนแปลกหน้าไว้ดังนี้คือ

1. การสื่อสารทำหน้าที่ในการส่งข่าวสาร ซึ่งเป็นความหมายอย่างที่เป็นที่เข้าใจง่ายที่สุด ซึ่งเป็นการถ่ายเทข้อมูลจากสมองของคนอีกคนหนึ่งไปสู่สมองของคนอีกคนหนึ่ง ในการส่งข้อความนั้นจะต้องมีการเข้ารหัสและถอดรหัสการสื่อสาร ภาษาว่าเป็นเครื่องมือหลัก ภาษาทั้งทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างแต่ละวัฒนธรรมและมีอิทธิพลต่อแต่ละวัฒนธรรมนั้น ๆ ด้วย
2. การสื่อสารใช้เพื่อการแปลความหมาย เมื่อเราทำการแปลความหมายนั้น การเปิดรับนั้นขึ้นอยู่กับว่าคน ๆ คนกล่าวอะไรออกมาในลักษณะที่เป็นวัจนภาษาลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกมา หรือลักษณะของความเคยชิน
3. อิทธิพลทางวัฒนธรรม มิติแห่งความแตกต่างทางวัฒนธรรม บทบาท ค่านิยม กฎระเบียบต่าง ๆ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสาร
4. อิทธิพลทางสังคมวัฒนธรรมของแต่ละสังคม

การสื่อสารทำหน้าที่ในการสื่อความหมาย วัฒนธรรม คือ ความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐาน ที่บุคคลรับรู้ร่วมกัน เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ได้ และมีผลกระทบต่อกิจกรรมของคนจำนวนมาก (1993: 41)

จากคำจำกัดความข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมเป็นตัวแปรสำคัญในการสื่อสาร นอกจากนี้ วัฒนธรรมยังเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการสื่อสารในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับองค์กร ระดับกลุ่ม ไปจนถึงระดับบุคคล ผู้สื่อสารที่มาจากวัฒนธรรมต่างกันอย่างมีกรอบอ้างอิง (frame of reference) ที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เขาเหล่านั้นมีความคิด ความคาดหวัง ความรู้สึก การรับรู้ การตีความ และวิธีปฏิบัติต่ออีกฝ่ายหนึ่งแตกต่างกันออกไป ดังนั้น พฤติกรรมการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอันจะนำไปสู่ความเข้าใจร่วมกัน จึงต่างกันไปตามแต่ละวัฒนธรรมด้วย (Lustig และ Koester, 1993) นอกจากนี้ ในการสื่อสารของแต่ละบุคคล ยังมีปัจจัยบางประการที่เป็นตัวกำหนดหรือเป็นตัวกั้นกรอง

กรอบความนึกคิดต่างๆ รวมถึงกระบวนการเข้ารหัสและถอดรหัสสาร (Encoding & decoding of messages) ของแต่ละคน ส่งผลให้คู่ปฏิสัมพันธ์แต่ละฝ่ายเกิดความคาดหวังในพฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง (Gudykunst และ Kim, 1992) ปัจจัยดังกล่าวคือ

1. อิทธิพลทางวัฒนธรรม (Cultural Influences) ได้แก่ ค่านิยม บรรทัดฐาน และกฎระเบียบต่าง ๆ

2. อิทธิพลทางสังคมวิทยา (Sociocultural Influences) ได้แก่ การเป็นสมาชิกในกลุ่มของตน อัตลักษณ์ทางสังคม และอัตลักษณ์ของบุคคล ความคาดหวังในบทบาทของคนในสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม

3. อิทธิพลทางจิตวิทยา (Psychological Influences) เช่น ความคิดแบบเหมารวม (Stereotype) อคติ (Prejudice) และชาติพันธุ์นิยม (Ethnocentrism) เป็นต้น

4. อิทธิพลทางสภาพแวดล้อม (Environmental influences) เช่น สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และลักษณะทางสถาปัตยกรรม

นอกจากนี้ Mead ยังได้เสนอแนวคิดว่าการที่มนุษย์จะมี Self-conception ได้ ก็เนื่องมาจากการได้พูดคุยกับบุคคลอื่นในสังคม กล่าวคือ เมื่อมีการสื่อสารระหว่างบุคคลเกิดขึ้นนั้น จะดูว่าพฤติกรรมการสื่อสารของคู่สื่อสารที่มาจากต่างวัฒนธรรมมีแนวโน้มในการถอดรหัสสารอย่างไร มีองค์ประกอบอะไรบ้างเป็นตัวกำหนด ตั้งแต่องค์ประกอบใหญ่คือวัฒนธรรม สังคม ไปจนถึงองค์ประกอบที่เล็กลงมา คือ ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ตัวอย่างเช่น หากศึกษาการสื่อสารระดับกลุ่ม จะมีองค์ประกอบทางสังคมเป็นตัวกำหนด และตัวตน หรือ self ของผู้สื่อสารจะเป็นไปในลักษณะ Social self ถึงแม้ว่าจะเป็น การสื่อสารระหว่างคนสองคนก็ตาม (Mead อ้างถึงใน Littlejohn, 1983 : 48)

ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารและวัฒนธรรม ไม่ได้ครอบคลุมเพียงแค่วิธีอิทธิพลที่มีต่อการสื่อสารต่างวัฒนธรรม และเรื่อง Self-concept เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงปัจจัยสำคัญในการสื่อสารอีกประการหนึ่งคือ ภาษา ซึ่งถือว่าเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสาร และในส่วนของความสัมพันธ์ของภาษากับวัฒนธรรมนี้ Edward Sapir และ Benjamin Whorf ได้กล่าวไว้ว่า ภาษาเป็นตัวกำหนดวัฒนธรรมและรูปแบบความคิด การมองโลก หรือการเข้าใจประสบการณ์ของผู้ที่พูดภาษานั้น ๆ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2522)

ประสิทธิภาพในการสื่อสารต่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication Competence)

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการสื่อสารต่างวัฒนธรรมนี้ สามารถมองเป็น 2 แนวทาง คือ

1. ประสิทธิภาพในการสื่อสารต่างวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับการสร้างความหมายร่วมกันให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ยิ่งบุคคลจากต่างสังคมวัฒนธรรมสามารถให้ความหมายร่วมกันได้มาก ยิ่งแสดงว่าบุคคลเหล่านั้นมีประสิทธิภาพในการสื่อสารต่างวัฒนธรรมมาก (Triandis, 1977 อ้างถึงใน Gudykunst และ Kim, 1992: 230; Power และ Lowery, 1984 อ้างถึงใน Hammer, 1989: 254)

2. ประสิทธิภาพในการสื่อสารต่างวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับการตอบสนองต่อสิ่งรอบตัว และความพึงพอใจของผู้มาใหม่ต่อสภาพแวดล้อมที่ต่างไปจากวัฒนธรรมเดิมของตน กล่าวคือ นำเอาความพึงพอใจ (Satisfaction) หรือความสบายใจ (Comfort) ของผู้ที่เข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมใหม่ มาเป็นตัววัดประสิทธิภาพในการสื่อสาร (Gudykunst, Wiseman และ Hammer, 1977; Torbiom, 1982 อ้างถึงใน Kim, 1989:278)

นอกจากนี้ การจะตัดสินว่าผู้ทำการสื่อสารต่างวัฒนธรรมคนใด เป็นผู้ที่มีความสามารถ (Competence) หรือไม่ สามารถพิจารณาได้จาก 2 แง่มุมเช่นกัน คือ

1. การมองความสามารถทางการสื่อสารที่ลักษณะของบุคคลนั้น ๆ (Individual Trait) ซึ่งในมุมมองนี้ Gudykunst และ Kim (1992 : 233) ได้เสนอแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ได้แก่ Gardner, Kleinjans, และ Gudykunst, Wiseman และ Hammer ดังนี้

ในปี ค.ศ. 1962 Gardner เสนอคุณลักษณะ 5 ประการของผู้ที่สามารถสื่อสารต่างวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดว่าเป็น 'Universal communicator' คือ

- 1.มีระดับในการเข้ากับผู้อื่นได้ดีกว่าคนทั่วไป
- 2.เปิดเผย
- 3.มีระบบค่านิยมในด้านคุณค่าของมนุษย์
- 4.ได้รับการอบรมป่มเพาะด้วยความเปิดกว้างหลากหลายในด้านวัฒนธรรม
- 5.มีความรู้ลึกไว

ปี ค.ศ. 1972 Kleinjans เสนอคุณลักษณะ 6 ประการของผู้สื่อสารต่างวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ คือ

1. ไม่ตัดสินคนจากวัฒนธรรมของตน แต่ดูจากตัวบุคคลแต่ละคน
2. รู้จักลักษณะพื้นฐานของมนุษย์ดี
3. รู้ค่านิยมของวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น
4. รู้จักควบคุมอารมณ์และความรู้สึกตนเอง
5. พุดจาด้วยความจริงใจและซื่อใจ
6. มีความมั่นคงในจิตใจ ไม่หวั่นไหวแม้จะต้องแตกต่างจากผู้อื่น

ปี ค.ศ. 1977 Gudykunst, Wiseman และ Hammer ให้แนวคิดที่ว่ามีผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารต่างวัฒนธรรมจะไม่เอาวัฒนธรรมของตนไปประเมินผู้อื่น แต่จะใช้มุมมองของวัฒนธรรมที่สาม (Third Culture Perspective) ที่มองเสมือนว่าตนมาจากวัฒนธรรมที่สาม กล่าวคือ ไม่เข้าข้างผู้ที่มาจากวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง ตามความหมายนี้ ผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารต่างวัฒนธรรมจะต้องมีคุณสมบัติ 7 ประการ คือ

1. ใจกว้าง เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ
2. เข้าอกเข้าใจผู้อื่น
3. รับรู้ความเหมือน ความต่างระหว่างวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง
4. ไม่ตีค่าพฤติกรรมที่ไม่คุ้นเคยว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี
5. รู้จักสังเกตพฤติกรรมทั้งของตนเองและผู้อื่น แต่ไม่วิพากษ์วิจารณ์
6. สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรมได้ดี
7. ไม่ยึดเอาวัฒนธรรมตนเองเป็นศูนย์กลาง

2. การมองความสามารถทางการสื่อสารจากมุมมองของคู่ปฏิสัมพันธ์หรือวัฒนธรรมท้องถิ่น (perceived Competence) ซึ่ง Kim (1989) และ Gudykunst & Kim (1992) เสนอแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ดังนี้

ปี ค.ศ. 1971 Collett ให้แนวคิดว่าการวัดความมีประสิทธิภาพในการสื่อสารของผู้มาใหม่ นั้น จะดูจากมุมมองสมาชิกในวัฒนธรรมใหม่ที่ผู้นั้นไปอยู่ ว่าให้ความยอมรับมากน้อยเพียงใด (Kim 1989: 278)

ปี ค.ศ. 1984 Spitzberg และ Cupach แยกองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารที่รับรู้โดยคู่ปฏิสัมพันธ์เป็น 3 องค์ประกอบคือ 1) องค์ประกอบด้านแรงจูงใจ 2) องค์ประกอบด้านความรู้ และ 3) องค์ประกอบด้านทักษะ (Gudykunst และ Kim, 1992: 235)

Ting-Tooney (1999: 262) เสนอเกณฑ์ในการวัดความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมไว้ 3 เกณฑ์ คือ

1. เกณฑ์ความเหมาะสม คือ พฤติกรรมเป็นไปตามความคาดหวังในสายตาของผู้ที่อยู่ในวัฒนธรรมนั้น ๆ หรือไม่

2. เกณฑ์ความมีประสิทธิภาพ คือ สามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันได้หรือไม่

3. เกณฑ์ความพึงพอใจ คือ ดูว่าปฏิสัมพันธ์นั้นเกื้อหนุนอัตลักษณ์ของแต่ละฝ่ายพึงพอใจหรือไม่ อย่างไร

นอกจากนี้ Gudykunst และ Kim (1992: 235) ยังได้กล่าวถึงแนวคิดของ Wiemann และ Kelly, 1981 ว่า ถ้าบุคคลมีความรู้ แต่ขาดทักษะ ก็ไม่มีประโยชน์ และทักษะนั้น จะมีได้ต่อเมื่อมีความรู้ ความสามารถในการอ่านสถานการณ์ว่าควรทำอะไร และไม่ควรทำอะไร ซึ่งแนวคิดนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่า การที่เราจะเข้าใจผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรมได้ จะต้องมีการประกอบพร้อมกัน 3 ประการ ได้แก่ (1) องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive) ได้แก่ ความรู้ทางวัฒนธรรม สังคม ภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ การเมือง รวมทั้งความรู้ด้านภาษา ซึ่งสะท้อนรูปแบบความคิดของมนุษย์ในวัฒนธรรมนั้น ๆ (2) องค์ประกอบด้านอารมณ์ (Affective) ได้แก่ อารมณ์ความรู้สึกทัศนคติ ที่สัมพันธ์กับการมีอคติ แรงจูงใจ ตลอดจนความคาดหวังของบุคคลนั้น (3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior) ได้แก่ พฤติกรรมที่ส่งเสริมการสื่อสารต่างวัฒนธรรม เช่น

การไม่แบ่งเขาแบ่งเรา และการเปิดเผย เป็นต้น ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวนี้คือ ทฤษฎี Dependency Theory

การที่จะเป็นผู้มีประสิทธิภาพในการสื่อสารต่างวัฒนธรรม โดยอาศัยมุมมองของผู้สื่อสารนั้น จำเป็นต้องศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่

- มิติของพฤติกรรม 3 มิติ คือ (1) ความสามารถในการจัดการกับความเครียด (2) ความสามารถในการสื่อสาร และ (3) ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจากต่างวัฒนธรรม (Hammer, 1989: 249)

- การปรับตัวของผู้ที่ไปอยู่ต่างวัฒนธรรมและครอบครัวของเขาเหล่านั้น รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม และความสามารถในการทำงานให้สำเร็จ โดยการที่จะดูว่าบุคคลนั้น ๆ ทำการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพน้อยเพียงใด ให้พิจารณาจากทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลลักษณะของบุคคลนั้น ๆ และความคาดหวังก่อนไปอยู่ต่างแดน (Gudykunst และ Kim, 1992)

การศึกษาเรื่องการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมนี้ ได้มีชื่อนักวิจัย ชื่อ ยุง คิม (Young Kim) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารที่มีผลต่อการเปิดรับวัฒนธรรมของชาวเกาหลีที่อาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยงานวิจัยของคิมต้องการที่จะศึกษาการผสมผสานกลมกลืนไปกับวัฒนธรรมใหม่

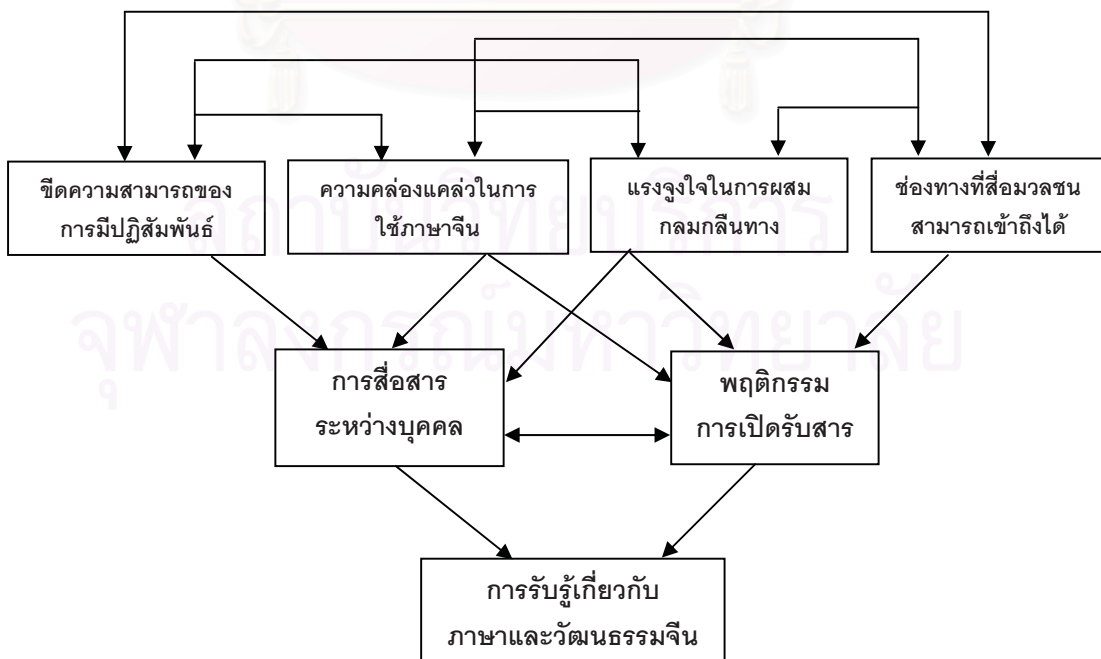
กล่าวคือ เมื่อชาวเกาหลีได้เข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว คือ การเข้าไปอาศัยอยู่ในสังคมใหม่ ทำให้ต้องเกิดการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและวัฒนธรรมใหม่ จนในที่สุดก็สามารถกลมกลืนและเกิดการรับรู้ในสังคมใหม่ ซึ่งผลการศึกษาของคิม เป็นดังนี้ (Young Kim อ้างถึงใน เอมอร์ ชลพิไลพงศ์, 2545: 8-11)

1. ขีดความสามารถของการมีปฏิสัมพันธ์ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษ แรงจูงใจในการผสมผสานกลมกลืนวัฒนธรรมและช่องทางที่สื่อมวลชนสามารถเข้าถึงได้ เป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมสื่อสารระหว่างบุคคล
2. ประสบการณ์ในการสื่อสารระหว่างบุคคล และการเปิดรับสื่อมวลชนในสังคมของประเทศเจ้าบ้าน มีผลส่งต่อความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ซับซ้อนในสังคมนั้นของชาวต่างชาติ
3. สื่อบุคคลจะมีอิทธิพลสูงกว่าสื่อมวลชนในขั้นพัฒนาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความซับซ้อนของสังคมใหม่

และจากผลการศึกษาทั้ง 3 ข้อนี้ เอมอร์ ชลพิไลพงศ์ ได้ประยุกต์ผลของการศึกษาเข้ากับบริบทของการสื่อสารภายในครอบครัวชาวจีนในไชน่าทาวน์เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมของชาวจีน ซึ่งสามารถเขียนเป็นแบบจำลองได้ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพฤติกรรมสื่อสารเพื่อ

การสืบทอดวัฒนธรรมจีน

จากแบบจำลองสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาวจีน กล่าวคือ หากครอบครัวชาวจีนไม่มีช่วงเวลาในการปฏิสัมพันธ์กันและไม่มีความตั้งใจในการปฏิสัมพันธ์ด้วยแล้ว การสื่อสารเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ก็จะเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาจีนของชาวจีนรุ่นหลัง ในการพูดคุยกับชาวจีนแรก ก็มีผลต่อการรับรู้ทางด้านวัฒนธรรมจีนเช่นกัน กล่าวคือ ถ้าชาวจีนรุ่นแรกสามารถพูดภาษาจีนได้ดี และชาวจีนรุ่นหลังสามารถใช้ภาษาจีนพูดโต้ตอบกันได้ โอกาสที่ชาวจีนในรุ่นหลัง ๆ จะได้รับการสื่อสารและรับรู้วัฒนธรรมจีนจากชาวจีนรุ่นแรกก็จะมีค่อนข้างมาก

5. แนวคิดขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับภาษา

พฤติกรรมทางการสื่อสารของคนมีลักษณะที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ระบบการรับรู้หรือการได้ยิน รู้สึก สัมผัส ได้กลิ่น และมองเห็น กับระบบการส่งข่าว คือ การพูด การเขียน หรือการใช้กิริยาที่แสดงความหมายของการสื่อสาร ทั้งสองระบบจะต้องอาศัยภาษาเป็นสื่อกลางที่ทำให้เข้าใจหรือก่อให้เกิดการสื่อสาร ภาษาจะเป็นสื่อที่จะนำความคิดของคนให้เป็นรูปแบบการสื่อสารต่างๆ ตลอดจนทำหน้าที่ในการเข้ารหัสและถอดรหัสของข่าวสารต่างๆ ให้มีความหมายที่ต้องการ ภาษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญของการสื่อสารที่ช่วยให้มนุษย์มีความเข้าใจกันและเรียนรู้สภาพการณ์ต่างๆ ได้ แนวคิดขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับภาษามีลักษณะที่สำคัญ 3 ส่วนด้วยกัน คือ (เสนาะ ติเยาว์, 2538)

1. ความรู้เกี่ยวกับภาษาที่ทำให้เกิดเนื้อหาและรูปแบบของภาษา
2. กระบวนการที่ก่อให้เกิดข้อมูลโดยการใช้ภาษา
3. หน้าที่ทางการสื่อสารของภาษา

หน้าที่ทางการสื่อสารของภาษา

การใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็น การพูดหรือการเขียนก็ี้อาจกระทำได้ในหลายรูปแบบหลายวิธีการตามแต่จะต้องการ เช่น การพูดเพื่อชักจูงให้เห็นด้วยการแจ้งให้ทราบ การพูดให้คิด การขอร้อง การเรียกร้อง และการสั่งการ เป็นต้น ลักษณะเนื้อหาและรูปแบบของการบรรยายข้อความจะเป็นอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้พูด นอกจากนี้จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ว่า ผู้พูดจะต้องพูดด้วยน้ำเสียงที่เหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ที่พูดกล่าว คือ การพูดควรจะเน้นเสียงตรงไหนเพื่อแสดงความรู้สึกที่จริงใจที่มีน้ำหน้กชักจูงให้ผู้ฟังเชื่อถือ คนโดยทั่วไปรู้ว่ามึวิธีการพูดในแบบต่างๆ กันขึ้นอยู่กับว่าพูดอยู่กับใคร พูดถึงเรื่องอะไร มีวัตถุประสงค์

อะไรในการพูดนั้น หน้าที่ทางการสื่อสารของภาษาจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และเนื้อหาให้เหมาะสมกับเรื่องที่กำลังพูดถึง จึงจะทำให้การพูดนั้นมีน้ำหนักพูดที่จะชักจูงและมีอิทธิพลต่อผู้ฟังตามที่ต้องการ

ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

ก่อนที่คนเราจะสามารถรับรู้จนเกิดความเข้าใจร่วมกันได้นั้น จะต้องส่งมาในรูปของภาษาหรือสัญลักษณ์หรือสัญญาณอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น สารจะปรากฏขึ้นโดยตัวของมันเองแท้ ๆ ไม่ได้ และในบรรดาระบบสัญลักษณ์ที่มนุษย์ได้พัฒนาขึ้นใช้นั้น จะเห็นไม่มีระบบอื่น ที่ใช้ได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการทำงานให้สารปรากฏขึ้นได้ดีเทียบเท่าภาษา มนุษย์พัฒนาภาษาขึ้นใช้ในสังคมของตนตามธรรมชาติ ผ่านประวัติศาสตร์อันยาวนาน จนมีความละเอียดประณีตงดงาม สืบทอดติดต่อกันมาโดยลำดับ ภาษาทุกภาษาประกอบไปด้วยถ้อยคำและกฎเกณฑ์อันแน่นอน พอที่มนุษย์ด้วยกันอาจเรียนรู้ได้ โดยเฉพาะมนุษย์ที่อยู่ร่วมวัฒนธรรมเดียวกันเท่านั้น มนุษย์ที่อยู่ต่างวัฒนธรรมกันก็สามารถเรียนรู้ได้ ถ้ามีความตั้งใจจริงและใช้ความขวนขวายให้เพียงพอ (สวินิต ยมาภัย, 2526 : 35)

ภาษาเป็นสมบัติติดตัวมนุษย์อยู่ทุกขณะ มนุษย์ใช้ภาษาเกือบตลอดเวลาที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ตั้งแต่ตื่นขึ้นมาจนเข้านอนหลับไป แม้ในเวลาหลับ มนุษย์ก็ยังอาจฝันว่าได้ใช้ภาษาสื่อสารกับคนอื่น ๆ ในเรื่องต่าง ๆ นานา

ภาษาที่มนุษย์ใช้อยู่เป็นปกติในชีวิตประจำวัน เพื่อสื่อสารสัมพันธ์กับคนอื่นในสังคมที่เข้าใจภาษาเดียวกัน อาจแบ่งออกไปเป็น 2 ชนิดคือ ภาษาที่ใช้ถ้อยคำหรือ วจนภาษา และภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำหรือ อวจนภาษา ภาษาทั้ง 2 ชนิดนี้มีความสำคัญเท่ากัน แต่มีบทบาทในการสื่อสารที่กว้างแคบต่างกัน

โดยทั่วไปแล้ว คำ ภาษา มักหมายถึง ภาษาถ้อยคำเท่านั้น ไม่รวมไปถึงภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำด้วย วิชาหลักภาษาหรือวิชาการใช้ภาษาที่เรียนกันมาในโรงเรียน ตั้งแต่ระดับต้นๆ นั้น คำ ภาษา ก็เหมาะสมเฉพาะภาษาที่ใช้ถ้อยคำเท่านั้น แต่ในการที่จะทำความเข้าใจภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจทั้ง 2 อย่างว่า ภาษาถ้อยคำคืออะไร และภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำนั้นคืออะไร

1. ภาษาถ้อยคำหรือวจนภาษา

วจนภาษาหรือภาษาถ้อยคำ คือ เสียงพูดที่มนุษย์ตกลงกันเพื่อให้ทำหน้าที่แทนมโนภาพของสิ่งต่างๆ ที่มนุษย์ด้วยกันสามารถรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ ได้แก่ ทางตา หู จมูก ลิ้น และกาย มนุษย์บางพวกบางเหล่าที่มีความเจริญ ยังได้คิดเครื่องหมายแทนเสียงพูด และเขียนลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษรได้อีกด้วย ลายลักษณ์อักษรนั้นถือว่าเป็นภาษาถ้อยคำเหมือนกัน

เสียงที่มนุษย์เปล่งออกมาให้ได้ยินว่า “ต้นไม้” จะไม่บ่งชี้อะไรเฉพาะเจาะจงไปว่า เป็นต้นใด ต้นหนึ่งที่ปรากฏอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง แต่เป็นมโนภาพรวม ๆ ของวัตถุมีชีวิตประเภทหนึ่ง ซึ่งเจริญงอกงาม ขึ้นมาจากดิน และมนุษย์ด้วยกันได้เคยแลเห็นและเคยจับต้องในที่ต่าง ๆ มาแล้วหลายครั้งหลายหน คำว่า “ต้นไม้” แท้จริงแล้ว ก็คือเสียงพูดที่เปล่งออกมาให้ได้ยิน 2 พยางค์ และได้ถูกเปล่งออกมาแล้ว หลายครั้งหลายหน ในระหว่างที่มนุษย์มีการสื่อสารกันในโอกาสต่าง ๆ ทุกครั้งที่เปล่งออกมา เสียง 2 พยางค์นี้ จะแทนมโนภาพของผู้เปล่งทุกครั้งไป ในขณะที่เดียวกันก็จะทำให้ผู้ที่ได้ยินซึ่งเข้าใจคำว่า “ต้นไม้” ภาษาเดียวกันกับผู้เปล่งเสียงเกิดมโนภาพของผู้เปล่งเสียง คำ “ต้นไม้” กับต้นไม้จริง ๆ ที่มีอยู่ในธรรมชาติ จึงไม่ใช่สิ่งเดียวกัน และไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเลยแม้แต่น้อย เป็นแต่มนุษย์ได้บัญญัติขึ้นหรือสมมุติขึ้น ทำให้คำ “ต้นไม้” เป็นเสียงหรือสัญลักษณ์ที่หมายรู้กันว่า แทนมโนภาพของ ต้นไม้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นต้นใด ที่มีอยู่ ณ ที่ใดก็ตาม

กล่าวโดยสรุป ถ้อยคำหรือสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นมา และทำความเข้าใจกันว่า จะให้แทนมโนภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ปรากฏแก่มนุษย์ ถ้าปราศจากถ้อยคำแล้ว เป็นการยากยิ่งที่มนุษย์จะรับรู้ความหมายร่วมกันได้ เพราะความหมายนั้น ก็คือมโนภาพและความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างมโนภาพของสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในจิตของมนุษย์

2. ภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำหรืออวัจนภาษา

อวัจนภาษา คือ กิริยาอาการต่างๆ ที่ปรากฏออกมาทางร่างกายของมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ และสามารถสื่อความหมายได้ จึงมีผู้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “กายภาษา” สารที่ปรากฏทางอวัจนภาษา หรือ กายภาษา ของผู้ใด ส่วนใหญ่จะบ่งบอกถึงความรู้สึกและบุคลิกของผู้ผู้นั้น ตัวอย่างเช่น อาการยิ้มแย้มบนใบหน้าจะบ่งบอกถึงความรู้สึกพึงพอใจ ในทางตรงกันข้ามอาการหัวเราะเยาะจะบ่งบอกถึงความดูหมิ่น ที่เกิดขึ้นในใจของผู้ที่หัวเราะเยาะ อาการสั่นศีรษะแสดงอาการว่าไม่เห็นด้วย การวางสีหน้าสงบบอกถึงความเป็นผู้ที่ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ มีคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น เป็นต้น จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า อวัจนภาษาไม่ได้ทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์แทน มโนภาพ ของสิ่งที่ปรากฏแก่มนุษย์ แต่กลับเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่ปรากฏอยู่ในตัวมนุษย์เลยทีเดียว บางครั้งอวัจนภาษายังช่วยเพิ่มความชัดเจนของอวัจนภาษาอีกด้วย เช่น การใช้มือทั้งสอง บอกขนาดหรือตำแหน่ง เพื่อให้ผู้รับสารเกิดมโนภาพที่แจ่มชัดขึ้น การโยกตัวเพื่อช่วยบอกอาการเคลื่อนไหว การฟุ้งมือทั้ง 2 เข้าหากัน เพื่อช่วยบรรยายภาพให้เห็นภาพ เช่น รถ 2 คนที่วิ่งเข้าประสานงานกัน

6. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาสังคม

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ที่ไม่ชอบอาศัยอยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพัง มักจะอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นคณะ มีการติดต่อปฏิสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา โดยในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์นั้น มนุษย์จะยอมรับร่วมกันในกติกาของสังคม มีวัฒนธรรมหรือแบบแผนในการดำเนินชีวิตของตนทั้งที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันออกไปในแต่ละกลุ่ม ดังนั้นกระบวนการขัดเกลาสังคมจึงเป็นกระบวนการในการขัดเกลามนุษย์ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้

การขัดเกลาสังคมหรือสังคมประกิต (Socialization) หมายถึง กระบวนการที่สังคมหรือกลุ่มสังคมสอนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้และรับเอาวิถี กฎเกณฑ์ และความประพฤติและค่านิยมต่าง ๆ ที่กลุ่มหรือสังคม ได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติ ซึ่งการถ่ายทอดและการเรียนรู้ของกระบวนการขัดเกลาทางสังคมนี้จะเข้าไปในรูปของการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง หรือจากสมาชิกดั้งเดิมในสังคมไปสู่ผู้ที่เป็นสมาชิกใหม่ในสังคมนั้นๆ (พวงเพชร สุรัตน์วิกุล, 2541: 70)

กระบวนการขัดเกลาสังคมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. **กระบวนการขัดเกลาโดยตรง** เป็นกระบวนการที่ต้องการให้บุคคลปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนที่สังคมนั้นๆ กำหนดไว้ เป็นการบอกกล่าวอย่างจริงจังว่าสิ่งใดควรหรือสิ่งใดไม่ควรเพื่อบุคคลจะสามารถวางตัวได้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ การขัดเกลาโดยตรงมักจะปรากฏในครอบครัว โรงเรียน วัด โดยจะออกมาในรูปของการบอกเล่า สั่งสอน ชมเชย ดุด่า เป็นต้น

2. **กระบวนการขัดเกลาโดยอ้อม** เป็นกระบวนการที่ไม่ได้บอกให้บุคคลรับทราบตรง ๆ แต่ละบุคคลจะได้รับประสบการณ์หรือประโยชน์จากการสังเกต หรือเรียนรู้จากการกระทำของผู้อื่น (สุพัตรา สุภาพ, 2541 : 51)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมน อยุสิน พ.ศ. 2527 ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสื่อสารและการผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมไทย : ศึกษาเฉพาะชาวจีนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นการศึกษาวงการเปิดรับสื่อมวลชนและปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ชาวจีนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีการผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมไทย โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 200 คน ผลการวิจัยพบว่า ความถี่ในการเปิดรับสื่อมวลชนซึ่งได้แก่ วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์และภาพยนตร์ มีผลทำให้กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติและการปฏิบัติวัฒนธรรมไทยแตกต่างกัน และพบว่าสื่อมวลชนบางประเภทได้แก่ วิทยุและภาพยนตร์ มีผล

ต่อการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูดในชีวิตประจำวัน ส่วนในด้านการยึดถือประเพณีไทยและจีนนั้น ไม่พบว่ามียุทธศาสตร์ประเภทใดที่มีทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการยึดถือประเพณีทั้งสองฝ่ายต่างแยกออกจากกัน นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนสื่อมวลชนที่เปิดรับ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดรับจำนวนมากหรือน้อย ไม่มีผลต่อการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง

ในเรื่องของปัจจัยอื่น ๆ เช่น เพศ ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อการผสมผสานกลมกลืนทางวัฒนธรรม ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพและความผูกพันภายในกลุ่มเดียวกัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนมิใช่ปัจจัยที่สำคัญเพียงปัจจัยเดียวในการทำให้ชาวจีนมีการผสมผสานกลมกลืนทางวัฒนธรรม

ในสภาพที่มีการกลมกลืนได้ดี เช่น การที่กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ชื่อตัวและชื่อสกุลเป็นไทย และนิยมใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูดกับคนในครอบครัว และในการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น ส่วนการยึดถือประเพณีนั้น ยังมีการยึดถือประเพณีจีนและไทยควบคู่กันไป

ยุพิน คล้ายมนต์ พ.ศ. 2536 ศึกษาเรื่อง อิทธิพลวัฒนธรรมจีนที่มีต่อไทย โดยศึกษาการเลื่อนไหลของวัฒนธรรมจีนที่มีต่อไทยในด้านภาษา และการปฏิบัติประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์ประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 180 คน พบว่า

- 1.คนไทยที่มีบรรพบุรุษสัญชาติจีน เชื้อชาติจีน หรือสัญชาติไทย เชื้อชาติจีน ได้รับอิทธิพลทางภาษา (จากการรู้จักและการยืมจากภาษาจีนในภาษาไทย) มากกว่าผู้ที่ไม่ได้มีบรรพบุรุษเป็นจีน
- 2.คนไทยที่มีบรรพบุรุษสัญชาติจีน เชื้อชาติจีน หรือสัญชาติไทย เชื้อชาติจีน ได้รับอิทธิพลทางด้านความเชื่อ และการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ของจีนมากกว่าผู้ที่ไม่ได้มีบรรพบุรุษเป็นจีน
- 3.สัญชาติ และเชื้อชาติของบรรพบุรุษ มีอิทธิพลต่อการได้รับวัฒนธรรมทางด้านภาษา ตลอดจนความเชื่อ และการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ของจีน

ภัทรานุจ แสงจันทร์ ปี พ.ศ. 2542 ทำการวิจัยเรื่องสถานภาพทางการสื่อสารในระดับวัฒนธรรมในประเทศไทย เป็นการสำรวจสถานภาพของการศึกษาการสื่อสารระดับวัฒนธรรมในประเทศไทย ซึ่งครอบคลุมถึงการสื่อสารต่างวัฒนธรรม การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การสื่อสารนานาชาติ และการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมผ่านสื่อโดยใช้เทคนิคการวิจัยเอกสาร ผลการวิจัยพบว่าประเด็นในการศึกษาส่วนมากเป็นการศึกษาในระดับการสื่อสารต่างวัฒนธรรม หัวข้อศึกษามากที่สุดคืออิทธิพลทางจิตวิทยา รองลงมาเป็นอิทธิพลทางวัฒนธรรม ระดับและบริบทการสื่อสารที่พบว่าที่สุดคือ

ระดับประเทศและบริบทการนำเสนอของสื่อมวลชนและคู่สัมพัทธ์ที่พบว่าที่สุดคือ คู่สัมพัทธ์บริบทในองค์กร ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาและระหว่างเพื่อนร่วมงาน

บุญยง ชื่นสุวิมล พ.ศ. 2543 ทำการวิจัยเรื่อง สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตกรุงเทพมหานคร : ระบบครอบครัวและความสัมพันธ์ทางสังคมของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนบีบี โดยศึกษา ถึงโครงสร้างครอบครัว วิธีการเลี้ยงดู การถ่ายทอดคุณค่าทางสังคม การควบคุมทางสังคม การติดต่อกับสมาคมและความเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติตามประเพณีในรอบปีของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายจีน ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า

1. โครงสร้างทางครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ตั้งแต่รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2
2. ครอบครัวมีลักษณะ Patrilineal Descent คือ สามียังมีอำนาจแต่ไม่ใช่สูงสุด
3. ความคิดในการให้บุตรชายคนโตสืบทอดกิจการต่อไปนั้นเสื่อมคลายไปแล้ว
4. การแบ่งมรดกในครอบครัว ครอบครัวให้จะให้เท่ากันระหว่างหญิงและชาย รวมทั้งการศึกษา
5. วัฒนธรรมด้านภาษาเริ่มคลายตัวลงตั้งแต่คนจีนรุ่นที่ 2 และมีแนวโน้มจะหายไปของคนรุ่นที่ 3
6. ชุมชนมีลักษณะ Heterogeneity ผู้คนมาจากที่ต่างกันรวมตัวกันเป็นชุมชน
7. การติดต่อกับวัฒนธรรมใหญ่ คือ ประเทศจีนเริ่มขาดหายไป การติดต่อสถาบันจะตัวแทนของวัฒนธรรมจีน คือ สมาคมเขาก็เริ่มคลายตัวลงไป
8. การปฏิบัติประเพณีจีนในรอบปีของคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นที่ 2 ลดน้อยและมีแนวโน้มจะหายไปของคนรุ่นที่ 3 ยกเว้นตรุษจีน
9. คนไทยเชื้อสายจีนยังคงดำรงความเชื่อในสถาบันศาลเจ้าปึงเถ่ากงอย่างเหนียวแน่น แต่ในขณะเดียวกัน ความเชื่อในเรื่องศาสนาพุทธก็ได้มีอิทธิพลต่อชุมชน จากความร่วมมือกันระหว่างวัดกับกรรมการศาลเจ้า และการปฏิบัติตามประเพณีไทยของคนไทยเชื้อสายจีน

เอมอร ชลพิไลพงศ์ พ.ศ. 2545 ทำการวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมของชาวจีนในเขตไชน่าทาวน์ ซึ่งมีการศึกษาถึงการสื่อสารของชาวจีนในการถ่ายทอดวัฒนธรรมระหว่างรุ่นต่อรุ่น และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อสืบทอดวัฒนธรรม ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่ารูปแบบในการสื่อสารของชาวจีนในเขตไชน่าทาวน์มี 2 รูปแบบ คือ การสื่อสารเป็นแบบกิจลักษณะ

(การสื่อสารโดยตรง) โดยชาวจีนรุ่นแรกจะใช้วิธีการพูด บอก หรือสอนโดยตรง เพื่อให้ลูกหลานได้รับรู้วัฒนธรรมจีนด้านต่าง ๆ อีกรูปแบบหนึ่งที่ชาวจีนรุ่นแรกใช้ก็คือ การสื่อสารแบบไม่เป็นกิจลักษณะ (การสื่อสารโดยอ้อม) เป็นการสื่อสารโดยไม่ได้ตั้งใจจะสื่อสาร เป็นการทำซ้ำบ่อย ๆ หรือบางครั้งก็ไม่สามารถสื่อสารใดๆ แต่ลูกหลานเกิดกระบวนการเรียนรู้จนสามารถรับรู้วัฒนธรรมจีนได้เองในที่สุด โดยครอบครัวกลุ่มตัวอย่างแต่ละครอบครัวเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสาร ประกอบไปด้วย ปัจจัยภายใน ดังนี้ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ลักษณะนิสัยของสมาชิกภายในครอบครัวและเวลาในการสื่อสาร ส่วนปัจจัยภายนอก มีดังนี้ เพื่อนหรือโรงเรียน สื่อมวลชน และสมาคมต่าง ๆ หน่วยงานของรัฐ และนโยบายของรัฐ ก็มีส่วนต่อการสื่อสารเช่นกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในชุมชนชาวจีนกรุงเทพมหานคร” เป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อเก็บข้อมูลตามประเด็นต่าง ๆ โดยกำหนดขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตำรา วิทยานิพนธ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทั้งในปัจจุบัน และมีการเก็บรวบรวมเอาไว้ ซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์จีนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์ไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล แบ่งออกเป็นดังนี้

2.1 จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับบุคคล ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเกี่ยวกับจีนศึกษา หรือเป็นอาจารย์สอนทางด้านการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในระดับมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน เช่น อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์และอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์จากศูนย์จีนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญหลาย ๆ ท่านในเบื้องต้นครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำมาเรียบเรียงประเด็นต่างๆ ที่เป็นประเด็นในการสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

2.2 แหล่งข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการพูดคุยกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการนัดหมาย เพื่อเป็นการแนะนำตัวและแจ้งวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร

2.3 แหล่งข้อมูลจากการสังเกตการณ์ (Observation) ใช้การสังเกตการณ์ โดยการเข้าไปเจาะตามครอบครัวตัวอย่าง 10 ครอบครัวของชาวจีนในชุมชนชาวจีนย่านเยาวราช

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มครอบครัวชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนชาวจีนบริเวณย่านเยาวราช ในจังหวัด กรุงเทพมหานคร

ในการศึกษาครั้งนี้ มีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยการแบ่งตัวอย่างออกเป็นกลุ่ม สำเนียงภาษาจีน ที่ยังมีการสื่อสารในภาษาไทย ซึ่งสัดส่วนสำเนียงภาษาจีนในประเทศไทย แบ่งออก ได้ตามสัดส่วนของกลุ่มเชื้อชาติชาวจีน ดังนี้ ชาวจีนแต้จิ๋วร้อยละ 65 ชาวจีนแคะร้อยละ 16 และชาว จีนกวางตุ้งร้อยละ 7 อื่น ๆ เช่น ชาวจีนไหหลำ ชาวจีนฮั่น ชาวจีนห้อ สัดส่วนร้อยละ 12 (ขจัดภัย บุรุษ พัฒน์ : 2517, 15-17)

แต่จากการสัมภาษณ์คุณปริดา ปรัดตจรียา ซึ่งเป็นผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ตำแหน่ง กรรมการที่ปรึกษาสภาวัฒนธรรมเขตสัมพันธวงศ์ กรรมการประชาคมเขตสัมพันธวงศ์ รองเลขาธิการ ประชาคมนักธุรกิจ เขตสัมพันธวงศ์ ไซนาทาวน์ และที่สําคัญก็คือ เป็นแฟนพันธุ์แท้เยาวราช ซึ่งได้ ให้ทรรศนะว่า ในการที่จะหาสัดส่วนในการที่เลือกสัมภาษณ์ครอบครัวชาวจีนในเยาวราชนั้น จะไป อ้างอิงเกณฑ์อย่างที่มีการแบ่งในส่วนของประเทศไทยทั้งหมดไม่ได้ เนื่องจากเฉพาะในเขตชุมชนชาว จีนในเขตกรุงเทพมหานคร เฉพาะในส่วนของเยาวราชนั้น จะไม่เป็นตามสัดส่วน เนื่องจาก ในถ้าแบ่ง ในอัตราส่วน 10 ครอบครัว จะมีเป็นชาวจีนเชื้อสายแต้จิ๋ว 8 ครอบครัว รองลงมาจะเป็นชาวจีนกวางตุ้ง ตามด้วยเชื้อสายจีนไหหลำ และเชื้อสายจีนแคะ เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อให้เป็นประโยชน์ในการวิจัยและเกิดความหลากหลายด้านชาติพันธุ์ของชาวจีน ผู้วิจัยจึงเลือกสุ่มตัวอย่างโดยอ้างอิงมาจากบทสัมภาษณ์ของคุณปริดา จึงได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น ครอบครัวชาวจีนซึ่งสามารถแบ่งเป็นสำเนียงต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ครอบครัวชาวจีนแต้จิ๋ว 6 ครอบครัว ได้แก่

1.1 ครอบครัวคุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง	ย่านจักรวรรดิ ตรงข้ามวัดสามปลื้ม
1.2 ครอบครัวคุณกิม เลี้ยง แซ่ไค้ว	ย่านเจริญกรุง แถวศาลเจ้าตรอกมะขาม
1.3 ครอบครัวคุณอาสี แซ่ตั้ง	ย่านถนนวานิช
1.4 ครอบครัวคุณหลิน เหว แซ่หยาง	ย่านถนนเจริญกรุง หลังโรงพยาบาลกว่องฮิว
1.5 ครอบครัวคุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม	ย่านเจริญกรุง บริเวณตรอกมะขาม
1.6 ครอบครัวคุณทิม บุญวิไลลักษณ์	ตรงข้ามวัดเล่ง เน่ย ยี่ บริเวณถนนเจริญกรุง

2.ครอบครัวชาวจีนกวางตุ้ง 2 ครอบครัว ได้แก่

2.1 ครอบครัวคุณหมิง เหลียน แซ่เจ็ง ย่านเล่ง บ่วย เอี้ย

2.2 ครอบครัวคุณกั่ม จ้ง แซ่ยิบ ย่านเล่ง บ่วย เอี้ย

3.ครอบครัวชาวจีนแคะ 1 ครอบครัวได้แก่

ครอบครัวคุณเหน่ ชัน แซ่จอง ย่านคลองถม

4.ครอบครัวชาวจีนไหหลำ 1 ครอบครัวได้แก่

ครอบครัวคุณหลิม เต้า วา ช่างวัด ย่ง ฮก ยี่ หรือ วัดจีนบำเพ็ญพรต

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการเลือกสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ในการเก็บข้อมูลต้องเกิดจากความพร้อมและความสมัครใจของกลุ่มประชากรในการให้ข้อมูลด้วย โดยใช้กลุ่มประชากรซึ่งเป็นกลุ่มครอบครัวชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนชาวจีนทั้งหมด 10 ครอบครัว

เกณฑ์ในการเลือกครอบครัวชาวจีนเพื่อนำมาศึกษามีดังนี้คือ

1.กลุ่มครอบครัวดังกล่าวจะต้องอาศัยอยู่ในย่านต่าง ๆ บริเวณย่านชุมชนชาวจีนในบริเวณที่เรียกว่าเยาวราชหรือบริเวณใกล้เคียงกับย่านเยาวราช ซึ่งเป็นพื้นที่รวมกันของเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร 3 เขตด้วยกันคือ เขตสัมพันธวงศ์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายและเขตพระนคร

2.ในแต่ละครอบครัวจะมีการสุ่มประชากรโดยแบ่งออกเป็น 3 รุ่น (3 Generations) ดังนี้

2.1 รุ่นแรก เป็นรุ่นบุกเบิกในการเข้ามาทำมาหากินในประเทศไทย เป็นผู้มีสัญชาติจีนหรือเชื้อชาติจีน หรือเกิดในประเทศจีน

2.2 รุ่นกลาง (รุ่นลูก) เป็นรุ่นที่เกิดจากรุ่นแรก มีทั้งพ่อแม่เป็นชาวจีน รุ่นนี้จะเกิดที่ประเทศไทย

2.3 รุ่นหลัง (รุ่นหลาน) เป็นรุ่นที่เกิดจากรุ่นกลาง มีเชื้อชาติไทยและสัญชาติไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.แบบสัมภาษณ์โดยอิงโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้ทำการวิจัยเตรียมคำถามเพื่อให้บรรล่วัตถุประสงค์ โดยมีการเรียบเรียงหัวข้อและคำถามต่าง ๆ โดยมีการตรวจทานจากผู้ทรงคุณวุฒิ เนื้อหาของคำถามนั้นสามารถปรับได้ตามลักษณะเฉพาะตามสถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยอาศัยการตั้งคำถามทั้งแบบมีโครงสร้างแบบปลายเปิดและปลายปิด

2.เครื่องบันทึกเสียงพร้อมเทปบันทึกเสียง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ก่อนที่จะทำการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการตรวจสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ว่าคำถามแต่ละคำถามนั้นเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และปัญหำนำของการวิจัยหรือไม่

การเก็บข้อมูล

ในการทำการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์โดยการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้การสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่มีการตั้งคำถามเอาไว้แล้ว โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) พร้อมทั้งมีการใช้การสังเกตการณ์ (Observation) กับกลุ่มตัวอย่าง

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้จะมีประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลทางด้านทักษะภาษาจีน คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนในบริบทต่าง ๆ และคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม ผู้วิจัยเริ่มจากการตรวจสอบข้อมูลและจัดระบบข้อมูลตามที่ได้สัมภาษณ์มาจากกลุ่มตัวอย่าง 10 ครอบครัว โดยมีการแบ่งหมวดหมู่ให้เป็นระเบียบตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการวิจัย และหาข้อสรุปเชิงอุปมานโดยการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มา

บทที่ 4

ผลการวิจัยข้อมูลด้านพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นชาวจีนที่อาศัยอยู่บริเวณชุมชนชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานครย่านเยาวราช ซึ่งเป็นบริเวณของเขตสัมพันธวงศ์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตพระนคร และบางส่วนของเขตบางรัก ทั้งสิ้น 10 ครอบครัว เพื่อนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในบริบทต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน โดยการนำเสนอข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 นำเสนอข้อมูลแบบบรรยายที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกไป 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง
- 3) พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

ส่วนที่ 2 ได้วิเคราะห์ผลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ โดยแบ่งออกไป 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) ทักษะการใช้ภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง
- 2) พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของแต่ละรุ่น โดยเรียงลำดับจากรุ่นที่ 1 รุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3
- 3) พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของแต่ละรุ่น โดยเรียงลำดับจากรุ่นที่ 1 รุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างครอบครัวชาวจีน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งจะแสดงรายละเอียดของชื่อ นามสกุล อายุ ของกลุ่มตัวอย่างโดยการเรียงลำดับตามครอบครัวได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลชื่อและอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับครอบครัว	กลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 1	อายุ	กลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 2	อายุ	กลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 3	อายุ
1	คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง	81	คุณสมบุรณห์ เหมปฐวี	49	คุณดุลย์ เหมปฐวี	21
2	คุณกิม เลียง แซ่ไค้ว และคุณเตียง แซ่โจ้ว	77 75	คุณฮัง เส็ง แซ่ไค้ว	45	คุณธวิลธิรา ยิ้มละไม	19
3	คุณอาสี แซ่ตั้ง	81	คุณสมชัย กวางทอง พานิชย์	45	คุณศิริพล กวางทอง พานิชย์	17
4	คุณหลิน เหว แซ่หยาง (เอี้ยะ)	81	คุณบุง เกียก แซ่เอี้ยะ. คุณ	52	คุณนิชาพร อำนวยปรีชา กุล	27
5	คุณซิม ฮึง แซ่ลิ้ม	89	คุณเพ็ก เขียม แซ่ไอ้ว	55	คุณวัชรวิ มั่งคั่งทรงศักดิ์	22
6	คุณทิม บุญวิไลลักษณ์	85	คุณมาลี บุญวิไลลักษณ์	52	คุณมาลินี บุญวิไล ลักษณ์	26
7	คุณหมิง เหลียน แซ่ เจ็ง	65	คุณศิริลักษณ์ น้อยเคียน	34	เด็กชายกฤต น้อยเคียน เด็กหญิงพิชญานิน ไรจน์ มามงค	2 4
8	คุณกัม จัง แซ่ยิบ	78	คุณปรีดา ปรัตถจริยา	42	คุณวันนิตา ปรัตถจริยา	21
9	คุณเหน่ ชัน แซ่จอง	82	คุณจิน หมิง แซ่จอง	43	คุณศิริวิมล ทรัพย์ ประเสริฐ	22
10	คุณหลิม เต้า วา	77	คุณรณเชษฐ หาริยญจิตร	42	คุณภัณเชษฐ หาริยญ จิตร	13

หมายเหตุ : ครอบครัวแต่จิ๋วครอบครัวที่ 1-6 , ครอบครัวกวางตั้งครอบครัวที่ 7-8 , ครอบครัวที่ 9 ครอบครัวจีนและ
และครอบครัวที่ 10 ครอบครัวไหหลำ

จากข้อมูลเกี่ยวกับประวัติโดยทั่วไปของครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง สามารถจะวิเคราะห์ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างได้ ดังต่อไปนี้

1. สมาชิกกลุ่มที่ 1 ของครอบครัว เป็นชาวจีนโดยกำเนิดโดยส่วนใหญ่จะอพยพมาจากประเทศจีน ซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งแต่บริเวณของมณฑลฟูเจี้ยน (อกเกี้ยน) ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นชาวจีนแคะ ชาวจีนฮกเกี้ยน บริเวณมณฑลกวางตุ้ง (กวางตุ้ง) ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นชาวจีนกวางตุ้ง ชาวจีนแต้จิ๋วและชาวจีนแคะ และบริเวณที่เรียกว่า เกาะไหหลำ (ไห่หนาน) ซึ่งเป็นชาวจีนไหหลำ และด้วยลักษณะความแตกต่างของชาติพันธุ์จีน ทำให้เกิดความแตกต่างทางพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนด้วย คือ ชาวจีนเชื้อชาติใดก็จะมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงแต่ละท้องถิ่นกับพวกพ้องชาติพันธุ์จีนเดียวกัน
2. จะเห็นว่าโดยส่วนใหญ่ชาวจีนจะอพยพมาอยู่เมืองไทย ซึ่งจะอยู่ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ซึ่งสาเหตุในการอพยพมาเนื่องจาก เป็นช่วงที่จีนมีวิกฤติการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบคอมมิวนิสต์ ทำให้ประชากรบางส่วนไม่สามารถรับได้กับการเปลี่ยนแปลงนี้ สาเหตุจากการทำสงครามภายในประเทศระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับพรรคก๊กมินตั๋ง ซึ่งก่อให้เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดปัญหาความอดอยากไม่มีที่ทางในการทำมาหากิน และหนีภัยธรรมชาติ จึงทำให้ชาวจีนอพยพออกจากประเทศจีนเพื่อตั้งต้นชีวิตใหม่ ทำให้ต้องกลายเป็นชาวจีนโพ้นทะเลไปโดยปริยาย
3. การประกอบอาชีพในระยะแรกที่อพยพเข้ามา โดยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างและขายแรงงานเป็นหลัก ไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพอื่นได้ เนื่องจากในสมัย ปี พ.ศ.2485 นั้นเป็นสมัยที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้มีการกำหนดพระราชบัญญัติการกำหนดอาชีพและวิชาชีพสำหรับคนไทยขึ้น ในจำนวนนี้มี 30 อาชีพที่ห้ามชาวต่างประเทศประกอบเป็นอาชีพ และเพื่อความอยู่รอดของชาวจีน และผลประโยชน์ต่างๆ ในการประกอบอาชีพในประเทศไทย ชาวจีนจึงต้องยอมเป็นคนไทยโดยสมบูรณ์ โดยวิธีการโอนสัญชาติจากจีนมาเป็นสัญชาติไทย และต่อมาก็มีการเปลี่ยนแปลงนามสกุลมาเป็นภาษาไทยในภายหลัง การประกอบอาชีพของครอบครัวส่วนใหญ่ของสมาชิกกลุ่มที่ 2 จะมีการสืบทอดวิธีการประกอบอาชีพตามบุพการี

4. สมาชิก รุ่นที่ 1 ภายในครอบครัวตามที่ได้เก็บข้อมูล พบว่ามีอายุตั้งแต่ 65-89 ปี ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะอายุ 80 ปี ขึ้นไป สมาชิก รุ่นที่ 2 พบว่ามีอายุตั้งแต่ 34-55 ปี ส่วนสมาชิก รุ่นที่ 3 มีอายุตั้งแต่ 2-27 ปี
5. การดำรงชีวิตอยู่ภายใต้เงื่อนไขและสิ่งแวดล้อมที่เป็นลักษณะต่างวัฒนธรรม ทำให้คนจีนต้องมีการปรับตัว ซึ่งที่สังเกตได้เห็นชัดเจนที่สุดคือ วัฒนธรรมทางภาษา ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยน จากที่เคยสื่อสารกันภาษาจีนกับคนจีนด้วยกัน ต้องเปลี่ยนมาสื่อสารภาษาไทยกับคนไทยด้วย เนื่องด้วยผลประโยชน์อีกหลายอย่างที่ตามมา และการเปลี่ยนแปลงนี้ก็มีเปลี่ยนแปลงไปตามรุ่นต่าง ๆ สมาชิก รุ่นสองภายในบ้านซึ่งเป็นรุ่นที่อยู่คาบเกี่ยวระหว่างรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 3 เป็นรุ่นที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ได้ และสามารถปฏิบัติได้ดีพอเท่ากับวัฒนธรรมดั้งเดิมที่สืบทอดต่อมาจากรุ่นพ่อแม่ โดยเฉพาะภาษาพูดเพื่อใช้สื่อสารกับพ่อแม่และบุคคลภายนอก ส่วนสมาชิก รุ่นที่ 3 ของครอบครัวซึ่งเป็นรุ่นหลานนั้น โดยส่วนใหญ่จะกลายเป็นคนไทยโดยสมบูรณ์ตามเงื่อนไขสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษาจีนในการติดต่อสื่อสาร ไม่ได้เข้มงวดในการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวมากนัก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครอบครัวชาวจีนแต่จิว

ครอบครัวที่ 1 คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง (ย่านจักรวรรดิ ตรงข้ามวัดสามปลื้ม)

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

ครอบครัวของอากงสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง เป็นครอบครัวชาวจีนแต่จิวที่อพยพมาอยู่เมืองไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2489 ซึ่งนับถึงเวลาปัจจุบันก็เกือบจะ 60 ปี โดยคุณพ่อของอากงสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง ซึ่งมีต้นกำเนิดที่ประเทศจีนบริเวณมณฑลกวางตุ้ง (กว่าง โฉว) บริเวณแถบเมืองซัวเถา ซึ่งในตอนนั้น คุณพ่อของอากงสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง ได้แต่งงานและมีบุตรแล้วที่ประเทศจีน แต่ตอนที่อพยพมาที่เมืองไทยไม่ได้พาบุตรด้วย เหตุผลที่มาคือต้องการมาหาช่องทางในการทำมาหากินที่ประเทศไทยซึ่งได้มาบริเวณของถนนจักรวรรดิในปัจจุบัน

ต่อมาอากาศσύ ฮวง แซ่ตั้ง ก็ได้เดินทางตามมาเอง โดยมาตั้งรกรากและอาศัยอยู่กับคุณพ่อ (คุณกิม เจียว แซ่ตั้ง) ในบริเวณที่อยู่ปัจจุบัน โดยไม่ได้ย้ายไปที่อื่นเลยหลังจากนั้น และได้แต่งงานกับ อาม่า หรือ คุณงั่วย อิง แซ่ลิ้ม และมีบุตรธิดา ทั้งสิ้น 6 คนด้วยกัน ดังนี้

- 1.คุณสมเกียรติ เหมปฐวี อายุ 52 ปี
- 2.คุณโสภา จิรธรรมธนาคุณ อายุ 50 ปี
- 3.คุณสมบุญณ์ เหมปฐวี อายุ 49 ปี
- 4.คุณกานันต์ เหมปฐวี อายุ 47 ปี
- 5.คุณปริษา เหมปฐวี (เสียชีวิตแล้ว)
- 6.คุณสุวิมล (ไม่ทราบนามสกุล)

ปัจจุบันที่บ้านของอากาศσύ ฮวง แซ่ตั้ง ซึ่งอาศัยอยู่มากกว่า 60 ปีแล้ว ประกอบอาชีพในการหล่อเทียนและจำหน่ายเทียน ซึ่งเป็นอาชีพที่ตกทอดมาจากบิดา และยังมีการตกทอดไปถึงรุ่นหลานคือ คุณสมบุญณ์ เหมปฐวี ซึ่งเป็นบุตรคน 3 ซึ่งคุณสมบุญณ์มีบุตร คือ คุณดุลย์ เหมปฐวี ซึ่งถือได้ว่าเป็นรุ่นที่ 4 ของครอบครัว

โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ

- 1.คุณσύ ฮวง แซ่ตั้ง อายุ 81 ปี
- 2.คุณสมบุญณ์ เหมปฐวี อายุ 49 ปี
- 3.คุณดุลย์ เหมปฐวี อายุ 21 ปี

ถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกอย่างตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยทุกประการ

2.ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

1.คุณσύ ฮวง แซ่ตั้ง อายุ 81 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณσύ ฮวง แซ่ตั้ง อายุ 81 ปี เป็นชาวจีนตั้งแต่กำเนิด โดยได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยภายหลังจากบิดาคือ คุณกิม เจียว แซ่ตั้ง ได้อพยพมาก่อนหน้า เมื่ออายุได้พอประมาณก็ได้อพยพตามมา โดยตอนนั้นคุณσύ ฮวง เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่าอายุเพียงประมาณ 16-17 ปีเท่านั้นเอง เมื่อมาถึงประเทศไทยแล้วก็ประกอบอาชีพหล่อเทียนซึ่งเป็นอาชีพที่ตกทอดมาจากบิดา จากนั้นก็แต่งงานกับ

คุณจ๋วย อิง แซ่ลิ้ม และมีบุตรธิดาจำนวน 6 คน ซึ่งปัจจุบันได้อาศัยอยู่กับคุณสมบุญรณ เหมปฐวี ซึ่งเป็นบุตรคนที่ 3

คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง ได้เข้าเป็นสมาชิกของสมาคมพานิชย์จีน ซึ่งเป็นสมาคมของชาวจีนในประเทศไทยโดยตั้งอยู่ที่บริเวณถนนสาทรใกล้ๆ กับสถานีรถไฟฟ้า BTS สถานีสุรศักดิ์ โดยจะมีโอกาสเข้าไปพบปะสังสรรค์กับเพื่อนๆ ชาวจีนอย่างน้อยปีละหนึ่งหนเท่านั้น คือในช่วงของการครบรอบปีแห่งการสถาปนาซึ่งทางสมาคมได้จัดขึ้น ในเวลาว่างที่เป็นเวลาที่ไม่ได้ทำงานอะไร คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้งมักจะชอบพูดคุยกับอาม่าอยู่ภายในบ้าน ดูโทรทัศน์บ้าง และที่สำคัญก็คือ คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง เป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษคือ สามารถบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีดที่เรียกว่า “กูเจิ้ง (古筝)” ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้วิจัยเคยได้เห็นความสามารถของท่าน

ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีน

คุณสุ่ย ฮวง เมื่ออพยพมาถึงประเทศไทย สมัยนั้นก็เป็นวัยรุ่นแล้ว คืออายุ ประมาณ 16-17 ปี ด้วยความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของภาษาอยู่แล้ว จึงเข้าเรียนที่โรงเรียนสอนภาษาจีนซึ่งมีทั้งการสอนเป็นสำเนียงแต้จิ๋วและสำเนียงแมนดาริน ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้บ้าน เรียนอยู่ประมาณ 2 ปี ก็เลิกเรียน

ทักษะในการใช้ภาษาจีนนั้น มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ในระดับดีมากทั้งภาษาจีนในสำเนียงแต้จิ๋วและแมนดารินในระดับที่ดีมาก

2. คุณสมบุญรณ เหมปฐวี อายุ 49 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณสมบุญรณ อาศัยอยู่บริเวณตรงกันข้ามกับวัดสามปลื้ม ใกล้ ๆ กับแยกจักรวรรดิ ประกอบอาชีพทำเทียนซึ่งเป็นการรับช่วงต่อมาจากคุณปู่และคุณพ่อ

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

ทักษะภาษาจีนของคุณ นั้น เนื่องจากสมัยที่เรียนในโรงเรียนนั้น เรียนในโรงเรียนไม่มีการเรียนการสอนภาษาจีน แต่มีการสอนภายในครอบครัว ดังนั้นจึงทำให้ความสามารถในการใช้ภาษาจีนของคุณสมบุญรณ อยู่ในระดับที่สามารถพูดและฟังใช้ได้ แต่ไม่สามารถเขียนหรืออ่านได้ หรือถ้าเขียนหรืออ่านได้ก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

3. คุณดุจย์ เหมปฐวี อายุ 21 ปี

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีน

คุณดุจย์ เหมปฐวี ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ไม่มีประวัติเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนเลย แต่ก็สามารถที่จะสื่อสารภาษาจีนกับครอบครัวได้ คุณσύ ฮวงเล่าให้ฟังผู้วิจัยฟังว่า เกี่ยวกับการเลี้ยงดูตั้งแต่เด็กแล้ว เนื่องจากญาติฝ่ายแม่ซึ่งไม่ได้เป็นคนจีนร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่ค่อยได้มีการปลูกฝังการเรื่องการสื่อสารภาษาจีนเท่าที่ควร

คุณดุจย์ เคยเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ตนเองก็มีความสนใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมจีนอยู่ เคยคิดจะไปเรียนภาษาจีนเพราะอาจคอยกำกับตลอดว่าภาษาจีนสำคัญ และเวลาที่อาจคุยกับคนอื่น หรือแม้แต่คุยภาษาจีนกลางกับผู้วิจัย ตนเองฟังไม่รู้เรื่องและอยากจะรู้ด้วยว่ากำลังคุยอะไรกัน จึงอยากจะเรียนภาษาจีนกลางมาก

คุณดุจย์ มีความสนใจเกี่ยวกับเครื่องดนตรีประเภทกู่เจิ้งอีกด้วย

3. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

รุ่นที่ 1

คุณσύ ฮวง แซ่ตั้ง อายุ 81 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณσύ ฮวง ตั้งแต่อพยพมาจากประเทศจีน ก็มีการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับบุพการี หรือญาติสนิท ลักษณะของการสื่อจะเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป ส่วนภายในครอบครัวนั้น กับคุณง่วง อิง คุณσύ ฮวง จะมีการสนทนาเป็นภาษาจีนล้วน ๆ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องภายในบ้าน เช่น เรื่องของลูกแต่ละคน เรื่องของหลาน ๆ ที่ไปเรียนต่างจังหวัด เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของคุณσύ ฮวง กับรุ่นลูก ๆ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก เนื่องจากลูก ๆ ทุกคนในบ้านสามารถสื่อสารภาษาจีนกับคุณσύ ฮวง ได้เป็นอย่างดี ซึ่งรูปแบบการสื่อสารก็มีทั้งรูปแบบที่เป็นกิจจะลักษณะเป็นส่วนใหญ่ เช่น การทักทายทั่วไปในครอบครัว การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ การสอนถึงการทำการค้า การสอนถึงวิธีการในการทำเทียน เป็นต้น

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 คุณสุ่ย ฮวง จะไม่ค่อยสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่สามของครอบครัว เนื่องจากรุ่นนี้ไม่ได้มีการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวันอย่างจริงจังมากนัก เพราะไม่ได้มีการบังคับว่าจะให้พูดภาษาจีน คงมีแต่การสื่อสารภาษาไทยมากกว่า แต่ในการสื่อสารภาษาจีนนั้น คุณสุ่ย ฮวง ก็มีความพยายามที่จะสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นหลาน อยู่ ยกตัวอย่าง เช่น การทักทายเป็นประโยคสั้น ๆ เมื่อเจอหลาน หรือการใช้ให้ไปซื้อของ การบอกชื่อเพลงจีนเป็นภาษาจีน เป็นต้น

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณสุ่ย ฮวง มีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องด้วยอาชีพที่ยังมีการขายเทียนอยู่ที่บ้าน ลูกค้าส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนจีน และย่านที่ขายนั้นก็เป็นย่านที่อยู่อาศัยของคนไทยเชื้อสายจีนด้วย ยิ่งทำให้ต้องสื่อสารภาษาจีนอยู่เป็นประจำ พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนที่ปรากฏกับบุคคลภายนอกครอบครัว เช่น การคุยธุรกิจเรื่องเทียน การทักทายกับคนในละแวกเดียวกัน การบอกราคาสินค้าที่ขาย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน ที่สมาคมจีนที่คุณสุ่ย ฮวง เป็นสมาชิกอยู่ คือ สมาคมพาณิชย์จีน ซึ่งในการประชุมหารือเรื่องต่าง การสนทนาคุยกัน ก็ล้วนแต่เป็นภาษาจีน

รุ่นที่ 2

คุณสมบุญ เหมปฐวี อายุ 49 ปี

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

เนื่องจากครอบครัวของคุณสุ่ย ฮวง ที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีตั้งแต่รุ่น 1 คือรุ่นคุณพ่อของคุณสมบุญ มารดาของคุณจ๋วย อิง รุ่นสองและรุ่นหลาน ทำให้มีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวอยู่เป็นประจำ คุณสมบุญจะใช้ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสารกับคุณสุ่ย ฮวง แต่จะเน้นเป็นภาษาจีนล้วน ๆ มากกว่า พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่ 1 ของบ้านทั้งกับคุณสุ่ย ฮวง และคุณจ๋วยอิง ยกตัวอย่างเช่น การทักทายต่างๆ ในชีวิตประจำวัน การคุยถึงเรื่องของพี่น้องต่าง ๆ การคุยถึงเรื่องของคนข้างบ้าน ถามว่าทานข้าวหรือยัง เป็นต้น แต่โดยส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมสื่อสารเป็นภาษาจีนล้วนและมีเป็นภาษาไทยอยู่บ้านเล็กน้อย

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนกับคนรุ่นเดียวกันภายในครอบครัวนั้น คือ การสื่อสารระหว่างพี่น้องของคุณสมบุญเอง ส่วนภรรยาของคุณสมบุญจะสนทนาเป็นภาษาไทย พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนที่ปรากฏ ยกตัวอย่าง เช่น หรือการทักทายกันเล็ก ๆ น้อย ซึ่งจะมีการสื่อสารเป็นจีนปนไทยบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นภาษาไทย เป็นต้น

การสื่อสารกับรุ่นลูก จะมีการสื่อสารภาษาไทยล้วน ๆ แต่ก็ยังมีการสื่อสารเป็นภาษาจีนบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะคือ พูดผ่าน ๆ หรือการบ่นเวลาที่ลูกไม่ปฏิบัติ ตามคำสั่ง การถามว่าทานข้าวหรือยัง ที่โรงเรียนบรรยากาศเป็นอย่างไรบ้าง เป็นต้น

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณสมบูรณ์ จะมีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวอยู่เล็กน้อยเท่านั้น พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน เช่น การทักทายลูกค้า ๆ ทั่วไป รวมถึงคนที่รู้จักเดินผ่านหน้าร้าน นอกจากนี้ยังมีการสนทนาเป็นภาษาจีนแต่จำกัดกับเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกันอยู่เป็นปกติ ซึ่ง พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน เช่น การทักทายทั่วไป การคุยเรื่องราวต่าง ๆ เช่น เรื่องการเมือง หรือ เป็นต้น

รุ่นที่ 3

คุณดุลย์ เหมปฐวี อายุ 22 ปี

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณดุลย์ มีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวกับคุณสุ่ย ฮวง เป็นภาษาจีน ประโยคสั้น ๆ อยู่เป็นประจำทุกวัน แต่ไม่ใช่เป็นการสื่อสารแบบกิจจะลักษณะ เช่น การทักทายเป็น ภาษาแต่จำกัดกับคุณสุ่ย ฮวง การบอกชื่ออาหารต่าง ๆ เกี่ยวกับข้าวของเครื่องใช้ภายในบ้าน หรือการทำตามคำสั่งต่าง ๆ ส่วนกับคุณสมบูรณ์ นั้นคุณดุลย์จะมีพฤติกรรมสื่อสารเป็นภาษาไทยเป็นหลัก พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนที่ปรากฏ ยกตัวอย่างเช่น การเรียกค่านับญาติ เป็นต้น

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

ไม่ปรากฏพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของคุณดุลย์

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครอบครัวชาวจีนแต่ใจ

ครอบครัวที่ 2 คุณกิมเลียง แซ่ใจ้ว (ย่านเจริญกรุง แถวศาลเจ้าตรอกมะขาม)

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

คุณกิมเลียง แซ่ใจ้ว เป็นชาวจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งได้อพยพมาจากเมืองจีนเพื่อมาหาบิดามารดาที่ได้อพยพมาอยู่ที่เมืองไทย โดยนั่งเรือสำเภา มาขึ้นที่ท่าเตียน ท่าเรือใหญ่ เพราะเป็นเรือสำเภา ต้องมาต่อเรือเล็ก นอกจากนี้จะมีบิดาและมารดาของคุณกิม เลียง แซ่ใจ้ว ที่อพยพมาก่อนแล้ว ยังมีรุ่นคุณปู่และคุณย่าของคุณกิม เลียง อพยพมาก่อนหน้านี้แล้ว

คุณกิมเลียง แซ่ใจ้ว เป็นชาวจีนแต่ใจ้ว อพยพมาจาก อำเภอเตี้ยเอี้ย ซึ่งอยู่ในมณฑลกวางตุ้ง (กวางตุ้ง) อพยพมาตั้งแต่อายุ 12 ปี ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประมาณปี พ.ศ.2495 ในช่วงแรกที่อพยพมาอยู่ที่เมืองไทย คุณกิมเลียง ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้าง ที่ร้านขายข้าวต้มก๊วย และร้านข้าวแกงแถวเยาวราช ซึ่งในสมัยนั้นจะมีแรงงานชาวจีนอพยพมาอยู่เพื่อประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

มากมาย และเมื่อเลิกงานก็มักจะชักชวนกันมารับประทานข้าวต้มกุ๊ย ซึ่งมีขายมากมาย ทำให้มีการรับจ้างเป็นแรงงานที่ร้านข้าวต้มด้วย

ต่อมาเมื่ออายุ 22 ปี คุณกิมเลียง แซ่ไค้ว ก็ได้แต่งงานกับคุณเตียง แซ่โจ้ว อายุ 20 ปี และมีบุตรธิดาด้วยกันทั้งสิ้น 6 คน เมื่อแต่งงานก็ได้อพยพไปอยู่ที่ฝั่งธนบุรี และได้ย้ายกลับมาอยู่ที่แถวตรอกมะขามบริเวณถนนเจริญใกล้กับวงเวียน 22 กรกฎาคม และยึดอาชีพขายล็อตเตอรี่มาตั้งแต่ตอนนั้น

คุณกิมเลียง แซ่ตั้ง ได้อาศัยอยู่ ณ บริเวณปัจจุบัน เป็นเวลากว่า 40 ปีแล้ว ในการสืบทอดวงศ์ตระกูลของครอบครัวคุณกิมเลียง แซ่ไค้ว มีการสืบทอดตั้งแต่วินคุณทวด คือ คุณปู่ของคุณกิมเลียง แซ่ไค้ว เรื่อยไปจนถึง รุ่นที่ 3 คือ คุณกิมเลียง แซ่ไค้ว รุ่นที่ 4 คือ รุ่นหลาน และรุ่นที่ 4 คือรุ่นเหลน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ จะมีการสัมภาษณ์คุณกิมเลียง แซ่ไค้ว เป็นรุ่นแรก

โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ

- 1.คุณกิมเลียง แซ่ไค้ว และคุณเตียง แซ่โจ้ว
- 2.คุณฮั่ง เสิ่ง แซ่ไค้ว
- 3.คุณฉวีฉิธา ยิ้มละไม

ถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกอย่างตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยทุกประการ

2.ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

1.คุณกิมเลียง แซ่ไค้ว อายุ 77 ปี และคุณเตียง แซ่โจ้ว อายุ 75 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณกิมเลียง แซ่ไค้ว และคุณกิมเตียง แซ่โจ้ว อาศัยอยู่บริเวณใกล้กับศาลเจ้าตรอกมะขาม ย่านถนนเจริญกรุง ประกอบอาชีพขายล็อตเตอรี่ ซึ่งประกอบอาชีพนี้มาแล้วเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 40 ปี ส่วนคุณกิม เตียง แซ่โจ้วนั้น เป็นแม่บ้านคอยเลี้ยงลูกและหลานอยู่ที่บ้าน คุณกิม เลียง เป็นชาวจีนโพ้นทะเลซึ่งอพยพมาจากประเทศจีน ส่วนคุณเตียง แซ่โจ้ว นั้น เป็นชาวจีนที่เกิดบนแผ่นดินไทย แต่มีบิดามารดาอพยพมาจากประเทศจีน ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างรุ่นนี้ มีการสัมภาษณ์ผ่านคุณกิม เตียง แซ่โจ้ว เป็นหลัก เนื่องจากคุณกิมเลียง แซ่ไค้วนั้น ป่วยกระเพาะกระเพาะ ทำให้เกิดความลำบากในการให้ข้อมูล

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณกิม เลียง แซ่ไค้ว เป็นผู้ที่มีทักษะทางการใช้ภาษาจีนซึ่งมีการร่ำเรียนกันมาตั้งแต่สมัยอยู่ประเทศจีน คือ ทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน โดยทักษะในการพูด ฟัง เป็นสำเนียงท้องถิ่นโดยเฉพาะ คือ ภาษาแต้จิ๋ว ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ จะใช้ภาษาแต้จิ๋วในการติดต่อ สามารถพูดภาษาไทยได้เล็กน้อย

แต่ในปัจจุบันเนื่องจากอายุมากขึ้น และไม่ได้ประกอบอาชีพการงานอะไร จึงไม่ค่อยได้ใช้ภาษาจีนมากนัก ทำให้ทักษะ การเขียนและอ่านภาษาจีนไม่ค่อยดีเท่าสมัยก่อน

ส่วนคุณเตียง แซ่โจ้ว ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับเรียนภาษาจีนแต่อย่างใด มีเพียงการเรียนการสอนภาษาจีนภายในครอบครัวเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถที่จะอ่านและเขียนภาษาจีนได้ ส่วนความสามารถทั้งการพูดและฟังนั้นสามารถใช้ได้ดีเนื่องจากใช้ในชีวิตประจำวัน

2. คุณฮั่ง เสิ่ง แซ่ไค้ว อายุ 46 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณฮั่ง เสิ่ง แซ่ไค้ว เป็นบุตรคนที่ 3 ของคุณกิม เลียง แซ่ไค้ว และคุณเตียง แซ่โจ้ว อาศัยอยู่กับบิดามารดาที่บ้านบริเวณใกล้กับศาลเจ้าตรอกมะขาม ย่านถนนเจริญกรุง ประกอบอาชีพขายล็อตเตอรี่ และเป็นบุตรคนเดียวที่ประกอบอาชีพขายล็อตเตอรี่ต่อบิดา คุณฮั่ง เสิ่ง แซ่ไค้ว มีลูกสาว 1 คน คือคุณธวิลธิรา ยิ้มละไม

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

ทักษะภาษาจีนของคุณฮั่ง เสิ่ง แซ่ไค้ว นั้น เนื่องจากสมัยที่เรียนในโรงเรียนนั้น เรียนในโรงเรียนไม่มีการเรียนการสอนภาษาจีน แต่มีการสอนภายในครอบครัว ดังนั้นจึงทำให้ความสามารถในการใช้ภาษาจีนของคุณฮั่ง เสิ่ง แซ่ไค้ว อยู่ในระดับที่สามารถพูดและฟังใช้ได้ แต่ไม่สามารถเขียนหรืออ่านได้ หรือถ้าเขียนหรืออ่านได้ก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

3. คุณธวิลธิรา ยิ้มละไม อายุ 19 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณธวิลธิรา ยิ้มละไม เป็นบุตรสาวของคุณฮั่ง เสิ่ง แซ่ไค้ว ปัจจุบันประกอบอาชีพส่วนตัวและกำลังศึกษาอยู่ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนที่จังหวัดชลบุรี ปัจจุบันอาศัยอยู่กับคุณฮั่ง เสิ่ง แซ่ไค้ว และกับอากงอามา โดยจะเดินทางไป มา ๗ ระหว่างกรุงเทพมหานครและพัทยาทุกวันเสาร์อาทิตย์

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณฉวีฉวีรา ยิ้มละไม ไม่เคยเรียนภาษาจีน มีเพียงความสามารถในการสื่อสารซึ่งเกิดขึ้นภายในครอบครัวเท่านั้น ซึ่งคุณฉวีฉวีรายอมรับว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนนั้น มีอยู่น้อยมาก ยิ่งเรื่องของการพูดและอ่านนั้นไม่มีความสามารถเลย

3. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

รุ่นที่ 1

คุณกิม เลี้ยง แซ่โค้ว อายุ 77 ปี และคุณเตียง แซ่โจ้ว อายุ 75 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณกิม เลี้ยง แซ่โค้ว ตั้งแต่อพยพมาจากประเทศจีน ก็มีการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารอยู่เป็นประจำไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับบุพการี หรือญาติสนิท ลักษณะของการสื่อสารจะเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป การสื่อสารภายในครอบครัวนั้น กับคุณเตียง คุณกิม เลี้ยงจะมีทั้งการสนทนาเป็นภาษาจีนและภาษาไทย พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องภายในบ้าน เช่น เรื่องของลูกแต่ละคน เรื่องของหลาน ๆ ที่ไปเรียนต่างจังหวัด เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของคุณกิม เลี้ยง แซ่โค้ว เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากเมื่อมีการสื่อสารกับลูก ๆ เนื่องจากลูก ๆ ทุกคนที่อยู่ในบ้านไม่สามารถสื่อสารภาษาจีนกับคุณกิม เลี้ยง แซ่โค้ว ได้ดีเท่าที่ควร เนื่องจากคุณเตียง ซึ่งเป็นมารดามักจะทำการสื่อสารเป็นภาษาไทยกับลูก ๆ มากกว่าการสื่อสารภาษาจีน แต่ทั้งนี้ก็ยังปรากฏพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีน ซึ่งรูปแบบการสื่อสารก็มีทั้งรูปแบบที่กิจลักษณะ เช่น การทักทายทั่วไปในครอบครัว การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 คุณกิม เลี้ยง จะไม่ค่อยสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่สามของครอบครัว เนื่องจากรุ่นนี้ไม่ได้มีการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวันอย่างจริงจังมากนัก เพราะไม่ได้มีการบังคับว่าจะให้พูดภาษาจีน คงยังมีแต่การสื่อสารภาษาไทยมากกว่า แต่ในการสื่อสารภาษาจีนนั้น รุ่นที่สามในบ้านก็มีความพยายามที่จะสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่ 1 อยู่ ยกตัวอย่าง เช่น การทักทายเป็นประโยคสั้น ๆ เมื่อเจอหลาน หรือการใช้ให้ไปซื้อของ การบอกให้คนที่ศาลเจ้ามาหาที่บ้าน เป็นต้น

พฤติกรรมการณ์สื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณกิมเลี้ยง แซ่ไค้ว มีพฤติกรรมการณ์สื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องด้วยอาชีพที่ยังมีการขายล็อตเตอรี่อยู่ และย่านที่ขายนั้นก็เป็นย่านที่อยู่อาศัยของคนไทยเชื้อสายจีนด้วย ยิ่งทำให้ต้องสื่อสารภาษาจีนอยู่เป็นประจำ พฤติกรรมการณ์สื่อสารภาษาจีนที่ปรากฏกับบุคคลภายนอกครอบครัว เช่น การทักทายลูกค้าที่เดินผ่านหน้าร้านเป็นภาษาจีน การบอกตัวเลขที่ปรากฏอยู่บนล็อตเตอรี่ต่าง ๆ เป็นภาษาจีน

นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมการณ์ในการสื่อสารภาษาจีน ที่สมาคมจีนที่คุณกิมเลี้ยงเป็นสมาชิกอยู่ ซึ่งในการประชุมหรือเรื่องต่าง การสนทนาคุยกัน ก็ล้วนแต่เป็นภาษาจีน

รุ่นที่ 2

คุณฮั้ง เสง แซ่ไค้ว อายุ 46 ปี

พฤติกรรมการณ์สื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

เนื่องจากครอบครัวของคุณฮั้ง เสง ที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีตั้งแต่วรุ่น 1 คือรุ่นคุณพ่อของคุณกิมเลี้ยง มารดาของคุณเตี๋ย ภู่นสองและภู่นหลาน ทำให้มีพฤติกรรมการณ์สื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวอยู่เป็นประจำ คุณฮั้ง เสง จะใช้ภาษาจีนเท่านั้นในการสื่อสารกับคุณกิม เลี้ยง แต่จะใช้ภาษาจีนปนไทยในการสนทนากับคุณเตี๋ย พฤติกรรมการณ์ในการสื่อสารภาษาจีนกับภู่นที่ 1 ของบ้านทั้งกับคุณกิม เลี้ยง และคุณเตี๋ย ยกตัวอย่างเช่น การทักทายต่างๆ ในชีวิตประจำวัน การคุยถึงเรื่องของพี่น้องต่าง ๆ การคุยถึงเรื่องของคนข้างบ้าน ถามว่าทานข้าวหรือยัง หรือจะไปสมาคมจีนมัย เป็นต้น แต่โดยส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการณ์สื่อสารเป็นภาษาจีนปนไทย

พฤติกรรมการณ์สื่อสารภาษาจีนกับภู่นเดียวกันภายในครอบครัวนั้น ไม่ค่อยปรากฏเนื่องจากภู่นสองที่อยู่ในบ้านหลังเดียวกันก็คือภรรยาของคุณฮั้ง เสง นั่นเอง ซึ่งสามารถจะสื่อสารภาษาจีนได้เล็กน้อยเท่านั้น แต่ก็ยังมีพฤติกรรมการณ์สื่อสารภาษาจีนอยู่บ้าง เช่น การพูดภาษาจีนแต่ใจู้เล็ก ๆ น้อยกับคุณกิมเลี้ยง เพื่อเวลาดูแลอาการป่วยจะได้รู้เรื่อง หรือการทักทายกันเล็ก ๆ น้อย ซึ่งจะมีการสื่อสารเป็นจีนปนไทยบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นภาษาไทย

การสื่อสารกับภู่นที่ 3 ของบ้านนั้นก็คือภู่นลูก จะมีการสื่อสารภาษาไทยล้วน ๆ แต่ก็ยังมีการสื่อสารเป็นภาษาจีนบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจลักษณะคือ พูดผ่าน ๆ หรือการบ่นเวลาที่ลูกไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยจะบ่นกับคุณเตี๋ย การอุทานบางคำที่เป็นภาษาแต่ใจู้ เป็นต้น

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณฮั่ง เส็ง จะมีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องจากประกอบอาชีพขายล็อตเตอรี่ และในย่านนั้นมีแต่ชาวจีนที่อาศัยอยู่ จึงมีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนอยู่เป็นประจำ ไม่เฉพาะจะเป็นสำเนียงแต้จิ๋วเท่านั้น แต่ยังมีสำเนียงอื่น ๆ เช่น สำเนียงกวางตุ้ง สำเนียงคะหรือแม้แต่สำเนียงแมนดาริน พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน เช่น การทักทายลูกค้าทั่วไป รวมถึงคนที่รู้จักเดินผ่านหน้าร้าน

นอกจากนี้ยังมีการสนทนาเป็นภาษาจีนแต่จีวกับเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกันอยู่เป็นประจำ ซึ่งพฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน เช่น การทักทายทั่วไป การคุยเรื่องราวต่าง ๆ เช่น เรื่องการเมือง เรื่องที่เกิดขึ้นกับเพื่อนบ้านในละแวกใกล้เคียง หรือการนิทาเพื่อนบ้าน เป็นต้น

รุ่นที่ 3

คุณธวิลธิรา ยิ้มละไม อายุ 19 ปี

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

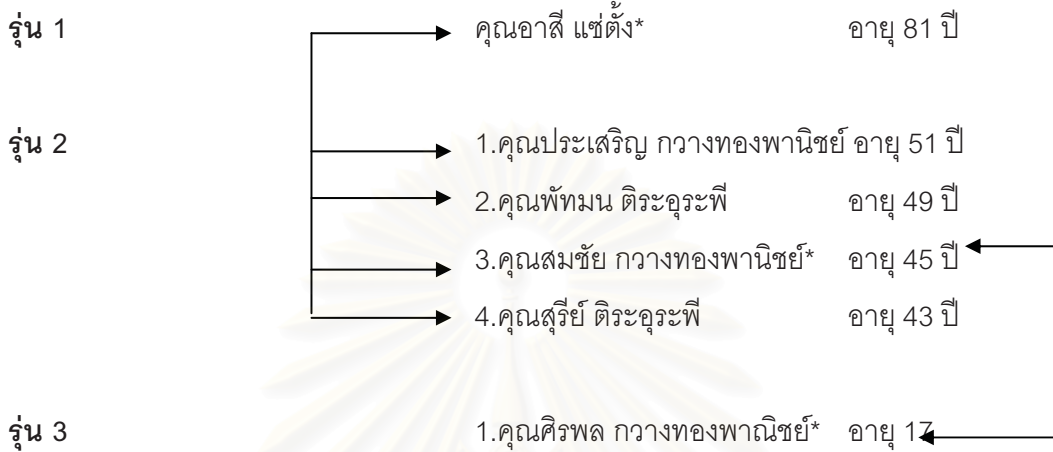
คุณธวิลธิรา มีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวกับคุณกิม เลี้ยง เป็นภาษาจีนประโยคสั้น ๆ อยู่เป็นประจำทุกวัน แต่ไม่ใช่เป็นการสื่อสารแบบกิจลักษณะมากนัก เนื่องจากเป็นประโยคสั้น ๆ เช่น การทักทายเป็นภาษาแต้จิ๋วกับคุณกิม เลี้ยง การบอกชื่ออาหารต่าง ๆ ชื่อเกี่ยวกับข้าวของเครื่องใช้ภายในบ้าน ส่วนกับคุณเตียงและคุณฮั่ง เส็งนั้น จะมีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเป็นภาษาไทยเป็นหลัก เนื่องจากทั้งสองท่านจะสื่อสารเป็นภาษาไทยกับคุณธวิลธิรา พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนส่วนใหญ่กับคุณเตียงและคุณฮั่งเส็ง ส่วนใหญ่จะเป็นคำนับญาติ เป็นต้น

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณธวิลธิรา มีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว กับเพื่อนบ้านใกล้เคียง โดยส่วนใหญ่เป็นเพียงประโยคสั้น ๆ เท่านั้น กับบรรดาผู้สูงอายุ หรือ คนรุ่นที่สองที่อยู่ใกล้บ้าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครอบครัวชาวจีนแท้ใจ
ครอบครัวที่ 3 คุณอาสี่ แซ่ตั้ง (ย่านถนนวานิช)

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

ครอบครัวของคุณอาสี่ แซ่ตั้ง ได้อพยพมาจากประเทศจีนเนื่องจากหนีภัยสงคราม แต่ตามประวัติจริง ๆ แล้ว รุ่นคุณพ่อคุณแม่ของคุณอาสี่นั้นได้อพยพมาก่อนแล้วแถวอำเภอบางบัวทอง ซึ่งท่านได้เล่าว่าอพยพมาตั้งแต่ตอนหนุ่ม ๆ แล้วก็มาอยู่ที่เมืองไทย ส่วนคุณอาสี่นั้นเป็นลูกที่เมืองจีน คุณพ่อก็ได้ทิ้งไว้ที่เมืองจีน เอาไว้ดูแลคุณปู่ ส่วนคุณพ่อก็ได้ทำงานแล้วค่อยส่งเงินไปให้ ต่อมาภายหลังจึงได้ย้ายเข้ามาในกรุงเทพโดยอาศัยอยู่บริเวณซอยวานิช 1 ใกล้กับวัดสัมพันธวงศ์ และคุณพ่อก็จะไป ๆ มา ๆ ระหว่างเมืองไทยและเมืองจีนอยู่ ๆ บ่อย ตามสภาพแวดล้อมของคนจีนสมัยนั้นที่คนจีนจะมีการเดินทางไปมาระหว่างเมืองไทยและเมืองจีน ซึ่งไม่มีการตรวจหนังสือเดินทาง

คุณสมชัยเล่าให้ฟังว่า คุณย่าของคุณสมชัยนั้นได้อพยพมาอยู่เมืองไทยตั้งแต่ตอนเป็นสาว โดยอาศัยอยู่บริเวณบางบัวทอง การสื่อสารภาษาไทยนั้น สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจน โดยไม่มีปัญหาในเรื่องของการออกเสียงภาษาไทย เช่น การออกเสียง “ต.เต๋า” หรือ “ต.เด็ก” ซึ่งจะเป็นปัญหาและการสื่อสารระหว่างการคุยของคุณย่าและคุณสมชัยนั้นก็จะมีการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาแต้จิ๋ว

รุ่นของคุณอาสี่ แซ่ตั้ง ซึ่งเป็นรุ่นที่เกิดเมืองจีนแล้วมาโตที่เมืองไทยนั้น ท่านเล่าให้ฟังว่า จะมีการปลูกฝังเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม เช่น ถ้ามีลูกสาว พอโตได้ชักระยะที่เป็นวัยรุ่น ก็จะส่งกลับไปเมืองจีน โดยให้ไปแต่งงานที่เมืองจีนซะก่อน แล้วค่อยกลับมาเมืองไทย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการปลูกฝังค่านิยม

เรื่องการเป็นลูกหลานคนจีน โดยให้ไปชิมข้าวต้มธรรมดาของแต่เป็นบ้านเกิดเมืองนอนจริงๆ ดังนั้นก่อนกลับไปเมืองจีน รุ่นของคุณอาสี่ แซ่ตั้งก็จะสามารถพูดภาษาไทยได้ก่อนอยู่แล้ว และพูดภาษาแต้จิ๋วได้อย่างชัดเจน คุณอาสี่ แซ่ตั้งมีบุตรธิดาทั้งสิ้น 4 คน คือ

- 1.คุณประเสริฐ กวางทองพานิชย์ อายุ 51 ปี
- 2.คุณพัทมน ตีระอุระพี อายุ 49 ปี
- 3.คุณสมชัย กวางทองพานิชย์ อายุ 45 ปี
- 4.คุณสุรีย์ ตีระอุระพี อายุ 43 ปี

ปัจจุบันคุณอาสี่ แซ่ตั้ง ได้อาศัยอยู่กับบุตรคนที่ 3 คือ คุณสมชัย กวางทองพานิชย์ บริเวณซอยวานิช 1 ใกล้กับวัดสัมพันธวงศ์ โดยที่บ้านมีการประกอบธุรกิจส่วนตัวเกี่ยวกับการค้าขายวัสดุประเภทผ้าใบ เส้นน้ำมันและเชือกพลาสติกประเภทต่าง ๆ

ในการสืบทอดวงศ์ตระกูลของครอบครัวคุณอาสี่ แซ่ตั้ง มีการสืบทอดตั้งแต่วรุ่นคุณทวด คือ คุณพ่อของคุณอาสี่ แซ่ตั้ง เรื่อยไปจนถึง รุ่นที่ 2 คือ คุณอาสี่ แซ่ตั้ง รุ่นที่ 3 คือ รุ่นหลาน และรุ่นที่ 4 คือ รุ่นเหลน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ จะมีการสัมภาษณ์คุณอาสี่ แซ่ตั้ง เป็นรุ่นแรก

โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ

- 1.คุณอาสี่ แซ่ตั้ง
- 2.คุณสมชัย กวางทองพานิชย์
- 3.คุณศิริพล กวางทองพานิชย์

ถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกอย่างตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยทุกประการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

1. คุณอาสี่ แซ่ตั้ง อายุ 81 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณอาสี่ แซ่ตั้ง เป็นชาวจีนแต่กำเนิด เกิดในอำเภอเตี้ย อัน มณฑลกวางตุ้ง ในประเทศจีน เดินทางมาจากประเทศจีน ในปี พ.ศ. 2482 โดยมาอาศัยอยู่กับคุณพ่อและคุณแม่ซึ่งเดินทางมาก่อน ต่อมาได้แต่งงานและมีบุตรธิดาทั้งสิ้นจำนวน 4 คนด้วยกันคือ

1. คุณประเสริฐ กวางทองพานิชย์ อายุ 51 ปี
2. คุณพัทมน ตีระอุระพี อายุ 49 ปี
3. คุณสมชัย กวางทองพานิชย์ อายุ 45 ปี
4. คุณสุรีย์ ตีระอุระพี อายุ 43 ปี

เนื่องจากปัจจุบันคุณอาสี่ แซ่ตั้ง มีอายุ 81 ปี ซึ่งถือว่าชรามากแล้วและมีโรคประจำตัวคือ โรคความจำเสื่อม แต่สามารถสื่อสารโดยเฉพาะบางเรื่องเท่านั้น

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณอาสี่ แซ่ตั้ง เป็นผู้ที่มีทักษะทางการใช้ภาษาจีนซึ่งมีการร่ำเรียนกันมาตั้งแต่สมัยอยู่ประเทศจีน คือ ทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน โดยทักษะในการพูด ฟัง เป็นสิ่งต้องถื่นโดยเฉพาะ คือ ภาษาแต้จิ๋ว ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ จะใช้ภาษาแต้จิ๋วในการติดต่อ สามารถพูดภาษาไทยได้เล็กน้อย

คุณอาสี่ แซ่ตั้ง เมื่อเดินทางมาเมืองไทยแล้ว ก็ยังมีการเดินทางติดต่อไปกลับที่บ้านเกิดยังประเทศจีนอยู่บ่อยครั้ง

2. คุณสมชัย กวางทองพานิชย์ อายุ 45 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณสมชัย กวางทองพานิชย์ ปัจจุบันอาศัยอยู่แถวถนนวานิช ใกล้เคียง ๆ กับวัดสัมพันธวงศ์ โดยแต่งงานแล้ว และมีบุตร 2 คน โดยประกอบอาชีพทำธุรกิจค้าขายเกี่ยวกับผ้าไหม หรือแผ่นพลาสติกต่าง ๆ คุณสมชัยเป็นผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องของวัฒนธรรมจีนเป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยนั้นได้รู้จักกันเป็นส่วนตัวมาก่อน และได้มีโอกาสในการขอความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน จนบางครั้งคุณสมชัยได้มีโอกาสไปเป็นวิทยากรรับเชิญในงานสัมมนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนอยู่เป็นประจำ

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณสมชัยเล่าให้ฟังว่า สมัยตอนที่ยังเป็นเด็ก ๆ นั้น ได้อาศัยอยู่แถวบางบัวทอง ต่อมาพออายุได้ประมาณ 5-6 ขวบก็ได้ย้ายมาอยู่ ณ ที่อยู่ปัจจุบัน สมัยนั้น คุณสมชัยเล่าให้ฟังว่า ตอนที่อยู่บางบัวทองนั้น ได้มีการพูดภาษาไทยกันแล้ว เนื่องจากว่าบิดามารดาได้ย้ายมาอยู่ก่อนแล้ว และโดยเฉพาะมารดานั้นถือว่าพูดภาษาไทยได้อย่างชัดเจน จึงทำให้คุณสมชัยสามารถพูดภาษาไทยได้อย่างชัดเจน ส่วนภาษาแต้จิ๋ว⁺นั้น พูดได้แต่ไม่ค่อยชัดเจนนัก

ต่อมาพอย้ายมาอยู่ที่แถววัดส้มพันธงแล้ว เนื่องด้วยสังคมแถวนี้สมัยก่อน เด็กแถวนี้จะสามารถพูดภาษาแต้จิ๋ว⁺ได้อย่างชัดเจนและแทบจะทุกคน เนื่องจากเป็นถิ่นที่คนจีนโพ้นทะเลที่เพิ่งอพยพมาใหม่มาอยู่กัน เมื่อย้ายมาอยู่ที่นี่แล้วทำให้คุณสมชัยสามารถพูดภาษาแต้จิ๋ว⁺ได้คล่องมากยิ่งขึ้น

คุณสมชัยเข้าเรียนระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนเผยอิง เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วก็ไปต่อที่โรงเรียนสีตบุตรบำรุงแถวยานรองเมือง ในขณะที่เรียนที่โรงเรียนเผยอิงนั้น คุณสมชัยเล่าว่าที่โรงเรียนนั้นมีการเรียนการสอนเป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว⁺แต่หลักสูตรที่สอนเป็นภาษาจีนแมนดารินคือมีการอธิบายให้นักเรียนฟังเป็นภาษาแต้จิ๋ว⁺นั่นเอง ทำให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะต่าง ๆ ของภาษาจีนได้เป็นอย่างดี

3.คุณศิริพล กวางทองพาณิชย์ อายุ 17 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณศิริพล กวางทองพาณิชย์ ปัจจุบันเรียนที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย แผนกศิลป์ คำนวณ อาศัยอยู่กับคุณสมชัย กวางทองพาณิชย์ ซึ่งเป็นบิดา

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณศิริพล กวางทองพาณิชย์ เรียนภาษาจีนที่โรงเรียนสีตบุตรบำรุง ซึ่งเรียนมาตั้งแต่สมัยอายุ 7-8 ขวบเรียนมาเรื่อย ๆ พอขึ้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก็ไม่ได้เรียนต่อ ทำให้สามารถใช้ทักษะในการใช้ภาษาจีนสำเนียงแมนดารินได้ในระดับพอใช้ คือสามารถอ่านออกเขียนได้ และทักษะทางการฟังพูดสามารถทำได้ดี

นอกจากจะเรียนภาษาจีนสำเนียงแมนดารินที่โรงเรียนสอนภาษาจีนแล้ว คุณศิริพล ยังได้มีโอกาสเรียนดนตรีจีน ประเภทเครื่องดนตรีกู่เจิ้งอีก

3. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

รุ่นที่ 1

คุณอาสี่ แซ่ตั้ง อายุ 81 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณอาสี่ แซ่ตั้ง ตั้งแต่อพยพมาจากประเทศจีน ก็มีการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารอยู่เป็นประจำไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับบุพการี หรือญาติสนิท ลักษณะของการสื่อสารจะเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป เช่น การทักทายว่า “สวัสดี” “กินข้าวแล้วหรือยัง” “วันนี้จะออกไปไหนหรือเปล่า” และพฤติกรรมการสนทนาทั่วไปที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

เมื่อแต่งงานมีลูกแล้ว พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของคุณอาสี่ ก็ยังเป็นเช่นเดิม เพราะลูก ๆ ทุกคนที่อยู่ในบ้านสามารถสื่อสารภาษาจีนกับคุณอาสี่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งรูปแบบการสื่อสารก็มีทั้งรูปแบบที่กิจลักษณะ เช่น การทักทายทั่วไปในครอบครัว การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่างๆ ก็บอกถึงอาการไม่สบายต่าง ๆ เพื่อให้ลูก ๆ สามารถสื่อสารกับแพทย์ที่มารักษาได้ถูกต้อง เพราะคุณอาสี่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้เล็กน้อย หรือการพูดที่ผ่าน ๆ เพียงเพื่อบอกกล่าวเล็ก ๆ น้อย เช่น เวลาไปเมืองจีนก็ให้รักษาสุขภาพ เพราะอากาศจะหนาว, ทำอะไรให้ใจเย็น ๆ เป็นต้น

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 คุณอาสี่จะไม่ค่อยสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่สามของครอบครัว เนื่องจากรุ่นนี้ไม่ได้มีการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวันอย่างจริงจังมากนัก เนื่องจากไม่ได้มีการบังคับว่าจะให้พูดภาษาจีน คงยังมีแต่การสื่อสารภาษาไทยมากกว่า แต่ในการสื่อสารภาษาจีนนั้น รุ่นที่สามในบ้านก็มีความพยายามที่จะสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่ 1 อยู่ ยกตัวอย่าง เช่น การถามอาการของคุณอาสี่ การถามว่าทานข้าวหรือยัง วันนี้เจอคุณพ่อมั๊ย (คุณสมชัย) เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณอาสี่ แซ่ตั้ง เมื่อออกจากบ้านไปมักจะมีการนัดรวมตัวกันของเพื่อน ๆ ซึ่งมักจะเป็นตามสมาคมจีนที่เป็นสมาชิกหรือคณะกรรมการของสมาคม ก็จะมีการสื่อสารภาษาจีนกัน ซึ่งพฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนดังกล่าวก็จะเป็นไปในเชิงของ การคุยกันเรื่องราวต่างๆ เช่น เรื่องการเมือง เรื่องที่บ้านของคู่สนทนา การถามสารทุกข์สุกดิบ ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ เนื่องจากคู่สนทนาเป็นคนเชื้อสายจีนเช่นกัน

รุ่นที่ 2

คุณสมชัย กวางทองพานิชย์ อายุ 45 ปี

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนในครอบครัว

เนื่องจากครอบครัวของคุณสมชัยที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีตั้งแต่รุ่น 1 คือรุ่นคุณพ่อของคุณสมชัย รุ่นสองและรุ่นหลาน ทำให้มีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนในครอบครัวอยู่เป็นประจำ คุณสมชัยจะใช้ภาษาจีนปนกับภาษาไทยในการสื่อสารกับคุณอาสี่ เนื่องจากสมัยก่อนนั้นเคยอาศัยอยู่ที่อำเภอบางบัวทองมาก่อน พอเกิดมาในช่วงนั้น สิ่งแวดล้อมในตอนนั้นมีการสื่อสารภาษาไทยมากกว่าภาษาจีน จึงสื่อสารภาษาไทยกับคุณอาสี่ปนกับการสื่อสารภาษาจีนอยู่ตลอด ยกเว้นบางประโยคภาษาไทยซึ่งคุณอาสี่ไม่เข้าใจ จึงค่อยมีการสื่อสารภาษาจีน พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่ 1 ของบ้านทั้งกับคุณอาสี่และภรรยา ยกตัวอย่างเช่น การถามถึงการอาการป่วยของคุณอาสี่ ถามว่าจำคนนั้นคนนี้ได้มั๊ย ถามว่าทานข้าวหรือยัง หรือจะไปสมมาคมจีนมั๊ย เป็นต้น แต่โดยส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเป็นภาษาจีนมากกว่า

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นเดียวกันภายในครอบครัวนั้น ไม่ค่อยมีการสื่อสารเท่าใดนัก เนื่องจากรุ่นสองที่อยู่ในบ้านหลังเดียวกันก็คือภรรยาของคุณสมชัยนั่นเอง ซึ่งสามารถจะสื่อสารภาษาจีนได้เล็กน้อยเท่านั้น แต่ก็ยังมีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนอยู่บ้าง เช่น คุณสมชัยจะสอนภรรยาให้พูดภาษาจีนแต่จื๊วเล็ก ๆ น้อยกับคุณอาสี่ เพื่อเวลาดูแลอาการป่วย จะได้สื่อสารกันรู้เรื่องหรือการทักทายกันเล็ก ๆ น้อย ซึ่งจะมีการสื่อสารเป็นจีนปนไทยบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นภาษาไทย

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 ของบ้านนั้นก็คือรุ่นลูก จะมีการสื่อสารภาษาไทยล้วน ๆ แต่ก็ยังมีการสื่อสารเป็นภาษาจีนบ้าง โดยพฤติกรรมกรรมการสื่อสารจะมีทั้งการสื่อสารเป็นแบบสำเนียงจีนแต่จื๊วและสำเนียงแมนดาริน เนื่องจากคุณศิริพลเรียนภาษาจีนแมนดารินและสามารถสื่อสารได้ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่พบ ได้แก่ การสื่อสารทักทายกันแบบไม่เป็นกิจลักษณะ คือ “ถึงบ้านก็โหม่ง” “ทานข้าวยัง” “อ่านหนังสือหรือยัง” “ไปซื้อกับข้าวให้ป้าหน่อย” เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแบบไม่เป็นกิจลักษณะ

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณสมชัยมีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับบุคคลภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องจากคุณสมชัย เป็นผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของวัฒนธรรมจีนเป็นอย่างมาก ในการค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ก็จะมีการสื่อสารภาษาจีนอยู่เป็นประจำ อย่างในเรื่องของ ความรู้เรื่องเกี่ยวกับเทพเจ้า

หรือ เขียนต่าง ๆ ตามคติความเชื่อของจีน คุณสมชายก็จะมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับคนแก่ต่าง ๆ ที่อยู่ตามศาลเจ้า หรือผู้มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องนี้ซึ่งเป็นคนจีน หรือมีการประสานงานต่าง ๆ กับคนจีนในเขตเยาวราช ก็จะมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนโดยตลอด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า คนที่สื่อสารด้วยพูดภาษาจีนด้วยหรือไม่ ถ้าได้ก็จะสื่อสารภาษาจีนกันมากกว่า

นอกจากนี้ เนื่องด้วยการทำธุรกิจเกี่ยวกับการค้าขายก็จะมี การติดต่อกับคนจีนอยู่เป็นประจำเนื่องจากว่ากลุ่มลูกค้าก็เป็นคนไทยเชื้อสายจีน และเมื่อทำการค้ามีการสื่อสารภาษาจีนด้วยกันทำให้เกิดความเป็นพวกพ้องสามารถทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการค้าดีขึ้น

รุ่นที่ 3

3.คุณศิริพล กวางทองพานิชย์ อายุ 17 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณศิริพล มีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวกับคุณอาสี่ อยู่เป็นประจำทุกวัน แต่ไม่เป็นการสื่อสารแบบกิจจะลักษณะมากนัก เนื่องจากเป็นประโยคสั้น ๆ เช่น การทักทายเป็นภาษา แต่จิวกับคุณอาสี่ หรือบางทีที่คุณอาสี่ใช้ให้คุณศิริพลทำธุระบางอย่าง คุณศิริพลก็ถามเป็นภาษาจีน แต่จิว

เนื่องจากคุณศิริพลนั้น มีโอกาสให้การเรียนภาษาจีนสำเนียงแมนดารินมา ทำให้ไม่สามารถสื่อสารภาษาจีนเป็นสำเนียงแมนดารินกับคุณอาสี่ได้

เช่นเดียวกันกับคุณสมชายที่จะมีการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วอยู่เป็นประจำ เป็นประโยคสั้น ๆ ที่คุณศิริพลสามารถสื่อสารกับคุณสมชายได้ ยกตัวอย่างเช่น “ตอนเช้าอยากกินข้าวกับผัก” “วันนี้ไม่ได้ไปโรงเรียน” หรือ “กลับมาจากโรงเรียนแล้ว” หรือ ชื่อของผักผลไม้ต่าง ๆ ที่เป็นภาษาจีน รวมทั้งข้าวของเครื่องใช้

ส่วนรุ่นที่ 3 ด้วยกันนั้นไม่มีการสื่อสารภาษาจีนเลย เนื่องจาก ที่บ้านนั้นรุ่นเดียวกันก็ไม่ได้เรียนภาษาจีนแต่จิวเช่นกัน

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณศิริพล มีการสื่อสารภาษาจีนกับบุคคลภายนอกครอบครัว คือเมื่อไปเรียนพิเศษภาษาจีน สำเนียงแมนดาริน และการเรียนกู่เจิ้งที่โรงเรียน พฤติกรรมการสื่อสารที่เกิดขึ้น คือ การฝึกสนทนาเป็นภาษาจีนสำเนียงแมนดารินกับครูผู้สอน การซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียน

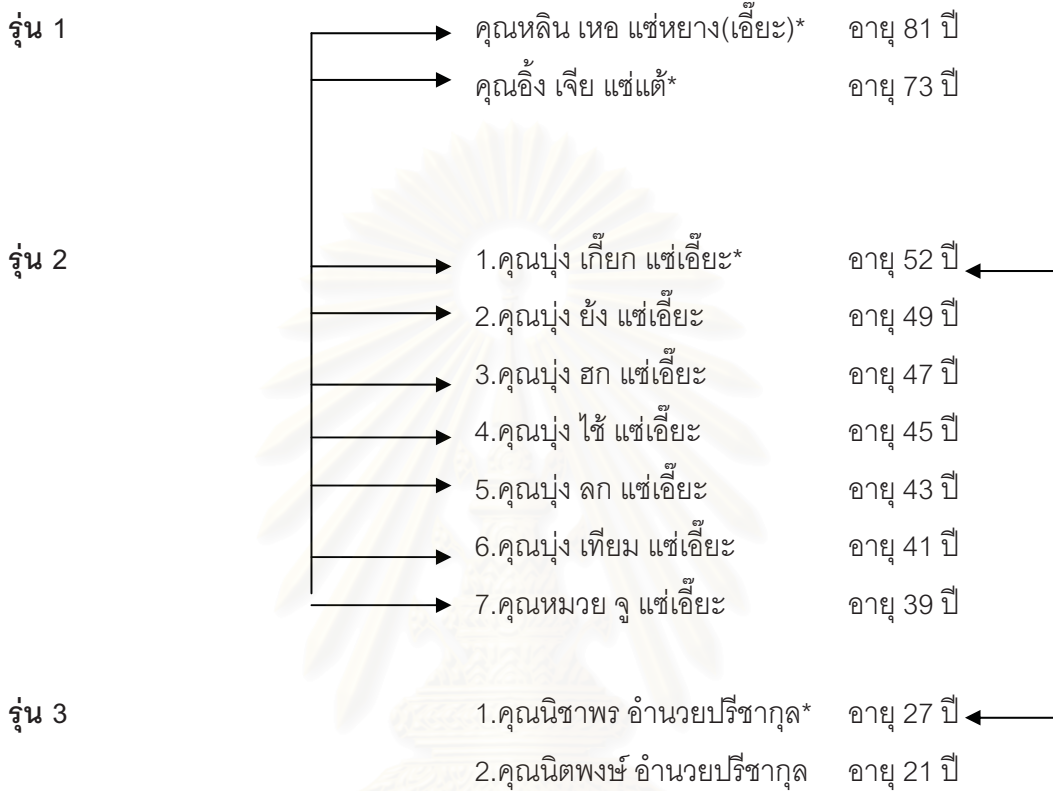
นอกจากนี้ การสนทนาระหว่างญาติสนิทด้วยกัน ก็ยังปรากฏพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เกิดขึ้นคือ การเรียกค่านับญาติเป็นภาษาจีน รวมทั้งการสนทนาเป็นภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วซึ่งเป็นประโยชน์อื่น ๆ เช่น การบอกว่าตัวเองอายุ 17 ปี เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครอบครัวชาวจีนแต่ใจ

ครอบครัวที่ 4 คุณหลิน เหอ แซ่หยาง (ย่านถนนเจริญกรุง หลังโรงพยาบาลกว๋องสัว)

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

คุณหลิน เหอ แซ่หยาง อพยพมาจากเมืองจีน ซึ่งแต่เดิมนั้นอาศัยอยู่ที่อำเภอเตี้ย เอี้ยะ ซึ่งอยู่ในมณฑลกวางต้ง (กวางตุ้ง) สาเหตุที่ย้ายมาเนื่องจากปัญหาในเรื่องของการทำมาหากิน เนื่องจากประเทศจีนในช่วงนั้นมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ ซึ่งทำให้ประชาชนบางส่วนนั้นไม่สามารถที่จะทนอยู่ภายใต้ระบบการปกครองนี้ได้ เนื่องจากยากต่อการทำมาหากิน จึงตัดสินใจย้ายมาอยู่ที่เมืองไทย และพอย้ายมาเมืองไทยทำงานหาเงินได้แล้วค่อยส่งเงินกลับไปทางบ้าน

ตอนที่อพยพมานั้น ประมาณปี พ.ศ. 2485 ในช่วงสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยอพยพมาอยู่บริเวณวงเวียน 22 กรกฎาคม ก่อน ซึ่งคุณนุ่น เกี้ยก เล่าให้ฟังว่าคนจีนส่วนใหญ่มักจะมาขึ้นเรือบริเวณแถบนี้ก่อนแล้วค่อยย้ายไปทำกินในที่อื่น ตอนที่คุณหลิน เหอ อพยพมาตอนแรกนั้นมาประกอบอาชีพเป็นช่างไม้ก่อน ต่อมาก็ประกอบอาชีพขายล็อตเตอรี่

ต่อมาแต่งงานกับคุณอิง เจีย แซ่แต้ และมีบุตรธิดาด้วยกันทั้งหมด 7 คน ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ คุณ บุ่ง เกี้ยก ซึ่งอาศัยอยู่ด้วยกันในปัจจุบัน และคุณหลิน เหอ อาศัยบริเวณนี้มาเป็นเวลากว่า 50 ปี แล้ว

ในการสืบทอดวงศ์ตระกูลของครอบครัวคุณหลิน เหอ แซ่หยาง นั้น มีการสืบทอดตั้งแต่รุ่นคุณปู่ คือ คุณคุณหลิน เหอ แซ่หยาง เรื่อยไปจนถึง รุ่นที่ 2 คือ คุณบุง เกี้ยก และรุ่นที่ 3 คือ รุ่นหลาน คือ คุณนิชาพร อำนวนยปรีชากุล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จะมีการสัมภาษณ์คุณหลิน เหอ แซ่หยาง เป็นรุ่นแรก

โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ

- 1.คุณหลิน เหอ แซ่หยาง (เอี้ยะ)
- 2.คุณบุง เกี้ยก แซ่เอี้ยะ
- 3.คุณนิชาพร อำนวนยปรีชากุล

ถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกอย่างตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยทุกประการ

2.ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

1.คุณหลิน เหอ แซ่หยาง (เอี้ยะ) อายุ 81 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณหลิน เหอ แซ่หยาง(เอี้ยะ) อาศัยอยู่บ้านบริเวณถนนเจริญกรุง หลังโรงพยาบาลกว่องสิว แต่ก่อนประกอบอาชีพมาทำงานเป็นช่างไม้ และขายล็อตเตอรี่ ตอนนี้ไม่ได้ประกอบอาชีพอะไร และอาศัยอยู่กับลูกชายคนโต คือ คุณ บุง เกี้ยก แซ่เอี้ยะ

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณหลิน เหอ แซ่หยาง(เอี้ยะ) เป็นผู้ที่มีทักษะทางการใช้ภาษาจีนซึ่งมีการว่าเรียนกันมา ตั้งแต่สมัยอยู่ประเทศจีน คือ สมัยก่อนนั้นท่านเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า มีโอกาสในการเข้าโรงเรียนในระดับประถมศึกษาอยู่ไม่กี่ปีก็ต้องอพยพมาอยู่เมืองไทย แต่ก็สามารถอ่านออกเขียนภาษาจีนได้ ก็ไม่มากนัก ในทักษะในเรื่องของการฟังพูดนั้น สามารถฟังพูดได้เข้าใจอย่างดี คือ ทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน โดยทักษะในการพูด ฟัง เป็นสำเนียงท้องถิ่นโดยเฉพาะ คือ ภาษาแต้จิ๋ว ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ จะใช้ภาษาแต้จิ๋วในการติดต่อ สามารถพูดภาษาไทยได้เล็กน้อย แต่ในปัจจุบันเนื่องจากอายุแก่ชรา และไม่ได้ประกอบอาชีพการงานอะไร จึงไม่ค่อยได้ใช้ภาษาจีนมากนัก ทำให้ทักษะการเขียนและอ่านภาษาจีนไม่ค่อยดีเท่าสมัยก่อน

2. คุณนง เกียก แซ่เอี้ยะ

อายุ 52 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณนง เกียก แซ่เอี้ยะ เกิดที่ประเทศไทย เป็นบุตรชายคนโตของคุณ หลิน เหอ แซ่เอี้ยะ มีบุตรธิดา 2 คน คือ คุณนิชาพร และคุณนิตพงษ์ อำนวยปรีชากุล คุณนง เกียก ประกอบอาชีพค้าขาย โดยขายน้ำใบบัวบกอยู่บริเวณแยกแปลงนามใกล้กับโรงพยาบาลก่วงสิ่ว

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณนง เกียก แซ่เอี้ยะ เข้าเรียนชั้นประถมที่เปิดสอนภาษาจีนใกล้กับบริเวณบ้าน แต่พอขึ้นเรียนชั้นมัธยมศึกษา ก็ไม่ได้เรียนภาษาจีนต่อแต่ยังคงเรียนวิชาสามัญต่อไป

ทักษะภาษาจีนของคุณนง เกียก แซ่เอี้ยะ นั้น ถือว่าอยู่ในระดับใช้งานได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน แต่ปัจจุบันนั้นก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์มากนักเนื่องจากต้องทำงานค้าขาย ใช้เฉพาะทักษะการฟังและพูดเท่านั้น

3. คุณนิชาพร อำนวยปรีชากุล อายุ 27 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณนิชาพร เป็นบุตรสาวคนแรกของคุณนง เกียก แซ่เอี้ยะ จบปริญญาตรีสาขานิเทศศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปัจจุบันทำงานที่พรรคไทยรักไทย ซึ่งมีสำนักงานบริเวณเยาวราช

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีนของคุณนิชาพร คือ ไม่ได้มีการเข้าเรียนในโรงเรียน แต่เป็นการเรียนเองอยู่บ้าน โดยศึกษาด้วยตนเอง ทำให้สามารถสื่อสารภาษาจีนได้บ้าง แต่เป็นภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋ว และสามารถสนทนาภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วในชีวิตประจำวันได้บ้างบางประโยค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

รุ่นที่ 1

1. คุณหลิน เหอ แซ่หยาง(เอี้ยะ) อายุ 81 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณหลิน เหอ ตั้งแต่อพยพมาจากประเทศจีน ก็มีการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับบุพการี หรือญาติสนิท ลักษณะของการสื่อจะเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป ภายในครอบครัวนั้น กับภรรยาซึ่งตอนนี้ก็ยังคงอาศัยอยู่ด้วยกันอยู่ก็มีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนอยู่เป็นประจำ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องภายในบ้าน การทักทายกัน เรื่องงาน เรื่องที่สมาคมจีน เรื่องของลูกแต่ละคน เรื่องของหลาน ๆ เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของคุณหลิน เหอ ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เนื่องจากลูก ๆ ทุกคนที่อยู่ในบ้านสามารถสื่อสารภาษาจีนกับคุณหลิน เหอ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากคุณหลิน เหอ และภรรยา จะสื่อสารกับลูก ๆ เป็นภาษาจีนอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้ปรากฏพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีน ซึ่งรูปแบบพฤติกรรมการสื่อสารจะเป็นรูปแบบที่ก็จะลักษณะโดยส่วนใหญ่ เช่น การทักทายทั่วไปในครอบครัว การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม การสั่งสอนถึงมารยาท หรือวัฒนธรรมต่าง ๆ

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 คุณหลิน เหอ ก็ยังมีสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่สามของครอบครัวเป็นปกติ เนื่องจาก คุณหลิน เหอ ทราบถึงทักษะในการฟังภาษาจีนแต่ใจของหลานแต่ละคนว่าสามารถฟังได้มากขนาดไหน แต่ในการสื่อสารภาษาจีนนั้น รุ่นที่สามในบ้านก็มีความพยายามที่จะสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่ 1 อยู่ ยกตัวอย่าง เช่น การทักทายเป็นประโยคสั้น ๆ เมื่อเจอหลาน หรือการใช้ให้ไปซื้อของ การคุยกันอย่างไม่เป็นกิจลักษณะ (คุยเล่นหัว) เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณหลิน เหอ เนื่องจากตอนนี้ชรามากแล้ว แต่ก็ยังมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องจากเป็นกรรมการของสมาคมจีนที่ตนสังกัดอยู่ เวลาทีมงานของสมาคมก็จะไปร่วมงานอยู่เสมอ เนื่องจากที่ตั้งของสมาคมนั้นอยู่ใกล้ ๆ กับบ้าน และย่านที่ชายของนั้น ก็เป็นย่านที่อยู่อาศัยของคนไทยเชื้อสายจีนด้วย ยิ่งทำให้ต้องสื่อสารภาษาจีนอยู่เป็นประจำ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่ปรากฏกับบุคคลภายนอกครอบครัว เช่น การทักทายกันทั่วไป การคุยเรื่อง

สุขภาพของคุณหลิน เหนอ การคุยกันถึงเรื่องการเมือง การถามถึงลูก ๆ หลาน ๆ ของ คุณหลิน เหนอ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน เมื่อไปดูจิวซึ่งเป็นช่วงที่ศาลเจ้ามีงาน คุณหลิน เหนอ มักจะไปดูจิวอยู่เป็นประจำ และมีการสื่อสารกับเพื่อนที่ไปดูจิวด้วยกัน พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนดังกล่าว เช่น การคุยถึงเรื่องจิวที่กำลังแสดงอยู่ การวิจารณ์เรื่องจิวและวิจารณ์ตัวละคร ตลอดจนการถามถึงความเป็นอยู่ของกันและกัน

รุ่นที่ 2

2.บุ๋ง เกี้ยก แซ่เอี้ยะ อายุ 52 ปี

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

เนื่องจากครอบครัวของคุณบุ๋ง เกี้ยก ที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีตั้งแต่รุ่น 1 คือรุ่นคุณพ่อของคุณบุ๋ง เกี้ยก มารดาคือคุณอึ้ง เจีย รุ่นสองและรุ่นหลาน ทำให้มีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวอยู่เป็นประจำ คุณบุ๋ง เกี้ยก จะใช้ภาษาจีนเท่านั้นในการสื่อสารกับคุณหลิน เหนอ พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่ 1 ของบ้านทั้งกับคุณหลิน เหนอ ยกตัวอย่างเช่น การทักทายกัน การถามถึงอาการป่วยต่าง ๆ เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นเดียวกันภายในครอบครัวนั้น คุณบุ๋ง เกี้ยก นั้น ยังมีการสื่อสารภาษาจีนกับพี่น้องซึ่งอาศัยอยู่ด้วยกันในบ้าน ซึ่งก็คือ น้องสาวของคุณ บุ๋ง เกี้ยก เอง โดยการสื่อสารนั้นเป็นการสื่อสารแบบภาษาจีนปนไทย และการสื่อสารกับภรรยาของตนเองซึ่งเป็นการสื่อสารภาษาจีนปนไทย แต่ทั้งนี้ ทั้งภรรยาและน้องสาวของคุณบุ๋ง เกี้ยก มีทักษะในการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ ได้ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนระหว่างคุณ บุ๋ง เกี้ยก และคนรุ่นสองภายในครอบครัวเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น การทักทายกันเล็ก ๆ น้อย การคุยกันเรื่องการค้าขาย การคุยถึงคนข้างบ้าน การคุยถึงอาการป่วยของคุณ หลิน เหนอ เป็นต้น

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 ของบ้านนั้นก็คือรุ่นลูก จะมีการสื่อสารแบบภาษาจีนปนภาษาไทย แต่โดยส่วนใหญ่เป็นภาษาไทย พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่ 3 ของบ้าน ยกตัวอย่างเช่น การถามถึงเรื่องงาน การถามเวลากลับบ้าน ถามว่าอากาศหนาวหรือยัง ถามว่าจะออกไปไหน หรือการใช้ปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นต้น

พฤติกรรมกรรสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณบุ๋ม เกี้ยก จะมีพฤติกรรมกรรสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องจากประกอบอาชีพขายน้ำใบบัวบก ซึ่งอยู่บริเวณแยกแปลงนามใกล้กับโรงพยาบาลก่วงสือ จึงมีพฤติกรรมกรรสื่อสารภาษาจีนอยู่เป็นประจำ ไม่เฉพาะจะเป็นภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วเท่านั้น แต่ยังมีสำเนียงอื่น ๆ เช่น สำเนียงแคะ สำเนียงกวางตุ้งหรือแม้แต่สำเนียงแมนดาริน พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน เช่น การทักทายลูกค้า ๆ ทัวไป รวมถึงคนที่รู้จักเดินผ่านหน้าร้าน

นอกจากนี้ยังมีการสนทนาเป็นภาษาจีนแต่้จิ๋วกับเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกันอยู่เป็นประจำ ซึ่งคุณบุ๋ม เกี้ยก ถือได้ว่า เป็นผู้กว้างขวางภายในบริเวณหลังโรงพยาบาลก่วงสือ ซึ่งพฤติกรรมกรรสื่อสารภาษาจีน เช่น การทักทายทัวไป การคุยเรื่องราวต่าง ๆ เช่นเรื่องการเมือง หรือการนินทาเพื่อนบ้าน เป็นต้น

รุ่นที่ 3

คุณนิชาพร อำนวยปริชากุล อายุ 27 ปี

พฤติกรรมกรรสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณนิชาพร มีพฤติกรรมกรรสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวกับคุณหลิน เหว ได้พอสมควร บางครั้งสามารถได้เป็นภาษาจีนประโยคยาว ๆ อยู่เป็นประจำทุกวัน เนื่องจากต้องดูแลคุณหลิน เหว พฤติกรรมกรรสื่อสารภาษาจีนมีทั้งที่เป็นพฤติกรรมกรรสื่อสารอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะ เช่น การทักทายเป็นภาษาแต่้จิ๋วกับคุณหลิน เหว การพูดคุยเรื่องต่าง ๆ ได้พอสมควร เป็นต้น และไม่ใช้เป็นการสื่อสารแบบกิจจะลักษณะ เช่น การบ่นเป็นภาษาแต่้จิ๋ว หรือการพูดเล่น เป็นต้น

ส่วนกับคุณบุ๋ม เกี้ยก ซึ่งเป็นบิดา จะมีพฤติกรรมกรรสื่อสารแบบภาษาไทยปนจีน แต่จะเน้นภาษาไทยมากกว่า พฤติกรรมกรรสื่อสารภาษาจีนกับคนรุ่นสองของบ้าน เช่น การเรียกค่านับญาติ การทักทาย กับคุณอาผู้หญิงในบ้าน เป็นต้น

ในการสื่อสารกับคนรุ่นเดียวกันกันคือรุ่นที่สามจะมีพฤติกรรมกรรสื่อสารเป็นภาษาไทยล้วน ๆ

พฤติกรรมกรรสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณนิชาพร มีพฤติกรรมกรรสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว กับเพื่อนบ้านใกล้เคียง โดยส่วนใหญ่เป็นเพียงประโยคสั้น ๆ เท่านั้น กับบรรดาผู้สูงอายุ หรือ คนรุ่นที่สองที่อยู่ใกล้บ้าน แต่เมื่อออกไปทำงาน ซึ่งคุณนิชาพรทำงานอยู่ที่พรรคไทยรักไทย ซึ่งมีสาขาอยู่แถวเยาวราช และจะมีการติดต่อกับชุมชนชาวจีนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในละแวกเดียวกัน จะมีการพฤติกรรมกรรสื่อสารเป็นภาษาแต่้จิ๋ว

อย่างเป็นกิจจะลักษณะ เช่น การแนะนำตัวเอง การเรียกค่านับญาติ พฤติกรรมการพูดนุ่มน้าวใจเพื่อ
สร้างความเคยชินเพื่อให้ได้คะแนนเสียง เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครอบครัวชาวจีนแต่ใจ

ครอบครัวที่ 5 คุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม (ย่านเจริญกรุง บริเวณตรอกมะขาม)

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

คุณเพ็กเซียม เป็นสะใภ้คนโตของตระกูลคุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่าคุณซิม เอ็ง เป็นชาวจีนแผ่นดินใหญ่ อพยพมาจากมณฑลกวางตุ้ง (กวางตุ้ง) เขตตำบลเตี้ย ฉีเยะ สาเหตุจากการอพยพเนื่องจากภาวะภัยสงคราม และการไม่มีที่ทางทำมาหากิน จึงจำเป็นต้องเดินทางจากบ้านเกิดเมืองนอนเพื่อมาแสวงโชค และจากการบอกเล่าจากผู้ที่เดินทางไปก่อนหน้าเล่าให้ฟังว่า ดินแดนบริเวณประเทศไทยปัจจุบันนั้นมีชาวจีนจากตำบลเดียวกันกับที่คุณซิม เอ็ง อาศัยอยู่ อพยพไปมากมายแล้วสามารถส่งเงินไปกลับมายังบ้านเกิดเมืองนอนได้มากมาย ดังนั้นคุณซิม เอ็ง จึงมีความคิดที่จะอพยพมาอยู่ที่ประเทศไทย

ตอนที่อพยพมาประเทศไทยครั้งนั้น คุณซิม เอ็ง อายุประมาณ 15-16 ปี ราวประมาณปี พ.ศ. 2475 โดยนั่งเรือสำเภามาขึ้นเรือที่บริเวณท่าเตียน พออยู่เมืองไทยจนสามารถที่จะมีที่ทางในการทำ มาหากิน คุณซิม เอ็ง จึงประกอบอาชีพเป็นช่างตัดผมภายในซอยที่อาศัยอยู่บริเวณตรอกมะขาม ซึ่งเป็นร้านตัดผมสาขาเดียวในซอย มีลูกค้าซึ่งเป็นคนจีนในซอยมาใช้บริการมากมาย ต่อมาอายุได้ ประมาณ 25-26 ปี ก็ได้แต่งงาน แล้วมีบุตรและธิดาทั้งสิ้น 5 คน ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว 2 คน

ปัจจุบันคุณซิม เอ็ง อาศัย ณ ที่อยู่ปัจจุบันเป็นเวลากว่า 60-70 กว่าปีแล้ว และในการสืบทอด วงศ์ตระกูลของคุณ ซิม เอ็งนั้น มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นคุณปู่ หรือ รุ่น 1 คือ คุณ ซิม เอ็ง รุ่นลูกคือ คุณไต้ตง แซ่ลิ้ม และรุ่นหลานคือ รุ่นลูกของคุณไต้ตง แซ่ลิ้ม และในการวิจัยครั้งนี้จะมีการสัมภาษณ์ คุณ ซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม เป็นรุ่นแรก

โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ

1. คุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม
2. คุณเพ็ก เขียม แซ่ไฉ้ว
3. คุณวัชรวิ มั่งคั่งทรงศักดิ์

ถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกอย่างตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยทุกประการ

2. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

1. คุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม อายุ 89 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม ปัจจุบันอาศัยอยู่กับลูกชายคนโต คือ คุณไต้ตง แซ่ลิ้ม และสะใภ้คนโต คือ คุณเพ็ก เขียม แซ่ไฉ้ว ปัจจุบันไม่ได้ประกอบอาชีพอะไร ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างรุ่นนี้ มีการ สัมภาษณ์ผ่านคุณเพ็ก เขียม ซึ่งเป็นบุตรสะใภ้เป็นหลัก เนื่องจากคุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม นั้น ป่วยกระเพาะ กระจกตา ทำให้เกิดความยากลำบากในการให้ข้อมูล

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม เป็นผู้ที่มิทักษะในการใช้ภาษาจีนซึ่งมีการร่ำเรียนกันมาตั้งแต่สมัยอยู่ ประเทศจีน ทักษะในเรื่องของการฟังพูดนั้น สามารถฟังพูดได้เข้าใจอย่างดี เป็นสำเนียงท้องถิ่น โดยเฉพาะ คือ ภาษาแต้จิ๋ว ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ จะใช้ภาษาแต้จิ๋วในการติดต่อ สามารถพูดภาษาไทยได้เล็กน้อย แต่ในปัจจุบันเนื่องจากอายุมากแล้ว และไม่ได้ประกอบอาชีพการ

งานอะไร จึงไม่ค่อยได้ใช้ภาษาจีนมากนัก ทำให้ทักษะการเขียนและการอ่านภาษาจีนไม่ดีเท่า สมัยก่อน

2. คุณเพ็ก เขียม แซ่ไอ้ว อายุ 55 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณเพ็ก เขียม แซ่ไอ้ว เป็นภรรยาของคุณเก๊ ตง แซ่ลิ้ม และเป็นสะใภ้ของคุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม ประกอบอาชีพค้าขายโดยมีร้านค้าบริเวณถนนเจริญกรุง

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณเพ็ก เขียม นั้นได้เข้าโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนภาษาจีนในช่วงระดับประถมศึกษา หลังจากนั้นก็ได้เรียนเพิ่ม

ทักษะของการสื่อสารภาษาจีนนั้นสามารถทำได้ทั้ง ฟัง พูด อ่าน เขียน แต่จะสามารถสื่อสารได้ในทักษะของการ ฟัง พูด ได้มีประสิทธิภาพมากกว่า และเป็นสำเนียงแต้จิ๋ว

3. คุณวัชรี้ มั่งคั่งทรงศักดิ์ อายุ 22 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณวัชรี้ มั่งคั่งทรงศักดิ์ ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ คณะบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด อาศัยอยู่กับคุณเพ็ก เขียม แซ่ไอ้ว และอาทง คือ คุณ ซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณวัชรี้ เคยเรียนภาษาจีนสมัยตอนเป็นเด็ก อายุประมาณ 7 ปี ในโรงเรียนที่มีการสอนภาษาจีนในช่วงนอกระบบราชการ เรียนได้ประมาณ 3-4 ปี ก็เลิกเรียน คุณวัชรี้บอกกับผู้วิจัยว่า ถ้าเรียนจบระดับปริญญาตรีเมื่อไหร่ ก็จะเรียนภาษาจีนอย่างจริงจัง

ทักษะภาษาจีนของคุณวัชรี้ สามารถฟัง และ พูดภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วได้เล็กน้อย ทักษะทางการเขียนและอ่านนั้นได้เล็กน้อยไม่ถึงกับว่าใช้งานได้ เพราะเรียนมาตั้งแต่เป็นเด็ก และไม่ได้ใช้งานเลย

3. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

รุ่นที่ 1

คุณซิม เอ็ง แซ่ลิม

อายุ 89 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณซิม เอ็ง ตั้งแต่อพยพมาจากประเทศจีน ก็มีการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับบุพการี หรือญาติสนิท ลักษณะของการสื่อจะเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป ยกตัวอย่างเช่น การพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องภายในบ้าน เช่น เรื่องอาการป่วยของตัวเอง การทักทายกัน เรื่องงาน เรื่องของลูกแต่ละคน เรื่องของหลาน ๆ เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของคุณซิม เอ็ง ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เนื่องจากลูก ๆ ทุกคนที่อยู่ในบ้านสามารถสื่อสารภาษาจีนกับคุณซิม เอ็ง ได้เป็นอย่างดี เพราะคุณซิม เอ็ง จะสื่อสารกับลูก ๆ เป็นภาษาจีนอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้ปรากฏพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนซึ่งรูปแบบพฤติกรรมการสื่อสารจะเป็นรูปแบบที่เป็นกิจจะลักษณะโดยส่วนใหญ่ เช่น การทักทายทั่วไปในครอบครัว การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ การบอกถึงอาการเจ็บป่วยต่าง ๆ เป็นต้น

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 คุณซิม เอ็ง จะไม่ค่อยสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่สามของครอบครัว เนื่องจากรุ่นนี้ไม่ได้มีการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวันอย่างจริงจังมากนัก จนทำให้แทบจะไม่ได้มีการสื่อสารกันเลย เนื่องจากคุณซิม เอ็ง ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ แต่ในการสื่อสารภาษาจีนนั้นกับรุ่นที่สาม คุณซิม เอ็ง ก็มีความพยายามที่จะสื่อสารภาษาจีนอยู่ ยกตัวอย่าง เช่น การทักทายเป็นประโยคสั้นๆ เมื่อเจอหลาน หรือการใช้ให้ไปซื้อของ เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณซิม เอ็ง เนื่องจากตอนนี้ชรามากแล้ว ไม่ค่อยได้ออกไปที่ไหนนอกจากจะอยู่ในบ้าน แต่ก็ยังมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำเมื่อออกนอกบ้าน แต่เมื่อมีคนนอกครอบครัวเข้ามาเยี่ยมก็มีการสื่อสารเป็นภาษาจีนกับคนนอกครอบครัวภายในบ้าน พฤติกรรมการสื่อสารที่เกิดขึ้นคือ การถามถึงสารทุกข์สุกดิบระหว่างคนทั้งสอง การถามอาการป่วยของคุณซิม เอ็ง หรือการถามถึงญาติของอีกฝ่าย เป็นต้น

เนื่องจากที่ตั้งของสมาคมนั้นอยู่ใกล้ ๆ กันกับบ้าน และย่านที่ขายของนั้นก็เป็นย่านที่อยู่อาศัยของคนไทยเชื้อสายจีนด้วย ยิ่งทำให้ต้องสื่อสารภาษาจีนอยู่เป็นประจำ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีน

ที่ปรากฏกับบุคคลภายนอกครอบครัว เช่น การทักทายกันทั่วไป การคุยเรื่องสุขภาพของคุณ ชิม เอ็ง การคุยกันถึงเรื่องการเมือง การถามถึงลูก ๆ หลาน ๆ ของ คุณชิม เอ็ง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน เมื่อไปดูจิวซึ่งเป็นช่วงที่ศาลเจ้ามีงาน คุณชิม เอ็ง มักจะไปดูจิวอยู่เป็นประจำ และมีการสื่อสารกับเพื่อนที่ไปดูจิวด้วยกัน พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนดังกล่าว เช่น การคุยถึงเรื่องจิวที่กำลังแสดงอยู่ การวิจารณ์เรื่องจิวและวิจารณ์ตัวละคร ตลอดจนการถามถึงความเป็นอยู่ของกันและกัน เป็นต้น

รุ่นที่ 2

คุณเพ็ก เขียม แซ่ไฉ้ว อายุ 55 ปี

พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

เนื่องจากครอบครัวของคุณคุณเพ็ก เขียม ที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีตั้งแต่รุ่น 1 คือรุ่นคุณพ่อของคุณเพ็ก เขียม รุ่นสองและรุ่นลูก ทำให้มีพฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวอยู่เป็นประจำ คุณเพ็ก เขียม จะใช้ภาษาจีนเท่านั้นในการสื่อสารกับคุณชิม เอ็ง พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่ 1 ของบ้านทั้งกับคุณชิม เอ็ง ยกตัวอย่างเช่น การทักทายกัน การถามถึงอาการป่วยต่าง ๆ การถามว่าทานข้าวหรือยัง เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นเดียวกันภายในครอบครัวนั้นคุณเพ็ก เขียม ยังมีการสื่อสารภาษาจีนกับพี่น้องซึ่งอาศัยอยู่ด้วยกันในบ้านและสามีของคุณ เพ็ก เขียม เอง โดยการสื่อสารนั้นเป็นการสื่อสารแบบภาษาจีนปนไทย แต่ทั้งนี้ ทั้งสามีและพี่น้องสามีของคุณคุณเพ็ก เขียม มีทักษะในการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ ได้ พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนระหว่างคุณ คุณเพ็ก เขียม และคนรุ่นสองภายในครอบครัวเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น การทักทายกันเล็ก ๆ น้อย การคุยกันเรื่องการค้าขาย การคุยถึงคนข้างบ้าน การคุยถึงอาการป่วยของคุณชิม เอ็ง เป็นต้น

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 ของบ้านนั้นก็คือรุ่นลูก จะมีการสื่อสารภาษาไทยล้วน ๆ แต่ก็ยังมีการสื่อสารเป็นภาษาจีนบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจลักษณะคือ พูดผ่าน ๆ หรือการบ่นเวลาที่ลูกไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณเพ็ก เขียม จะมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องจากมีร้านขายของอยู่บริเวณริมถนนเจริญกรุง นอกจากนี้ยังมีการสนทนาเป็นภาษาจีนแต่จิวกับเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกันอยู่เป็นประจำ พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน เช่น การทักทายทั่วไป การคุย

เรื่องราวต่าง ๆ การนิเทศเพื่อนบ้าน การคุยกันระหว่างผู้ชายของริมถนนซึ่งเป็นไทยเชื้อสายจีน เหมือนกัน เป็นต้น

รุ่นที่ 3

คุณวัชรวิ มั่นคงทรงศักดิ์ อายุ 22 ปี

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณวัชรวิ มีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวกับคุณซิม เอ็ง ได้เล็กน้อย แต่ก็มี ความพยายามที่จะสื่อสารอยู่เป็นประจำทุกวัน เนื่องจากต้องดูแลคุณซิม เอ็ง พฤติกรรมสื่อสาร ภาษาจีนจะเป็นพฤติกรรมสื่อสารอย่างเป็นกิจจะลักษณะ เช่น การทักทายเล็กน้อยเป็นภาษา แต่จี้กับคุณซิม เอ็ง การถามว่าจะทานข้าวกับอะไร ตอนกี่โมง เป็นต้น

ส่วนกับคุณเพ็ก เขียม ซึ่งเป็นมารดา จะมีพฤติกรรมสื่อสารแบบไทยปนจีน แต่จะเน้น ภาษาไทยมากกว่า พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนกับคนรุ่นสองของบ้าน เช่น การเรียกค่านับญาติ การ ทักทาย กับคุณอาในบ้าน เป็นต้น

ในการสื่อสารกับคนรุ่นเดียวกันกับคือรุ่นที่สามจะมีพฤติกรรมสื่อสารเป็นภาษาไทยล้วน ๆ

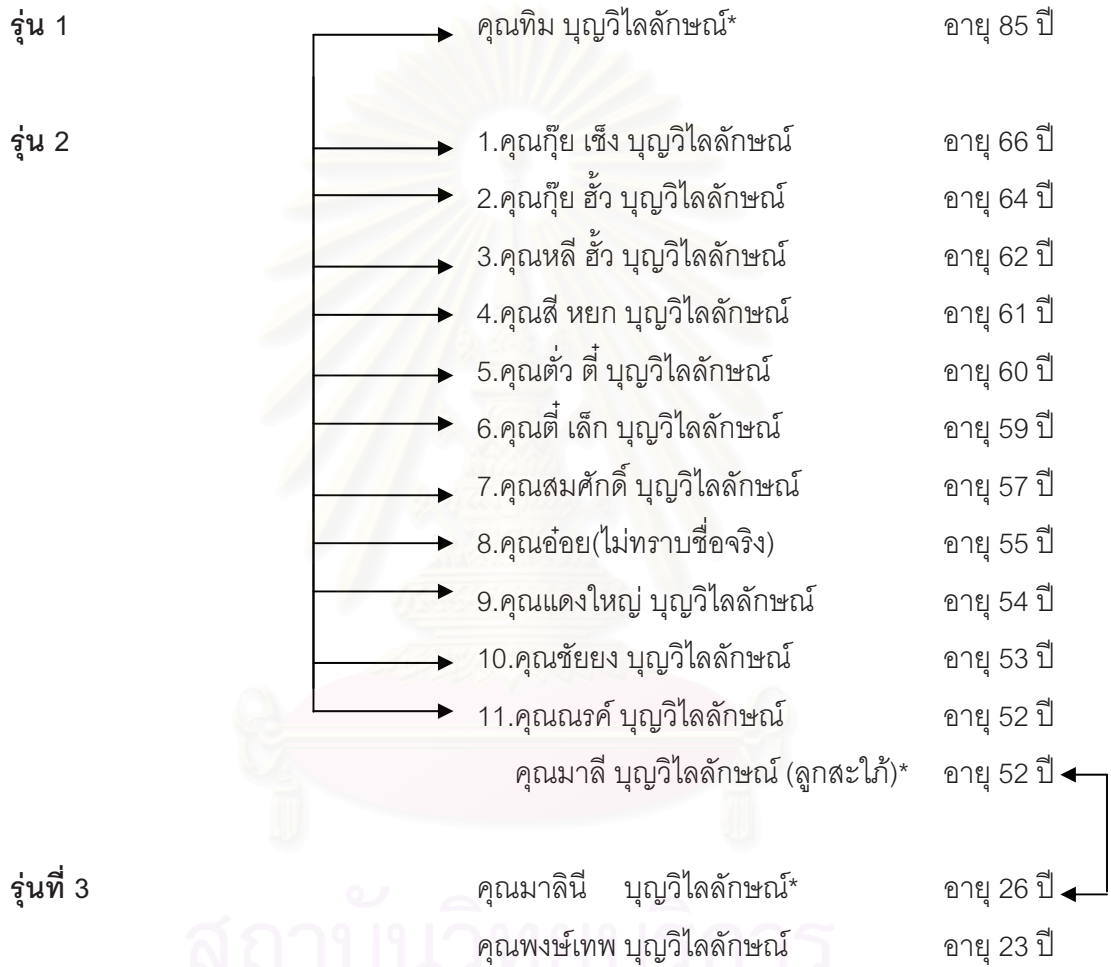
พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณวัชรวิ มีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว กับเพื่อนบ้านใกล้เคียง โดย ส่วนใหญ่เป็นเพียงประโยคสั้น ๆ เท่านั้น กับบรรดาผู้สูงอายุ หรือ คนรุ่นที่สองที่อยู่ใกล้บ้าน พฤติกรรม การสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวยกตัวอย่างเช่น การทักทายเด็ก ๆ น้อย การเรียกค่านับญาติ กับคนที่รู้จัก เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครอบครัวชาวจีนแต่ใจ

ครอบครัวที่ 6 คุณทิม บุญวิไลลักษณ์ (ตรงข้ามวัดเล่ง เนย ยี่ บริเวณถนนเจริญกรุง)

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

คุณกิมจุ่ม และคุณทิม เป็นชาวจีนโดยกำเนิด อพยพมาจากประเทศจีน ตั้งแต่ตอนอายุ 10 ปี สาเหตุที่อพยพมาจากประเทศจีน เนื่องจากความลำบากและภาวะของภัยสงคราม คุณทิมเล่าให้ผู้วิจัย ฟังว่า พอมาถึงประเทศไทยนั้นมาขึ้นเรือที่ปากน้ำ ตอนแรกที่อพยพมานั้นยากจนมาก แต่ด้วยความมานะบากบั่น จึงมาสมัครทำงานเป็นลูกมือช่วยในการทำหมูแผ่น พอทำไปได้จนสามารถที่จะทำได้เอง ต่อมาจึงรวบรวมเงินที่ได้จึงมาซื้อห้องแถวบริเวณหน้าวัดเล่ง เน่ย ยี่ และได้อาศัยมาจนถึงปัจจุบัน ในการสืบทอดวงศ์ตระกูลของครอบครัวคุณทิม มีการสืบทอดตั้งแต่รุ่นคุณปู่คุณย่า คือ คุณกิมจุ่ม แซ่ตั้ง และคุณทิม บุญวิไลลักษณ์ เรื่อยไปจนถึง รุ่นที่ 2 คือ คุณชัยยง บุญวิไลลักษณ์ และรุ่นที่ 3 คือ รุ่นหลาน คือ คุณมาลินี บุญวิไลลักษณ์ ในการวิจัยครั้งนี้ จะมีการสัมภาษณ์คุณทิม บุญวิไลลักษณ์ เป็นรุ่นแรก

โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ

- 1.คุณทิม บุญวิไลลักษณ์
- 2.คุณมาลี บุญวิไลลักษณ์
- 3.คุณมาลินี บุญวิไลลักษณ์

ถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกอย่างตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยทุกประการ

2. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

1.คุณทิม บุญวิไลลักษณ์ อายุ 85 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณทิม เป็นคนจีนโดยกำเนิด อพยพมาเมืองไทยเนื่องจากหนีภัยสงครามและต้องการหาที่ทางในการทำมาหากิน เมื่อแต่งงานแล้วมีบุตรธิดารวมกันทั้งสิ้น 12 คน ปัจจุบันอาศัยอยู่กับบุตรคนสุดท้อง คือ คุณณรงค์ บุญวิไลลักษณ์

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณทิม เป็นผู้ที่มีทักษะทางการใช้ภาษาจีนได้ดีเฉพาะทักษะการฟัง และการพูด โดยสื่อสารเป็นสำเนียงท้องถิ่นโดยเฉพาะ คือ ภาษาจีนแต้จิ๋ว ในการติดต่อสื่อสารส่วนใหญ่จะใช้ภาษาจีนและสามารถพูดภาษาไทยดี

2. คุณมาลี บุญวิไลลักษณ์ อายุ 52 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณมาลี ปัจจุบันแต่งงานแล้ว และมีบุตรธิดารวมกัน 2 คน ประกอบอาชีพในการค้าขายหมูแผ่นร้านตั้งอยู่บริเวณตรงข้ามกับวัด เล่ง เนย ยี่ โดยใช้ชื่อร้านว่า “บางกอกชินเฮง”

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณมาลีไม่ได้เรียนภาษาจีน แต่ทักษะทางการสื่อสารภาษาจีนของคุณมาลี คือสามารถสื่อสารได้เล็กน้อยในทักษะของการพูดและฟังเป็นสำเนียงท้องถิ่นคือ แต้จิ๋ว

3. คุณมาลินี บุญวิไลลักษณ์ อายุ 26 ปี

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณมาลินี จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาการตลาด ปัจจุบันทำงานที่บริษัทเซ็นทรัล ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การตลาด

คุณมาลินี เคยเรียนภาษาจีนกลางสมัยที่เรียนปริญญาตรี สามารถใช้ได้ทั้งทักษะของการ ฟัง พูด อ่าน เขียน เป็นภาษาจีนสำเนียงแมนดาริน ส่วนภาษาจีนแต้จิ๋วนั้นสามารถฟังได้เล็กน้อย

3. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

รุ่นที่ 1

คุณทิม บุญวิไลลักษณ์ อายุ 85 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในครอบครัว

คุณทิม บุญวิไลลักษณ์ ตั้งแต่อพยพมาจากประเทศจีน ก็มีการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับบุพการี หรือญาติสนิท ลักษณะของการสื่อจะเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป

เมื่อแต่งงานมีลูกแล้ว พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของคุณทีม เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากมีเพียงลูกคนแรก ๆ เท่านั้นที่สามารถจะสื่อสารภาษาจีนกับคุณทีม ได้อย่างดีโดยสามารถฟังเข้าใจได้แทบทุกประโยค ส่วนลูกคนอื่น ๆ จะใช้ภาษาจีนปนไทยในการ สื่อสาร ซึ่งรูปแบบการสื่อสารภาษาจีนที่ของครอบครัวนี้เป็นรูปแบบที่กึ่งลักษณะ เช่น การทักทาย ทั่วไปในครอบครัว การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม การถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ภายในบ้าน และที่ไม่ เป็นกึ่งจะลักษณะ เช่น การพูดผ่าน ๆ การอุทาน เป็นต้น

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 คุณทีม มีพฤติกรรมการสื่อสารเล็กๆ น้อย ๆ เท่านั้น ที่ไม่เป็น กึ่งจะลักษณะ เช่น การพูดผ่าน ๆ การเรียกค่านำหน้าชื่อ เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณทีม ไม่ค่อยมีโอกาสได้ออกไปนอกบ้านเท่าใดนัก เนื่องจากความที่เป็นผู้หญิงชาวจีน ธรรมเนียมคนของจีนมักจะไม่ให้ผู้หญิงไปเข้าสมาคมจีนเท่าใดนัก โอกาสที่ออกไปนอกบ้านก็มีเพียงแค่ การออกไปซื้อของที่ตลาดหรือการไปงานของสมาคมจีนที่การจัดเลี้ยงในหมู่สมาชิกของสมาคมเท่านั้น

พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนดังกล่าวก็จะเป็นไปในเชิงของ การคุยกันเรื่องราวต่างๆ เช่น เรื่องที่บ้านของคู่สนทนา การถามสารทุกข์สุกดิบ การคุยถึงสมาชิกที่อยู่ภายในสมาคมเดียวกัน ซึ่งจะ เป็นพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ เนื่องจากคู่สนทนาเป็นคนเชื้อสายจีนเหมือนกัน

รุ่นที่ 2

คุณมาลี บุญวิไลลักษณ์

อายุ 52 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

ถึงแม้ว่าครอบครัวของคุณมาลี ที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีตั้งแต่รุ่น 1 คือรุ่น คุณพ่อของคุณณรงค์ รุ่นที่สองและรุ่นลูก แต่พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวนั้น มีอยู่ แต่เฉพาะคนที่สามารถสื่อสารได้ เช่น ลูก ๆ ที่สามารถสื่อสารภาษาจีนแต่จื๊วได้เท่านั้น แต่โดยส่วน ใหญ่ลูก ๆ จะสื่อสารเป็นภาษาจีนปนไทยกับคุณทีมมากกว่า พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การทักทายทั่วไป การทำตามตอบรับการทำตามคำสั่ง การพูดเล่น ๆ กัน เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นเดียวกันภายในครอบครัวนั้น ก็คือการสื่อสารระหว่างพี่ น้องในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งมีทั้งที่เป็นแบบกึ่งจะลักษณะ ยกตัวอย่างเช่น การทักทายโดยทั่วไปใน

ชีวิตประจำวัน การนิเทศการบอกกล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ และไม่เป็นกิจจะลักษณะ เช่น การบ่นเล็ก ๆ น้อย ๆ การพูดผ่าน ๆ เป็นต้น

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 ของบ้านนั้นก็คือรุ่นลูก ไม่พบว่าจะมีพฤติกรรมสื่อสารเป็นภาษาจีน

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณมาลี มีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนกับบุคคลภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องจากคุณมาลีต้องทำการค้าคือขายหมูแผ่น กลุ่มลูกค้าก็เป็นคนไทยเชื้อสายจีนบ้างหรือคนไทยบ้าง ซึ่งก็จะอาศัยอยู่บริเวณนั้น แต่โดยส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนจีนเชื้อสายแต้จิ๋ว ดังนั้นการสื่อสารกับบุคคลภายนอกครอบครัวนั้น คุณมาลีมักจะสื่อสารเป็นภาษาแต้จิ๋ว เช่น การทักทายลูกค้า การบอกราคา การเรียกค่านับญาติ เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะซึ่งเป็นลักษณะของการสื่อสารแบบพูดโดยผ่าน ๆ มากกว่า

รุ่นที่ 3

คุณมาลินี บุญวิไลลักษณ์ อายุ 26 ปี

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณมาลินี มีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวกับคุณทิม ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ เช่น การทักทายเล็ก ๆ น้อย ๆ การเรียกค่านับญาติ การตอบรับการปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นต้น ส่วนกับรุ่นที่สองและรุ่นเดียวกันของบ้านจะสื่อสารเป็นภาษาไทยล้วน ๆ แต่มีพฤติกรรมสื่อสารเป็นภาษาจีนปนไทยบ้างเช่น การเรียกค่านับญาติ คำที่เรียกเป็นภาษาจีนง่าย ๆ เช่น กินข้าว นอน หรือ ไปตลาด เป็นต้น โดยพฤติกรรมสื่อสารส่วนใหญ่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

ไม่ปรากฏการสื่อสารภาษาจีนแต้จิ๋วภายนอกครอบครัว แต่มีพฤติกรรมสื่อสารเป็นภาษาจีนแมนดารินกับอาจารย์ที่สอนภาษาจีนกลางที่มหาวิทยาลัยเท่านั้น

ครอบครัวชาวจีนกวางตุ้ง
ครอบครัวที่ 1 คุณ หมิง เหลียน แซ่เจ็ง(ย่าน เล่ง บ่วย เอี้ย)

รุ่น 1 คุณหมิง เหลียน แซ่เจ็ง อายุ 65 ปี

รุ่น 2 คุณสิริลักษณ์ น้อยเคียน อายุ 34 ปี

รุ่น 3 เด็กชายกฤต น้อยเคียน อายุ 2 ปีและเด็กหญิงพิชญานิน โรจน์มงามงคล อายุ 4 ขวบ

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

คุณหมิง เหลียน แซ่เจ็ง ได้อพยพตามบิดามารดามาอยู่ที่ประเทศไทย โดยได้ตั้งถิ่นฐานที่บริเวณตลาดเก่า (ในเยาวราช) ต่อมาภายหลังก็ได้อพยพครอบครัวมายังบริเวณของตลาดใหม่ อาศัยอยู่มาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 30 ปี (เล่ง บ่วย เอี้ย) ซึ่งอยู่บริเวณตรงกันข้ามกันกับที่อยู่เดิม ครอบครัวของคุณ หมิง เหลียน เป็นครอบครัวของชาวจีนกวางตุ้งซึ่งอาศัยอยู่ไม่ก็ครอบครัวภายในซอยอิสรานุภาพ ซึ่งอยู่ไม่ห่างจากศาลเจ้าเล่ง บ่วย เอี้ย ชาวจีนที่อาศัยอยู่ภายในซอยอิสรานุภาพส่วนใหญ่เป็นชาวจีนแต้จิ๋ว

และด้วยความเป็นผู้มุ่งมานะพยายามในการทำค้า ซึ่งที่บ้านประกอบอาชีพค้าขายประเภทหมูแผ่น หมูบด เครื่องเทศ เครื่องปรุงต่างๆ ทำให้สามารถส่งเสียลูก ๆ ทั้ง 5 คนให้สามารถเรียนจบระดับปริญญาโทได้ทุกคน

โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ

1. คุณหมิง เหลียน แซ่เจ็ง อายุ 65 ปี (อพยพตามพ่อแม่มา)
2. คุณสิริลักษณ์ น้อยเคียน อายุ 34 ปี
3. เด็กชายกฤต น้อยเคียน อายุ 2 ปี

และเด็กหญิงพิชญานิน โรจน์มงามงคล อายุ 4 ขวบ

ถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกอย่างตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยทุกประการ

2. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

1. คุณหมิง เหลียน แซ่เจิ้ง อายุ 65 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณหมิง เหลียน อพยพตามบิดามารดามาแล้วได้ตั้งรกรากที่ประเทศไทยบริเวณย่านตลาดเก่า บริเวณเยาวราชในปัจจุบัน และต่อมาได้ย้ายมาอาศัยบริเวณที่เรียกว่าตลาดใหม่ ซึ่งอยู่บริเวณซอยอิสรานุภาพ ใกล้กับศาลเจ้า เล่ง บ่วย เอี้ย ประกอบอาชีพโดยการร้านขายของจำพวก หมูแผ่น หมูบด กุนเชียง และเครื่องปรุงต่างๆ ที่ใช้ในการประกอบอาหาร ซึ่งยังเปิดร้านขายมาจนถึงปัจจุบัน และยังอาศัยอยู่กับลูก ๆ หลาน ๆ แต่วันที่ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์นั้น พบลูกสาวคนสุดท้อง ซึ่งหยุดงานมาช่วยขายของที่บ้าน ทำให้เห็นบรรยากาศของครอบครัวซึ่งเป็นครอบครัวใหญ่ที่อบอุ่น

คุณหมิง เหลียน มักจะอ่านหนังสือพิมพ์จีนเป็นประจำ จนทำให้รู้จักตัวเขียนอักษรจีนเป็นจำนวนมาก จนผู้คนในซอยต่าง ๆ ก็รู้ถึงความสามารถในการเขียนภาษาจีนของคุณเจิ้ง บางบ้านเมื่อต้องการจะเขียนจดหมายไปยังประเทศจีนเพื่อเขียนหาญาติ ซึ่งในตอนนั้นระบบโทรคมนาคมยังไม่ได้เท่าสมัยปัจจุบัน ก็จะไปขอความช่วยเหลือคุณเจิ้งอยู่ตลอดเวลา ทั้ง ๆ ที่ตอนเด็ก ๆ เองคุณเจิ้งนั้นต้องออกจากโรงเรียนเพราะโรงเรียนถูกไฟไหม้ แล้วก็ไม่ได้ไปเรียนต่ออีกเลยตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ทำให้ไม่สามารถอ่านหนังสือภาษาไทยได้ แต่เนื่องจากเป็นคนที่มีความขยันเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และมีความสนใจในภาษาที่เป็นภาษาของบรรพบุรุษจึงได้เรียนเขียนตัวอักษรภาษาจีนด้วยตนเองจนคล่อง อีกทั้งยังมีฝีมือที่เขียนยังสวยงามอีกด้วย

คุณหมิง เหลียน ได้เข้าเป็นสมาชิกของสมาคมกวางตุ้ง ซึ่งอยู่ในบริเวณของโรงพยาบาลกวางตุ้ง ซึ่งเป็นสมาคมของชาวจีนกวางตุ้งซึ่งตั้งอยู่บริเวณถนนเจริญกรุง ถ้ามีเวลาว่าง คุณหมิง เหลียน ก็จะไปที่สมาคม เนื่องจากที่สมาคมมีชมรมขับร้องเพลงจีน และมีการขับร้องเพลงกวางตุ้งรวมทั้งการฝึกร้องจิ้วกวางตุ้งด้วย ซึ่งนับได้ว่าเหลือเป็นที่สุดท้ายในประเทศไทย

ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีน

คุณหมิง เหลียน ตอนที่เด็ก ๆ เคยเข้าไปเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งมีการสอนภาษาจีนกลาง ต่อมาโรงเรียนถูกไฟไหม้ ก็ออกมาค้าขายช่วยบิดามารดา และไม่ได้กลับเข้าไปเรียนอีกเลย

ส่วนทักษะทางการใช้ภาษาจีนนั้น สามารถใช้ได้ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน เนื่องจากคุณหมิง เหลียน เป็นคนที่มีความพยายามในศึกษาภาษาจีนด้วยตนเอง และมีการฝึกฝนทักษะการใช้อยู่ตลอดเวลา

2.คุณสิริลักษณ์ น้อยเคียน อายุ 34 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณสิริลักษณ์ น้อยเคียน เป็นบุตรคนสุดท้องของคุณหมิง เหลียน จบการศึกษาระดับปริญญา มหาบัณฑิตจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาภูมิศาสตร์ ทำงานอยู่ที่กรมปศุสัตว์ ปัจจุบันแต่งงานแล้ว และมีบุตร 1 คน อาศัยอยู่ที่บ้านของคุณหมิง เหลียน

ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีน

คุณสิริลักษณ์ ได้เรียนภาษาจีนตั้งแต่เรียนโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สอน ภาษาจีนด้วย ต่อมาพอเรียนระดับมัธยมศึกษาก็ไม่ได้เรียนภาษาจีนต่อ และมาเรียนต่อในระดับ มหาวิทยาลัย คือ เป็นการเลือกเรียนเพราะความสนใจ แต่ไม่ได้เรียนเป็นวิชาเอก

มีทักษะในการฟังและพูดในภาษาจีนสำเนียงกวางตุ้งได้ดีมาก ส่วนทักษะการฟังพูดภาษาจีน สำเนียงแมนดารินนั้นเล็กน้อย แต่พอฟังรู้เรื่อง สามารถอ่านตัวอักษรภาษาจีนได้เล็กน้อย

3.เด็กชายกฤต น้อยเคียน อายุ 2 ปี และเด็กหญิงพิชญานิน โรจน์มหามงคล อายุ 4 ขวบ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนและข้อมูลทั่วไป

ทั้งสองคนเรียนที่โรงเรียนอนุบาลใกล้บ้าน ชื่อว่าโรงเรียน สะลิด จิง กวง ซึ่งสอนสองภาษา มี ทักษะในการพูดและฟังเล็กน้อย ในภาษาจีนสำเนียงแมนดารินและกวางตุ้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

รุ่นที่ 1

คุณหมิง เหลียน แซ่เจ็ง อายุ 65 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณหมิง เหลียน แซ่เจ็ง ตั้งแต่อพยพมาจากประเทศจีน ก็มีการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารอยู่เป็นประจำไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับบุพการี หรือญาติสนิท ลักษณะของการสื่อสารจะเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป ในส่วนของภายในครอบครัวนั้น กับลูก ๆ หลาน ๆ คุณหมิง เหลียนจะมีทั้งการสนทนาเป็นภาษาจีนและภาษาไทย พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เกิดขึ้นยกตัวอย่างเช่น การพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องภายในบ้าน เช่น เรื่องของลูกแต่ละคน โดยเฉพาะหลานที่อาศัยอยู่ร่วมกันภายในครอบครัว ซึ่งเป็นลูกของคุณสิริลักษณ์ซึ่งยังเป็นเด็กเล็ก ๆ จนทำให้เด็กสามารถพูดภาษาจีนกว้างขวางได้

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของคุณหมิง เหลียน ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนักเมื่อมีการสื่อสารกับลูก ๆ เนื่องจากลูก ๆ ทุกคนที่อยู่ในบ้านสามารถสื่อสารภาษาจีนสำเนียงกวางตุ้งกับคุณหมิง เหลียน ได้ดีทุกคน ตั้งแต่ลูกคนแรกจนถึงลูกคนสุดท้าย เนื่องจากคุณหมิง เหลียน ซึ่งเป็นมารดามักจะทำการสื่อสารเป็นภาษาจีนกับลูก ๆ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีน ซึ่งรูปแบบการสื่อสารก็มีทั้งรูปแบบที่กึ่งลักษณะ เช่น การทักทายทั่วไปในครอบครัว การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่างๆ รวมทั้งการสอนวิธีการทำมาค้าขายภายในบ้าน ซึ่งมีหลายอย่างจำพวกซื้อและราคาของสินค้า เป็นต้น

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 คุณหมิง เหลียน จะมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่สามของครอบครัวอยู่ตลอดเวลา ในเวลาที่หลานกลับมาจากโรงเรียน เมื่อหลานกลับมาก็จะทักทายคุณเจ็ง ทั้งภาษาไทยและจีน และคุณเจ็งก็จะทักทายเป็นทั้งภาษาไทยและจีน พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนยกตัวอย่างเช่น เช่น การทักทายเป็นประโยคสั้นๆ เมื่อเจอหลาน อย่างคำว่า “สวัสดี” “กินข้าวเร็ว” “ไม่ร้อนนะ” “รออาม่าก่อนมีคนมาซื้อของ” เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณหมิง เหลียน มีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องจากอาศัยอยู่ที่ค้าขายอยู่บ้าน และย่านที่ขายนั้นก็เป็ย่านที่อยู่อาศัยของคนไทยเชื้อสายจีนด้วย ยิ่งทำให้ต้องสื่อสารภาษาจีนอยู่เป็นประจำ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่ปรากฏกับบุคคลภายนอก

ครอบครัว เช่น การทักทายลูกค้าที่เดินผ่านหน้าร้านเป็นภาษาจีน การบอกราคาสินค้า ก็บอกถึงสภาพต่าง ๆ ของสินค้า เป็นต้น โดยพฤติกรรมสื่อสารที่ทำการสื่อสารเป็นภาษาจีนแล้วแต่กลุ่มคำที่มาซื้อของ เพราะคุณ เจ๊ หมิง เหลียน สามารถสื่อสารเป็นภาษาจีนสำเนียงต่าง ๆ ได้หลายสำเนียง เช่น แมนดาริน กวางตุ้ง แต่เจ๊ หรือแม่แต่เป็นภาษาอังกฤษอย่างกระท่อนกระแท่น

นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน ที่สมาคมจีนกวางตุ้ง ซึ่งเป็นสถานที่พบปะสังสรรค์กันโดยเฉพาะกิจกรรมการร้องจี๊วภาษากวางตุ้ง ซึ่งมีอยู่ที่เดียวในประเทศไทย แต่ก่อนมีการร้องรับกับดนตรีสด แต่ปัจจุบันเหลือเพียงการร้องไปกับการเปิดแผ่นซีดีเพลงเท่านั้น นอกจากการร้องเพลงแล้วยังมีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนรูปแบบอื่น เช่น การประชุมหารือเรื่องต่าง การสนทนาคุยกัน

รุ่นที่ 2

คุณสิริลักษณ์ น้อยเคียน

อายุ 34 ปี

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณสิริลักษณ์จะใช้ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสารกับคุณหมิง เหลียน เนื่องจากครอบครัวของคุณหมิง เหลียน มีการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวอยู่เป็นประจำตั้งแต่สมัยที่คุณสิริลักษณ์ยังเป็นเด็ก ก็จะต่อมาเรื่อย ๆ แต่ปัจจุบันจะมีการใช้ปะปนกับภาษาไทยบ้าง พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่ 1 ของบ้านทั้งกับคุณหมิง เหลียน ยกตัวอย่างเช่น การทักทายต่างๆ ในชีวิตประจำวัน การคุยถึงเรื่องของพี่น้องต่าง ๆ การคุยถึงเรื่องของคนข้างบ้าน การถามราคาสินค้าที่ขายในบ้านเมื่อไม่ทราบราคา การคุยถึงหลาน ๆ ที่บ้าน เป็นต้น แต่โดยส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมสื่อสารเป็นภาษาจีนปนไทย แต่จะสื่อสารเป็นภาษาจีนมากกว่า

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นเดียวกันภายในครอบครัวนั้น ยังปรากฏอยู่เป็นประจำเนื่องจากรุ่นสองที่อยู่ในบ้านหลังเดียวกันก็พี่ ๆ ของคุณสิริลักษณ์ซึ่งสามารถสื่อสารภาษาจีนได้ทุกคน และสามารถสื่อสารได้อย่างดีด้วยพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนที่สื่อสารกันระหว่างคนรุ่นสองด้วยกันในบ้านคือ เช่น การสนทนาและการทักทายกันเล็ก ๆ น้อย ซึ่งจะมีการสื่อสารเป็นจีนปนไทยบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นภาษาไทย

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 ของบ้านนั่นก็คือรุ่นลูก จะมีการสื่อสารภาษาไทยล้วน ๆ แต่ก็ยังมีการสื่อสารเป็นภาษาจีนบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจลักษณะคือ พุดผ่าน ๆ หรือการบ่นเวลาที่ลูกไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

ถ้าวันไหนไม่ได้ไปทำงานที่ทำงานที่กรมปศุสัตว์ คุณศิริลักษณ์จะมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องจากประกอบอาชีพค้าขาย และในย่านนั้นมีแต่ชาวจีนที่อาศัยอยู่ จึงมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนอยู่เป็นประจำ ไม่เฉพาะจะเป็นสำเนียงกว้างดั่งเท่านั้น แต่ยังมีสำเนียงอื่นๆ เช่น ภาษาจีนสำเนียงแมนดาริน และภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วเล็กน้อยเท่านั้น พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน เช่น การทักทายลูก ๆ ทั่วไป รวมถึงคนที่รู้จักเดินผ่านหน้าร้าน

นอกจากนี้ยังมีการสนทนาเป็นภาษาจีนแต้จิ๋วกับเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกันอยู่เป็นประจำ ซึ่ง พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน เช่น การทักทายทั่วไป การคุยเรื่องราวต่าง ๆ เช่น เรื่องการเมือง หรือ การนินทาเพื่อนบ้าน เป็นต้น

รุ่นที่ 3

เด็กชายกฤต น้อยเคียน อายุ 2 ปี และเด็กหญิงพิชญานิน โรจน์มхамงคล อายุ 4 ขวบ
พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

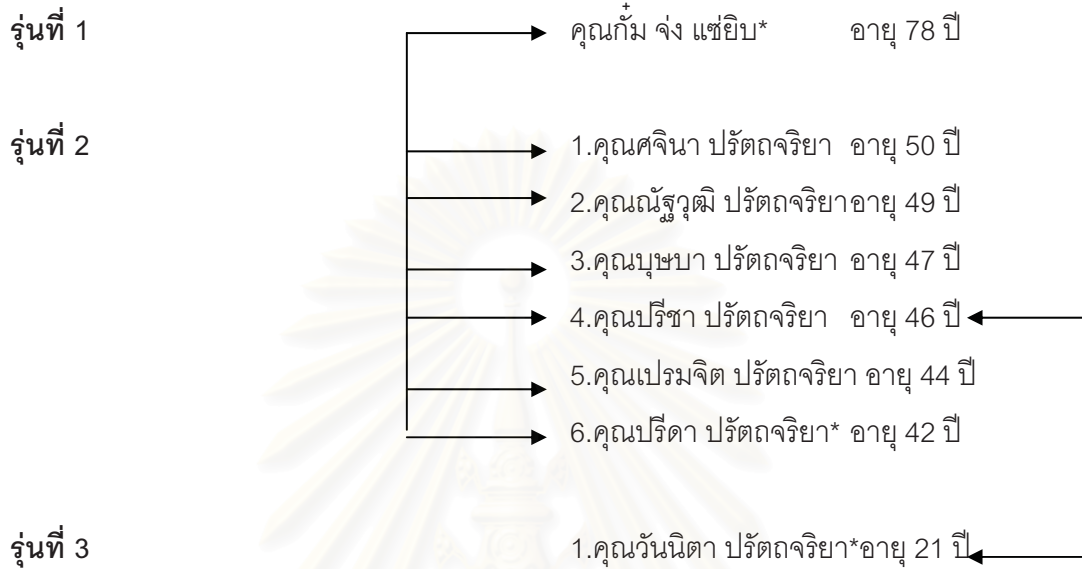
หลาน ๆ ทั้งสองมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวกับคุณหมิง เหลียน เป็น ภาษาจีนประโยคสั้น ๆ อยู่เป็นประจำทุกวัน แต่ไม่ใช่เป็นการสื่อสารแบบกิจลักษณะมากนัก เนื่องจาก เป็นประโยคสั้น ๆ เช่น การทักทายเป็นภาษากวางตุ้งสั้น ๆ กับคุณหมิง เหลียน หรือพฤติกรรม การขอร้องในการเรียกเอาสิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนกับศิริลักษณ์นั้นจะมีพฤติกรรมการสื่อสารเป็น ภาษาจีนปนไทยเป็นหลัก

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

หลาน ๆ ทั้งสองมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวกับเพื่อนๆ และครูที่สอน ภาษาจีนที่โรงเรียนเท่านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครอบครัวชาวจีนกวางตุ้ง
ครอบครัวที่ 2 คุณกัม จ้ง แซ่ฮิบ (ย่านเล่ง บ่วย เอี้ย)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

คุณกัม จ้ง อพยพมาจากประเทศจีน บริเวณมณฑลกวางตุ้ง (กวางตุ้ง) ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของ ประเทศจีน อพยพมาอยู่ประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2482 ช่วงนั้นเป็นช่วงของสงครามโลกครั้งที่สอง ตอนที่อพยพมานั้นอายุเพียง 16 ปี แต่ครอบครัวของคุณกัม จ้ง ได้อพยพมาก่อนแล้ว ซึ่งผู้ชักนำให้ มาอยู่เมืองไทยในตอนนั้นคือ อาอี (คุณน้า) ของคุณกัม จ้ง เอง ตอนที่อพยพมานั้น คุณกัม จ้ง ได้เล่า ให้ผู้วิจัยฟังว่า ได้อพยพมาทางเรือ ซึ่งก็คือเรือกลไฟ ไม่เหมือนคนอื่นที่จะอพยพมาโดยเรือสำเภา แล้ว มาขึ้นท่าที่ประเทศไทยแถววัดยานนาวา เขตยานนาวา แล้วมาอยู่ที่บ้านคุณน้าช่วยคุณน้าเลี้ยงหลาน ซึ่งช่วงนั้นอายุ ได้ 16-17 ปี

เมื่ออายุ 19 ปี ก็ได้แต่งงานแล้วก็ย้ายมาอยู่กับสามี บริเวณที่ซอยอิสรานุภาพ หรือย่าน เล่ง บ่วย เอี้ย จนถึงปัจจุบัน เมื่อย้ายบริเวณเล่ง บ่วย เอี้ย ได้ยึดอาชีพขายเนื้อ ซึ่งอาชีพนี้เองที่สามารถ สร้างรายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัวให้มีฐานะมาจนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันคุณกัม จ้ง อายุ 78 ปี อาศัยอยู่กับ ลูก ๆ หลาน ๆ

คุณกัม จ้ง มีบุตรและธิดารวมกันทั้งหมด 6 คน คือ

- 1.คุณศจินา ปรัตถจริยา อายุ 50 ปี
- 2.คุณณัฐวุฒิ ปรัตถจริยาอายุ 49 ปี
- 3.คุณบุษบา ปรัตถจริยา อายุ 47 ปี
- 4.คุณปรีชา ปรัตถจริยา อายุ 46 ปี
- 5.คุณเปรมจิต ปรัตถจริยา อายุ 44 ปี
- 6.คุณปรีดา ปรัตถจริยา* อายุ 42 ปี

โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ

1.คุณกัม จ้ง แซ่ฮิบ	อายุ 78 ปี
2.คุณปรีดา ปรัตถจริยา	อายุ 42 ปี
3.คุณวันนิตา ปรัตถจริยา	อายุ 21 ปี

ถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกอย่างตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยทุกประการ

2.ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

1.คุณกัม จ้ง แซ่ฮิบ อายุ 78 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณกัม จ้ง เป็นผู้ที่ใช้ชีวิตค่อนข้างเรียบง่าย เมื่อแต่งงานแล้วก็ย้ายมาอยู่ที่บริเวณตรอกอิศรานุภาพ แถวย่านเล่ง บ่วย เอี้ย โดยช่วงแรกนั้น ยึดอาชีพขายเนื้อเพื่อเลี้ยงครอบครัว ตอนนี้อยู่ที่บ้าน เปิดเป็นร้านขายพวกเครื่องชำต่าง ๆ และขายพวกเครื่องปรุงต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบอาหาร โดยอาศัยอยู่กับลูก ๆ ซึ่งเท่าที่ผู้วิจัยสังเกตก็คือ ลูกคนที่ 4 และลูกคนที่ 6 ปัจจุบันคุณกัม จ้ง อายุ 78 ปี

เมื่อมีเวลารว่างคุณกัม จ้ง มักจะใช้เวลาในการอ่านหนังสือ ฟังผ่อน และทำกิจกรรมต่าง ๆ แต่ทุกวันพุธ คุณกัม จ้ง จะใช้เวลาในการเดินทางไปสมาคมสร้างคุณค่าแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาคมที่ตั้งอยู่บริเวณสวนลุมพินี โดยที่ทางสมาคมนั้นจะมีกิจกรรมในการสวดมนต์อยู่เป็นประจำทุกวันพุธ ซึ่งในสมาคมนี้เองทำให้คุณกัม จ้ง นั้นได้พบปะเพื่อนฝูง

ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีน

คุณกัม ่ง นั้นได้เรียนหนังสือตั้งแต่สมัยอยู่ที่ประเทศจีน ตามหลักสูตรในขณะนั้น แต่พออพยพมาประเทศไทย ก็มีการเรียนภาษาจีนแต่เป็นภาษาจีนแมนดารินอยู่ในสมาคมแถวบางรัก ทำให้สามารถที่จะสื่อสารภาษาจีนทั้งสำเนียงกวางตุ้งและสำเนียงแมนดารินได้เป็นอย่างดี แต่เมื่อต้องอพยพมาอยู่ย่านเล่ง บ่วย เอี้ย แล้ว ก็สามารถพูดภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วได้พอประมาณ เนื่องจากต้องทำการค้า และชาวจีนที่อาศัยอยู่แถบนั้น เป็นคนจีนแต้จิ๋วเป็นส่วนมาก

ทักษะในการใช้ภาษาจีนนั้น ถือว่าอยู่ในขั้นใช้งานได้ดี คือสามารถทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน ได้ ทั้งสามสำเนียงคือ สำเนียงกวางตุ้ง สำเนียงแมนดาริน และสำเนียงแต้จิ๋ว

2. คุณปรีดา ปรัตถจริยา

อายุ 42 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณปรีดา ปรัตถจริยา ปัจจุบันอาชีพ 42 แต่งงานแล้ว ไม่มีบุตรธิดา คุณปรีดาถือว่าเป็นที่รู้จักกันในวงการเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน และได้ทำงานในเชิงของวัฒนธรรมจีนในองค์กรต่าง ๆ เช่น เป็นกรรมการที่ปรึกษาสภาวัฒนธรรมเขตสัมพันธวงศ์ กรรมการประชาคมเขตสัมพันธวงศ์ รองเลขาธิการประชาคมนักธุรกิจ เขตสัมพันธวงศ์ ไซน่าทาวน์ และที่สำคัญก็คือ เป็นแฟนพันธุ์แท้เยาวราช กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกริก

คุณปรีดา มักจะใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนเพื่อสะสมความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนในรูปแบบต่าง ๆ เนื่องจาก บ่อยครั้งจะมีสถาบันการศึกษาต่าง ๆ หรือแม้แต่ผู้คนที่รู้จักโดยทั่วไปมักจะมาขอความรู้จากคุณปรีดาในเรื่องของจีนศึกษาต่าง ๆ

ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีน

คุณปรีดา เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลในระดับชั้นประถมศึกษา ต่อมาก็เข้าเรียนในระดับมัธยมที่โรงเรียนสว่างวัฒนา ซึ่งในช่วงนี้เองที่มีการเรียนภาษาจีนสำเนียงแมนดารินในช่วงเวลาตอนค่ำซึ่งเป็นช่วงพิเศษที่โรงเรียนเปิดสอน

นอกจากนี้คุณปรีดา ยังศึกษาภาษาจีน ซึ่งได้มาจากการศึกษาคำสอนของพุทธศาสนา นิกายมหายานอีกด้วย

ทักษะในการสื่อสารภาษาจีนของคุณปรีดา สามารถสื่อสารได้ดีในทักษะของ การพูด การฟัง ส่วนการอ่าน และเขียนนั้นยังไม่ถือว่าใช้งานได้ เพราะคุณปรีดาเรียนภาษาจีนมาน้อยมาก

3. คุณวันนิตา ปรัตถจริยา อายุ 21 ปี

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีน

คุณวันนิตา ปรัตถจริยา เป็นบุตรของคุณปรีชา ปรัตถจริยา ปัจจุบันกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาจีนนั้น คุณวันนิตาเป็นผู้ไม่มีความสนใจเกี่ยวกับภาษาจีนเลย ที่บ้านส่งไปเรียนภาษาจีนอยู่หลายครั้ง แต่คุณวันนิตาก็ไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควรนัก เนื่องจากความคิดที่ว่าภาษาจีนตอนนี้ยังไม่สำคัญ ภาษาอังกฤษยังมีความสำคัญกว่า

3. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

รุ่นที่ 1

คุณกัม จ้ง แซ่ฮิบ อายุ 78 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณกัม จ้ง ตั้งแต่อพยพมาจากประเทศจีน ก็มีการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับบุพการี หรือญาติสนิท ลักษณะของการสื่อสารจะเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป มีทั้งการสื่อสารที่เป็นรูปแบบกิจจะลักษณะกับสามี และไม่เป็นกิจจะลักษณะ พฤติกรรมการสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ เช่น การพูดคุยในชีวิตประจำวัน การคุยกันถึงเรื่องลูก และเรื่องกิจการที่บ้าน เป็นต้น

เมื่อแต่งงานมีลูกแล้ว พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของคุณกัม จ้ง ก็ยังเป็นเช่นเดิม เพราะลูก ๆ ทุกคนที่อยู่ในบ้านสามารถสื่อสารภาษาจีนกับคุณกัม จ้ง ได้เป็นอย่างดี ซึ่งในภาษาจีนสำเนียงกวางตุ้งนั้น มีสำเนียงที่สื่อสารกันอยู่ 2 สำเนียงคือ สำเนียงซามฮับและเซย์บ ลูก ๆ ในบ้านทุกคนสามารถสื่อสารได้ดีทั้งสองสำเนียง จนชาวจีนกวางตุ้งแท้ ๆ ที่อาศัยอยู่แผ่นดินใหญ่ยังชมว่า เป็นครอบครัวที่สื่อสารภาษา กวางตุ้งได้ชัดอย่างคนจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งพฤติกรรมการสื่อสารก็มีทั้งรูปแบบที่กิจจะลักษณะ เช่น การทักทายทั่วไปในครอบครัว การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่างๆ การถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ภายในบ้าน

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 คุณกัม จ้ง จะไม่ค่อยสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่สามของครอบครัว เนื่องจากรุ่นนี้ไม่ได้มีการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวันอย่างจริงจังมากนัก จะใช้ภาษาไทยในการสื่อสารมากกว่า แต่ในการสื่อสารภาษาจีนนั้น รุ่นที่สามในบ้านก็มีความพยายามที่จะสื่อสารภาษาจีน

กับรุ่นที่ 1 อยู่ ยกตัวอย่าง เช่น การทักทายเป็นประโยคสั้นๆ เมื่อเจอหลาน หรือการใช้ให้ไปซื้อของ เป็นต้น

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณกัม จ้ง เมื่อออกจากบ้านมักจะมีการรวมตัวกันของเพื่อน ๆ ซึ่งมักจะเป็นตาม แหล่งชุมนุมของชาวจีน โดยเฉพาะตามสมาคมจีนต่าง ๆ โดยเฉพาะที่สวนลุมพินี ซึ่งมีทั้งการออกกำลังกายและการสวดมนต์ภาษาจีนและภาษาญี่ปุ่น ซึ่งคุณกัม จ้ง เป็นสมาชิกอยู่ พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนดังกล่าวก็จะเป็นไปในเชิงของ การคุยกันเรื่องราวต่างๆ เช่น เรื่องการเมือง เรื่องที่บ้านของคู่สนทนา การถามสารทุกข์สุกดิบ ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ เนื่องจากคู่สนทนาเป็นคนเชื้อสายจีนวางตั้งและเชื้อสายอื่น ๆ เนื่องจากคุณกัม จ้ง สามารถสื่อสารเป็นภาษาจีนได้หลายสำเนียง

รุ่นที่ 2

คุณปริดา ปรัตถจริยา อายุ 42 ปี

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

เนื่องจากครอบครัวของคุณกัม จ้ง ที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีตั้งแต่รุ่น 1 คือรุ่นคุณกัม จ้ง รุ่นสองและรุ่นหลาน ทำให้มีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวอยู่เป็นประจำ คุณปริดา จะใช้ภาษาจีนปนไทยแต่ส่วนใหญ่จะเป็นภาษาจีน ในการสื่อสารกับคุณกัม จ้ง พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่ 1 ของบ้านทั้งกับคุณปริดา ยกตัวอย่างเช่น การทักทายกันตามปกติในชีวิตประจำวัน ถามว่าทานข้าวหรือยัง การนิมนทาหรือการพูดความลับ เป็นต้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมสื่อสารเป็นภาษาจีนปนไทยแต่เน้นภาษาจีนมากกว่า

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นเดียวกันภายในครอบครัวนั้น ก็คือการสื่อสารระหว่างพี่น้องในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งสามารถจะสื่อสารภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่วกันแทบทุกคนในบรรดาลูก ๆ ของคุณกัม จ้ง พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนยกตัวอย่าง เช่น การทักทายโดยทั่วไปในชีวิตประจำวันการบอกกล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ

นอกจากนั้นยังมีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนวางตั้งปนไทยด้วย เช่น การถกเถียงกันถึงเรื่องการเมือง หรือเรื่องอื่น ๆ ที่มีการอ้างชื่อคนเป็นภาษาไทย ซึ่งจะมีการสื่อสารเป็นจีนปนไทยบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นภาษาจีน

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 ของบ้านนั้นก็คือรุ่นหลานเนื่องจากคุณปริดาฯยังไม่มีลูก มีการสื่อสารเป็นไทยล้วน ๆ

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณปรีดา มีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับบุคคลภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องจากคุณปรีดา เป็นผู้ที่ค่อนข้างกว้างขวางและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปในเยาวราช เนื่องด้วยเพราะความเป็นแฟนพันธุ์แท้เยาวราชและเป็นคณะกรรมการเขตสัมพันธ์วงศ์ และยังมีการทำธุรกิจเกี่ยวกับการค้าขายก็จะมีติดต่อกับคนจีนอยู่เป็นประจำ เนื่องจากว่ากลุ่มลูกค้าก็เป็นคนไทยเชื้อสายจีน ทั้งที่เป็นลูกชาวจีนกวางตุ้งด้วยกัน **คนกวางตุ้งด้วยกันมักจะซื้อของร้านขายของที่เป็ชชาว กวางตุ้งด้วยกัน** เมื่อทำการค้ามีการสื่อสารภาษาจีนด้วยกันแล้ว จะทำให้เกิดความเป็นพวกพ้อง สามารถทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการค้าดีขึ้น พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของคุณปรีดา ยกตัวอย่างเช่น การสนทนาภาษากวางตุ้งกับคนกวางตุ้งภายในซอยบ้านเดียวกัน เช่น การพูดคุยทั่วไปในชีวิตประจำวัน การถามราคาของสินค้าต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนการสื่อสารภาษาจีนแต่จิวกับภาษาจีนสำเนียงแมนดารินนั้น จะมีการสื่อสารในสิ่งแวดล้อมอื่น เช่น การทำงานของสมาคมจีนแต่จิวซึ่งคุณปรีดาเป็นสมาชิก หรือการถามความรู้ของผู้คนละแวกใกล้เคียงเกี่ยวกับความรู้ทางวัฒนธรรมจีน แต่ถามเป็นภาษาแต่จิว เป็นต้น

รุ่นที่ 3

คุณวันนิตา ปรัตถจริยา อายุ 21 ปี

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณวันนิตา มีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวกับคุณกัม จังได้เล็กน้อย แต่ก็มี ความพยายามสื่อสาร อยู่เป็นประจำทุกวัน เนื่องจากต้องดูแลคุณกัม จัง มีทั้งที่เป็นพฤติกรรม การสื่อสารอย่างเป็นทางการและเป็นกิจจะลักษณะ เช่น การทักทายเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นภาษากวางตุ้งกับคุณกัม จัง การถามว่าจะทานข้าวกับอะไร ตอนกี่โมง เป็นต้น

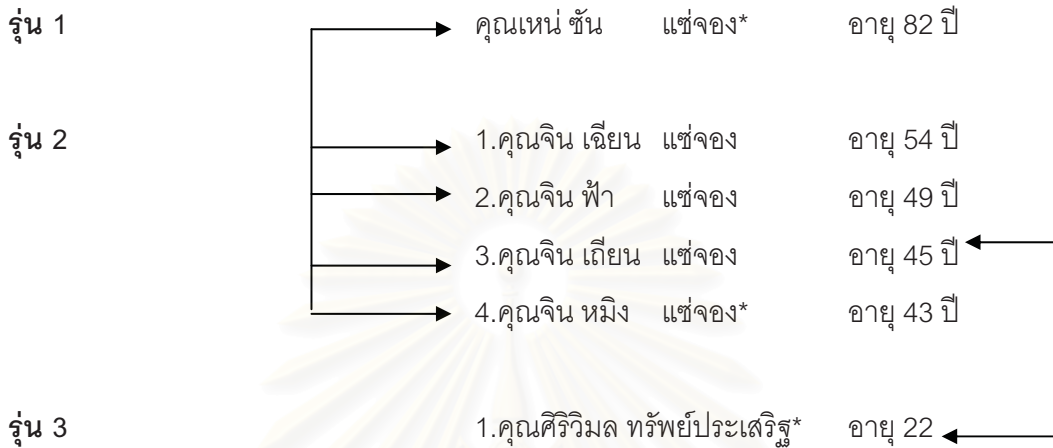
ส่วนกับคุณปรีดา ซึ่งเป็นคุณอา จะมีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารแบบไทยปนจีน แต่จะเน้น ภาษาไทยมากกว่า พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับคนรุ่นสองของบ้าน เช่น การเรียกค่านับญาติ การทักทาย เป็นต้น

ในการสื่อสารกับคนรุ่นเดียวกันกันคือรุ่นที่สามจะมีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเป็นภาษาไทยล้วน ๆ

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

เป็นพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนเล็ก ๆ น้อย เท่านั้นคือ พฤติกรรมการเรียกค่านับญาติ

ครอบครัวชาวจีนแคะ
ครอบครัวคุณเหน่ ชัน แซ่จอง (คลองถม หน้าวัดพระพิเรนทร์)

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

ครอบครัวคุณเหน่ ชัน แซ่จอง เป็นคนเชื้อสายจีนแคะ เกิดที่เมืองไท่ปู้ ในมณฑล กว่างตง (กวางตุ้ง) ได้มีการอพยพมาอยู่ที่ประเทศไทยก่อนแล้วตั้งแต่สมัยรุ่นคุณพ่อคุณแม่ของคุณเหน่ ชัน แต่ที่เมืองจีนนั้นยังเหลือรุ่นคุณปู่และคุณย่าของคุณเหน่ ชัน อยู่ จึงจำเป็นต้องอยู่ที่เมืองจีนคอยดูแล คุณปู่และคุณย่าก่อน ต่อมาเมื่ออายุได้ประมาณ 19-20 ก็คิดติดตามคุณพ่อคุณแม่มาอยู่ที่เมืองไทย โดยได้นั่งเรือสำเภา แล้วมาขึ้นเรือที่ท่าหน้าราชวงศ์ในปัจจุบัน

ในสมัยที่อพยพมาอยู่เมืองไทยนั้น คุณเหน่ ชัน เล่าว่าสาเหตุที่อพยพเนื่องจากต้องการหาที่ทำกินใหม่ และคิดว่าพอทำงานและเก็บเงินได้สักพักจะกลับไปเยี่ยมคุณปู่และคุณย่าที่ประเทศจีน แต่ตอนที่กลับไปได้ข่าวว่า ประธานเหมา เจ๋อ ตุง ซึ่งเป็นผู้นำประเทศจีนในสมัยนั้นมีคำสั่งให้จีนปิดประเทศ จึงมีความคิดที่จะทำงานต่อที่ประเทศไทยเพื่อรอกลับประเทศ

แต่เมื่อมาหางานทำในประเทศไทยแล้ว ซึ่งในช่วงแรกทำอาชีพเป็นช่างไม้อยู่ ซึ่งตอนนั้นมาประกอบอาชีพขายแรงงานในโรงงานช่างไม้ก่อน พอเก็บสะสมเงินได้ก็เปิดร้าน เมื่อมีร้านเป็นหลักเป็นแหล่งแล้ว ความคิดที่จะกลับเมืองจีนก็หมดไป

ต่อมาเมื่ออายุ ได้ 24 ปี ก็แต่งงานกับสตรีชาวจีนแคะซึ่งอพยพมาจากเมืองจีน แต่มารู้จักกันที่เมืองไทย เมื่อแต่งงานกันแล้วก็ย้ายไปอยู่แถววงเวียน 22 กรกฎาคม ประกอบอาชีพเล็ก ๆ น้อย เช่น ขาย

กาแฟและขายล็อตเตอรี่ ต่อมาเมื่อเก็บเงินได้มากขึ้น คุณเหน่ ซัน ก็ไปเช่าร้านแถวคลองถม เปิดร้านขายวัสดุอุปกรณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ และอยู่อาศัยมาจนถึงปัจจุบันนี้ เป็นเวลา 35 ปี แล้ว

ปัจจุบันคุณเหน่ ซัน แซ่จวง ได้อาศัยอยู่กับบุตรคนที่ 4 คือ จง จิน หมิง บริเวณคลองถม ใกล้กับวัดพระพิเรนทร์ โดยที่บ้านมีการประกอบธุรกิจส่วนตัวเกี่ยวกับการค้าขายวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมถึงพวกอุปกรณ์ประกอบชิ้นส่วนเครื่องคอมพิวเตอร์

ในการสืบทอดวงศ์ตระกูลของครอบครัวคุณเหน่ ซัน มีการสืบทอดตั้งแต่วินคุณปู่ คือ คุณเหน่ ซัน แซ่จวง เรื่อยไปจนถึง รุ่นที่ 2 คือ คุณจง กวง หมิง และรุ่นที่ 3 คือ รุ่นหลาน คือ คุณ ศิริวิมล ทรัพย์ประเสริฐ ในการวิจัยครั้งนี้ จะมีการสัมภาษณ์คุณเหน่ ซัน แซ่จวง เป็นรุ่นแรก

โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ

- 1.คุณเหน่ ซัน แซ่จวง
- 2.คุณจิน หมิง แซ่จวง
- 3.คุณศิริวิมล ทรัพย์ประเสริฐ

ถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกอย่างตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยทุกประการ

2. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

1.คุณเหน่ ซัน แซ่จวง อายุ 82 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณเหน่ ซัน แซ่จวง หรือแซ่จวงในภาษาจีนแมนดาริน เป็นคนจีนโดยกำเนิด อพยพมาจากมณฑลกว่างตง (กวางตุ้ง) บริเวณเมืองไต้ปู้ ซึ่งเป็นบริเวณที่มีคนจีนแคะอาศัยอยู่มาก อพยพมาเมืองไทยเนื่องจากหนีภัยสงครามและต้องการทำงานเพื่อส่งเงินไปให้ทางบ้าน เมื่อแต่งงานแล้วบุตรธิดารวมกันทั้งสิ้น 4 คน ปัจจุบันอาศัยอยู่กับบุตรคนสุดท้อง

คุณเหน่ ซัน แซ่จวง เป็นสมาชิกของสมาคมฮากกา ซึ่งเป็นสมาคมของชาวจีนแคะ ตั้งอยู่บริเวณถนนพาดสาย หลังย่านตลาดเก่า แต่ปัจจุบันไม่ค่อยไปที่สมาคมเนื่องจากความชราภาพ แต่เมื่อใดที่สมาคมมีงานที่สำคัญก็มักจะมาร่วมงานเสมอ

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณเหน่ ซัน แซ่จวง เป็นผู้ที่มีทักษะทางการใช้ภาษาจีนซึ่งมีการร่ำเรียนกันมาตั้งแต่สมัยอยู่ประเทศจีน คือ ทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน โดยทักษะในการพูด ฟัง เป็นสำเนียงท้องถิ่นโดยเฉพาะคือ ภาษาจีนแคะ ในตอนที่อาศัยอยู่เมืองจีน ได้เข้าเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาจนครบตาม

หลักสูตรในสมัยนั้น ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ จะใช้ภาษาและในการติดต่อสื่อสารและสามารถพูดภาษาไทยได้เล็กน้อย

ทักษะของการคัดลายมือ คุณเหน่ ชัน เป็นผู้ที่มีการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี จนเป็นต้นแบบในการฝึกคัดลายมือให้กับลูกๆ หลาน ๆ อยู่ที่บ้าน

2. คุณจิน หมิง แซ่จอง อายุ 43 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณจิน หมิง ปัจจุบันแต่งงานแล้ว ประกอบชีพในการค้าขายพวกวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เปิดร้านบริเวณย่านคลองถม มีบุตรธิดารวมกัน 2 คน

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณจิน หมิง ได้เข้าเรียนในโรงเรียนสอนภาษาจีน ซึ่งเป็นโรงเรียนสอนภาษาจีนสำเนียงจีนแคะ โดยเฉพาะ คือ โรงเรียนม้านกั๊กจิ้นเต๋อ เรียนภาษาจีนจนจบระดับประถมศึกษา ต่อมาสมัยมัธยมศึกษาไม่ได้เรียนภาษาจีนเพิ่มแต่อย่างใด

ทักษะทางการสื่อสารภาษาจีนของคุณจิน หมิง นั้นถือว่าใช้งานได้ระดับดีมากทั้งการ ฟัง พูด อ่าน เขียน ทั้งในระดับภาษาจีนสำเนียงจีนแคะและภาษาจีนสำเนียงแมนดาริน รวมทั้งสามารถสนทนาภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วได้เล็กน้อย

3. คุณศิริวิมล ทรัพย์ประเสริฐ อายุ 22 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณศิริวิมล ทรัพย์ประเสริฐ ปัจจุบันเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข สาขาบัญชี ชั้นปีที่ 4 อาศัยอยู่กับคุณ จิน หมิง ซึ่งเป็นบิดา

ข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณศิริวิมล เพิ่งสมัครเข้าคอร์สเรียนภาษาจีนสำเนียงแมนดารินที่ โรงเรียนสีตบุตรบำรุง เรียนได้เกือบ 1 ปี โดยตั้งใจว่าจะเรียนให้ถึงระดับที่ใช้งานได้ค่อยเลิกเรียน

ทักษะการสื่อสารภาษาจีนของคุณศิริวิมล คือสามารถฟัง พูด ได้ดี ในภาษาจีนสำเนียงแคะ ส่วนภาษาจีนแมนดารินนั้น ยังถือว่าสามารถฟังออกได้บางคำแต่ไม่สามารถสื่อสารพูดได้ ทักษะทางการอ่าน เขียน ก็เพียงอ่านได้เป็นประโยคสั้น ๆ บางประโยคเท่านั้น

3. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

รุ่นที่ 1

คุณเหน่ ชัน แซ่จวง อายุ 82 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณเหน่ ชัน แซ่จวง ตั้งแต่อพยพมาจากประเทศจีน ก็มีการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร อยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับบุพการี หรือญาติสนิท ลักษณะของการสื่อสารจะเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป

เมื่อแต่งงานมีลูกแล้ว พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของคุณเหน่ ชัน ก็ยังเป็นเช่นเดิม เพราะลูก ๆ ทุกคนที่อยู่ในบ้านสามารถสื่อสารภาษาจีนกับคุณเหน่ ชัน ได้เป็นอย่างดี รูปแบบการสื่อสารก็มีทั้งรูปแบบที่เป็นกิจลักษณะ เช่น การทักทายทั่วไปในครอบครัว การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่างๆ การถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ภายในบ้าน เป็นต้น

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 คุณเหน่ ชัน ยังมีการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงจีนแคะอย่างเต็มรูปแบบกับรุ่นที่สามของครอบครัว เนื่องจากรุ่นนี้มีการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวันอย่างจริงจัง อันเนื่องจากสภาพแวดล้อมของครอบครัวที่มีการสื่อสารระหว่างรุ่น 1 และรุ่น 2 เป็นภาษาจีนล้วน ๆ ส่วนรุ่นที่ 3 นั้นจะมีการสื่อสารเป็นจีนปนไทย ตัวอย่างพฤติกรรมการสื่อสาร เช่น การเรียกชื่อหลานเป็นภาษาไทย แต่กลับใช้ให้ไปทำตามคำสั่งเป็นภาษาจีนแคะ เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณเหน่ ชัน แซ่จวงเมื่อออกจากบ้านไปมักจะมีการรวมตัวกันของเพื่อน ๆ ตามแหล่งชุมนุมของชาวจีน โดยเฉพาะตามสมาคมจีนต่าง ๆ หรือ ตอนเช้า ๆ ตามร้านขายน้ำชาทั่วไป แต่เนื่องจากปัจจุบันอายุมากแล้ว ก็ไม่ค่อยได้ออกไปที่ไหน

พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนดังกล่าวก็จะเป็นไปในเชิงของ การคุยกันเรื่องราวต่างๆ เช่น เรื่องการเมือง เรื่องที่บ้านของคู่สนทนา การถามสารทุกข์สุกดิบ ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ เนื่องจากคู่สนทนาเป็นคนเชื้อสายจีนแคะเหมือนกัน

รุ่นที่ 2

คุณจิน หมิง แซ่จวง

อายุ 43 ปี

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

เนื่องจากครอบครัวของคุณจิน หมิง อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีตั้งแต่รุ่น 1 คือรุ่นคุณพ่อของคุณจิน หมิง รุ่นสองและรุ่นลูก ทำให้มีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวอยู่เป็นประจำ คุณจิน หมิง จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสารกับคุณเหน่ ซัน เนื่องจากการปลูกฝังอย่างเข้มงวดเรื่องการพูดภาษาจีน จึงทำให้พฤติกรรมกรรมการสื่อสารระหว่างรุ่น 2 และรุ่น 1 ของบ้านนี้ค่อนข้างเข้มงวด พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นที่ 1 ของบ้านกับคุณเหน่ ซัน ยกตัวอย่างเช่น การทักทายกันตามปกติในชีวิตประจำวัน ถ้ามว่าทานข้าวหรือยัง เป็นต้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเป็นภาษาจีนล้วน ๆ

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นเดียวกันภายในครอบครัวนั้น เป็นการสื่อสารระหว่างพี่น้องในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งสามารถจะสื่อสารภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่วกันทุกคนในบรรดาลูก ๆ ของคุณเหน่ ซัน พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนยกตัวอย่าง เช่น การทักทายโดยทั่วไปในชีวิตประจำวัน การบอกกล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนั้นยังมีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนแคंपไทยด้วย เช่น การถกเถียงกันถึงเรื่องการเมือง หรือเรื่องอื่น ๆ ที่มีการอ้างชื่อคนเป็นภาษาไทย ซึ่งจะมีการสื่อสารเป็นภาษาจีนปนไทยบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นภาษาจีน

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 ของบ้านนั้นก็คือรุ่นลูก มีการสื่อสารเป็นภาษาจีนปนไทย โดยพฤติกรรมกรรมการสื่อสารจะมีทั้งการสื่อสารเป็นแบบสำเนียงจีนแคंपและการพูดที่ไม่เป็นกิจลักษณะในสำเนียงจีนแมนดาริน เนื่องจากคุณศิริวิมลกำลังเรียนภาษาจีนแมนดารินและสามารถสื่อสารได้ พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่พบ ได้แก่ การทักทายกันโดยทั่วไป การออกคำสั่งให้ลูกปฏิบัติตาม เป็นต้น ส่วนการสื่อสารภาษาจีนแมนดารินนั้น ส่วนใหญ่จะไม่เป็นกิจลักษณะ เนื่องจากคุณศิริวิมลกำลังหัดเรียนภาษาจีนแมนดารินอยู่ ก็มักจะมาฝึกฝนกับคุณจิน หมิง อยู่เนื่อง ๆ

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณจิน หมิง มีพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับบุคคลภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องจากคุณจิน หมิง นอกจากนี้ เนื่องด้วยการทำธุรกิจเกี่ยวกับการค้าขายก็จะมีติดต่อกับ

คนจีนอยู่เป็นประจำเนื่องจากว่ากลุ่มลูกค้าก็เป็นคนไทยเชื้อสายจีน และเมื่อทำการค้ามีการสื่อสารภาษาจีนด้วยกัน ทำให้เกิดความเป็นพวกพ้องสามารถทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการค้าดีขึ้น

นอกจากนี้คุณ จิน หมิง ก็ยังเป็นสมาชิกของสมาคมฮากกา ซึ่งเป็นสมาคมของชาวจีนและเมื่อไปติดต่อกับทางสมาคมก็จะมี การสื่อสารเป็นภาษาจีนสำเนียงแคะอยู่เสมอ

รุ่นที่ 3

คุณศิริวิมล ทรัพย์ประเสริฐ อายุ 22 ปี

พฤติกรรม การสื่อสารภาษาจีนในครอบครัว

คุณศิริวิมล มีพฤติกรรม การสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวกับคุณเหน่ ชัน อยู่เป็นประจำทุกวัน และเป็น การพฤติกรรม การสื่อสารอย่างเป็นกิจลักษณะด้วย เพราะการปลูกฝังให้พูดภาษาจีนจากคุณเหน่ ชัน และคุณ จิน หมิง นั่นเอง

เช่นเดียวกับกับคุณจิน หมิง ที่จะมีการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงจีนแคะกับคุณศิริวิมล ก็ยังมีการพูดภาษาไทยปนอยู่บ้าง คิดเป็นอัตราส่วนเท่ากัน แต่คุณศิริวิมลมักจะสนทนาเป็นภาษาไทยกับคุณ จิน หมิง มากกว่า เพราะสนทนา มาตั้งแต่เป็นเด็ก แต่ถ้าคุณจิน หมิง สนทนา มาเป็นภาษาจีนแคะคุณศิริวิมล การสามารถสื่อสารกลับเป็นภาษาจีนแคะได้เหมือนกัน

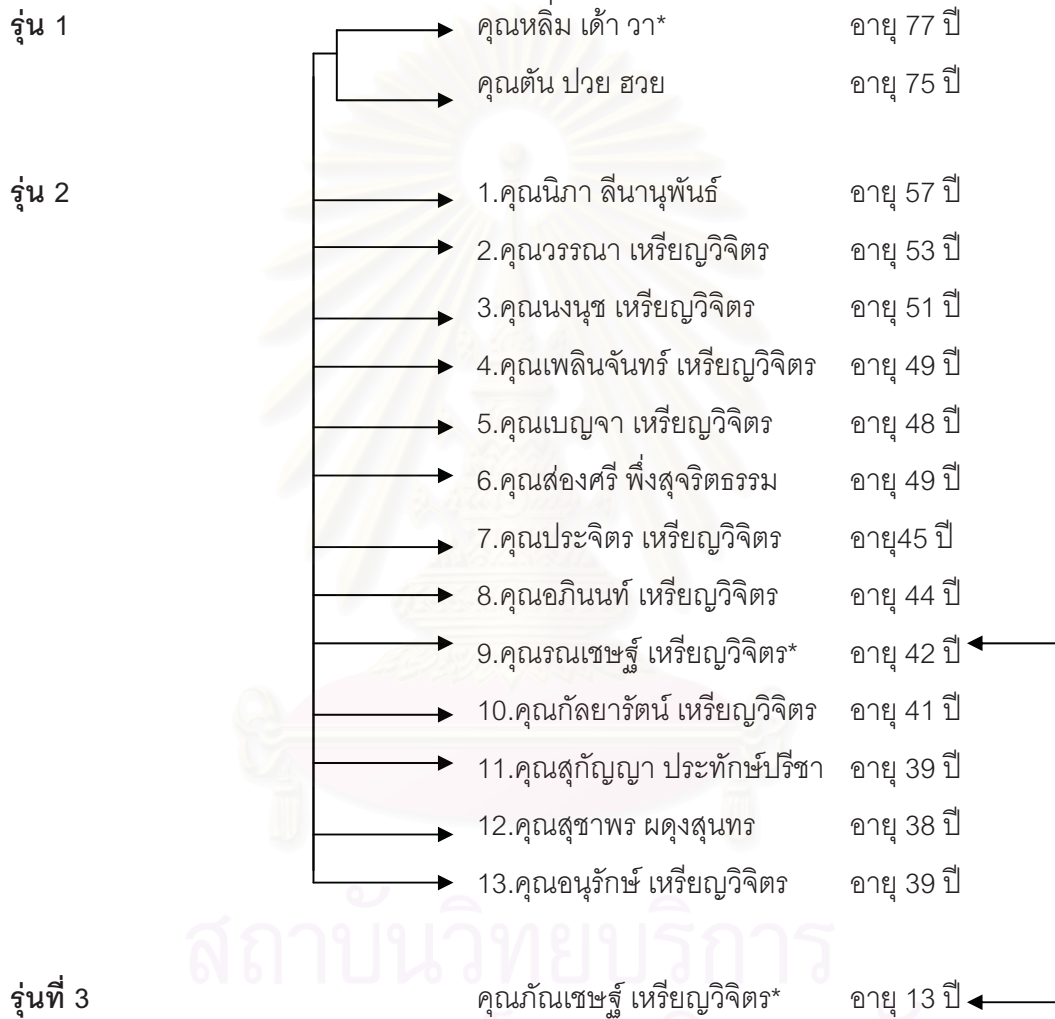
พฤติกรรม การสื่อสารภาษาจีนนอกครอบครัว

คุณศิริวิมล มีการสื่อสารภาษาจีนกับบุคคลภายนอกครอบครัว คือเมื่อไปเรียนพิเศษภาษาจีนสำเนียงแมนดาริน และการเรียนกุ้เจ็งที่โรงเรียน พฤติกรรม การสื่อสารที่เกิดขึ้น คือ การฝึกสนทนาเป็นภาษาจีนสำเนียงแมนดารินกับครูผู้สอน การซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียน

นอกจากนี้ การสนทนาระหว่างญาติสนิทด้วยกันหรือคนบ้านใกล้เคียง เช่น เป็นเพื่อนของคุณ จิน หมิง หรือเพื่อนของคุณเหน่ ชัน ก็ยังปรากฏพฤติกรรม การสื่อสารภาษาจีนที่เกิดขึ้นคือ การเรียกค่านับญาติเป็นภาษาจีน รวมทั้งการสนทนาเป็นภาษาจีนสำเนียงแคะซึ่งเป็นประโยคยาว ๆ ได้ อย่างสบาย

ครอบครัวชาวจีนไหหลำ

ครอบครัวคุณ หลี่ม เต้า วา (ข้างวัด ย่ง สก ยี่ หรือ วัดจีนบำเพ็ญพรต)

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

คุณเหม้ง หยิม แซ่หลิม เป็นชาวจีนโดยกำเนิด อพยพมาจากบริเวณที่เรียกว่า เกาะไหหลำ (ไห่หนัน) ตั้งแต่อายุได้ 22 ปี สาเหตุที่อพยพมาเนื่องจากความลำบากและภาวะของภัยสงคราม ตอนที่อพยพก็ได้พาลูกมาด้วย ซึ่งก็คือ คุณหลิม เต๋า วา คุณรณเชษฐุ์เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า คุณเหม้ง หยิม มาขึ้นเรือที่ท่าราชวงศ์ ต่อมาก็ประกอบอาชีพค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ก่อน คือ ขายกาแฟ และเมื่อมีเงินเก็บก็ได้อพยพครอบครัวพร้อมทั้งคุณเต๋า วา แซ่หลิม มาอยู่บริเวณข้างวัดย่ง ฮก ยี่ ซึ่งอาศัยอยู่มากกว่า 90 ปีแล้ว

ปัจจุบันคุณเต๋า วา แซ่หลิม ได้อาศัยอยู่กับลูก ๆ บริเวณร้านขายข้าวมันไก่ของครอบครัว ติดกับวัดย่ง ฮก ยี่

ในการสืบทอดวงศ์ตระกูลของครอบครัวคุณเต๋า วา มีการสืบทอดตั้งแต่วรุ่นคุณปู่ คือ คุณเต๋า วา แซ่หลิม เรื่อยไปจนถึง รุ่นที่ 2 คือ คุณรณเชษฐุ์ เหยียญิวจิตร และรุ่นที่ 3 คือ รุ่นหลาน คือ คุณภณเชษฐุ์ เหยียญิวจิตร ในการวิจัยครั้งนี้ จะมีการสัมภาษณ์คุณเต๋า วา แซ่หลิม เป็นรุ่นแรก

โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ

1. คุณหลิม เต๋า วา
2. คุณรณเชษฐุ์ เหยียญิวจิตร
3. คุณภณเชษฐุ์ เหยียญิวจิตร

ถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกอย่างตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยทุกประการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

1. คุณหลิม เต๋า วา

อายุ 77 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณเต๋า วา เป็นคนจีนโดยกำเนิด อพยพมาจากเกาะไหหลำ (ไหหนั้น) อพยพมาเมืองไทยเนื่องจากหนีภัยสงครามและต้อง แต่งงานแล้วบุตรธิดารวมกันทั้งสิ้น 4 คน ปัจจุบันอาศัยอยู่กับบุตรคนสุดท้อง

คุณเต๋า วา เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไหหลำแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาคมของชาวจีนไหหลำ ตั้งอยู่บริเวณถนนพัฒนาการ แต่ปัจจุบันไม่ค่อยไปที่สมาคมเนื่องจากความชราภาพ แต่เมื่อใดที่สมาคมมีงานที่สำคัญก็มักจะมาร่วมงาน

ข้อมูลทางด้านการศึกษาภาษาจีน

คุณเต๋า วา เป็นผู้ที่มีทักษะทางการใช้ภาษาจีนซึ่งมีการร่ำเรียนกันมาตั้งแต่สมัยอยู่ประเทศจีนคือ ทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน โดยทักษะในการพูด ฟัง เป็นสำเนียงท้องถิ่นโดยเฉพาะคือ ภาษาจีนไหหลำ ในตอนที่อาศัยอยู่เมืองจีน ได้รับการเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาจนครบตามหลักสูตรในสมัยนั้น ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ จะใช้ภาษาไหหลำในการติดต่อ สามารถพูดภาษาไทยได้เล็กน้อย

พอมายู่ที่เมืองไทยแล้วก็ได้เรียนต่อที่โรงเรียนยูนิมิน จึงทำให้สามารถสื่อสารภาษาจีนแมนดารินได้

2. คุณรณเชษฐ์ เจริญวิจิตร

อายุ 42 ปี

ข้อมูลทั่วไป

คุณรณเชษฐ์ ปัจจุบันแต่งงานแล้ว และมีบุตรธิดารวมกัน 2 คน ปัจจุบันประกอบอาชีพในการค้าขายข้าวมันไก่สูตรไหหลำ ร้านตั้งอยู่บริเวณข้าง ๆ กับวัดย่ง ฮก ยี่

ข้อมูลทางด้านการศึกษาภาษาจีน

คุณรณเชษฐ์ไม่มีได้เรียนภาษาจีนแต่ทักษะทางการสื่อสารภาษาจีนของคุณรณเชษฐ์ คือ สามารถสื่อสารได้เล็กน้อยในทักษะของการพูดและฟังเป็นสำเนียงท้องถิ่นคือ ไหลำ

3. คุณภัณฑเชษฐ์ เหริยญูจิตร อายุ 13 ปี

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลทางการเรียนภาษาจีน

คุณภัณฑเชษฐ์ ปัจจุบันศึกษาอยู่ที่โรงเรียนอัสสัมชัญบางรัก ไม่ได้เรียนภาษาจีนแต่อย่างใด แต่ในอนาคต คุณภัณฑเชษฐ์วางแผนว่าจะให้เรียนภาษาจีนกลาง

3. พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

รุ่นที่ 1

คุณเต๋า วา แซ่หลิม อายุ 77 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

คุณเต๋า วา แซ่หลิม ตั้งแต่อพยพมาจากประเทศจีน ก็มีการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับบุพการี หรือญาติสนิท ลักษณะของการสื่อสารจะเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป

เมื่อแต่งงานมีลูกแล้ว พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของคุณเต๋า วา เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากมีเพียงลูกคนแรก ๆ เท่านั้นที่สามารถจะสื่อสารภาษาจีนกับคุณเต๋า วา ได้ เช่น ลูกคนที่ 1 ซึ่งสามารถสื่อสารภาษาจีนไต่เหล่าได้เป็นอย่างดี ส่วนลูกคนอื่น ๆ จะใช้ภาษาไทยในการสื่อสารเท่านั้น ซึ่งรูปแบบการสื่อสารภาษาจีนที่ของครอบครัวนี้เป็นรูปแบบที่กิจลักษณะ เช่น การทักทายทั่วไปในครอบครัว การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่างๆ การถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ภายในบ้าน และที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ เช่น การพูดผ่าน ๆ การอุทาน เป็นต้น

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 คุณเต๋า วา มีพฤติกรรมการสื่อสารเล็กๆ น้อย ๆ เท่านั้น ที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ เช่น การพูดผ่าน ๆ การเรียกค่านำหน้าชื่อ เช่น อาตี (หลานชาย) เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณเต๋า วา เมื่อออกจากบ้านไปมักจะมีการรวมตัวกันของเพื่อน ๆ ซึ่งมักจะเป็นตาม แหล่งชุมนุมของชาวจีน โดยเฉพาะตามสมาคมจีนต่าง ๆ หรือ ตอนเช้า ๆ ตามร้านขายน้ำชาทั่วไป ซึ่งในสิ่งแวดล้อมนี้ คุณเต๋า วา จะใช้ ภาษาจีนแต่จิวในการสื่อสารหรือภาษาจีนแมนดารินแล้วแต่ว่าจะคุยกับคนจีนเชื้อสายอะไร แต่ถ้าไปที่สมาคมไต่เหล่า ก็จะใช้ภาษาจีนไต่เหล่าในการสื่อสาร แต่เนื่องจากปัจจุบันอายุมากแล้ว ก็ไม่ค่อยได้ออกไปที่ไหน

พฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนดังกล่าวก็จะเป็นไปในเชิงของ การคุยกันเรื่องราวต่างๆ เช่น เรื่องการเมือง เรื่องที่บ้านของคู่สนทนา การถามสารทุกข์สุกดิบ ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ เนื่องจากคู่สนทนาเป็นคนเชื้อสายจีนเหมือนกัน

รุ่นที่ 2

คุณรณเชษฐ์ เจริญวิจิตร อายุ 42 ปี

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว

ถึงแม้ว่าครอบครัวของคุณรณเชษฐ์ ที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีตั้งแต่รุ่น 1 คือ รุ่นคุณพ่อของคุณเด้า วา รุ่นสองและรุ่นลูก แต่พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวนั้นจะ เฉพาะอยู่แต่เฉพาะคนที่สามารถสื่อสารได้ เช่น พี่สาวคนโต และพี่ ๆ คนที่ 2 และ 3 เท่านั้น ส่วนคุณรณเชษฐ์ สามารถสื่อสารกับคุณเด้า วา เป็นภาษาจีนไหนล่าได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้นเอง พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนที่เกิดขึ้นยกตัวอย่างเช่น การทักทายทั่วไป การทำตามตอบรับการทำ ตามคำสั่งของคุณเด้า วา เป็นต้น

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนกับรุ่นเดียวกันภายในครอบครัวนั้น ก็คือสื่อสารระหว่างพี่น้องในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งมีทั้งที่เป็นแบบกิจจะลักษณะ ยกตัวอย่างเช่น การทักทายโดยทั่วไปในชีวิตประจำวัน การบอกกล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ และไม่เป็นกิจจะลักษณะ เช่น การบ่นเล็ก ๆ น้อย ๆ การพูดผ่าน ๆ เป็นต้น

การสื่อสารกับรุ่นที่ 3 ของบ้านนั้นก็คือรุ่นลูก ไม่พบว่าจะมีการสื่อสารเป็นภาษาจีนไหนล่า

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว

คุณรณเชษฐ์ มีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนกับบุคคลภายนอกครอบครัวอยู่เป็นประจำ เนื่องจากคุณรณเชษฐ์ต้องทำการค้าคือขายข้าวมันไก่ กลุ่มลูกค้าก็เป็นคนไทยเชื้อสายจีนบ้างหรือคนไทยบ้าง ซึ่งก็จะอาศัยอยู่บริเวณนั้น แต่โดยส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนจีนเชื้อสายแต้จิ๋ว ดังนั้นการสื่อสารกับบุคคลภายนอกครอบครัวนั้น คุณรณเชษฐ์สามารถมักจะสื่อสารเป็นภาษาแต้จิ๋ว เช่น การทักทายลูกค้า การบอกราคา การเรียกค่านับญาติ เป็นต้น

รุ่นที่ 3

คุณภัณเชษฐ หาริยญวิจิตร อายุ 13 ปี

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในครอบครัว

คุณภัณเชษฐ มีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในครอบครัวกับคุณเต้า วา ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ เช่น การทักทายเล็ก ๆ น้อย ๆ การเรียกค่านับญาติ การตอบรับการปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นต้น

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนนอกครอบครัว

ไม่ปรากฏการสื่อสารภาษาจีนนอกครอบครัวของคุณภัณเชษฐ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 เป็นการนำข้อมูลจากส่วนที่ 1 มาทำการสังเคราะห์เป็นรูปแบบตาราง เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลเพื่อตอบจุดประสงค์ โดยแบ่งออกไป 3 ประเด็น ดังนี้

1. ทักษะการใช้ภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง
2. พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของแต่ละรุ่น โดยเรียงลำดับจากรุ่นที่ 1 รุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3
3. พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของแต่ละรุ่น โดยเรียงลำดับจากรุ่นที่ 1 รุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3

จะเห็นได้ว่าความสำคัญของภาษาจีนมีความสำคัญในแง่ของ การเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่าง และจากคำกล่าวของ ประภาศรี สีหอำไพ ซึ่งกล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง “วัฒนธรรมทางภาษา” ในหัวข้อที่ว่า “แนวคิดเรื่องการสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษา” ว่า “การใช้ภาษาให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะถ้าการไม่พูดไม่สามารถสื่อความหมายให้คนฟังเข้าใจได้ ผลของการเจรจาต่อรองที่จะสำเร็จเรียบร้อยด้วย เหตุนี้ภาษาจึงเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แสดงความรู้สึกนึกคิดทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ภาษาเป็นแกนสำคัญยิ่งในความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ แต่คนจำนวนมากไม่นึกถึงความสำคัญซึ่งของภาษา ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเจริญของจิตใจและบ้านเมือง ในการพูดถึงสิ่งใดควรที่จะต้องเข้าใจของคำนั้น ๆ ให้แน่ชัด เพราะเกี่ยวข้องกับความรู้ความรอบคอบของจิตใจทั้งในการปฏิบัติและการประพฤติ ประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ภาษาก็เช่นกัน ก้าวหน้าไปพร้อมกับความเจริญของชาติ เกิดขึ้นทั้งภาษาดีและไม่ดี เกิดคำใหม่ เกิดไวยากรณ์ สแลงแปลก ๆ เกิดความสับสนใจความถูกต้องของความหมาย ตามหลักพื้นฐานของการใช้ภาษามีหลักสำคัญอยู่ 4 อย่างคือ เขียนอย่างไร อ่านออกเสียงอย่างไร แปลว่าอะไร และใช้อย่างไร ซึ่งปัจจุบันมีการสับสนอยู่บ้าง ถ้าไม่มีภาษาบุคคลจะเรียนรู้คุณและโทษไม่ได้ เรียนรู้ข้อเท็จจริงไม่ได้ เรียนรู้ความดีไม่ได้ ทั้งหมดเหล่านี้ภาษาเท่านั้นที่สื่อความหมายให้สามารถเรียนรู้เข้าใจได้ ภาษาจึงเป็นแกนสำคัญในวิถีชีวิตของมนุษย์” (ประภาศรี สีหอำไพ, 2538: 16) ทำให้ในการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในเขตชุมชนชาวจีนย่านเยาวราช จึงจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจในเรื่องของทักษะต่าง ๆ ทางภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างก่อน เพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจในเรื่องของความสามารถในการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางด้านภาษาให้กับคนในรุ่นต่อไป เนื่องจากหน้าที่การสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษานั้น ผู้ที่จะทำการสืบทอดควรจะต้องมีความสามารถที่จะสื่อสารได้เป็นอย่างดี จึงจะสามารถมีความเข้าใจถึงความสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมทางด้านภาษา

1. ทักษะการใช้ภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำข้อมูลเกี่ยวกับทักษะภาษาจีน ตลอดจนข้อมูลทางการเรียนภาษาจีนเพื่อมาทำการวิเคราะห์ให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการแยกเป็นรุ่น ๆ ตั้งแต่รุ่นที่ 1 รุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 ตามลำดับ เพื่อนำมาเปรียบเทียบในรุ่นเดียวกันในแต่ละครอบครัว และเปรียบเทียบกันในแต่ละรุ่น เพื่อนำมาหาแนวโน้มของความสามารถในด้านทักษะภาษาจีนว่ามีลักษณะอย่างไร

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 1

ครอบครัวที่	ชื่อ	อายุ	ทักษะการใช้ภาษาจีน				หมายเหตุ
			ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน	
ครอบครัวชาวจีนแต่ใจ							
1.	คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง - เคยเรียนภาษาจีนที่ประเทศจีน และพอย้ายมาประเทศไทยก็เรียนเพิ่มเติมอีก 2 ปี	81	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	สามารถใช้ทุกทักษะได้ดีทั้งในภาษาจีนสำเนียงท้องถิ่นและสำเนียงแมนดาริน
2.	คุณกิม เลียง แซ่ไคว่ - เคยเรียนภาษาจีนที่ประเทศจีน	77	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	สำเนียงแต่ใจเท่านั้น
	คุณเตียง แซ่โง้ว - ไม่เคยเรียนภาษาจีน	75	ดีมาก	ดีมาก	ไม่ได้	ไม่ได้	สำเนียงแต่ใจเท่านั้น
3.	คุณอาสี แซ่ตั้ง - เคยเรียนภาษาจีนที่ประเทศจีน	81	ดีมาก	ดีมาก	ดี	ดี	สำเนียงแต่ใจเท่านั้น
4.	คุณหลิน เหอ แซ่หยาง (เอี้ยะ) - เคยเรียนภาษาจีนที่ประเทศจีน	81	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	สำเนียงแต่ใจเท่านั้น

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 1 (ต่อ)

ครอบครัวที่	ชื่อ	อายุ	ทักษะการใช้ภาษาจีน				หมายเหตุ
			ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน	
5.	คุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม - เคยเรียนภาษาจีนที่ประเทศจีน	89	ดีมาก	ดีมาก	ดี	ดี	สามารถใช้ทุกทักษะได้ดีทั้งในภาษาจีนสำเนียงท้องถิ่นและสำเนียงแมนดาริน
6.	คุณทิม บุญวิไลลักษณ์ - ไม่เคยเรียนภาษาจีนที่ประเทศจีน	85	ดีมาก	ดีมาก	ไม่ได้	ไม่ได้	สำเนียงแต่จิวเท่านั้น
ครอบครัวชาวจีนกวางตุ้ง							
1.	คุณหมิง เหลียน แซ่เจ็ง - เคยเรียนภาษาจีน	65	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	สามารถทุกทักษะได้ดีทั้งในภาษาจีนสำเนียงท้องถิ่นและสำเนียงแมนดาริน และภาษาจีนสำเนียงแต่จิว
2.	คุณกัม จ้ง แซ่ยิบ - เคยเรียนภาษาจีนที่ประเทศจีน	78	ดีมาก	ดีมาก	ดี	ดี	สามารถทุกทักษะได้ดีทั้งในภาษาจีนสำเนียงท้องถิ่นและสำเนียงแมนดาริน และภาษาจีนสำเนียงแต่จิว

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 1 (ต่อ)

ครอบครัวที่	ชื่อ	อายุ	ทักษะการใช้ภาษาจีน				หมายเหตุ
			ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน	
ครอบครัวชาวจีนแคะ							
1.	คุณเหน่ ชัน แซ่จอง - เคยเรียนภาษาจีนที่ ประเทศจีน	78	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	สามารถทุกทักษะ ได้ดีทั้งใน ภาษาจีนสำเนียง ท้องถิ่นและ สำเนียงแมนดาริน และภาษาจีน สำเนียงแต้จิ๋ว
ครอบครัวชาวจีนไหหลำ							
1.	คุณหลิม เต้า วา - เคยเรียนภาษาจีนที่ ประเทศจีน	77	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	สามารถทุกทักษะ ได้ดีทั้งใน ภาษาจีนสำเนียง ท้องถิ่นและ สำเนียงแมนดาริน และภาษาจีน สำเนียงแต้จิ๋ว

จากตารางที่ 6 ซึ่งเป็นตารางแสดงทักษะภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 1 ของบ้าน จะเห็นได้ว่ารุ่นนี้ โดยประวัติเป็นรุ่นที่ได้อพยพมาจากประเทศจีน ดังนั้นพฤติกรรมในการใช้ภาษาจีนในการสื่อสารนั้น โดยส่วนใหญ่มักสามารถสื่อสารได้ดีมาก ด้านทักษะการฟังและการพูดเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่นั้นจะเป็นสำเนียงภาษาจีนตามแต่ละท้องถิ่นของตนเอง ส่วนทักษะทางด้านกรเขียนและอ่านนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละคนว่า ช่วงที่อยู่ประเทศจีนหรือพวยพมาอยู่ประเทศไทยแล้ว ได้มีการเรียนภาษาจีนในโรงเรียนสอนภาษาจีนหรือไม่ เนื่องจากทักษะทางด้านกรเขียนและการอ่านนั้น เป็นทักษะที่จำเป็นต้องจำเรียนกันในโรงเรียน

เป็นที่น่าสังเกตว่า จะมีกลุ่มตัวอย่างบางครอบครัวที่นอกจากจะสามารถสื่อสารภาษาจีน สำเนียงท้องถิ่นของตนเองได้แล้ว ยังสามารถสื่อสารภาษาจีนสำเนียงอื่นได้อีก ซึ่งมาจากสาเหตุดังนี้

1. การเรียนภาษาจีนในโรงเรียน ถ้าเรียนภาษาจีนตั้งแต่อยู่ที่ประเทศจีนหรือเรียนในโรงเรียนสอนภาษาจีนในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะสอนภาษาจีนสำเนียงแมนดารินเป็นหลัก
2. จากการสัมภาษณ์ผู้รู้และการค้นคว้าข้อมูลทางภาษาจีน ให้เหตุผลว่า ภาษาจีนที่เป็นภาษาหลักในแถบมณฑลทางใต้ของจีน นั่นก็คือ ภาษาแคะและภาษากวางตุ้ง ส่วนภาษาแต้จิ๋วเป็นภาษาลูกและอยู่ในภาษาจีนตระกูลเดียวกันกับภาษาจีนแคะและภาษา กวางตุ้ง ซึ่งภาษาแต้จิ๋วใช้สื่อสารกันน้อยมากเทียบอัตราส่วนแล้วไม่ถึงเปอร์เซ็นต์ ดังนั้น คนที่สามารถสื่อสารภาษาแคะและภาษา กวางตุ้งได้ก็จะสามารถสื่อสารภาษาแต้จิ๋วได้ เหมือนกัน จะมากน้อยเพียงใดซึ่งจะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 2

ครอบครัวที่	ชื่อ	อายุ	ทักษะการใช้ภาษาจีน				หมายเหตุ
			ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน	
ครอบครัวชาวจีนแต้จิ๋ว							
1.	คุณสมบูรณ์ เหมปฐวี - ไม่เคยเรียนภาษาจีน	49	ดีมาก	ดีมาก	ไม่ได้	ไม่ได้	สำเนียงแต้จิ๋วเท่านั้น
2	คุณฮั่ง เส็ง แซ่โค้ว - ไม่เคยเรียนภาษาจีน	46	ดี	ดี	ไม่ได้	ไม่ได้	ใช้ได้ดีเฉพาะสำเสียงแต้จิ๋ว และพูดและฟังรู้เรื่องในสำเนียงแมนดารินและกวางตุ้ง

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 2 (ต่อ)

ครอบครัวที่	ชื่อ	อายุ	ทักษะการใช้ภาษาจีน				หมายเหตุ
			ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน	
3.	คุณสมชัย กวางทองพานิชย์ - เคยเรียนภาษาจีนที่โรงเรียนผดุง 4 ปี เรียนทั้งภาษาแมนดารินและภาษาจีนแต้จิ๋ว	45	ดีมาก	ดีมาก	ดี	พอใช้	ใช้ได้ดีทั้งภาษาจีนสำเนียงท้องถิ่น สำเนียงแมนดาริน และสามารถฟังภาษาจีนสำเนียงกวางตุ้งได้เล็กน้อย
4.	คุณบุง เกี้ยก แซ่เอี้ยะ - เคยเรียนภาษาจีนที่โรงเรียนไถลี้บ้าน ประมาณ 7 ปี	52	ดีมาก	ดีมาก	ดี	ดีพอใช้	สำเนียงแต้จิ๋วเท่านั้น
				ดีมาก	ดีมาก	ไม่ได้	
6.	คุณมาลี บุญวิไลลักษณ์ - ไม่เคยเรียนภาษาจีน	52	ดี	พอใช้	ไม่ได้	ไม่ได้	เฉพาะสำเนียงท้องถิ่นเท่านั้น
ครอบครัวชาวจีนกวางตุ้ง							
1.	คุณสิริลักษณ์ น้อยเคียน - เคยเรียนภาษาจีนที่โรงเรียนประถมศึกษาและมาเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยอีกประมาณ 1 ปี	34	ดีมาก	ดีมาก	พอใช้	เล็กน้อย	ใช้ได้ดีทั้งสำเนียงท้องถิ่นและสำเนียงแมนดาริน
2.	คุณปริดา ปรัดถจรียา - เคยเรียนภาษาจีนที่ประถมศึกษาและเรียนต่อในระดับมัธยม	42	ดีมาก	ดีมาก	พอใช้	เล็กน้อย	ใช้ได้ในสำเนียงท้องถิ่น แต่ใช้ได้เล็กน้อยในสำเนียงแมนดาริน

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 2 (ต่อ)

ครอบครัวที่	ชื่อ	อายุ	ทักษะการใช้ภาษาจีน				หมายเหตุ
			ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน	
1.	คุณจิน หมิง แซ่จอง - เคยเรียนภาษาจีนในระดับประถมศึกษา	43	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ใช้ได้ดีทั้งสำเนียงท้องถิ่นและสำเนียงแมนดาริน
ครอบครัวชาวไต้หวัน							
1.	คุณรณเชษฐ์ เจริญวิจิตร - ไม่เคยเรียนภาษาจีน	42	พอใช้	เล็กน้อย	ไม่ได้	ไม่ได้	เฉพาะภาษาท้องถิ่น และสามารถฟังและพูดภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วได้เล็กน้อย

จากตารางที่ 7 ซึ่งเป็นตารางแสดงทักษะภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 2 ของบ้าน ซึ่งจะเห็นได้ว่ารุ่นนี้ ส่วนใหญ่เกิดที่ประเทศไทย มีการโอนสัญชาติเป็นคนไทยและเป็นรุ่นที่ได้เรียนภาษาจีนในโรงเรียนเป็นส่วนมาก ซึ่งจะมีเพียงบางคนที่อพยพพร้อมบิดามารดามาจากประเทศจีน โดยส่วนใหญ่ทักษะการสื่อสารทางด้านการฟังและการพูดของรุ่นนี้จะเหมือนกันกับรุ่นแรกคือ สามารถสื่อสารได้ในระดับที่ดีมากในภาษาถิ่นของตนเอง แต่จะมีกลุ่มตัวอย่างบางคนเท่านั้น เช่น คุณฮัง เติ้ง คุณมาลี และคุณรณเชษฐ์ เท่านั้น ที่มีทักษะการฟังและการพูดพอประมาณเท่านั้นและไม่ได้เรียนภาษาจีนในโรงเรียนสอนภาษาจีนด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่าจะมีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาจีนสำเนียงถิ่นของตนเองได้แล้ว ยังสามารถสื่อสารภาษาจีนสำเนียงอื่นได้อีก ซึ่งก็มีสาเหตุมาจาก

1. การเรียนภาษาจีนในโรงเรียน ถ้าเข้าเรียนในโรงเรียนสอนภาษาจีน จะมีการสอนภาษาจีนแมนดารินเป็นหลัก ซึ่งทำให้สามารถสื่อสารภาษาแมนดารินเพิ่มขึ้นมาอีกสำเนียง
2. สิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการทำการค้ากับคนจีนเชื้อชาติอื่น การดูภาพยนตร์จีนซึ่งใช้ภาษาจีนสำเนียงกวางตุ้งในการสื่อสาร การอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีคนจีนเชื้อสายอื่นอยู่

เป็นจำนวนมาก และมีการติดต่อสื่อสารกันกับคนจีนในละแวกเดียวกันซึ่งเป็นคนจีนเชื้อสายอื่น

ตารางที่ 8 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 3

ครอบครัวที่	ชื่อ	อายุ	ทักษะการใช้ภาษาจีน				หมายเหตุ
			ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน	
ครอบครัวชาวจีนแต่ใจ							
1.	คุณดุลย์ เหมปฐวี - ไม่เคยเรียนภาษาจีน	21	พอใช้	เล็กน้อย	ไม่ได้	ไม่ได้	เฉพาะภาษาท้องถิ่นเท่านั้น
2.	คุณธวิดิธา ยิ้มละไม - ไม่เคยเรียนภาษาจีน	19	พอใช้	เล็กน้อย	ไม่ได้	ไม่ได้	เฉพาะภาษาท้องถิ่นเท่านั้น
3.	คุณศิริพล กวางทอง พาณิชย์ - เคยเรียนภาษาจีน โดยเรียนพิเศษช่วงเรียนประถมศึกษา	17	พอใช้	พอใช้	พอใช้	เล็กน้อย	ใช้ได้ดีเฉพาะสำเนียงแมนดาริน ส่วนสำเนียงแต่ใจได้เล็กน้อย
4.	คุณนิชาพร อำนวยปริชากุล - เรียนด้วยตนเอง	27	พอใช้	พอใช้	ไม่ได้	ไม่ได้	ใช้ได้ดีเฉพาะสำเนียงแมนดาริน ส่วนสำเนียงแต่ใจได้เล็กน้อย
5.	คุณวัชรวิม้งคงทรงศักดิ์ - เคยเรียนภาษาจีน โดยเรียนพิเศษช่วงเรียนโรงเรียนประถมศึกษา	22	เล็กน้อย	เล็กน้อย	ไม่ได้	ไม่ได้	เฉพาะภาษาท้องถิ่นเท่านั้น

ตารางที่ 8 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางด้านภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 3 (ต่อ)

ครอบครัวที่	ชื่อ	อายุ	ทักษะการใช้ภาษาจีน				หมายเหตุ
			ฟัง	พูด	อ่าน	เขียน	
6.	คุณมาลินี บุญวิไล ลักษณ์ - เคยเรียนสมัยเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัย	26	พอใช้	พอใช้	พอใช้	พอใช้	ใช้ได้ดีเฉพาะ สำเนียงแมนดาริน ส่วนสำเนียงแต้จิ๋ว ได้เล็กน้อย
ครอบครัวชาวเงินทองดั่ง							
1.	เด็กชายกฤต น้อยเคียน - ไม่เคยเรียนภาษาจีน	2	เล็กน้อย	เล็กน้อย	ไม่ได้	ไม่ได้	เฉพาะภาษา ท้องถิ่นเท่านั้น
	เด็กหญิงพิชญานิน โรจน์มงามงคล - กำลังเรียนภาษาจีนในโรงเรียนซึ่งเป็นระดับอนุบาล	4	เล็กน้อย	เล็กน้อย	ไม่ได้	ไม่ได้	เฉพาะภาษา ท้องถิ่นและ ภาษาจีนแมนดา ริน
2..	คุณวันนิตา ปรัตถจริยา - ไม่เคยเรียนภาษาจีน	21	เล็กน้อย	เล็กน้อย	ไม่ได้	ไม่ได้	เฉพาะภาษา ท้องถิ่นเท่านั้น
ครอบครัวชาวเงินเคาะ							
1.	คุณศิริวิมล ทรัพย์ ประเสริฐ -กำลังเรียนภาษาจีนในช่วงเย็นหลังเลิกงาน	22	ดีมาก	ดีมาก	เล็กน้อย	เล็กน้อย	เฉพาะภาษา ท้องถิ่นเท่านั้นและ ภาษาจีนสำเนียง แมนดาริน
ครอบครัวชาวเงินไหลำ							
1.	ภักชนษฐ์ เหมยญวิจิตร - เรียนภาษาจีน	13	ไม่ได้	ไม่ได้	ไม่ได้	ไม่ได้	

จากตารางที่ 8 ซึ่งเป็นตารางแสดงทักษะภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 3 ของบ้าน ซึ่งจะเห็นได้ว่ารุ่นนี้ ไม่ค่อยมีทักษะทางการสื่อสารภาษาจีนมากเท่าที่ควร ส่วนที่มีการคือ การฟังและพูด

ภาษาถิ่นเพียงเล็กน้อยเท่านั้นหรือไม่ก็ไม่สามารถสื่อสารได้เลย แต่จะมีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่สามารถสื่อสารภาษาจีนได้ ซึ่งมีสาเหตุดังนี้

1. เรื่องค่านิยมการปลูกฝังให้พูดภาษาจีนในแต่ละครอบครัว โดยเฉพาะชาวจีนแคะและชาวจีนกวางตุ้ง ซึ่งจากการวิจัยพบว่าคนรุ่นที่ 3 ของครอบครัวจีนแคะสามารถสื่อสารในทักษะการฟังและการพูดได้อย่างดีกับสมาชิกรุ่นที่ 1 และที่รุ่น 2 ของ ซึ่งเป็นภาษาจีนล้วน ๆ แต่ยังถือว่าการวิจัยยังไม่เป็นที่สุดเนื่องจากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเพียงครอบครัวเดียวเท่านั้น
2. การเรียนในโรงเรียนสอนภาษาจีน แต่เมื่อกลับไปสื่อสารภาษาจีนที่บ้านนั้น อาจจะไม่สามารถสื่อสารกันได้ เนื่องจากที่โรงเรียนสอนภาษาจีนในปัจจุบันจะสอนเฉพาะภาษาจีนสำเนียงแมนดารินเท่านั้น ส่วนที่บ้านจะมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงแต่ละท้องถิ่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวของแต่ละรุ่น

ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการสังเคราะห์ข้อมูลโดยนำเอาข้อมูลการสื่อสารภายในครอบครัว ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างรุ่นมาทำการวิเคราะห์ว่า เป็นการสื่อสารซึ่งใช้รูปแบบและลักษณะของประโยคอย่างไร เพื่อจะหาข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมการสื่อสารภายในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างใด (หมายเหตุ โดยส่วนใหญ่แล้วพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งรูปแบบที่เป็นทั้งกิจจะลักษณะและไม่เป็นกิจจะลักษณะ แต่ผลการวิจัยจะสรุปผลออกมาในช่วงที่ทำการสัมภาษณ์ข้อมูลเท่านั้น ดังนั้นในบางช่วงของการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างบางคนจึงไม่พบพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ)

ตารางที่ 9 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 กับรุ่นที่ 2

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
ครอบครัวชาวจีนแท้จิว			
1	คุณสู่ย ฮวง แซ่ตั้ง	77	รูปแบบกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ใน <u>การสื่อสาร</u> <ul style="list-style-type: none">- การทักทายทั่วไปในครอบครัว- การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม- การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่างๆ- การสอนถึงการทำการค้า สอนถึงวิธีการในการทำเทียน
2	คุณกิม เลียง แซ่ไคว คุณเตียง แซ่ไฉ่ว	77 75	รูปแบบกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย ใน <u>การสื่อสาร</u> <ul style="list-style-type: none">- การทักทายทั่วไปในครอบครัว- การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม- การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่างๆ

ตารางที่ 9 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 กับรุ่นที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
3	คุณอาสี่ แซ่ตั้ง	81	<p><u>รูปแบบกึ่งจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายทั่วไปในครอบครัว - การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม - การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ - การบอกถึงอาการไม่สบายต่าง ๆ สามารถสื่อสารกับแพทย์ที่มารักษาได้ <p><u>รูปแบบไม่เป็นกึ่งจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การเตือนก่อนออกจากบ้านไปทำงาน - พุดเล่นหัวกัน
4	คุณหลิน เหอ แซ่หยาง (เจี๋ยะ)	81	<p><u>รูปแบบกึ่งจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายทั่วไปในครอบครัว - การพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องภายในบ้าน - การพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องงาน - เรื่องที่สมาคมจีน
5	คุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม	89	<p><u>รูปแบบกึ่งจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายทั่วไปในครอบครัว - การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม - การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรม - การบอกถึงอาการเจ็บป่วยต่าง ๆ

ตารางที่ 9 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 กับรุ่นที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
6	คุณทิม บุญวิไลลักษณ์	85	<p>รูปแบบกึ่งจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายทั่วไปในครอบครัว - การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม - การถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ภายในบ้าน <p>รูปแบบไม่เป็นกึ่งจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพูดผ่าน ๆ - การอุทาน
ครอบครัวชาวจีนกวางตุ้ง			
7	คุณหมิง เหลียน แซ่เจ็ง	65	<p>รูปแบบกึ่งจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายทั่วไปในครอบครัว - การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม - การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรม - การสอนวิธีการทำมาค้าขายภายในบ้าน ซึ่งมีหลายอย่างจำพวกชื่อและราคาของสินค้า
8	คุณกัม จ้ง แซ่ยิบ	78	<p>รูปแบบกึ่งจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายทั่วไปในครอบครัว - การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม - การถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ภายในบ้าน - การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ

ตารางที่ 9 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 กับรุ่นที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
9	คุณเหน่ ชั่น แซ่จ๋อง	78	<p><u>รูปแบบกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายทั่วไปในครอบครัว - การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม - การถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ภายในบ้าน - การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ
10	คุณหลิม เต้า วา	81	<p><u>รูปแบบกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย ในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายทั่วไปในครอบครัว - การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม - การสั่งสอนถึงมารยาทหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ <p><u>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การพูดผ่าน ๆ - การอุทาน

จากตารางที่ 9 สามารถวิเคราะห์รูปแบบของภาษาและประโยคที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างสมาชิกรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 ของบ้าน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะและการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 ใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร ในการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสารนั้น ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น 你好(ni hao) การทักทายทั่วไปในครอบครัว 上班干家 (shang ban gan jia) การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม 你得说跟

老人说得好呢(ni dei shuo gen lao ren shuo de hen hao) การสั่งสอนถึงมารยาทหรือ วัฒนธรรมต่างๆ การสอนถึงการทำการค้า 我觉得不舒服(wo jue de bu shu fu) การบอกถึง อาการไม่สบายต่าง ๆ เพื่อให้การบอกถึงอาการเจ็บป่วยต่าง ๆ 做什么小心一点(zuo shen me xiao xin yi dian) การเตือนก่อนออกจากบ้านไปทำงาน 脑病(nao bing) พุดเล่นหัวกัน เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นภาษาจีนในการสื่อสาร ในการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสารนั้น ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น 你好(ni hao) การ ทักทายทั่วไปในครอบครัว 上班干家(shang ban gan jia) การออกคำสั่งให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม 你得说跟老人说得好呢(ni dei shuo gen lao ren shuo de hen hao) การสั่งสอนถึง มารยาทหรือวัฒนธรรมต่างๆ การถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ภายในบ้าน ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

3. การสื่อสารที่เป็นไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร ยกตัวอย่างเช่น 不 愿意他把(bu yuan yi ta ba) การพูดผ่าน ๆ 哎呀(ai ya) การอุทาน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะจะเป็นการสื่อสาร ที่สื่อสารในเรื่องราวเป็นการ สื่อสารที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเป็นหลัก โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์และวัตถุประสงค์ของกลุ่มตัวอย่าง ว่ากำลังทำอะไรอยู่ สื่อสารอยู่กับใคร ต้องการอะไร และคนที่ทำการสื่อสารด้วยมีทักษะของการสื่อสาร ภาษาจีนอย่างไร เป็นต้น เช่นเดียวกับการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะซึ่งจะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ อย่าง เดียว ซึ่งสามารถอธิบายโดยใช้ทฤษฎีทางด้านพฤติกรรมสื่อสารที่ว่า พฤติกรรมสื่อสารเป็นการ กระทำหรือปฏิบัติที่แสดงออกที่เป็นผลมาจากการทำงานของร่างกายและจิตใจ ที่มีลักษณะบ่งบอกถึง การสื่อความหมาย ผ่านทางการกระบวนสื่อสารอย่างที่เป็นระบบ ดังนั้น การสื่อสารที่ไม่เป็น กิจจะลักษณะซึ่งจะเป็นการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ นั้น ก็เนื่องจากผู้ที่ทำการซึ่งก็คือสมาชิกรุ่นที่ 1 โดย ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนโดยกำเนิด ดังนั้น ลักษณะของพฤติกรรมสื่อสารจึงคิดอย่างเป็นคนจีน เมื่อมี การสื่อสารที่ไม่เป็นอย่างกิจจะลักษณะแล้ว เมื่ออุทานออกมาอย่างเป็นอย่างตั้งใจกำลังคิดอยู่ซึ่ง แสดงมาทางวัจนะภาษา และอาจคิดว่าเป็นความเคยชินในการใช้ภาษาก็ได้ เช่น การอุทาน 哎呀(ai ya) หรือ 好吗(hao ma) หรือ การพูดผ่าน ๆ เช่น 让他去吧(rang ta qu ba) เป็นต้น

ตารางที่ 10 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 กับรุ่นที่ 3

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
1	คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง	77	<p>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย ในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเป็นประโยคสั้น ๆ เมื่อเจอหลาน - การใช้ให้ไปซื้อของ - การบอกชื่อเพลงจีนเป็นภาษาจีน เมื่อสอนดนตรีให้หลาน
2	คุณกิม เลี้ยง แซ่ไค้ว คุณเตียง แซ่โจ้ว	77	<p>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้ให้ไปซื้อของ - การวานไปบอกให้คนที่ศาลเจ้ามาหาที่บ้าน
		75	<p>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเป็นประโยคสั้น ๆ เมื่อเจอหลาน
3	คุณอาสี่ แซ่ตั้ง	81	<p>ไม่ค่อยมีการสื่อสารเท่าใดนัก ถ้ามีจะเป็นรูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ โดยคุณอาสี่จะเป็นฝ่ายผู้รับสารมากกว่า คือ ส่วนใหญ่หลานจะเป็นฝ่ายเริ่มสนทนาแต่จะเป็นบทสนทนาสั้นๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสนทนาในชีวิตประจำวัน - การเรียกค่านับญาติ เป็นต้น

ตารางที่ 10 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 กับรุ่นที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
4	คุณหลิน เหอ แซ่หยาง(เอี้ยะ)	81	<p>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเป็นประโยคสั้นๆ เมื่อเจอหลาน - การใช้ให้ไปซื้อของ <p>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพูดผ่านๆ - การอุทานการคุยกันอย่างไม่เป็นกิจลักษณะ - การคุยเล่นหัว
5	คุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม	89	<p>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเป็นประโยคสั้นๆ เมื่อเจอหลาน - การใช้ให้ไปซื้อของ
6	คุณทิม บุญวิไลลักษณ์	85	<p>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพูดผ่านๆ - การเรียกค่านำหน้าชื่อ
7	คุณหมิง เหลียน แซ่เจ็ง	65	<p>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเป็นประโยคสั้นๆ เมื่อเจอหลาน

ตารางที่ 10 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 กับรุ่นที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
8	คุณกัม จัง แซ่ยิบ	78	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร - การทักทายเป็นประโยคสั้นๆ เมื่อเจอหลาน
9	คุณเหน่ ชัน แซ่จอง	78	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาจีนมากกว่าในการสื่อสาร - การเรียกชื่อหลานเป็นภาษาไทย แต่กลับใช้ให้ไปทำตามคำสั่งเป็นภาษาจีนคะ
10	คุณหลิม เต้า วา	81	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร - การทักทายเป็นประโยคสั้นๆ เมื่อเจอหลาน รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร - การพูดผ่านๆ การเรียกค่านำหน้าชื่อ เช่น อาตี๊ (หลานชาย)

จากตารางที่ 10 สามารถวิเคราะห์รูปแบบของภาษาและประโยคที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างสมาชิกรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 ของบ้านซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะและการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 ใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร ในการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสารนั้น ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น 你好 (ni hao) การทักทายทั่วไปใน

ครอบครัว 卖菜给我(mai cai gei wo) การทักทายเป็นประโยคสั้น ๆ การใช้ให้ไปซื้อของ เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

1 .2 ใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นภาษาไทยในการสื่อสาร ในการสื่อสารภาษาจีนปนไทย ในการสื่อสารนั้น ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น การทักทายทั่วไปในครอบครัว การใช้ให้ไปซื้อของ การบอกชื่อเพลงจีนเป็นภาษาจีนเมื่อสอนดนตรีให้หลาน เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นภาษาจีนในการสื่อสาร ในการสื่อสารภาษาจีนปนไทย ในการสื่อสารนั้น ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง การเรียกชื่อหลานเป็นภาษาไทย แต่กลับใช้ให้ไปทำตามคำสั่งเป็นภาษาจีนและภายในบ้าน เป็นต้น

2. การสื่อสารที่เป็นไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

2.1 รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร ยกตัวอย่างเช่น 哎呀(ai ya) การพูดผ่าน ๆ การอุทาน 阿第(a di), 阿妹(a mei) การเรียกค่านับญาติ เป็นต้น

2.2 รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร ยกตัวอย่างเช่น การทักทายเป็นประโยคสั้น ๆ เมื่อเจอหลาน การพูดผ่าน ๆ การเรียกค่านำหน้าชื่อ เช่น (อาต๋ี่) หลานชาย (การเรียกชื่อหลานเป็นภาษาไทย แต่กลับใช้ให้ไปทำตามคำสั่งเป็นภาษาจีนและ การพูดผ่าน ๆ

จะเห็นได้ว่าการสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะจะเป็นการสื่อสารในเรื่องราวเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เป็นหลักโดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์และวัตถุประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างว่ากำลังทำอะไรอยู่ สื่อสารอยู่กับใคร ต้องการอะไร และคนที่ทำการสื่อสารด้วยมีทักษะของการสื่อสารภาษาจีนอย่างไร เป็นต้น ตัวอย่างเช่น 你好 สวัสดี (ni hao) 买东西给我 ซื้อของให้หน่อย (mai dong xi gei wo) ส่วนการสื่อสารภาษาจีนแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะนั้น เป็นพฤติกรรมที่สมาชิก รุ่นที่ 1 ของ มักจะแสดงพฤติกรรมออกมาด้วยวัจนะภาษาที่เป็นคำทักทายอย่างง่าย ๆ เป็นคำกริยา หรือเป็นคำเรียกนับญาติ เช่น การอุทาน 哎呀(ai ya) หรือ 好吗 สวัสดี (ni hao) หรือ การพูดผ่าน ๆ เช่น 让他去吧(rang ta qu ba) ให้เขาไปเถอะ 好吗 (hao ma) ดีไหม , ครับ , เออ (hao) 吃饭了没有 กินข้าวยัง (chi fan le mei you) 阿第 หลานชาย (a di) 阿妹 หลานสาว (a mei) เป็นต้น

ตารางที่ 11 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 2 กับรุ่นที่ 1

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
1	คุณสมบูรณ์ เหมปฐวี	49	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายต่างๆ ในชีวิตประจำวัน - การคุยถึงเรื่องของพี่น้องต่าง ๆ - การคุยถึงเรื่องของคนข้างบ้าน - ถามว่าทานข้าวหรือยัง
2	คุณฮัง เส็ง แซ่ไค้ว	46	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายต่างๆ ในชีวิตประจำวัน - การคุยถึงเรื่องของพี่น้องต่าง ๆ - การคุยถึงเรื่องของคนข้างบ้าน
3	คุณสมชัย กวางทองพานิชย์	45	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การถามถึงการอาการป่วยของคุณอาสี่ - ถามว่าจำคนนั้นคนนี้ได้มั๊ย - ถามว่าทานข้าวหรือยัง
4	คุณบุง เกียก แซ่เอี้ยะ	52	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายกัน - การถามถึงอาการป่วยต่าง ๆ
5	คุณเพ็ก เซียม แซ่ไฉ้ว	55	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายกัน - การถามถึงอาการป่วยต่าง ๆ - การถามว่าทานข้าวหรือยัง

ตารางที่ 11 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 2 กับรุ่นที่ 1 (ต่อ)

ตารางที่ 11 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 2 กับรุ่นที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
6	คุณมาลี บุญวิไลลักษณ์	52	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายทั่วไป - การตอบรับการทำตามคำสั่ง - การพูดเล่น ๆ กัน
7	คุณสิริลักษณ์ น้อยเคียน	34	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายต่างๆ ในชีวิตประจำวัน - การคุยถึงเรื่องของพี่น้องต่าง ๆ - การคุยถึงเรื่องของคนข้างบ้าน - การถามราคาสินค้าที่ขายในบ้านเมื่อไม่ทราบราคา - การคุยถึงหลาน ๆ ที่บ้าน
8	คุณปริดา ปรัตถจริยา	42	รูปแบบกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายกันตามปกติในชีวิตประจำวัน - ถามว่าทานข้าวหรือยัง <p>รูปแบบไม่กิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การนินทา - การพูดความลับ
9	คุณจิน หมิง แซ่จอง	42	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายกันตามปกติในชีวิตประจำวัน - ถามว่าทานข้าวหรือยัง

ตารางที่ 11 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 2 กับรุ่นที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
10	คุณรณเชษฐ์ เจริญวิจิตร	43	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร - การทักทายทั่วไป - การทำตามตอบรับการทำตามคำสั่ง

จากตารางที่ 11 สามารถวิเคราะห์รูปแบบของภาษาและประโยคที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างสมาชิกรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 1 ของบ้านซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะและการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 ใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร ในการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสารนั้น ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น 你好(ni hao) การทักทายต่างๆ ในชีวิตประจำวัน 你的歌怎么样(ni de ge zen me yang) การคุยถึงเรื่องของที่น้องต่าง ๆ 阿姨怎么样(a yi zen me yang) การคุยถึงเรื่องของคนข้างบ้าน 吃饭了没有(chi fan le mai you) ถามว่าทานข้าว 这个多少钱(zhei ge duo shao qian) การถามราคาสินค้าที่ขายในบ้าน เมื่อไม่ทราบราคา 他的病怎么样(ni de bing zen me le) การถามถึงอาการป่วยต่าง ๆ ถามไปสมาคมจีนแล้วเป็นอย่างไรบ้าง เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นภาษาจีนในการสื่อสาร ในการสื่อสารภาษาจีนปนไทย ในการสื่อสารนั้น ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น การทักทายทั่วไปในครอบครัว ถามว่าทานข้าวหรือยัง การทำตามตอบรับการทำตามคำสั่ง การคุยถึงหลาน ๆ ที่บ้าน ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การสื่อสารที่เป็นไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

เป็นรูปแบบพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร ยกตัวอย่างเช่น 哎呀(ai ya) การพูดผ่าน ๆ การอุทาน 阿姨(a yi), 阿妹(a mei), 妈妈(ma ma), 爸爸(ba ba) การเรียกค่านับญาติ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะจะเป็นการสื่อสาร ที่สื่อสารในเรื่องราวเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เป็นหลักโดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์และวัตถุประสงค์ของกลุ่มตัวอย่าง ว่ากำลังทำอะไรอยู่ สื่อสารอยู่กับใคร ต้องการอะไร และคนที่ทำการสื่อสารด้วยมีทักษะของการสื่อสารภาษาจีนอย่างไร เป็นต้น ส่วนการสื่อสารภาษาจีนแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะนั้น เป็นพฤติกรรมที่สมาชิกกลุ่มที่ 2 ของ มักจะแสดงพฤติกรรมออกมาด้วยวัจนะภาษาที่เป็นคำทักทายอย่างง่าย ๆ เป็นคำกริยาหรือเป็นคำเรียกนับญาติ เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น 你好 สวัสดี (หนี ห่าว) 好吗 ดีไหม , การอุทาน 哎呀 อ้ายหย่า 好 ครับ , เออ (ห่าว) 吃饭了没有 กินข้าวยัง (ชื่อ ฟ่าน เลอะเหม่ย ไห่ยว) 阿第 หลานชาย (อาตี้) 阿妹 หลานสาว (อาหมวย) เป็นต้น

ตารางที่ 12 พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 2 กับรุ่นที่ 3

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
1	คุณสมบุญรณ เหมปฐวี	49	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - พูดผ่าน ๆ - การบ่นเวลาที่ลูกไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง - การถามว่าทานข้าวหรือยัง ที่โรงเรียน บรรยากาศเป็นอย่างไรบ้าง
2	คุณอัง เส็ง แซ่ได้ว	46	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - พูดผ่าน ๆ หรือการบ่นเวลาที่ลูกไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยจะบ่นกับคนเดียว - การอุทานบางคำที่เป็นภาษาแต้จิ๋ว
3	คุณสมชัย กวางทองพานิชย์	45	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปน

			<p><u>ไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ถามว่าถึงบ้านกี่โมง - ถามว่าทานข้าวยัง - ถามว่าอ่านหนังสือหรือยัง
--	--	--	---

ตารางที่ 12 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 2 กับรุ่นที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
4	คุณนุ่น เกียก แซ่เอี้ยะ	52	<p><u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย</u> <u>แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การถามถึงเรื่องงาน - การถามเวลากลับบ้าน - ถามว่าอากาศหนาวหรือยัง - ถามว่าจะออกไปไหน - การใช้ปฏิบัติตามคำสั่ง
5	คุณเพ็ก เขียม แซ่ไอ้ว	55	<p>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปน ไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร(ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารกับตนเองมากกว่า)</p> <ul style="list-style-type: none"> - พูดผ่าน ๆ - การบ่นเวลาที่ลูกไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง
6	คุณมาลี บุญวิไลลักษณ์	52	ไม่พบว่าจะมีพฤติกรรมการสื่อสารเป็นภาษาจีน
7	คุณสิริลักษณ์ น้อยเคียน	34	<p><u>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปน</u> <u>ไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - พูดผ่าน ๆ - การบ่นเวลาที่ลูกไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง
8	คุณปรีดา ปรัดตจวิทยา	42	ไม่พบว่าจะมีพฤติกรรมการสื่อสารเป็นภาษาจีน

ตารางที่ 12 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 2 กับรุ่นที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
9	คุณจีน หมิง แซ่จอง	42	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย และมีอัตราส่วนระหว่างการสื่อสารภาษาจีนและภาษาเท่าเท่ากันในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายกันโดยทั่วไป - การออกคำสั่งให้ลูกปฏิบัติตาม
10	คุณรณเชษฐุ์ เจริญวิจิตร	43	ไม่พบว่าจะมีพฤติกรรมการสื่อสารเป็นภาษาจีน

จากตารางที่ 4.3.4 สามารถวิเคราะห์รูปแบบของภาษาและประโยคที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างสมาชิกรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 1 ของบ้านซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะและการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ เป็นพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นภาษาไทยในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น การทักทายทั่วไปในครอบครัว ถามว่าทานข้าวหรือยัง ถามว่าจะออกไปไหน มีคำสั่งให้ลูกปฏิบัติตาม การถามถึงเรื่องงาน ถามว่าอาทอนข้าวหรือยัง ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

2. การสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ เป็นพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นภาษาไทยในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น พูดผ่าน ๆ การบ่นเวลาที่ลูกไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง การถามว่าทานข้าวหรือยัง ที่โรงเรียนบรรยากาศเป็นอย่างไรบ้างพูดผ่าน ๆ หรือการบ่นเวลาที่ลูกไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง การอุทานบางคำที่เป็นภาษาแต่ใจ ถามว่าถึงบ้านกี่โมง ถามว่าทาน วานไปซื้อกับข้าว ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

จะเห็นได้ว่าการสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะจะเป็นการสื่อสาร ที่สื่อสารในเรื่องราวเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เป็นหลักโดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์และวัตถุประสงค์ของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ก็มีลักษณะคล้ายกับการสื่อสารอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะในรูปแบบของลักษณะทางภาษา คือ จะมีการใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นที่ภาษาไทยมากกว่า เนื่องจากสมาชิกกลุ่มที่ 3 ของครอบครัว จะมีบางคนเท่านั้นที่ยังสามารถสื่อสารภาษาจีนได้ขและอยู่ในระดับที่สามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว พฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกกลุ่ม 2 กับ 3 จึงเป็นพฤติกรรมที่มักเกิดจากความเคยชินกับพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่ทำการสื่อสารกับกับรุ่นที่ 1 แต่อาจจะเป็นการลืมตัวในขณะที่ทำการสื่อสาร คือ คิดว่ารุ่นลูกอาจจะสามารถฟังรู้เรื่อง เป็นต้น

ตารางที่ 13 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 3 กับรุ่นที่ 1

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
1	คุณดุลย์ เหมปฐวี	21	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเป็นภาษาแต่จี๊กับคุณสุ่ย ฮวง - การบอกชื่ออาหารต่าง ๆ เกี่ยวกับข้าวของเครื่องใช้ภายในบ้าน - การทำตามคำสั่งต่าง ๆ
2	คุณธวิลธิธา ยิ้มละไม	19	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทาย - การบอกชื่ออาหารต่าง ๆ เกี่ยวกับข้าวของเครื่องใช้ภายในบ้าน - การทำตามคำสั่งต่าง ๆ
3	คุณศิริพล กวางทองพาณิชย์	17	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเป็นภาษาแต่จี๊กับคุณอาสี่ - ถามการเป็นประโยคสั้น ๆ เมื่อคุณอาสี่ใช้ให้คุณศิริพลทำธุระบางอย่าง
4	คุณนิชาพร อำนวยปรีชากุล	27	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร

			<ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเป็นภาษาแต่จีวกับคุณหลินเหอ - การพูดคุยเรื่องต่างๆ ได้พอสมควร <p><u>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วนๆ ในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การบ่นเป็นภาษาแต่จีว หรือการพูดเล่น
--	--	--	---

ตารางที่ 13 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 3 กับรุ่นที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
5	คุณวัชรวิ มังคทองศักดิ์	22	<p><u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเล็กน้อยเป็นภาษาแต่จีวกับคุณพิมพ์ เอ็ง - การถามว่าจะทานข้าวกับอะไร ตอนก็โหมง
6	คุณมาลินี บุญวิไลลักษณ์	26	<p><u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเล็ก ๆ น้อย ๆ - การเรียกค่านับญาติ - การตอบรับการปฏิบัติตามคำสั่ง
7	เด็กชายกฤต น้อยเคียน เด็กหญิงพิชญานิน โรจน์ มหามงคล	2 4	<p><u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเป็นภาษากวางตุ้งสั้น ๆ กับคุณหมิง เหลียน - พฤติกรรมการขอร้องในการเรียกเอาสิ่งของต่าง ๆ

ตารางที่ 13 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 3 กับรุ่นที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
8	คุณวันนิตา ปรีตถจริยา	21	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นภาษา กว้างตั้งกับคุณกัม จง - การถามว่าจะทานข้าวกับอะไร ตอนก็โหมง
9	คุณศิริวิมล ทรัพย์ประเสริฐ	22	มีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว กับคุณเหน่ ชัน อยู่เป็นประจำทุกวัน และเป็นการ พฤติกรรมการสื่อสารอย่างเป็นกิจลักษณะ สามารถ สื่อสารได้ทุกเรื่อง
ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
10	คุณภัณเชษฐ เหรียญวิจิตร	13	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายเล็ก ๆ น้อย ๆ - การเรียกค่านับญาติ - การตอบรับการปฏิบัติตามคำสั่ง

จากตารางที่ 13 สามารถวิเคราะห์รูปแบบของภาษาและประโยคที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างสมาชิกรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 1 ของบ้านซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะและการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ

1.1 ใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร ยกตัวอย่าง เช่น 你好(ni hao) การทักทายทั่วไปในครอบครัว หรือยัง ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะครอบครัวคุณเหน่ ชัน แซ่จวง ซึ่งคุณศิริวิมล สามารถสื่อสารเป็นภาษาจีนล้วน ๆ ได้

1.2. ใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นภาษาไทยในการสื่อสาร เป็นพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นภาษาไทยในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง

เช่น การทักทายเล็ก ๆ น้อย ๆ การเรียกค่านับญาติ การทำตามคำสั่งต่าง ๆ การตอบรับการปฏิบัติตามคำสั่ง ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

2. การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ

เป็นพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นภาษาไทยในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง การทักทาย การบอกชื่ออาหารต่าง ๆ เกี่ยวกับข้าวของเครื่องใช้ภายในบ้าน การทำตามคำสั่งต่าง ๆ การบ่นเป็นภาษาแต้จิ๋ว หรือการพูดเล่น เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะจะเป็นการสื่อสาร ที่สื่อสารในเรื่องราวเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เป็นหลักโดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์และวัตถุประสงค์ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ก็มีลักษณะคล้ายกับการสื่อสารอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะในรูปแบบของลักษณะทางภาษา คือ จะมีการใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นที่ภาษาไทยมากกว่า เนื่องจากสมาชิกกลุ่มที่ 3 ของครอบครัว จะมีบางคนเท่านั้นที่ยังสามารถสื่อสารภาษาจีนได้และอยู่ในระดับที่คล่องแคล่ว พฤติกรรมสื่อสารระหว่างสมาชิกกลุ่ม 3 กับกลุ่ม 1 จึงเป็นพฤติกรรมที่อาจจะเกิดจากความพยายามในการสื่อสาร เพราะเนื่องจากสมาชิกกลุ่ม 1 บางคนอายุมากและอาจจะฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง

ตารางที่ 14 พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 3 กับรุ่นที่ 2

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
1	คุณดุลย์ เหมปฐวี	21	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร - การเรียกค่านับญาติ
2	คุณฉวีฉิธา ยิ้มละไม	19	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร - การเรียกค่านับญาติ
3	คุณศิริพล กวางทองพาณิชย์	17	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร เช่น - การกล่าวทักทายแสดงความต้องการ

			<p>“ตอนเช้าอยากกินข้าวกับผัก” “วันนี้ไม่ได้ไปโรงเรียน”</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบอกว่า “กลับมาจากโรงเรียนแล้ว” - การบอกชื่อของผักผลไม้ต่าง ๆ ที่เป็นภาษาจีน รวมทั้งข้าวของเครื่องใช้
--	--	--	---

ตารางที่ 14 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 3 กับรุ่นที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
4	คุณนิชาพร อำนวยปรีชากุล	27	<p>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียกค่านับญาติ - การทักทาย กับคุณอาผู้หญิงในบ้าน
5	คุณวัชรวิ มั่งคองทรงศักดิ์	22	<p>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียกค่านับญาติ <p>แต่ส่วนใหญ่พฤติกรรมการสื่อสารเป็นภาษาไทยล้วน ๆ</p>
6	คุณมาลินี บุญวิไลลักษณ์	26	<p>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้นภาษาไทยมากกว่าในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียกค่านับญาติ - การกล่าวคำกริยาสั้น ๆ ง่าย ๆ เช่น กินข้าว นอน หรือ ไปตลาด
7	เด็กชายกฤต น้อยเคียน เด็กหญิงพิชญานิน โรจน์ มหามงคล	2 4	พฤติกรรมการสื่อสารเป็นภาษาไทยล้วน ๆ
8	คุณวันนิตา ปรัดถจรียา	21	พฤติกรรมการสื่อสารเป็นภาษาไทยล้วน ๆ

ตารางที่ 14 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 3 กับรุ่นที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	รูปแบบและลักษณะของประโยค
9	คุณศิริวิมล ทรัพย์ประเสริฐ	22	มีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวกับคุณเหนือ ชัน อยู่เป็นประจำทุกวัน และเป็นการพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเป็นทางการเป็นกิจลักษณะ <u>สามารถสื่อสารได้ทุกเรื่อง</u>
10	ภรณ์เชษฐ เหรียญจิตร	13	พฤติกรรมการสื่อสารเป็นภาษาไทยล้วน ๆ

จากตารางที่ 14 สามารถวิเคราะห์รูปแบบของภาษาและประโยคที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างสมาชิกรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 1 ของบ้านซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะและการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ เป็นพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นภาษาไทย ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น การทำทักทายเล็ก ๆ น้อย ๆ การเรียกค่านับญาติ การทำตามคำสั่งต่าง ๆ การตอบรับการปฏิบัติตามคำสั่ง ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

2. การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ เป็นพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นภาษาไทย ในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง การทักทาย การบอกชื่ออาหารต่าง ๆ เกี่ยวกับข้าวของเครื่องใช้ภายในบ้าน การทำตามคำสั่งต่าง ๆ การบ่นเป็นภาษาแต่ใจ หรือการพูดเล่น เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะจะเป็นการสื่อสาร ที่สื่อสารในเรื่องราวเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เป็นหลักโดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์และวัตถุประสงค์ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ก็มีลักษณะคล้ายกับการสื่อสารอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะในรูปแบบของลักษณะทางภาษา คือ จะมีการใช้ภาษาจีนปนไทยแต่เน้นที่ภาษาไทยมากกว่า เนื่องจากสมาชิกรุ่นที่ 3 ของครอบครัว จะมีบางคนเท่านั้นที่ยังสามารถสื่อสารภาษาจีนได้แต่ก็ยังอยู่ในระดับคล่องแคล่วมาก พฤติกรรมการสื่อสารระหว่างสมาชิกรุ่น 3 กับสมาชิกรุ่น 2 ส่วนใหญ่เป็นพฤติกรรมที่

เกิดจากความเคยชินในการสื่อสาร เช่น พวกคำอุทาน ซึ่งมักจะได้อินบ่อย ๆ คำทักทายสั้น หรือ คำกริยาสั้น ๆ ที่เป็นภาษาจีน ซึ่งพูดประจำทุกวันจนคิดว่ากลายเป็นภาษาไทยไปแล้ว

สรุป

พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว ซึ่งสามารถนำหลักแนวคิดในเรื่องของแนวคิด พื้นฐานเกี่ยวกับภาษา และทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล มาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบและหน้าที่ทางการสื่อสารของภาษา จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ และการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่มีทั้งพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ และพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนปนไทย ส่วนการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะมีทั้งพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทยเช่นเดียวกัน
2. พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว จะมีความจริงจังในการสื่อสารภาษาจีนกันมากที่สุดคือ ระหว่างสมาชิก รุ่น 1 กับ รุ่น 1 ของครอบครัว รองลงมาก็คือ การสื่อสารระหว่างสมาชิกรุ่น 1 กับ รุ่น 2 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการสื่อสารโดยใช้ภาษาจีนล้วน ๆ อยู่ ส่วนการสื่อสารระหว่างรุ่น 1 กับสมาชิกรุ่น 3 ส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนปนไทย และอาจจะไม่มีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนระหว่างรุ่นระหว่างสมาชิกรุ่นที่ 2 กับสมาชิกรุ่นที่ 3 ใน บางครอบครัว
3. เนื้อหาภาษา จะเห็นได้ว่ารูปแบบของประโยคที่ใช้ในการสนทนาส่วนใหญ่ คือ
 - 3.1 คำทักทายกันในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเป็นคำทักทายง่าย ๆ เช่น 你好(ni hao) คำว่าสวัสดิ หรือสบายดีไหม 走了(zou le) ไปก่อน (การแสดงวัตถุว่าจะไป) การพูดคำกริยาต่าง ๆ เช่น 吃(chi) การกิน 睡觉(shui jiao) การนอน 做菜(zuo cai) การทำอาหาร 起床(qi chuang) การตื่นนอน 洗澡(xi zhao) การอาบน้ำ 舒服吗(shu fu ma) การถามอาหารป่วย เป็นต้น
 - 3.2 เนื้อหาของประโยคที่ใช้สนทนากันเมื่อเวลาทำงานภายในบ้าน ซึ่งครอบครัวชาวจีนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพค้าขาย เช่น การบอกราคาสินค้า การถามราคาสินค้า การสอนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพกันภายในบ้าน เป็นต้น

4. พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวจะเป็นไปโดยที่แต่ละครอบครัวก็จะสื่อสารภาษาจีนซึ่งเป็นสำเนียงท้องถิ่นของตนเองเป็นหลัก ส่วนสำเนียงแมนดารินนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล เช่น สมาชิกรุ่นที่ 1 ถ้าได้เข้าเรียนในโรงเรียนตั้งแต่อยู่ที่ประเทศจีนแล้วก็จะมีทักษะ ส่วนสมาชิกรุ่นที่ 2 ก็จะเป็นรุ่นที่เข้าเรียนที่โรงเรียนสอนภาษาจีนมากกว่ารุ่นอื่น ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ส่วนการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงอื่น จะสามารถเรียนรู้ได้จากการไปเรียนที่โรงเรียนหรือการไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการพูดสำเนียงนั้น ๆ ส่วนสมาชิกรุ่นที่ 3 สามารถสื่อสารได้เล็กน้อยซึ่งจะไม่เหมือนกันในแต่ละบุคคล ส่วนการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงอื่น จะสามารถเรียนรู้ได้จากการไปเรียนที่โรงเรียนหรือการไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการพูดสำเนียงนั้น ๆ เช่นกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของแต่ละรุ่น

ตารางที่ 15 แสดงพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 1

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	คู่ปฏิสัมพันธ์	รูปแบบการใช้ภาษาจีน
1	คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง	77	<ul style="list-style-type: none"> - ลูกค้าที่มาซื้อของที่ร้าน - คนจีนที่อาศัยอยู่ละแวกเดียวกัน 	<p><u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การคุยธุรกิจเรื่องเทียน - การทักทายกับคนในละแวกเดียวกัน - การบอกราคาสินค้าที่ขาย เป็นต้น
			<ul style="list-style-type: none"> - คนจีนที่อยู่สมาคมเดียวกัน 	<p><u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ในการประชุมหารือเรื่องต่าง การสนทนา
2	คุณกิม เลียง แซ่ไคว่ คุณเตียง แซ่ไจ้ว	77	<ul style="list-style-type: none"> - ลูกค้าที่มาซื้อ 	<p><u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายลูกค้าที่เดินผ่านหน้าร้านเป็นภาษาจีน - การบอกตัวเลขที่ปรากฏอยู่บนลิฟต์เตอร์เป็นภาษาจีน
		75	<ul style="list-style-type: none"> - ลิฟต์เตอร์ที่ร้าน - คนจีนที่อาศัยอยู่ละแวกเดียวกัน 	
			<ul style="list-style-type: none"> - คนจีนที่อยู่สมาคมเดียวกัน 	

				ต่าง การสนทนา
--	--	--	--	---------------

ตารางที่ 15 แสดงพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	คู่ปฏิสัมพันธ์	รูปแบบการใช้ภาษาจีน
3	คุณอาสี แซ่ตั้ง	81	- คนจีนที่อยู่สมาคมเดียวกัน	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การคุยกันเรื่องราวต่างๆ เช่น เรื่องการเมือง เรื่องที่บ้านของคู่สนทนา - การถามสารทุกข์สุกดิบ
4	คุณหลิน เหอ แซ่หยาง(เจี๊ยะ)	81	- คนจีนที่อยู่สมาคมเดียวกัน	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายกันทั่วไป - การคุยเรื่องสุขภาพของคุณหลิน เหอ - การคุยกันถึงเรื่องการเมือง - การถามถึงลูก ๆ หลาน ๆ ของ คุณหลิน เหอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 แสดงพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	คู่ปฏิสัมพันธ์	รูปแบบการใช้ภาษาจีน
			<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อน ๆ ที่ไปดูจิว - คนอื่น ๆ ที่ไปดูจิว 	<p>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคุยถึงเรื่องจิวที่กำลังแสดงอยู่ การวิจารณ์เรื่องจิวและวิจารณ์ตัวละคร - การถามถึงความเป็นอยู่ของกันและกัน
5	คุณซิม เอ็ง แซ่ ลิม	89	<ul style="list-style-type: none"> - คนที่มาเยี่ยมที่บ้าน - เพื่อนที่สมาคมจีน 	<p>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การถามถึงสารทุกข์สุขดิบระหว่างคนทั้งสอง - การถามอาการป่วยของคุณซิม เอ็ง - การถามถึงญาติของอีกฝ่าย
			<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อน ๆ ที่ไปดูจิว 	<p>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคุยถึงเรื่องจิวที่กำลังแสดงอยู่ การวิจารณ์เรื่องจิวและวิจารณ์ตัวละคร
6	คุณทิม บุญวิไลลักษณ์	85	<ul style="list-style-type: none"> - ลูกค้าที่มาซื้อหมูแผ่น - คนจีนที่อาศัยอยู่ละแวกเดียวกัน 	<p>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายลูกค้า - การบอกราคา

				- การเรียกค่านับญาติ
--	--	--	--	----------------------

ตารางที่ 15 แสดงพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	คู่ปฏิสัมพันธ์	รูปแบบการใช้ภาษาจีน
7	คุณหมิง เหลียน แซ่เจ็ง	65	<ul style="list-style-type: none"> - ลูกค้าที่มาซื้อหมู แผ่น - คนจีนที่อาศัยอยู่ ละแวกเดียวกัน 	<p><u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การทักทายลูกค้าที่เดิน ผ่านหน้าร้านเป็น ภาษาจีน - การบอกราคาสินค้า - การบอกถึงสภาพต่าง ๆ ของสินค้า <p><u>สามารถสื่อสารเป็นภาษาจีน สำเนียงต่าง ๆ ได้หลาย สำเนียง เช่น แมนดาริน กวางตุ้ง แต่จิว หรือแม้แต่เป็น ภาษาอังกฤษอย่าง กระท่อนกระแท่น</u></p>
			<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อนๆ ที่สมาคมจีน - เพื่อน ๆ ที่ร้องคารา โอเกะและจิว กวางตุ้งด้วยกัน 	<p><u>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะ ใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้น ภาษาจีนมากกว่าในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การประชุมหารือเรื่องต่าง - การสนทนาคุยกัน
8	คุณกัม จ้ง แซ่ยิบ	78	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อนที่ไปสวดมนต์ ที่สวนลุมพินีด้วยกัน 	<p><u>รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะ ใช้ภาษาจีนปนไทย แต่เน้น ภาษาจีนมากกว่าในการสื่อสาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การคุยกันเรื่องราวต่างๆ เช่น เรื่องการสวดมนต์

				เรื่องที่บ้านของคุณสนทนา - การถามสารทุกข์สุกดิบ คุณก็มั่ง ง่าย สามารถสื่อสาร เป็นภาษาจีนได้หลายสำเนียง
--	--	--	--	---

ตารางที่ 15 แสดงพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	คู่ปฏิสัมพันธ์	รูปแบบการใช้ภาษาจีน
9	คุณเหน่ ชัน แซ่จาง	78	- คนจีนที่อยู่สมาคม เดียวกัน	<u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</u> - การทักทายกันทั่วไป - การคุยกันถึงเรื่อง การเมือง - การถามถึงลูก ๆ หลาน ๆ
10	คุณหลิม เต้า วา	81	- สมาคมจีนต่าง ๆ หรือ ตอนเช้า ๆ ตามร้านขายน้ำชา ทั่วไป	<u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร</u> - การทักทายกันทั่วไป คุณเต้า วา สามารถสื่อสาร เป็นภาษาจีนสำเนียงอื่นได้อีก ด้วย เช่น สำเนียงแมนดาริน และสำเนียงแต้จิ๋ว

จากตารางที่ 15 สามารถวิเคราะห์รูปแบบของภาษาและประโยคที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างสมาชิกรุ่นที่ 1 ซึ่งทำการสื่อสารในบริบทภายนอกครอบครัว ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะและการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ

พฤติกรรมส่วนใหญ่ใช้ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสารแต่มีส่วนน้อยที่ใช้ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น การคุยธุรกิจ การทักทาย

กับคนในละแวกเดียวกัน การบอกราคาสินค้าที่ขาย การประชุมหรือเรื่องต่าง การทักทายลูกค้าที่เดินผ่านหน้าร้าน การคุยถึงเรื่องจิวที่กำลังแสดงอยู่ การวิจารณ์เรื่องจิวและวิจารณ์ตัวละคร เป็นต้น ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

2. การสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ

พฤติกรรมส่วนใหญ่ใช้ภาษาจีนล้วนๆ ในการสื่อสารแต่มีส่วนน้อยที่ใช้ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง การทักทายลูกค้า การเรียกค่านับญาติ การบอกราคา การถามสารทุกข์สุกดิบ การคุยกันเรื่องราวต่างๆ เช่น เรื่องการสวมมนต์ เรื่องที่บ้านของคู่สนทนา เป็นต้น ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมการสื่อสารจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ในการสื่อสาร ซึ่งสมาชิกในกลุ่มที่ 1 ของบ้านส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ และก็มีมักจะมีการสนทนากับผู้สูงอายุด้วยกัน และด้วยความเป็นคนจีนก็มักจะสนทนากันเวลาที่มิจิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนหรืองานของสมาคมจีน เป็นต้น ส่วนสำเนียงจีนที่ใช้ในการสื่อสารส่วนใหญ่ ก็จะเป็นสำเนียงจีนท้องถิ่นของตนเองและขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่าง ๆ ในการสื่อสาร ว่าคู่สนทนาเป็นใคร ทำอาชีพอะไร เป็นต้น

ตารางที่ 16 แสดงพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 2

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	คู่ปฏิสัมพันธ์	รูปแบบการใช้ภาษาจีน
1	คุณสมบุญ เหม ปฐวี	49	- ลูกค้า - คนจีนที่อาศัยอยู่ ละแวกเดียวกัน	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีน ปนไทยในการสื่อสาร - การทักทายลูกค้า ๆ ทั่วไป รวมถึงคนที่รู้จักเดินผ่าน หน้าร้าน - การคุยเรื่องราวต่าง ๆ เช่น เรื่องการเมือง

ตารางที่ 16 แสดงพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	คู่ปฏิสัมพันธ์	รูปแบบการใช้ภาษาจีน
2	คุณฮั่ง เติ้ง แซ่ไค้ว	46	- ลูกค้า - คนจีนที่อาศัยอยู่ ละแวกเดียวกัน	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีน ปนไทยในการสื่อสาร - การทักทายลูก ๆ ทั่วไป รวมถึงคนที่รู้จักเดินผ่านหน้าร้าน คุณฮั่ง เติ้ง สามารถสื่อสารเป็น ภาษาจีนสำเนียงอื่นได้อีกด้วย เช่น สำเนียงแมนดารินและ สำเนียงกวางตุ้ง เฉพาะทักชะการ ฟังและพูดเล็กน้อย
3	คุณสมชัย กวางทองพานิชย์	45	- คนจีนที่คุณสมชัย ไปขอความรู้เรื่องต่างๆ	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ ภาษาจีนล้วน ๆ ในการสื่อสาร - การคุยกันเรื่องราวต่างๆ เช่น เรื่องการเมือง เรื่องที่บ้านของ คู่สนทนา การถามสารทุกข์สุกดิบ ความรู้เรื่องเกี่ยวกับเทพเจ้า หรือ เขียนต่าง ๆ ตามคติความเชื่อของ จีน
			- ลูกค้า - คนจีนที่อาศัยอยู่ ละแวกเดียวกัน	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีน ปนไทยในการสื่อสาร - การทักทายลูก ๆ ทั่วไป รวมถึงคนที่รู้จักเดินผ่านหน้าร้าน

ตารางที่ 16 แสดงพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	คู่ปฏิสัมพันธ์	รูปแบบการใช้ภาษาจีน
4	คุณนง เกียก แซ่ เอี้ยะ	52	- ลูกค้า - คนจีนที่อาศัยอยู่ ละแวกเดียวกัน	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ <u>ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีน ปนไทยในการสื่อสาร</u> - การทักทายลูกค้า ๆ ทั่วไป รวมถึงคนที่รู้จักเดินผ่าน หน้าร้าน - การทักทายทั่วไป - การคุยเรื่องราวต่าง ๆ เช่น เรื่องการเมือง หรือการ นินทาเพื่อนบ้าน
5	คุณเพ็ก เขียม แซ่ ฮั่ว	55	- ลูกค้า - คนจีนที่อาศัยอยู่ ละแวกเดียวกัน	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ <u>ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีน ปนไทยในการสื่อสาร</u> - การทักทายทั่วไป การคุย เรื่องราวต่าง ๆ - การนินทาเพื่อนบ้าน - การคุยกันระหว่างผู้ชาย ของริมถนนซึ่งเป็นไทย เชื้อสายจีนเหมือนกัน
6	คุณมาลี บุญวิไล ลักษณ	52	- ลูกค้า - คนจีนที่อาศัยอยู่ ละแวกเดียวกัน	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะ <u>ใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และ ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร</u> - การทักทายลูกค้า - การบอกราคา - การเรียกค่านับญาติ

ตารางที่ 16 แสดงพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	คู่ปฏิสัมพันธ์	รูปแบบการใช้ภาษาจีน
7	คุณสิริลักษณ์ น้อยเคียน	34 42	- ลูกค้า - คนจีนที่อาศัยอยู่ ละแวกเดียวกัน	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีน ปนไทยในการสื่อสาร - การทักทายลูก ๆ ทั่วไป รวมถึงคนที่รู้จักเดินผ่าน หน้าร้าน - การทักทายทั่วไป การคุยเรื่องราวต่าง ๆ เช่น เรื่องการเมือง - การนิทาเพื่อนบ้าน คุณสิริลักษณ์ สามารถสื่อสารเป็น ภาษาจีนสำเนียงอื่นได้อีกด้วย เช่น สำเนียงแมนดารินและ สำเนียงแต้จิ๋ว เฉพาะทักษะการ ฟังและพูดเล็กน้อย
8	คุณปริดา ปรัตตจวิทยา		- ลูกค้า - คนจีนที่อาศัยอยู่ ละแวกเดียวกัน	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีน ปนไทยในการสื่อสาร - การพูดคุยทั่วไปใน ชีวิตประจำวัน - การถามราคาของสินค้า ต่าง ๆ เป็นต้น

			- ที่ทำงาน ซึ่งทำงานเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร - เรื่องเกี่ยวกับเงินศึกษา
--	--	--	--	--

ตารางที่ 16 แสดงพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	คู่ปฏิสัมพันธ์	รูปแบบการใช้ภาษาจีน
9	คุณจิน หมิง แม่ของ	42	- ลูกค้า - คนจีนที่อาศัยอยู่ ละแวกเดียวกัน	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร - การทักทายลูกค้า - การบอกราคา - การเรียกค่านับญาติ
10	คุณรณเชษฐ์ เหรียญจิตร	43	- ลูกค้า - คนจีนที่อาศัยอยู่ ละแวกเดียวกัน	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร - การทักทายลูกค้า - การบอกราคา - การเรียกค่านับญาติ ส่วนใหญ่จะเป็นภาษาแต้จิ๋ว

จากตารางที่ 16 สามารถวิเคราะห์รูปแบบของภาษาและประโยคที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างสมาชิกรุ่นที่ 2 ซึ่งทำการสื่อสารในบริบทภายนอกครอบครัว ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะและการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ

1.1 พฤติกรรมส่วนใหญ่ใช้ภาษาจีนล้วนในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น การคุยธุรกิจ การทักทายกับคนในละแวกเดียวกัน การบอกราคาสินค้าที่ขาย การประชุมหรือเรื่องต่าง การทักทายลูกค้าที่เดินผ่านหน้าร้าน เรื่องเกี่ยวกับเงินศึกษา การทักทายลูกค้า การบอกราคา การเรียกค่านับญาติ เป็นต้น ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

1.2 พฤติกรรมส่วนใหญ่ใช้ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น การคุยธุรกิจ การทักทายกับคนในละแวกเดียวกัน การบอกราคาสินค้าที่ขาย การประชุมหรือเรื่องต่าง การทักทายลูกค้าที่เดินผ่านหน้าร้าน การทักทายลูกค้า การบอกราคา การเรียกค่านับญาติ เป็นต้น ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

2. การสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ

1.1 พฤติกรรมส่วนใหญ่ใช้ภาษาจีนล้วนในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น การทักทายกับคนในละแวกเดียวกัน การทักทายลูกค้า การเรียกค่านับญาติ เป็นต้น ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

1.2 พฤติกรรมส่วนใหญ่ใช้ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น การคุยธุรกิจ การทักทายกับคนในละแวกเดียวกัน การเรียกค่านับญาติ เป็นต้น ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

ซึ่งพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ในการสื่อสาร ซึ่งสมาชิกรุ่นที่ 2 ของบ้านส่วนใหญ่จะเป็นวัยกลางคน ซึ่งเป็นวัยที่กำลังทำมาหากิน ต้องพบปะสังสรรค์กับผู้คนมากมาย คู่สนทนาก็จะเป็นคนในละแวกเดียวกัน และลูกค้าที่มาซื้อสินค้าที่บ้าน เป็นต้น ส่วนสำเนียงจีนที่ใช้ในการสื่อสารส่วนใหญ่ ก็จะเป็นสำเนียงจีนท้องถิ่นของตนเองและขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่าง ๆ ในการสื่อสาร ว่าคู่สนทนาเป็นใคร ทำอาชีพอะไร เป็นต้น

ตารางที่ 17 แสดงพฤติกรรมการศึกษาภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 3

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	คู่ปฏิสัมพันธ์	รูปแบบการใช้ภาษาจีน
1	คุณดุลย์ เหมปฐวี	21	ไม่ปรากฏพฤติกรรมการศึกษาภาษาจีนภายนอกครอบครัว	-
2	คุณวิมลธิรา ยิ้มละไม	19	- คนจีนที่อาศัยอยู่ ละแวกเดียวกัน	รูปแบบไม่เป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร - การทักทายคนละแวกเดียวกัน - การเรียกค่านับญาติ ส่วนใหญ่จะเป็นภาษาแต่ใจ
3	คุณศิริพล กวางทองพานิชย์	17	- อาจารย์ผู้สอนภาษาจีนสำเนียงแมนดาริน	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร - การซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียน
4	คุณนิชาพร อำนวยปริชากุล	27	- เพื่อนบ้านใกล้เคียง กับ - บรรดาผู้สูงอายุ หรือ คนรุ่นที่สองที่อยู่ใกล้บ้าน - ชุมชนชาวจีนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในละแวกเดียวกัน	รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร โดยส่วนใหญ่เป็นเพียงประโยคสั้น ๆ เท่านั้น - การแนะนำตัวเอง - การเรียกค่านับญาติ - พฤติกรรมพูดโหม่งน้ำใจเพื่อสร้างความเคยชินเพื่อให้ได้คะแนนเสียง
5	คุณวัชรีย์ มั่งคั่งทรงศักดิ์	22	ไม่ปรากฏพฤติกรรมการศึกษาภาษาจีนภายนอกครอบครัว	

ตารางที่ 17 แสดงพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวของรุ่นที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	อายุ	คู่ปฏิสัมพันธ์	รูปแบบการใช้ภาษาจีน
6	คุณมาลินี บุญ วิไลลักษณ์	26	- อาจารย์ผู้สอน ภาษาจีนสำเนียงแมนดาริน	<u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร</u> - การซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียน
7	เด็กชายกฤต น้อยเคียน เด็กหญิงพิชญา นิน โรจน์ มหามงคล	2 4	ไม่ปรากฏพฤติกรรม สื่อสารภาษาจีนนอก ครอบครัว	
8	คุณวันนิตา ปรัดถจรียา	21	ไม่ปรากฏพฤติกรรม สื่อสารภาษาจีนนอก ครอบครัว	
9	คุณศิริวิมล ทรัพย์ประเสริฐ	22	- อาจารย์ผู้สอน ภาษาจีนสำเนียง แมนดาริน - เพื่อนบ้านใกล้เคียง เคียง กับ	<u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร</u> - การฝึกสนทนาเป็น ภาษาจีนสำเนียงแมนดา รินกับครูผู้สอน - การซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียน <u>รูปแบบเป็นกิจจะลักษณะ จะใช้ ภาษาจีนล้วนๆ ในการสื่อสาร</u> - การสนทนาเป็นภาษาจีน สำเนียงแคะซึ่งเป็นประโยคยาว ๆ
10	กัณษะชษฐ์ เจริญ วิจิตร	13	ไม่ปรากฏพฤติกรรม สื่อสารภาษาจีนนอก ครอบครัว	

จากตารางที่ 17 สามารถวิเคราะห์รูปแบบของภาษาและประโยคที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างสมาชิกกลุ่มที่ 2 ซึ่งทำการสื่อสารในบริบทภายนอกครอบครัว ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะและการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ

เป็นพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น การซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียน การแนะนำตัวเอง การเรียกค่านับญาติ พฤติกรรมการพูดโน้มหน้าใจเพื่อสร้างความเคยชินเพื่อให้ได้คะแนนเสียง การฝึกสนทนาเป็นภาษาจีนสำเนียงแมนดารินกับครูผู้สอน การซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียน ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

2. การสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ

เป็นพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร ลักษณะประโยคที่มีการสื่อสารส่วนใหญ่ ยกตัวอย่าง เช่น การทักทายคนละแวกเดียวกัน การเรียกค่านับญาติ เป็นต้น ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตัวกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ในการสื่อสาร ซึ่งสมาชิกกลุ่มที่ 3 ของบ้านส่วนใหญ่จะเป็นวัยเด็กและวัยรุ่นที่กำลังศึกษาเล่าเรียน บางคนเพิ่งจบการศึกษาและกำลังเริ่มต้นการทำงาน พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับใช้งานได้เล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารจึงขึ้นอยู่กับทักษะภาษาจีนของแต่ละคน ส่วนสำเนียงจีนที่ใช้ในการสื่อสารส่วนใหญ่ ก็จะเป็นสำเนียงจีนท้องถิ่นของตนเองและสำเนียงแมนดารินซึ่งได้จากการเรียนในห้องเรียนเป็นหลัก และจะมีการสนทนากับครูผู้สอนอยู่เป็นประจำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุป

พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว ซึ่งสามารถนำหลักแนวคิดในเรื่องของแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาและทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล มาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบและหน้าที่ทางการสื่อสารของภาษา จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะ และการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ การสื่อสารที่เป็นกิจจะลักษณะเป็นพฤติกรรมกรรมการสื่อสารที่มีทั้งพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ และพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนปนไทย ส่วนการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะมีทั้งพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทย เช่นเดียวกัน
2. พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว จะมีความจริงจังในการสื่อสารภาษาจีนกันมากที่สุด คือ รุ่นที่ 1 ซึ่งจะโดยส่วนใหญ่จะมีการสื่อสารโดยใช้ภาษาจีนล้วน ๆ อยู่รองลงมาก็คือ พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนของสมาชิกรุ่น 2 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีการสื่อสารโดยใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และมีการสื่อสารเป็นภาษาจีนปนไทย ส่วนพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนของสมาชิกรุ่นที่ 3 ส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารภาษาจีนปนไทย และ อาจจะไม่มีการสื่อสารภาษาจีนกับบุคคลภายนอกครอบครัว
3. รูปแบบเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนาส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของการสื่อสารและคู่สนทนาที่กำลังสื่อสารอยู่ โดยพิจารณาจากทักษะภาษาจีนเป็นหลัก
4. พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวจะเป็นไปโดยที่แต่ละครอบครัวก็จะสื่อสารภาษาจีนซึ่งเป็นสำเนียงท้องถิ่นของตนเองเป็นหลัก ส่วนสำเนียงจีนแมนดารินนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล เช่น สมาชิกรุ่นที่ 1 ถ้าได้เข้าเรียนในโรงเรียนตั้งแต่อยู่ที่ประเทศจีนแล้วก็มีทักษะส่วนสมาชิกรุ่นที่ 2 ก็จะเป็นรุ่นที่เข้าเรียนที่โรงเรียนสอนภาษาจีนมากกว่ารุ่นอื่นทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ส่วนการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงอื่น จะสามารถเรียนรู้ได้จากการไปเรียนที่โรงเรียนหรือการไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการพูดสำเนียงนั้น ๆ ส่วนสมาชิกรุ่นที่ 3 สามารถสื่อสารได้เล็กน้อย ซึ่งจะไม่เหมือนกันในแต่ละบุคคลส่วนการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงอื่นจะสามารถเรียนรู้ได้จากการไปเรียนที่โรงเรียนหรือการไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการพูดสำเนียงนั้น ๆ เช่นกัน

บทที่ 5

ผลการวิจัยข้อมูลด้านพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอด ภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นชาวจีนที่อาศัยอยู่บริเวณชุมชนชาวจีนย่านเยาวราช ซึ่งเป็นบริเวณเขตสัมพันธวงศ์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตพระนคร และบางส่วนของเขตบางรัก ทั้งสิ้น 10 ครอบครัว เพื่อนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง โดยการนำเสนอข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 นำเสนอข้อมูลด้านพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 เป็นการนำข้อมูลจากส่วนที่ 1 มาทำการสังเคราะห์เป็นรูปแบบตาราง เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลเพื่อตอบจุดประสงค์

การวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างครอบครัวชาวจีน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งจะแสดงรายละเอียดของชื่อ นามสกุล อายุ ของกลุ่มตัวอย่างโดยการเรียงลำดับตามครอบครัวได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 18 แสดงข้อมูลชื่อและอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ ครอบครัว	กลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 1	อายุ	กลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 2	อายุ	กลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 3	อายุ
1	คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง	81	คุณสมบูรณ์ เหมปฐวี	49	คุณดุลย์ เหมปฐวี	21
2	คุณกิม เลียง แซ่ไคว และคุณเตียง แซ่โจ้ว	77 75	คุณยัง เล็ง แซ่ไคว	45	คุณธวิลธิรา ยิ้มละไม	19

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลชื่อและอายุของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลำดับ ครอบครัว	กลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 1	อายุ	กลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 2	อายุ	กลุ่มตัวอย่างรุ่นที่ 3	อายุ
3	คุณอาสี แซ่ตั้ง	81	คุณสมชัย กวางทอง พานิชย์	45	คุณศิริพล กวางทอง พานิชย์	17
4	คุณหลิน เหว แซ่หยาง (เอี้ยะ)	81	คุณรุ่ง เกียก แซ่เอี้ยะ. คุณ	52	นิชาพร อำนวยปรีชากุล	27
5	คุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม	89	คุณเพ็ก เซียม แซ่ไอ้ว	55	คุณวัชร มิ่งคงทรงศักดิ์	22
6	คุณทิม บุญวิไลลักษณ์	85	คุณมาลี บุญวิไลลักษณ์	52	คุณมาลินี บุญวิไล ลักษณ์	26
7	คุณหมิง เหลียน แซ่ เจ็ง	65	คุณศิริลักษณ์ น้อยเคียน	34	เด็กชายกฤต น้อยเคียน เด็กหญิงพิชญานิน ไรจน์ มงามคณ	2 4
8	คุณกัม จัง แซ่ยิบ	78	คุณปรีดา ปรีตถจริยา	42	คุณวันนิตา ปรีตถจริยา	21
9	คุณหน่ง ชัน แซ่จอง	82	คุณจิน หมิง แซ่จอง	43	คุณศิริวิมล ทรัพย์ ประเสริฐ	22
10	คุณหลิม เต้า วา	77	คุณรณเชษฐ หะริยญจิตร	42	คุณภัณเชษฐ หะริยญ วิจิตร	13

หมายเหตุ : ครอบครัวแต่จิวครอบครัวที่ 1-6, ครอบครัวกวางตั้งครอบครัวที่ 7-8, ครอบครัวที่ 9 ครอบครัวจีนแคะ
และครอบครัวที่ 10 ครอบครัวไหหลำ

ในการทำวิจัยเรื่องพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในชุมชนชาวจีน
ย่านเยาวราช ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน ซึ่งจะแสดงเป็น
ครอบครัว ตามลำดับดังต่อไปนี้

ครอบครัวที่ 1

คุณσύ ฮวง แซ่ตั้ง

ในครอบครัวของคุณσύ ฮวง แซ่ตั้ง บุคคลผู้มีแรงผลักดันในการสืบทอดภาษาจีนไปยังรุ่นลูกก็คือ คุณσύ ฮวง ซึ่งจะมีพฤติกรรมในการสอนให้ลูกพูดภาษาจีนแต่จิวตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะ อย่างไรก็ตาม ในสังคมแถบนั้นมีแต่คนจีนอาศัยอยู่ไม่ค่อยมีคนไทยอาศัยอยู่เท่าใดนัก ดังนั้นเมื่อรุ่นที่ 2 หรือรุ่นลูกเกิดมาแล้ว ก็ยังพบเห็นการพฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนอยู่บ่อยครั้ง

คุณσύ ฮวง มีพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

ก. พฤติกรรมรูปแบบบังคับ

คุณσύ ฮวง มีพฤติกรรมในการสอนแบบบังคับแต่ก็ไม่ได้มีความเข้มงวดเท่าใดนัก โดยกล่าวให้พยายามพูดภาษาจีน เนื่องจากเราเป็นคนจีนอพยพมาต้องรักศักดิ์ศรีตัวเอง หัดรักพวกพ้อง คนแถวนี้ไม่ว่าบ้านใกล้เรือนเคียงก็ต่างเป็นคนจีนเชื้อสายเดียวกัน จะช่วยเหลือกัน ยิ่งถ้ารู้ว่าเป็นคนจีนด้วยกันก็จะยิ่งช่วยเหลือกัน

ข. รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ

ในการสื่อสารภาษาจีนกันในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 นั้นมีการสื่อสารภาษาจีนกันอยู่ตลอดเวลา และเมื่อมีการสื่อสารภาษาจีนกันในสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวที่เกิดการสนทนาระหว่างคุณσύ ฮวง และคุณจ๋วย อิง อยู่เสมอ ทำให้เกิดความเคยชินตั้งแต่เป็นเด็ก ทำให้ลูก ๆ สามารถพูดและฟังภาษาจีนได้รู้เรื่องทุกคน

ค. รูปแบบการสื่อสารแบบโน้มน้าวใจผ่านแนวความคิดแบบชาตินิยม

คุณσύ ฮวง มักจะชอบเล่าเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้กับความยากลำบากให้ลูกหลานฟังอยู่ตลอดเวลา เล่าแบบจีนปนไทย ว่าลำบากมากขนาดไหนกว่าจะสามารถสร้างตัวเองให้มีกินมีใช้ได้ถึงขนาดนี้ บอกให้ลูกหลานรักและหวงแหนในวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางภาษา เพราะการสื่อสารภาษาจีนนั้นจะทำให้ผู้ฟังรู้ว่า กำลังสนทนากับใครอยู่ และถ้าเป็นคนจีนด้วยกันได้ฟังแล้วก็เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อาจจะได้รับความสะดวกเหลือเมื่อเกิดเหตุต่าง ๆ

ง.รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน

ในการสื่อสารภาษาจีนกันในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 นั้นมีการสื่อสารภาษาจีนกันอยู่ตลอดเวลา และเมื่อมีการสื่อสารภาษาจีนกัน ทำให้เกิดความเคยชินตั้งแต่เป็นเด็ก ทำให้ลูก ๆ สามารถพูดและฟังภาษาจีนได้รู้เรื่องทุกคน

ครอบครัวที่ 2

คุณกิมเลี้ยง แซ่ไฉ่

ในครอบครัวของคุณกิม เลี้ยง แซ่ไฉ่ บุคคลผู้มีแรงผลักดันในการสืบทอดภาษาจีนไปยังรุ่นลูกก็คือ คุณกิม เลี้ยง แซ่ไฉ่จะมีพฤติกรรมในการสอนให้ลูกพูดภาษาจีนแต่จื๊วตั้งแต่วัยเป็นเด็ก ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะ ส่วนคุณเลี้ยง นั้น เป็นชาวจีนที่กำเนิดในประเทศไทย พฤติกรรมการสื่อสารส่วนใหญ่ นั้นจะใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกับรุ่นที่สองของบ้าน

แต่อย่างไรก็ตาม ในสังคมแถบนั้นมีแต่คนจีนอาศัยอยู่ไม่ค่อยมีคนไทยอาศัยอยู่เท่าใดนัก ดังนั้นเมื่อรุ่นที่ 2 หรือรุ่นลูกเกิดมาแล้ว ก็ยังพบเห็นการพฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีนอยู่บ่อยครั้ง

คุณกิมเลี้ยง แซ่ไฉ่ และภรรยา มีพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

ก.พฤติกรรมรูปแบบบังคับ

คุณกิม เลี้ยง มีพฤติกรรมในการสอนแบบบังคับแต่ก็ไม่ได้มีความเข้มงวดเท่าใดนัก โดยกล่าวว่าให้พยายามพูดภาษาจีน เนื่องจากเราเป็นคนจีนอพยพมาต้องรักศักดิ์ศรีตัวเอง หัดรักพวกพ้อง คนแถวนี้ไม่ว่าบ้านใกล้เรือนเคียงก็ต่างเป็นคนจีนเชื้อสายเดียวกัน จะช่วยเหลือกัน ยิ่งถ้ารู้ว่าเป็นคนจีนด้วยกันก็จะยิ่งช่วยเหลือกัน

แต่ในช่วงเวลาเดียวกัน คุณเลี้ยงเองเป็นผู้อะลุ่มอะล่วย และจะสนทนาภาษาไทยกับลูกเป็นส่วนใหญ่ และมีความใกล้ชิดลูก ๆ มากกว่าจึงทำให้สิ่งแวดล้อมในการสื่อสารภาษาจีนไม่ค่อยเข้มงวด แต่ก็ยังมีการบังคับอยู่

ข.พฤติกรรมรูปแบบการสอน

ภายในครอบครัว

พฤติกรรมการสอนภายในครอบครัว เป็นบทบาทที่สำคัญ ซึ่งบทบาทนี้ ภรรยาคุณกิมเลี้ยง หรือ อาม่า จะทำหน้าที่ได้ดีมาก เนื่องจากบ้านนั้น อยู่ใกล้กับศาลเจ้าตรอกมะขาม และมักจะมีการ

สวดมนต์เป็นภาษาจีนอยู่ตลอดเวลา อาม่าจะสอนให้ลูก ๆ หลาน ๆ โดยเฉพาะคุณ ธวิสิริรา สามารถสวดมนต์เป็นภาษาจีน จนสามารถสวดได้ และสามารถจดจำชื่อของเซียนและเทพเจ้าต่างๆ ได้มากมาย ซึ่งภายในบ้านที่อาศัยอยู่ก็มี การตกแต่งเป็นรูปภาพเขียนและรูปปั้นอยู่

ส่วนคุณกิม เลี้ยง นั้นจะคอยสอนเกี่ยวกับทักษะทางภาษาจีน เช่น การพูด โดยจะพูดให้ฟัง เป็นตัวอย่างตอนที่ลูกๆ ไม่เข้าใจความหมาย ส่วนพฤติกรรมการสอนภายนอกครอบครัวไม่ ปรากฏ เนื่องจากครอบครัวนี้ส่งลูกหลานไปเรียนโรงเรียนที่ไม่มีการสอนภาษาจีน

ค.รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ

ในการสื่อสารภาษาจีนกันในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 นั้นมีการสื่อสารภาษาจีนกันอยู่ ตลอดเวลา และเมื่อมีการสื่อสารภาษาจีนกัน ในสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวที่อาม่าอยู่ ด้วยกัน ทำให้เกิดความเคยชินตั้งแต่เป็นเด็ก ทำให้ลูก ๆ สามารถพูดและฟังภาษาจีนได้รู้เรื่องทุกคน

ง.รูปแบบการสื่อสารแบบโน้มน้าวใจผ่านแนวความคิดแบบชาตินิยม

คุณอาสี่ มักจะชอบเล่าเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้กับความยากลำบากให้ลูกหลานฟังอยู่ ตลอดเวลา เล่าแบบจีนปนไทย ว่าลำบากมากขนาดไหนกว่าจะสามารถสร้างตัวเองให้มีกินมีใช้ได้ถึง ขนาดนี้ บอกให้ลูกหลานรักและหวงแหนในวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางภาษา เพราะการสื่อสารภาษาจีนนั้นจะทำให้ผู้ฟังรู้ว่า กำลังสนทนากับใครอยู่ และถ้าเป็นคนจีนด้วยกันได้ฟัง แล้วก็เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อาจจะได้รับความสะดวกเหลือเมื่อเกิดเหตุต่าง ๆ

ครอบครัวที่ 3

คุณอาสี่ แซ่ตั้ง

ในครอบครัวของคุณอาสี่ แซ่ตั้ง บุคคลผู้มีแรงผลักดันในการสืบทอดภาษาจีนไปยังรุ่นลูกก็คือ คุณอาสี่ และภรรยา โดยเฉพาะภรรยา ซึ่งเป็นทั้งมารดาผู้เลี้ยงดูและเป็นครูสอนภาษาจีนที่บ้าน คุณอาสี่ แซ่ตั้ง จะมีพฤติกรรมในการสอนให้ลูกพูดภาษาจีนแต่จิวตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะ และเนื่องจากคุณอาสี่ อพยพมาจากเมืองจีนและได้มีการตั้งรกรากที่อำเภอบางบัวทอง ซึ่งในตอนนั้น คุณอาสี่และภรรยาได้มีการสื่อสารพูดภาษาไทย และเนื่องจากในสังคมแถบนั้นมีแต่คนไทยอาศัยอยู่ ไม่ค่อยมีคนจีนอาศัยอยู่เท่าใดนัก ดังนั้นเมื่อรุ่นที่ 2 หรือรุ่นลูกเกิดมาแล้ว ในช่วงที่เป็นเด็กก่อนที่จะ ย้ายครอบครัวมายังบริเวณย่านพาดสายใกล้กับวัดสัมพันธวงศ์ รุ่นลูกหรือรุ่นสองนี้มีความผูกพันกัน

สังคมคนไทยในอำเภอบางบัวทองอยู่ก่อนทำให้มีการสื่อสารภาษาไทยอยู่บ่อยครั้ง แต่พอย้ายครอบครัวมาอยู่บริเวณย่านพาดสายแล้ว พฤติกรรมการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น เนื่องจากจะมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนมากขึ้นกว่าเดิม เพราะมีความผูกพันกับความสังคมใหม่บริเวณย่านพาดสายนั่นเอง

คุณอาสี่ แซ่ตั้ง และภรรยา มีพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

ก. พฤติกรรมรูปแบบบังคับ

เนื่องจากเมื่อตอนเด็ก ๆ รุ่นลูกหรือรุ่นที่ 2 ไปคลุกคลีกับสังคมคนไทย ดังนั้น เมื่อกลับมาที่บ้านในช่วงแรก ๆ จะไม่ค่อยสื่อสารภาษาภาษาจีนเท่าใด โดยจะสื่อสารภาษาไทยกับทางบ้านปนกับการสื่อสารภาษาจีน จนบางครั้งหรือรูปแบบประโยคบางประโยคที่เป็นภาษาจีนไม่สามารถสื่อสารได้ ซึ่งในช่วงนั้นครอบครัวชาวจีนในช่วงนั้นยังมีความคิดเรื่องค่านิยมอยู่สูงมาก ดังนั้นพฤติกรรมการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรูปแบบบังคับ คือ บังคับให้พูดภาษาจีนโดยไม่ต้องการให้พูดภาษาไทย โดยใช้ความคิดเรื่องค่านิยมการเป็นลูกหลานชาวจีนว่า “ในเมื่อเกิดเป็นคนจีน ต้องพูดภาษาจีนกับบรรพบุรุษ เพราะตั้งแต่เกิดมาก็ได้เกิดมาเป็นคนจีนตั้งแต่ต้น พ่อแม่ก็สอนให้พูดภาษาจีนตั้งแต่แรก แล้วทำไมกลับมาบ้านแล้วต้องกลับมาพูดภาษาไทย” ดังนั้นคุณอาสี่ จะคอยกำชับและบังคับลูกหลานตลอดเวลาให้เรื่องเกี่ยวกับการพูดภาษาจีน ให้ต้องสื่อสารภาษาจีนกับพ่อแม่ ไม่งั้นถือว่าไม่รักและศรัทธาในความเป็นลูกหลานชาวจีน มีการตำหนิเรื่องการไม่พูดภาษาจีน

ข. พฤติกรรมรูปแบบการสอน

ภายในครอบครัว

พฤติกรรมการสอนภายในครอบครัว เป็นบทบาทที่สำคัญ ซึ่งบทบาทนี้ ภรรยาคุณอาสี่ แซ่ตั้ง หรือ อาม่า จะทำหน้าที่ได้ดีมาก คือ เมื่อลูก ๆ กับมาจากโรงเรียนและต้องมีการทำการบ้านภาษาจีน ส่งครูที่โรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการคัดลายมือภาษาจีน อาม่าก็จะคอยบอกเสมอว่าให้คัดอย่างไร ต้องตัวดเส้นโดยเริ่มต้นอย่างไร พร้อมทั้งสอนวิธีการอ่านออกเสียงอยู่กฎวิธี ทำให้ลูกหลานจำได้และจะคอยถามอยู่ตลอดเวลา

การเขียนชื่อแซ่ตนเองให้ถูกต้อง เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด โดยอาม่าจะสอนให้เริ่มจากการท่องจำให้ขึ้นใจ เมื่อท่องได้แล้วก็ต้องเขียนให้เป็น เพราะว่าต่อไปภายภาคหน้าอาจจะได้เป็นกรรมการของสมาคมจีน จะต้องมีการใช้ชื่อแซ่เป็นภาษาจีน ก็จะสามารถใช้ได้เลย

อามายังมีกุศโลบายอีกอย่างหนึ่งซึ่งคุณสมชัยเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า บอกให้ลูกๆ ท่องอย่าง
นกแก้วนกขุนทองอยู่ตลอดเวลา คือ ให้ท่อง ว่าบ้านมาจากมณฑลทกวางตุ้ง เขตอำเภอเตี้ยอัน ยุคนั้น
สะท้อนภาพชัดเจน คือ ให้จำเสมอบอกว่าเป็นคนมณฑลทกวางตุ้ง ซึ่งจากรูปแบบพฤติกรรมสื่อสาร
ดังกล่าวทำให้บรรดาลูกๆ ท่องจนขึ้นใจและสามารถจดจำรูปประโยคที่ท่องได้โดยไม่ลืม

ภายนอกครอบครัว

คุณ อาสี เป็นผู้คอยดูแลเรื่องการศึกษาให้กับลูก ๆ ทุกคนตลอดเวลา โดยที่จะส่งให้ลูกไปเรียน
ภาษาจีนในโรงเรียนเอกชน ซึ่งในตอนนั้นคือโรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก ซึ่งก่อนหน้านี้ก็ส่งลูกไปเรียน
ยังโรงเรียนเผยอิง ซึ่งเป็นในระดับประถมศึกษา ซึ่งทั้งสองโรงเรียนมีการเรียนการสอนภาษาจีนร่วมอยู่
ด้วย โดยเฉพาะโรงเรียนเผยอิง ซึ่งในสมัยก่อนจะมีการเรียนการสอนเป็นภาษาแต้จิ๋ว แต่หลักสูตรการ
สอนและออกเสียงจะเป็นภาษาจีนแมนดาริน การเรียนพจนานุกรมจีนที่โรงเรียนเผยอิง

คุณสมชัย ก็ส่งให้คุณศิริพลไปเรียนพิเศษภาษาจีนตั้งแต่อายุ 7 ขวบ ซึ่งทำให้คุณศิริพล
สามารถพูดและฟังภาษาจีนกลางได้ระดับหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีการเรียนการเขียนกู่เจ็งด้วย ซึ่งอาจารย์
มักจะเล่าประวัติความเป็นมาซึ่งมักจะถามคุณศิริพลก่อนว่าฟังภาษาจีนรู้เรื่องหรือเปล่า ถ้ารู้เรื่องก็จะ
เล่าเป็นภาษาจีนให้ฟัง

ค.รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน

ในการสื่อสารภาษาจีนแต้จิ๋วของครอบครัวคุณอาสี ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวันนั้น ใน
สิ่งแวดล้อมที่การสื่อสารด้วยภาษาจีนนี้เอง เป็นสิ่งที่ทำให้ลูก ๆ หลาน ๆ ได้ซึมซับเอาวัฒนธรรมทาง
ภาษาโดยอัตโนมัติ ในการสื่อสารภาษาจีน ซึ่งเป็นคำพูดที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น ยกตัวอย่าง
เช่น การเรียกชื่อเป็นภาษาจีน การเรียกค่านับญาติคำต่าง ๆ หรือแม้แต่การเรียกชื่ออาหาร ข้าวของ
เครื่องใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ง.รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ

พฤติกรรมในการปฏิบัติตนเองให้เป็นแบบอย่างที่เป็นลักษณะเช่น เมื่อมีญาติผู้ใหญ่หรือเพื่อน
บ้านมาเยี่ยมซึ่งเป็นชาวจีนด้วยกัน เมื่อมีการต้อนรับกันแล้วจะมีการสนทนากันเป็นภาษาจีน ซึ่งคุณอา
สี และภรรยาจะสื่อสารให้ดูเป็นตัวอย่าง และจะเรียกลูก ๆ ให้แนะนำตนเองกับญาติและเพื่อนชาวจีน
หรือแม้แต่เพื่อนชาวไทยเสมอ

จ. การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน

ครอบครัวของคุณอาสี่ แซ่ตั้ง มีพฤติกรรมการรับสื่อต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ ยกตัวอย่างเช่น การรับหนังสือพิมพ์จีน ภรรยาของคุณอาสี่ หรืออาม่า เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญคอยผลักดันให้คุณ ๆ อ่านหนังสือพิมพ์จีน แม้ว่าลูก ๆ เรียนภาษาจีนมาเท่าใดก็ตาม ก็จะคอยกำชับให้อ่านหนังสือพิมพ์ตลอด คุณสมชายเล่าว่า ตอนที่ไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์จีน เพราะกลัวว่าจะอ่านไม่รู้เรื่อง แต่พออ่านเข้าจริง ๆ ก็สามารถอ่านได้อย่างคร่าว ๆ พอได้ประมาณ 50-60 เปอร์เซ็นต์ แล้วอาม่าก็บอกว่าฝึกอ่านให้บ่อยครั้ง คำไหนที่ไม่สามารถอ่านได้ก็ให้ถาม

นอกจากนี้อาจยังรับสื่อทีวีเป็นประจำ ซึ่งเป็นการฝึกภาษาจีนกลาง เช่นเรื่องข่าวสาร การเมืองหรือเรื่องเศรษฐกิจ และจะมีการคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารกับลูกเป็นภาษาแต้จิ๋ว

จ. พฤติกรรมในการใช้ภาษาจีนโดยฝึกให้ลูกหลานใช้ในชีวิตจริงและในสิ่งแวดล้อมที่บังคับ

พฤติกรรมนี้เกิดจากการที่คุณอาสี่ ที่ต้องทำธุรกิจเกี่ยวกับการส่งผ้าใยพลาสติก ซึ่งลูกหลานต้องมีการติดต่อกับการค้าขายต่างชาติ ซึ่งในที่นี้ก็คือชาวจีนนั่นเอง ซึ่งพฤติกรรมนี้ทำให้ลูกหลานต้องมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนภาษาจีนกับคนจีนจริง ๆ ทั้งภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาจีนกลาง

ในส่วนตัวของคุณสมชายเองก็มีพัฒนาการทั้งทางด้านภาษาจีนแต้จิ๋วและจีนกลางจากรูปแบบนี้ นั่นเอง และคุณสมชายก็ใช้รูปแบบพฤติกรรมการสื่อสารนี้กับลูก คือ คุณ ศิริพล โดยการที่จะพาออกไปเที่ยวเมืองจีนและส่งไปเรียนภาษาจีน และปล่อยให้มีการสื่อสารหรือติดต่อเรื่องสำคัญเอง หรือ พาไปเที่ยวที่เมืองจีนแล้วซื้อของก็จะปล่อยให้ต่อรองราคาของที่จะซื้อเอง

ข. รูปแบบการสื่อสารโน้มน้าวใจผ่านแนวความคิดแบบชาตินิยม

คุณอาสี่ มักจะชอบเล่าเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้กับความยากลำบากให้ลูกหลานฟังอยู่ตลอดเวลา เล่าแบบจีนปนไทย ว่าลำบากมากขนาดไหนกว่าจะสามารถสร้างตัวเองให้มีกินมีใช้ได้ถึงขนาดนี้ บอกให้ลูกหลานรักและหวงแหนในวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางภาษา เพราะการสื่อสารภาษาจีนนั้นจะทำให้ผู้ฟังรู้ว่า กำลังสนทนากับใครอยู่ และถ้าเป็นคนจีนด้วยกันได้ฟังแล้วก็เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อาจจะได้รับความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุต่าง ๆ

แนวคิดเรื่องชาตินิยมยังรวมถึงการแต่งงาน ด้วย ในการสืบทอดพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีน คุณอาสี่จะพยายามเน้นให้ลูกหลาน แต่งงานกับคนจีน และต้องเป็นคนจีนเชื้อสายเดียวกัน

ด้วย เพราะว่าถ้าแต่งงานกับชาวจีนเชื้อชาติเดียวกันแล้ว จะได้ไม่มีปัญหาในเรื่องการสื่อสารภาษาจีน รวมทั้งการสอนให้ลูกพูดภาษาของพ่อแม่ด้วย

ครอบครัวที่ 4

คุณหลิน เหอ แซ่หยาง

ในครอบครัวของคุณหลิน เหอ แซ่หยาง(เอี้ยะ) บุคคลผู้มีแรงผลักดันในการสืบทอดภาษาจีน ไปยังรุ่นลูกก็คือ คุณหลิน เหอ และคุณบุง เกี้ยก ซึ่งพฤติกรรมในการสอนให้ลูกและหลานพูดภาษาจีน แต่จิวตั้งแต่ยังเป็นเด็ก และยังมีกำชับให้ลูกสอนหลานด้วย ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะ คุณหลิน เหอ และคุณบุง เกี้ยก มีพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

ก.พฤติกรรมรูปแบบบังคับ

คุณหลิน เหอ มีพฤติกรรมในการสอนแบบบังคับอย่างเข้มงวดต่อรุ่นลูกคือคุณ บุง เกี้ยก แต่สำหรับหลานนั้นไม่ได้เข้มงวดอะไรมากนัก แต่คุณหลิน เหอ จะไม่ค่อยมีโอกาสในการสื่อสารภาษาไทยมากนัก โดยจะดูแลการสื่อสารภาษาแต่จิวของลูก ๆ โดยตลอด เนื่องจากสมัยอยู่ที่ประเทศจีน คุณหลิน เหอ ได้ร่ำเรียนภาษาจีนมา แต่ก็ไม่มากเท่าใดนักและยังเดินทางมาต่างบ้านต่างเมืองก็เกรงว่าจะไม่มีใครสืบทอดการพูดภาษาจีน เพราะคาดหวังว่าในอนาคตจะพาลูก ๆ กลับไปหาญาติพี่น้องที่ยังอยู่เมืองจีน จะได้สื่อสารกันได้ จึงพยายามบังคับให้ลูก ๆ พูดภาษาจีนอยู่ตลอด แม้กระทั่งปัจจุบันนี้ พฤติกรรมสื่อสารกับรุ่นลูกก็ไม่ได้เปลี่ยนไปยังคงเป็นจิวล้วน ๆ อยู่

ข.พฤติกรรมรูปแบบการสอน

ภายในครอบครัว

พฤติกรรมการสอนภายในครอบครัว เป็นบทบาทที่สำคัญ ซึ่งบทบาทนี้คุณหลิน เหอ จะทำหน้าที่ได้ดีมาก เนื่องจากเป็นผู้ที่ชอบจิว ซึ่งเป็นอุปกรจีนชนิดหนึ่ง และเมื่อดูแล้วก็จะมีอาการอธิบายให้ลูกๆ ฟังเสมอว่า สมัยก่อนนะคนที่จิวจะเป็นผู้มีความรู้ เพราะภาษาที่ใช้ในการแสดงจิว เป็นภาษาชั้นสูง ภาษาแต่จิวที่เราสื่อสารกันค่อนข้างหายาบ เวลาจิว คุณหลิน เหอ ก็จะคอยสอนลูกๆ อยู่ตลอด จนทำให้ลูกสาวคนเล็กคือ คุณหมวยจิว พอที่จะจิวรู้เรื่องได้หลายตอน เป็นต้น

ในการเขียนภาษาจีนนั้น สมัยที่คุณ บุง เกี้ยก และลูกคนอื่น ๆ เป็นเด็กคุณหลิน เหอ มักจะย้ำในเรื่องของการเขียนภาษาจีนมากกว่า สมัยก่อนใครเขียนภาษาจีนได้ จะได้เปรียบ ซึ่งในตอนนั้นแถบนี้ถือได้ว่าคุณหลิน เหอ เป็นผู้มีความสามารถในเรื่องการเขียนภาษาจีนได้ และจะสอนลูก ๆ ให้หัดเขียน

ภาษาจีน พร้อมทั้งบอกกล่าวอยู่เสมอว่า ถ้าอ่าน ออก เขียนได้ ไปเป็นหลงจู้ หรือเสมียน ป้าก็พอใจแล้ว ในการสอนคัดภาษาจีน ก็เริ่มจากการรวมเขียนชื่อแซ่ตนเองให้ถูกต้อง ได้เริ่มจากการท่องจำให้ขึ้นใจ เมื่อท่องได้แล้วก็ต้องเขียนให้เป็น

ภายนอกครอบครัว

คุณหลิน เหว เป็นผู้คอยดูแลเรื่องการศึกษาให้กับลูก ๆ ทุกคน โดยที่จะส่งให้ลูกไปเรียนภาษาจีนในที่มีการเปิดสอนภาษาจีน และต้องเป็นภาษาแต่จีวด้วย ซึ่งในตอนนั้นมีอยู่ไม่กี่โรงเรียน เช่น โรงเรียนสะลิดจิงกง โรงเรียนผยอง เป็นต้น ซึ่งก่อนหน้านี้ก็ส่งลูกไปเรียนยังโรงเรียนผยอง ซึ่งเป็นในระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนผยอง ซึ่งในสมัยก่อนจะมีการเรียนการสอนเป็นภาษาแต่จีว แต่หลักสูตรการสอนและออกเสียงจะเป็นภาษาจีนแมนดาริน โดยส่งลูกทุกคนไปเรียนโรงเรียนผยองและโรงเรียนสะลิดจิงกง ซึ่งตอนนั้นมีอีกหลายโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้านแต่ไม่มีการสอนภาษาจีนก็ไม่ยอมส่งให้ลูกไปเรียน และกำชับลูก ๆ ให้เรียนให้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 เพื่อจะได้อ่านออกเขียนได้ รู้เรื่องภาษาจีน เพราะละแวกนี้จะมีการใช้ภาษาจีนกันหมด

ค.รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ

ในการสื่อสารภาษาจีนกันในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 นั้นมีการสื่อสารภาษาจีนกันอยู่ตลอดเวลา และเมื่อมีการสื่อสารภาษาจีนกัน โดยเฉพาะเมื่อมีเพื่อนหรือแขกมาเยี่ยมที่บ้านหรือมาทำธุรกิจ คุณหลิน เหว ก็มักจะสื่อสารเป็นภาษาจีนแต่จีวอยู่เสมอเพื่อสอนให้ลูกหลานรู้ว่า ถ้าสนทนากับคนที่มีเชื้อสายเดียวกันจะเกิดความเข้าใจในการทำงานมากกว่า ดังนั้นก็ทำให้ลูก ๆ ได้ฝึกฝนเกี่ยวกับภาษาจีนได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมในการปฏิบัติตนเองให้เป็นแบบอย่างที่เป็นลักษณะอย่างอื่นเช่น เมื่อมีญาติผู้ใหญ่หรือเพื่อนบ้านมาเยี่ยมซึ่งเป็นชาวจีนด้วยกัน เมื่อมีการต้อนรับกันแล้วจะมีการสนทนากันเป็นภาษาจีน ซึ่งคุณหลิน เหว จะสื่อสารให้ดูเป็นตัวอย่าง และจะเรียกลูก ๆ ให้แนะนำตนเองกับญาติและเพื่อนชาวจีนหรือแม้แต่เพื่อนชาวไทยเสมอ

ง.รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน

ในการสื่อสารภาษาจีนแต่จีวของครอบครัวคุณอาสี่ ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวันนั้น ในสิ่งแวดล้อมที่การสื่อสารด้วยภาษาจีนนี้เอง เป็นสิ่งที่ทำให้ลูก ๆ หลาน ๆ ได้ซึมซับเอาวัฒนธรรมทางภาษาโดยอัตโนมัติ ในการสื่อสารภาษาจีน ซึ่งเป็นคำพูดที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น ยกตัวอย่างเช่น การเรียกชื่อเป็นภาษาจีน การเรียกค่านับญาติคำต่าง ๆ หรือแม้แต่การเรียกชื่ออาหาร ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

จ. การรับสื่อภาษาจีน

ที่บ้านคุณหลิน เหมอ จะมีพฤติกรรมเปิดรับสื่อเกี่ยวกับภาษาจีนอยู่ตลอดเวลา เช่น การรับหนังสือพิมพ์จีนอยู่ที่บ้าน การดูภาพยนตร์จีน และทีวี ภาพยนตร์จีนที่ดูนั้นก็ก็เป็นภาพยนตร์ที่ภาคเป็นภาษาจีนกลางและไทย ยิ่งเรื่องของหนังสือพิมพ์จีนที่เป็นประโยชน์มาก คุณหลิน เหมอ มักจะบอกให้คุณบุง เกี้ยก พยายามอ่านหนังสือพิมพ์จีน เพื่อจะได้้นำเรื่องราวที่อ่านพบในหนังสือพิมพ์ไปคุยกับคุณหลิน เหมอ และเพื่อนของคุณหลิน เหมอ ได้สะดวก เนื่องจากเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ไทยกับจีนจะคนละอย่างกัน บางอย่างบางตนถ้าเขียนด้วยสำนวนภาษาไทยแล้วจะอ่านไม่เข้าใจเพราะไม่มีในภาษาจีนคือต้องเขียนอย่างสำนวนภาษาจีน ซึ่งทุกวันนี้คุณหลิน เหมอ และคุณบุง เกี้ยก ก็ยังอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาจีนอยู่

นอกจากนี้ก็ยังมีการรับสื่อทีวี ที่เป็นช่องภาษาจีนแมนดาริน

ครอบครัวที่ 5

คุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม

ในครอบครัวของคุณซิม เอ็ง แซ่ลิ้ม พฤติกรรมสื่อสารในการสืบทอดภาษาจีนนั้นที่เกิดขึ้นภายในบ้านนั้น ปรากฏเป็นรูปแบบที่ไม่ค่อยเข้มงวดมากเท่าใดนัก แต่จากการสัมภาษณ์นั้น ก็สามารถที่จะพออนุมานได้ว่า พอมีพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนภายในครอบครัว ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

ก. รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน

ในการสื่อสารภาษาจีนกันในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 นั้นมีการสื่อสารภาษาจีนกันอยู่ตลอดเวลา และเมื่อมีการสื่อสารภาษาจีนกัน ทำให้เกิดความเคยชินตั้งแต่เป็นเด็ก ทำให้ลูก ๆ สามารถพูดและฟังภาษาจีนได้รู้เรื่องทุกคน

ข. พฤติกรรมรูปแบบการสอน

ภายนอกครอบครัว

คุณซิม เอ็ง เป็นผู้คอยดูแลเรื่องการศึกษาให้กับลูก ๆ ทุกคนตลอดเวลา โดยที่จะส่งให้ลูกไปเรียนภาษาจีนในที่มีเปิดสอนภาษาจีน และต้องเป็นภาษาแต่จิวด้วย ซึ่งในตอนนั้นมีอยู่ไม่กี่โรงเรียน เช่น โรงเรียนสะลิดจิงกวง โรงเรียนผยอง เป็นต้น ซึ่งก่อนหน้านั้นก็ส่งลูกไปเรียนยังโรงเรียนผยอง ซึ่งเป็นในระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนผยอง ซึ่งในสมัยก่อนจะมีการเรียนการสอน

เป็นภาษาแต่ใจ แต่หลักสูตรการสอนและออกเสียงจะเป็นภาษาจีนแมนดา ซึ่งตอนนั้นมีอีกหลายโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้านแต่ถ้าไม่มีการสอนภาษาจีนคุณซิม เอ็ง ก็จะไม่ยอมส่งไปเรียน และกำชับลูก ๆ ให้เรียนให้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 เพื่อจะได้อ่านออกเขียนได้ รู้เรื่องภาษาจีน เพราะในละแวกนี้ใช้ภาษาจีนกันหมด

ส่วนคุณเพ็ก เขียม เคยส่งคุณวัชรไปเรียนภาษาจีนแต่เป็นสำเนียงแมนดารินตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ส่วนลูกสาวคนโตส่งไปเรียนภาษาจีนที่ปักกิ่ง

ค.รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ

พฤติกรรมในการปฏิบัติตนเองให้เป็นแบบอย่างที่เป็นลักษณะเช่น เมื่อมีญาติผู้ใหญ่หรือเพื่อนบ้านมาเยี่ยมซึ่งเป็นชาวจีนด้วยกัน เมื่อมีการต้อนรับกันแล้วจะมีการสนทนากันเป็นภาษาจีน ซึ่งคุณซิม เอ็ง จะสื่อสารให้คุณเป็นตัวอย่าง และจะเรียกลูก ๆ ให้แนะนำตนเองกับญาติและเพื่อนชาวจีนหรือแม้แต่เพื่อนชาวไทยเสมอ

ครอบครัวที่ 6

คุณทิม บุญวิไลลักษณ์

ในครอบครัวของคุณทิม บุญวิไลลักษณ์ นั้น ผู้ที่มีแรงผลักดันในการสืบทอดภาษาจีนตามที่ได้สัมภาษณ์ก็คือ อากงหรือคุณปู่ของคุณมาลีนี้ พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของครอบครัวซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

ก.พฤติกรรมรูปแบบการสอน

ภายนอกครอบครัว

คุณมาลี มีส่วนในการบอกกล่าวเกี่ยวกับความสำคัญในการเรียนภาษาจีน เพราะว่าเห็นลูกเรียนเกี่ยวกับการตลาด ทำให้คุณมาลีนี้เลือกเรียนวิชาภาษาจีนแมนดารินเป็นวิชาเลือกที่มหาวิทยาลัยควบคู่ไปกับการเรียนวิชาเอก

ข.รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน

ในการสื่อสารภาษาจีนแต่ใจของครอบครัวคุณทิม ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวันนั้น ในสิ่งแวดล้อมที่การสื่อสารด้วยภาษาจีนนี้เอง เป็นสิ่งที่ทำให้ลูก ๆ หลาน ๆ ได้ซึมซับเอาวัฒนธรรมทาง

ภาษาโดยอัตโนมัติ ในการสื่อสารภาษาจีน ซึ่งเป็นคำพูดที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น ยกตัวอย่าง เช่น การเรียกชื่อเป็นภาษาจีน การเรียกค่านับญาติคำต่าง ๆ หรือแม้แต่การเรียกชื่ออาหาร ข้าวของ เครื่องใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ครอบครัวที่ 7

คุณ หมิง เหลียน แซ่เจิ้ง

ในครอบครัวของคุณหมิง เหลียน บุคคลผู้มีแรงผลักดันในการสืบทอดภาษาจีนไปยังรุ่นลูกก็คือ คุณหมิง เหลียน และคุณสิริลักษณ์ ซึ่งทั้งสองจะมีพฤติกรรมในการสอนให้ลูกพูดภาษาจีนตั้งแต้อย่างเป็นเด็ก ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะด้วยกันจนคุณสิริลักษณ์ออกปากกับผู้วิจัยว่า ที่บ้านนี้สามารถเปิดเป็นโรงเรียนสอนภาษาจีนได้เลย โดยให้คุณหมิง เหลียน เป็นผู้สอน แต่ต้องส่งคุณหมิง เหลียน ไปเรียนการสอนภาษาจีนมาก่อน พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของครอบครัวนี้มีลักษณะดังต่อไปนี้

ก. พฤติกรรมรูปแบบบังคับ

คุณหมิง เหลียน มีพฤติกรรมในการสอนแบบบังคับและจะเข้มงวดมากโดยเฉพาะกับลูกผู้ชาย 4 คนแรก เนื่องจากความคิดในการสืบทอดครอบครัวของชาวกวางตุ้งนั้นค่อนข้างเป็นเรื่องจริงจัง เพราะในละแวกนี้ไม่ค่อยจะมีชาวจีนกวางตุ้งอาศัยอยู่ และคุณหมิง เหลียน ก็เป็นผู้ที่ให้ความสนใจกับภาษาที่ใช้ในบ้านเป็นพิเศษ จึงบังคับให้ลูก ๆ พูดภาษาจีนกวางตุ้งให้ได้

สำหรับคุณสิริลักษณ์นั้น คุณเจิ้งก็มีพฤติกรรมบังคับแต่ก็ไม่ได้มีความเข้มงวดเท่าใดนัก เนื่องจากเป็นลูกคนสุดท้ายและเกิดมาช่วงที่สิ่งแวดล้อมแถวบ้านไม่ค่อยได้สื่อสารภาษาจีนมากเท่าที่ควร

ข. พฤติกรรมรูปแบบการสอน

ภายในครอบครัว

พฤติกรรมการสอนภายในครอบครัว เป็นบทบาทที่สำคัญ ซึ่งบทบาทนี้ คุณหมิง เหลียน จะทำหน้าที่ได้มากที่สุด คือ กับลูก ๆ ทุกคน เมื่อกลับมาจากการเรียนพิเศษที่โรงเรียนสอนภาษาจีนกวางตุ้งตอนที่เรียนชั้นประถม คุณหมิง เหลียน เล่าว่า จะเป็นผู้ตรวจการบ้านและตรวจทานการออกเสียงภาษาจีนให้ลูก ๆ ทุกคน และสอนด้วยว่าคำนี้ออกเสียงเป็นภาษาจีนแมนดารินแล้วถ้าออกเสียงเป็นกวางตุ้งจะออกเสียงอย่างไร

ส่วนคุณสิริลักษณ์นั้น มีพฤติกรรมการสอนให้ลูกนับเลขเป็นภาษาจีน ทั้งภาษาไทย ภาษาจีน กวางตุ้ง นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมสอนการสนทนาพื้นฐานเล็ก ๆ น้อย ให้กับลูก ๆ ด้วย

จากพฤติกรรมที่ขอรับรองคาราโอเกะภาษา กวางตุ้ง และการร้องเพลงจีนสำเนียงแมนดาริน แล้ว คุณหมิง เหลียน ยังนำพฤติกรรมเหล่านี้มาสอนให้หลาน ๆ โดยเฉพาะน้องพิชญานิน ซึ่งสามารถ ร้องเพลงจีนได้ทั้งภาษา กวางตุ้ง และ ภาษาแมนดาริน

ภายนอกครอบครัว

คุณหมิง เหลียน จะเป็นผู้เลือกโรงเรียนให้กับลูก ๆ เรียนทั้งระดับอนุบาลและระดับ ประถมศึกษา ซึ่งจะต้องเป็นโรงเรียนที่มีการสอนสามภาษาด้วย นั่นก็คือโรงเรียนเมยอชิง และโรงเรียน สะลิดจิงกง ซึ่งอยู่ใกล้บ้าน ซึ่งทั้งสองโรงเรียนมีการเปิดการเรียนการสอนเป็นภาษาจีนแมนดาริน แต่ ไม่มีการสอนภาษา กวางตุ้ง

นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมในการส่งลูกไปเรียน ฮองกง สิงคโปร์ และสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้ลูก ๆ โดยเฉพาะลูกคนโตสามารถพูดภาษาจีนได้หลายสำเนียง

ค.รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ

ในการสื่อสารภาษาจีนกันในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 นั้นมีการสื่อสารภาษาจีนกันอยู่ ตลอดเวลา และเมื่อมีการสื่อสารภาษาจีนกัน ในสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวที่คุณหมิง เหลียน สื่อสารกันกับสามี ทำให้เกิดความเคยชินตั้งแต่เป็นเด็ก ทำให้ลูก ๆ สามารถพูดและฟัง ภาษาจีนได้รู้เรื่องทุกคน

ง.รูปแบบการสื่อสารแบบโน้มน้าวใจผ่านแนวความคิดแบบชาตินิยม

คุณหมิง เหลียน จะชอบเล่าเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้กับความยากลำบากให้ลูกหลานฟังอยู่ ตลอดเวลา เล่าแบบจีนปนไทย และย้ำว่าเรียนภาษาจีนนั้นสำคัญมากไม่ว่าจะเป็นภาษาจีนสำเนียง อะไรก็แล้วแต่ ปัจจุบันภาษาจีนยังสำคัญมาก และพวกเราเป็นลูกหลานคนจีน แต่ก่อนกว่าจะมีกินมี ฐานะขนาดนี้ต้องต่อสู้มามากมาย พอจะเรียนภาษาจีนซึ่งเป็นภาษาถิ่นของตนเองยังถูกกีดกันจาก รัฐบาล

นอกจากนี้คุณเจิ้งยังมีทัศนคติในการมองว่าการเป็นลูกหลานชาวจีนนั้นดูดีมากกว่าคนไทย เพราะว่าคนจีนขยันทำมาหากิน รู้จักอดออม ไม่เหมือนคนไทยที่รักความสุข เมื่อหาเงินมาได้ก็มักไป เที่ยวหาความสุขใส่ตัว ปัจจุบันคนจีนหลายครอบครัวมีฐานะดีกว่าคนไทยเสียอีก

จ.รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน

ในการสื่อสารภาษาจีนกว้างดั่งของครอบครัวคุณหมิง เหลียน ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวันนั้น ในสิ่งแวดล้อมที่การสื่อสารด้วยภาษาจีนนี้เอง เป็นสิ่งที่ทำให้ลูก ๆ หลาน ๆ ได้ซึมซับเอาวัฒนธรรมทางภาษาโดยอัตโนมัติ ในการสื่อสารภาษาจีน ซึ่งเป็นคำพูดที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น ยกตัวอย่างเช่น การเรียกชื่อเป็นภาษาจีน การเรียกค่านับญาติต่าง ๆ หรือแม้แต่การเรียกชื่ออาหาร ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ฉ.การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน

ครอบครัวของคุณหมิง เหลียน มีพฤติกรรมการรับสื่อต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ ยกตัวอย่างเช่น การรับหนังสือพิมพ์จีน ซึ่งคุณหมิง เหลียน ไม่สามารถอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาไทยได้ จึงต้องรับสื่อหนังสือพิมพ์จีนเป็นประจำ และสอนให้ลูกอ่านหนังสือพิมพ์จีน โดยเฉพาะลูกคนโต ซึ่งสามารถอ่านได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้คุณหมิง เหลียน ยังรับสื่อทีวีเป็นประจำ ซึ่งเป็นการฝึกภาษาจีนกลาง เช่นเรื่องข่าวสารการเมืองหรือเรื่องเศรษฐกิจ และจะมีการคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารกับลูกเป็นภาษาจีนกว้างดั่ง

ครอบครัวที่ 8

คุณกัม จ้ง แซ่ฮิบ

ในครอบครัวของคุณกัม จ้ง บุคคลผู้มีแรงผลักดันในการสืบทอดภาษาจีนก็คือ คุณกัม จ้ง คุณปรีชา และคุณปรีดา ซึ่งพฤติกรรมในการสอนให้ลูกพูดภาษาจีนกว้างดั่ง และภาษาจีนแมนดารินตั้งแต่ยังเป็นเด็ก และยังมีการกำชับให้ลูกสอนหลานด้วย ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะ คุณกัม จ้ง มีพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

ก.พฤติกรรมรูปแบบบังคับ

คุณกัมจ้ง มีพฤติกรรมในการสอนแบบบังคับแต่ไม่เข้มงวดนัก โดยกล่าวว่าให้พยายามพูดภาษาจีนสำเนียงกว้างดั่งเอาไว้ให้ลื้ม เพราะว่าถ้าลำบากอะไรในอนาคต ถ้าพูดกว้างดั่งแล้ว คนจีนกว้างดั่งด้วยกันมาได้ยิน เขาจะให้ความช่วยเหลือ เพราะพวกเราในเมืองไทยมีน้อย ต้องอย่าลื้มภาษาพูดของตัวเอง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ทำให้ลูก ๆ ที่บ้านทุกคนสามารถพูดภาษาจีนกว้างดั่งได้ทุกคนและสามารถพูดได้ทั้งสองสำเนียงคือ สำเนียงซามฮิบและเซฮิบ จนญาติที่อยู่เมืองจีนเองยังออกปากชมว่า

สามารถพูดได้นำเสียงเหมือนที่สุด จนบางคนที่อยู่เมืองจีนเองยังพูดภาษาจีนสำเนียงกวางตุ้งสำเนียง
เซี่ยบได้ไม่ดีเท่าคนในครอบครัวนี้

ข. พฤติกรรมรูปแบบการสอน

ภายในครอบครัว

คุณพ่อของคุณปรีดา เมื่อไปเมืองจีนก็จะซื้อวีดีโอให้ฝึกภาษา กวางตุ้ง ทั้งสำเนียงซามยับและ
เซี่ยบ และซึ่งมีทั้งรูปแบบการสอนแบบเป็นกวีจะลักษณะและเป็นหนังสือทั่ว ๆ ไป

ภายนอกครอบครัว

คุณกัม จ้งและสามี เป็นผู้คอยดูแลเรื่องการศึกษาให้กับลูก ๆ ทุกคนตลอดเวลา โดยที่จะส่งให้
ลูกไปเรียนภาษาจีน ซึ่งในตอนนั้นคือโรงเรียนโรงเรียนบุปผา และเมื่อเรียนจบ แล้วเรียนโรงเรียนสว่าง
วัฒนาซึ่งโรงเรียนมีการเรียนการสอนภาษาจีนแมนดารินร่วมอยู่ด้วย และเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 3 คุณกัม จ้ง ก็มีความคิดจะส่งไปเรียนต่อที่กวางเจา แต่คุณย่าขัดขวางเอาไว้บอกว่ากลัวหลานจะ
ลำบาก

นอกจากนี้ ยังส่งลูกคนที่ 4 คือ คุณปรีชา ไปเรียนที่ไต้หวัน ทำให้สามารถพูดได้ทั้งภาษาจีน
แมนดารินและภาษาจีนกวางตุ้ง ส่วนลูกสาวคนโตส่งไปเรียนภาษาจีนจนสามารถเป็นครูสอนภาษาจีน
โดยสอนที่สมาคมจีนแห่งหนึ่งแต่ไม่ทราบว่าเป็นที่ใด

ค. รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ

ในการสื่อสารภาษาจีนกันในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 นั้นมีการสื่อสารภาษาจีนกันอยู่
ตลอดเวลา และเมื่อมีการสื่อสารภาษาจีนกัน โดยเฉพาะเมื่อมีเพื่อนหรือแขกที่เป็นคนจีน กวางตุ้งมา
เยี่ยมบ้านหรือมาทำธุรกิจ คุณกัม จ้ง ก็มักจะสื่อสารเป็นภาษาจีนกวางตุ้งและภาษาจีนแมนดาริน
เสมอ เพื่อสอนให้ลูกหลานรู้ว่า ถ้าสนทนากับคนที่มีเชื้อสายเดียวกันจะเกิดความเข้าใจในการทำงาน
มากกว่า ดังนั้นก็ทำให้ลูก ๆ ได้ฝึกฝนเกี่ยวกับภาษาจีนได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมในการ
ปฏิบัติตนเองให้เป็นแบบอย่างที่เป็นลักษณะอย่างอื่นเช่น เมื่อมีญาติผู้ใหญ่หรือเพื่อนบ้านมาเยี่ยมซึ่ง
เป็นชาวจีนด้วยกัน เมื่อมีการต้อนรับกันแล้วจะมีการสนทนากันเป็นภาษาจีน ซึ่งคุณกัม จ้ง จะสื่อสาร
ให้ดูเป็นตัวอย่าง และจะเรียกลูก ๆ ให้แนะนำตนเองกับญาติและเพื่อนชาวจีนหรือแม้แต่เพื่อนชาวไทย
เสมอ

ง.รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน

ในการสื่อสารภาษาจีนกว้างดั่งของครอบครัวคุณกัม จ้ง ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวัน นั้น ในสิ่งแวดล้อมที่การสื่อสารด้วยภาษาจีนนี้เอง เป็นสิ่งที่ทำให้ลูก ๆ หลาน ๆ ได้ซึมซับเอา วัฒนธรรมทางภาษาโดยอัตโนมัติ ในการสื่อสารภาษาจีน ซึ่งเป็นคำพูดที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น ยกตัวอย่างเช่น การเรียกชื่อเป็นภาษาจีน การเรียกค่านับญาติต่าง ๆ หรือแม้แต่การเรียกชื่ออาหาร ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

คุณปรีดา เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า สมัยก่อนเมื่อตอนคุณย่าของคุณปรีดาอยู่มักจะมีการสื่อสารเป็น ภาษากว้างดั่งได้หลายสำเนียง และที่สามารถสื่อสารภาษากว้างดั่งได้ทุกวันนี้ ส่วนหนึ่งก็เพราะก็ พยายามฝึกฟังคุณย่าสื่อสารกับคุณพ่อและคุณแม่

จ.การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน

คุณกัม จ้ง มีการรับสื่อทีวีเป็นประจำ ซึ่งเป็นการฝึกภาษาจีนกลาง เช่น เรื่องข่าวสาร การเมืองหรือเรื่องเศรษฐกิจ และจะมีการคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารกับลูกเป็นภาษาจีกกว้างดั่ง และพวก ภาพยนตร์จีน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นภาษากว้างดั่ง

ครอบครัวที่ 9

คุณเหน่ ชัน แซ่จอง

ในครอบครัวของคุณอาสี่ แซ่ตั้ง บุคคลผู้มีความแรงผลักดันในการสืบทอดภาษาจีนไปยังรุ่นลูกก็คือ คุณเหน่ ชัน ซึ่งพฤติกรรมในการสอนให้ลูกพูดภาษาจีนแต่จิวตั้งแต่ยังเป็นเด็ก และยังมีerkำซำให้ลูก สอนหลานด้วย ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะ คุณเหน่ ชัน มีพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอด ภาษาจีนซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

ก.พฤติกรรมรูปแบบบังคับ

คุณเหน่ ชัน มีพฤติกรรมในการสอนเกมบังคับอย่างเข้มงวด โดยกล่าวว่าให้พยายามพูด ภาษาแคะเอาไว้ให้ลืม เพราะว่าถ้าลำบากอะไรในอนาคต ถ้าพูดแคะแล้ว คนจีนแคะด้วยกันมาได้ ยิน เขาจะให้ความช่วยเหลือ เพราะพวกเราในเมืองไทยมีน้อย ต้องอย่าลืมภาษาพูดของตัวเองเป็นต้น

ข. พฤติกรรมรูปแบบการสอน

ภายในครอบครัว

พฤติกรรมการสอนภายในครอบครัว เป็นบทบาทที่สำคัญ ซึ่งบทบาทนี้ คุณเหนือ ชันจะทำหน้าที่ได้ดีมาก คือ คุณเหนือ ชัน จะพยายามให้ลูก ๆ เขียนภาษาจีนให้ได้ และต้องสวดด้วย เพราะบอกว่าถ้าเขียนภาษาจีนสวด จะเขียนภาษาไหน ๆ ก็สวด ลายมือบอกถึงความรู้ความสามารถ และมารยาทได้ด้วยโดยให้คุณเหนือ ชัน เป็นตัวอย่าง

รวมทั้งการเขียนชื่อแซ่ตนเองให้ถูกต้อง ได้เริ่มจากการท่องจำให้ขึ้นใจ เมื่อท่องได้แล้วก็ต้องเขียนให้เป็น

ภายนอกครอบครัว

คุณเหนือ ชัน เป็นผู้คอยดูแลเรื่องการศึกษาให้กับลูก ๆ ทุกคนตลอดเวลา โดยที่จะส่งให้ลูกไปเรียนภาษาจีนแคะ ซึ่งในตอนนั้นคือโรงเรียนมานู๋ จิ้น เตอ ซึ่งโรงเรียนมีการเรียนการสอนภาษาจีนแมนดารินร่วมอยู่ด้วย ซึ่งในสมัยก่อนจะมีการเรียนการสอนเป็นภาษาแคะกับภาษาจีนแมนดาริน แต่หลักสูตรการสอนและออกเสียงจะเป็นภาษาจีนแมนดาริน

ค. รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ

ในการสื่อสารภาษาจีนกันในครอบครัวระหว่างรุ่นที่ 1 นั้นมีการสื่อสารภาษาจีนกันอยู่ตลอดเวลา และเมื่อมีการสื่อสารภาษาจีนกัน โดยเฉพาะเมื่อมีเพื่อนหรือแขกที่เป็นคนจีนแคะมาเยี่ยมบ้านหรือมาทำธุรกิจ คุณเหนือ ชัน ก็มักจะสื่อสารเป็นภาษาจีนแคะเสมอเพื่อสอนให้ลูกหลานรู้ว่า ถ้าสนทนากับคนที่มีเชื้อสายเดียวกันจะเกิดความจริงใจในการทำงานมากกว่า ดังนั้นก็ทำให้ลูก ๆ ได้ฝึกฝนเกี่ยวกับภาษาจีนได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมในการปฏิบัติตนเองให้เป็นแบบอย่างที่เป็นลักษณะอย่างอื่นเช่น เมื่อมีญาติผู้ใหญ่หรือเพื่อนบ้านมาเยี่ยมซึ่งเป็นชาวจีนด้วยกัน เมื่อมีการต้อนรับกันแล้วจะมีการสนทนากันเป็นภาษาจีน ซึ่งคุณเหนือ ชัน จะสื่อสารให้ดูเป็นตัวอย่าง และจะเรียกลูก ๆ ให้แนะนำตนเองกับญาติและเพื่อนชาวจีนหรือแม้แต่เพื่อนชาวไทยเสมอ

ง. รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน

ในการสื่อสารภาษาจีนแคะของครอบครัวคุณเหนือ ชัน ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวันนั้น ในสิ่งแวดล้อมที่การสื่อสารด้วยภาษาจีนนี้เอง เป็นสิ่งที่ทำให้ลูก ๆ หลาน ๆ ได้ซึมซับเอาวัฒนธรรมทางภาษาโดยอัตโนมัติ ในการสื่อสารภาษาจีน ซึ่งเป็นคำพูดที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น

ยกตัวอย่างเช่น การเรียกชื่อเป็นภาษาจีน การเรียกค่านับญาติคำต่าง ๆ หรือแม้แต่การเรียกชื่ออาหาร ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

จ. การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน

คุณเหน่ ซัน มีการยังรับสื่อทีวีเป็นประจำ ซึ่งเป็นการฝึกภาษาจีนกลาง เช่นเรื่องข่าวสาร การเมืองหรือเรื่องเศรษฐกิจ และจะมีการคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารกับลูกเป็นภาษาจีนและ

ฉ. พฤติกรรมในการใช้ภาษาจีนโดยฝึกให้ลูกหลานใช้ในชีวิตจริงและในสิ่งแวดล้อมที่บังคับ

พฤติกรรมนี้เกิดจากการที่คุณเหน่ ซัน ฝึกให้ลูกทำธุรกิจกับคนจีนที่เป็นเพื่อนของคุณเหน่ ซัน ซึ่งลูกหลานต้องมีการติดต่อกับการค้าขายต่างชาติ ซึ่งในที่นี้ก็คือชาวจีนนั่นเอง ซึ่งพฤติกรรมนี้ทำให้ลูกหลานต้องมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนภาษาจีนกับคนจีนจริง ๆ

ช. รูปแบบการสื่อสารโน้มน้าวใจผ่านแนวความคิดแบบชาตินิยม

แนวคิดเรื่องชาตินิยมยังรวมถึงการแต่งงาน ด้วย ในการสืบทอดพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีน คุณเหน่ ซัน จะพยายามเน้นให้ลูกหลาน แต่งงานกับคนจีน และต้องเป็นคนจีนเชื้อสายเดียวกันด้วย เพราะว่าถ้าแต่งงานกับชาวจีนเชื้อชาติเดียวกันแล้ว จะได้ไม่มีปัญหาในเรื่องการสื่อสารภาษาจีน รวมทั้งการสอนให้ลูกพูดภาษาของพ่อแม่ด้วย

ครอบครัวที่ 10

คุณ หลิม เต้า วา

ในครอบครัวของคุณเต้า วา แซ่หลิม นั้น พอจะมีพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

ก. พฤติกรรมรูปแบบการสอน

ภายนอกครอบครัว

คุณเต้า วา ได้ส่งให้ลูกบางคนไปเรียนภาษาจีนที่โรงเรียนยูหมิน ซึ่งมีการสอนภาษาทั้งภาษาจีนไหหลำและภาษาจีนกลาง

ข.รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน

ในการสื่อสารภาษาจีนไหหล่าของครอบครัวคุณเด้า ว่า ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวันนั้น ในสิ่งแวดล้อมที่การสื่อสารด้วยภาษาจีนนี้เอง เป็นสิ่งที่ทำให้ลูก ๆ หลาน ๆ ได้ซึมซับเอาวัฒนธรรมทางภาษาโดยอัตโนมัติ ในการสื่อสารภาษาจีน ซึ่งเป็นคำพูดที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น ยกตัวอย่างเช่น การเรียกชื่อเป็นภาษาจีน การเรียกค่านับญาติคำต่าง ๆ หรือแม้แต่การเรียกชื่ออาหาร ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ค.พฤติกรรมในการใช้ภาษาจีนโดยฝึกให้ลูกหลานใช้ในชีวิตจริงและในสิ่งแวดล้อมที่บังคับ

พฤติกรรมนี้เกิดจากการที่คุณเด้า ว่า มักจะพาลูก ๆ โดยเฉพาะลูกชายนั้น กลับไปที่บ้านเกิด เมืองนอนนั่นคือ เกาะไหหล่า ซึ่งจะเป็นในช่วงของเทศกาลไหว้บรรพบุรุษ ซึ่งในช่วงนี้เองทำให้ลูก ๆ ต้องใช้ภาษาจีนไหหล่าและภาษาจีนแมนดารินในการสื่อสาร

ง.การรับสื่อภาษาจีน

สมัยก่อนตอนที่มีการส่งเสียงตามสายเป็นภาษาจีนนั้น อาม่าก็จะชอบให้หลาน ๆ เปิดให้ฟัง โดยเฉพาะหลานสาวคนโตของบ้านที่จะคลุกคลีอยู่ตลอด ทำให้สามารถพูดและฟังได้อย่างเข้าใจ และอาม่าก็จะกำชับว่าให้พยายามฝึกฟังกับวิทยุเสียงตามสาย เพราะมีทุกวันและคนที่พูดออกอากาศออกเสียงได้ชัด (แต่ส่วนใหญ่เป็นภาษาจีนแต้จิ๋วและแมนดาริน ยกเว้นบางช่วงที่มีช่องของภาษาไหหล่า)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 เป็นการนำข้อมูลจากส่วนที่ 1 มาทำการรายงานผลการวิเคราะห์เป็นรูปแบบตาราง เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลเพื่อตอบจุดประสงค์

จะเห็นได้ว่าความสำคัญของภาษาจีนมีความสำคัญในทั้งในแง่ของเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่างและยังสามารถเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสืบทอดเอกลักษณ์ต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างอีกด้วย และจากคำกล่าวของ ประภาศรี สีหอำไพ ซึ่งกล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง “วัฒนธรรมทางภาษา” ในหัวข้อที่ว่า “ความสำคัญของภาษาในด้านการสืบทอดวัฒนธรรม ข้อที่ 3 ว่า การสืบทอดวัฒนธรรม คือ การถ่ายทอดความเจริญงอกงามอย่างต่อเนื่องกัน โดยใช้ภาษาซึ่งถือเป็นหัวใจของวัฒนธรรม เพราะเป็นเครื่องมือในการสะสมปรับปรุงและสืบทอดวัฒนธรรมไว้เป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติ” (ประภาศรี สีหอำไพ, 2538: 16) ทำให้ในการวิจัยเรื่องพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในเขตชุมชนชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร จึงจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจในเรื่องของทักษะต่าง ๆ ทางภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างก่อน เพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจในเรื่องของความสามารถในการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางด้านภาษาให้กับคนในรุ่นต่อไป เนื่องจากการที่จะสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษานั้น ผู้ที่จะทำการสืบทอดควรจะต้องมีความสามารถที่จะสื่อสารได้เป็นอย่างดี จึงจะสามารถมีความเข้าใจถึงความสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมทางด้านภาษา และจากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview)กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ครอบครัว พบว่า พฤติกรรมสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษาจีน ซึ่งเป็นการพฤติกรรมสื่อสารที่เกิดขึ้นทั้งภายในครอบครัวและภายนอกครอบครัว โดยเป็นลักษณะทั้งที่เป็นทางตรงและทางอ้อม ซึ่งสามารถรายงานผลการวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครอบครัวชาวจีนแต่ใจ

ตาราง 19 แสดงพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน
ครอบครัวที่ 1 คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ก. พฤติกรรมรูปแบบบังคับ	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - บังคับให้พูดภาษาจีน โดยกล่าวว่า “เนื่องจากเราเป็นคนจีนอพยพมาต้องรักศักดิ์ศรีตัวเอง หัดรักพวกพ้อง คนแถวนี้ไม่ว่าบ้านใกล้เรือนเคียงก็ต่างเป็นคนจีนเชื้อสายเดียวกัน จะช่วยเหลือกัน ยิ่งถ้ารู้ว่าเป็นคนจีนด้วยกันก็จะยิ่งช่วยเหลือกัน”	
ข. รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดขึ้นจากการสนทนา ภาษาจีนระหว่างคุณสุ่ย ฮวง และคุณง่วง อิง อยู่เป็นประจำ	
ค. รูปแบบการสื่อสารแบบโน้มน้าวใจผ่านแนวความคิดแบบชาตินิยม	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - คุณสุ่ย ฮวง มักจะชอบเล่าเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้กับความยากลำบากให้ลูกหลาน ฟังอยู่ตลอดเวลา เล่าแบบภาษาจีนปนไทย	

ตารางที่ 19 แสดงพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน (ต่อ)

ครอบครัวที่ 1 คุณสุ่ย ฮวง แซ่ตั้ง

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ง.รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อสารภาษาจีนแต่ใจของครอบครัว ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวัน 	

ตารางที่ 20 แสดงพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน

ครอบครัวที่ 2 คุณกิม เลียง แซ่โจ้ว

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ก.พฤติกรรมรูปแบบบังคับ	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - บังคับให้พูดภาษาจีนโดยกล่าวว่า “เนื่องจากเราเป็นคนจีนอพยพมาต้องรักศักดิ์ศรีตัวเอง หัดรักพวกพ้อง คนแถวนี้ไม่ว่าบ้านใกล้เรือนเคียงก็ต่างเป็นคนจีนเชื้อสายเดียวกัน จะช่วยเหลือกัน ยิ่งถ้ารู้ว่าเป็นคนจีนด้วยกันก็จะยิ่งช่วยเหลือกัน” 	

ตาราง 20 แสดงพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน (ต่อ)

ครอบครัวที่ 2 คุณกิม เลียง แซ่โจ้ว

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ข. พฤติกรรมรูปแบบการสอน	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - อาม่าจะสอนให้ลูก ๆ หลาน ๆ สวดมนต์เป็นภาษาจีน - สอนเกี่ยวกับทักษะทางภาษาจีน เช่น การพูด โดยจะพูดให้ฟังเป็นตัวอย่างตอนที่ลูก ๆ ไม่เข้าใจความหมาย 	
ค. รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ในสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นการสนทนาระหว่างภาษาจีนกันภายในบ้าน 	
ง. รูปแบบการสื่อสารแบบโน้มน้าวใจผ่านแนวความคิดแบบชาตินิยม	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เล่าเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้กับความยากลำบากให้ลูกหลานฟังอยู่ตลอดเวลา เล่าแบบภาษาจีนปนไทย 	

ตาราง 21 แสดงพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน
ครอบครัวที่ 3 คุณอาสี่ แซ่ตั้ง

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ก.พฤติกรรมรูปแบบบังคับ	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - บังคับให้พูดภาษาจีน โดยใช้ความคิดเรื่องค่านิยมการเป็นลูกหลานชาวจีนว่า 	
ข.พฤติกรรมรูปแบบการสอน	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - สอนคัดลายมือ เมื่อลูก ๆ ต้องทำการบ้าน ภาษาจีนส่งครูที่โรงเรียน - <u>สอนการเขียนชื่อแซ่</u> - <u>บอกให้ลูกๆ ท่องอย่างนกแก้วนกขุนทองอยู่ตลอดเวลา ว่า บ้านมาจากมณฑล กวางตุ้ง เขต อำเภอดีอัน ยุค นั้นสะท้อนภาพชัดเจน คือ ให้จำเสมอบอกว่าเป็นคน มณฑล กวางตุ้ง</u> 	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งให้ลูกและหลานไปเรียนภาษาจีนในโรงเรียน

ตาราง 21 แสดงพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน (ต่อ)

ครอบครัวที่ 3 คุณอาสี่ แห่งตั้ง

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ค. รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - สื่อสารภาษาจีนแต่ใจ ⁺ ของครอบครัวคุณอาสี่ ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวัน	
ง. รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - เมื่อมีคนจีนมาเยี่ยมที่บ้าน จะสนทนาภาษาจีนให้ดูเป็นตัวอย่าง	
จ. การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - รับหนังสือพิมพ์จีนเป็นประจำ - รับสื่อทีวีเป็นประจำ	
ฉ. พฤติกรรมในการใช้ภาษาจีนโดยฝึกให้ลูกหลานใช้ในชีวิตจริงและในสิ่งแวดล้อมที่บังคับ	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - สอนให้ลูกสนทนากับลูกค้าที่มาติดต่อกานที่บ้านซึ่งเป็นคนจีน - พาลูกไปเที่ยวเมืองจีนและส่งไปเรียนภาษาจีน - เวลาไปเที่ยวเมืองจีนปล่อยให้มีการปล่อยให้ต่อราคาของที่ซื้อ	

	เอง	
--	-----	--

ตาราง 21 แสดงพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน (ต่อ)
ครอบครัวที่ 3 คุณอาสี่ แซ่ตั้ง

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ช. รูปแบบการสื่อสารโน้มน้าวใจผ่านแนวความคิดแบบชาตินิยม	ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม - เล่าเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้กับความยากลำบากให้ลูกหลานฟังอยู่ตลอดเวลา เล่าแบบจีนปนไทย	

ตาราง 22 แสดงพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน
ครอบครัวที่ 4 คุณหลิน เหอ แซ่หยาง

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ก. พฤติกรรมรูปแบบบังคับ	ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง - พยายามบังคับให้ลูก ๆ พูดภาษาจีนอยู่ตลอดเวลา แม้กระทั่งปัจจุบันนี้	
ข. พฤติกรรมรูปแบบการสอน	ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง - สอนวิธีการฟังภาษาจื๊ว โดยการอธิบายให้ลูก ๆ ฟังเสมอว่า ภาษาที่ใช้ในการแสดงจื๊ว เป็นภาษาชั้นสูง - สอนลูก ๆ ให้หัดเขียน	ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง - ส่งให้ลูกไปเรียนภาษาจีนในที่มีการเปิดสอนภาษาจีน และต้องเป็นภาษาแต่จื๊วด้วย

	<p>ภาษาจีน พร้อมทั้ง บอกกล่าวอยู่เสมอว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสอนคัดภาษาจีน ก็เริ่มจากการรวมเขียน ชื่อตนเองให้ถูกต้อง 	
--	---	--

ตาราง 22 แสดงพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน (ต่อ)
ครอบครัวที่ 4 คุณหญิง เหว แซ่หยาง

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่ เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่ เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ค. รูปแบบการสื่อสารผ่าน พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีน ในชีวิตประจำวัน	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อสารภาษาจีนแต่ใจ ของครอบครัว ที่มีการสื่อสาร ภาษาจีนในแต่ละวัน 	
ง. รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็น ต้นแบบ	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เมื่อมีคนจีนมาเยี่ยมที่ บ้าน จะสนทนาภาษาจีนให้ดู เป็นตัวอย่าง 	
จ. การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ภาษาจีน	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - รับหนังสือพิมพ์จีนเป็น ประจำ - รับสื่อทีวีเป็นประจำ - ภาพยนตร์จีน และงิ้ว 	

ตารางที่ 23 แสดงพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน

ครอบครัวที่ 5 คุณซิม เฮ็ง แซ่ลิ้ม

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ก. รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - สื่อสารภาษาจีนแต่ใจ ⁺ ของครอบครัว ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวัน	
ข. พฤติกรรมรูปแบบการสอน		<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - ส่งให้ลูกไปเรียนภาษาจีนในที่มีการเปิดสอนภาษาจีน และต้องเป็นภาษาแต่ใจ ⁺ ด้วย - ลูกสาวคนโตส่งไปเรียนภาษาจีนที่ปักกิ่ง
ค. รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - เมื่อมีคนจีนมาเยี่ยมที่บ้าน จะสนทนาภาษาจีนให้ดูเป็นตัวอย่าง	

ตารางที่ 24 แสดงพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน

ครอบครัวที่ 6 คุณทิม บุญวิไลลักษณ์

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ก. พฤติกรรมรูปแบบการสอน		<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - ส่งให้ลูกไปเรียนภาษาจีนในที่มีการเปิดสอนภาษาจีน
ข. รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - สื่อสารภาษาจีนแต่ใจของครอบครัว ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวัน	

ครอบครัวชาวจีนกวางตุ้ง

ตารางที่ 25 แสดงพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน

ครอบครัวที่ 7 คุณ หมิง เหลียน แซ่เจ็ง(ย่าน เล่ง บ่วย เอี้ย)

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ก. พฤติกรรมรูปแบบบังคับ	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - พฤติกรรมในการสอนเกมบังคับและจะเข้มงวดมากโดยเฉพาะกับลูกผู้ชาย 4 คนแรก	
ข. พฤติกรรมรูปแบบการสอน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - ผู้ตรวจการบ้านและตรวจทานการออกเสียงภาษาจีนให้ ลูก ๆ	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - ส่งให้ลูกไปเรียนภาษาจีนในที่มีการเปิดสอนภาษาจีน และ

	<p>ทุกคน และสอนด้วย ว่าคำนี้ออกเสียงเป็น ภาษาจีนแมนดาริน แล้วถ้าออกเสียงเป็น กวางตุ้งจะออกเสียง อย่างไร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สอนลูก ๆ ให้หัดเขียน ภาษาจีน - พฤติกรรมการสอนให้ ลูกนับเลขเป็น ภาษาจีน ทั้งภาษาไทย ภาษาจีนกวางตุ้ง 	<p>ต้องเป็นสามภาษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งลูกไปเรียน ฮั่งกง สิงคโปร์ และประเทศ จีน
--	---	--

ครอบครัวชาวจีนกวางตุ้ง

ตารางที่ 25 แสดงพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน (ต่อ)

ครอบครัวที่ 1 คุณ หมิง เหลียน แซ่เจ็ง(ย่าน เล่ง บ่วย เอี้ย)

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่ เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่ เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ค. รูปแบบการสื่อสารผ่าน พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีน ในชีวิตประจำวัน	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อสารภาษาจีน กวางตุ้งของครอบครัว ที่มีการ สื่อสารภาษาจีนในแต่ละวัน 	
ง. รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็น ต้นแบบ	<p><u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เมื่อมีคนจีนมาเยี่ยมที่ บ้าน จะสนทนาภาษาจีนให้ดู เป็นตัวอย่าง 	

ครอบครัวชาวจีนกว้างตั้ง

ตารางที่ 25 แสดงพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน (ต่อ)

ครอบครัวที่ 1 คุณ หมิง เหลียน แซ่เจ็ง(ย่าน เล่ง บ่วย เอี้ย)

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
จ. การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - รับหนังสือพิมพ์จีนเป็นประจำ - รับสื่อทีวีเป็นประจำ - ภาพยนตร์จีน	
ฉ. รูปแบบการสื่อสารแบบโน้มหน้าใจผ่านแนวความคิดแบบชาตินิยม	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - สมัยก่อนพอจะเรียนภาษาจีนซึ่งเป็นภาษาถิ่นของตนเองยังถูกกีดกันจากรัฐบาล	

ตารางที่ 26 แสดงพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน

ครอบครัวที่ 8 คุณกัม จ้ง แซ่ยิบ (ย่านเล่ง บ่วย เอี้ย)

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ก. พฤติกรรมรูปแบบบังคับ	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - พฤติกรรมในการสอนเกมบังคับให้ลูก ๆ ที่บ้านพูดภาษากวางตุ้งได้ทุกคนและสามารถพูดได้ทั้งสองสำเนียงคือ สำเนียงชามยั๊บและเซี้ยบ	
ข. พฤติกรรมรูปแบบการสอน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - ซื้อวีดีโอให้ฝึกภาษา	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - ส่งให้ลูกไปเรียน

	กวางตุ้ง ทั้งสำเนียง ซามยั้งและเซยั้ง สอน ลูก ๆ ให้หัดเขียน ภาษาจีน	ภาษาจีนในที่มีการ เปิดสอนภาษาจีน และ ต้องเป็นภาษากวางตุ้ง - ส่งลูกไปเรียนได้ทุกวัน
--	--	---

ตาราง 26 แสดงพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน (ต่อ)
 ครอบครัวที่ 2 คุณกัม จ้ง แซ่ฮิบ (ย่านเล่ง บ่วย เอี้ย)

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ค. รูปแบบการสื่อสารผ่าน พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีน ในชีวิตประจำวัน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - สื่อสารภาษาจีน กวางตุ้งของครอบครัว ที่มีการ สื่อสารภาษาจีนในแต่ละวัน	
ง. รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็น ต้นแบบ	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - เมื่อมีคนจีนมาเยี่ยมที่ บ้าน จะสนทนาภาษาจีนให้ดู เป็นตัวอย่าง	
จ. การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ภาษาจีน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - รับหนังสือพิมพ์จีนเป็น ประจำ - รับสื่อทีวีเป็นประจำ	

ครอบครัวชาวจีนแคะ

ตารางที่ 27 แสดงพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน
ครอบครัวที่ 9 คุณหนู ชั้น แซ่จ๋อง (คลองถม หน้าวัดพระพิเรนทร์)

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ก.พฤติกรรมรูปแบบบังคับ	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - พฤติกรรมในการสอนเกมบังคับอย่างเข้มงวด	
ข.พฤติกรรมรูปแบบการสอน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - สอนคัดลายมือ - สอนท่องชื่อแซ่และเขียนให้ถูกต้อง	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - ส่งให้ลูกไปเรียนภาษาจีนในที่ที่มีการเปิดสอนภาษาจีน และต้องเป็นภาษาแคะ
ค. รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - สื่อสารภาษาจีนแคะของครอบครัว ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวัน	
ง. รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - เมื่อมีคนจีนมาเยี่ยมที่บ้าน จะสนทนาภาษาจีนให้ดูเป็นตัวอย่าง	
จ. การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - รับหนังสือพิมพ์จีนเป็นประจำ - รับสื่อทีวีเป็นประจำ	
ฉ. พฤติกรรมในการใช้ภาษาจีนโดยฝึกให้ลูกหลานใช้ในชีวิตจริงและในสิ่งแวดล้อมที่บ้าน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - สอนให้ลูกสนทนากับลูกค้าที่มาติดต่อกิจการที่บ้านซึ่ง	

	เป็นคนจีน	
--	-----------	--

ตาราง 27 แสดงพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน (ต่อ)

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ช. รูปแบบการสื่อสารโน้มน้าวใจผ่านแนวความคิดแบบชาตินิยม	พฤติกรรมกรรมโดยอ้อม - เน้นให้ลูกหลานแต่งงานกับคนจีน จะได้ไม่มีปัญหาในเรื่องการสื่อสารภาษาจีน รวมทั้งการสอนให้ลูกพูดภาษาของพ่อแม่ด้วย	

ครอบครัวชาวจีนไหหลำ

ตาราง 28 แสดงพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน
ครอบครัวที่ 10 คุณหลิม เต๋า วา (ข้างวัด ย่ง สก ยี่ หรือ วัดจินบำเพ็ญพรต)

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ช. พฤติกรรมรูปแบบการสอน		<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - ส่งให้ลูกไปเรียนภาษาจีนที่โรงเรียนยูหมิน ซึ่งมีการสอนภาษาทั้งภาษาจีนไหหลำและภาษาจีนกลาง
ช. รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - สื่อสารภาษาจีนและของครอบครัว ที่มีการสื่อสารภาษาจีนในแต่ละวัน	

ตาราง 4.5.10 แสดงพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน (ต่อ)

รูปแบบของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้าน	ลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน
ค. การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยอ้อม</u> - สมัยก่อนตอนที่มีการส่งเสียงตามสายเป็นภาษาจีน	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - พาลูกและหลานไปดูวีว
ง. พฤติกรรมในการใช้ภาษาจีนโดยฝึกให้ลูกหลานใช้ในชีวิตจริงและในสิ่งแวดล้อมที่บังคับ	<u>ลักษณะพฤติกรรมโดยตรง</u> - สอนให้ลูกสนทนากับลูกค้าที่มาติดต่อกานที่บ้านซึ่งเป็นคนจีน	

สรุป

จากตารางทั้ง 10 ตาราง ซึ่งเป็นตารางแสดงพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในเขตชุมชนชาวจีนในกรุงเทพมหานครสามารถใช้แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาว่าด้วยเรื่องของหน้าที่ทางการสื่อสารและแนวคิดเรื่องรูปแบบของพฤติกรรมการสื่อสารมาทำการวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างมีทั้งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในครอบครัวและนอกครอบครัว และมีพฤติกรรมการสืบทอดอยู่ 2 ลักษณะคือ การสืบทอดแบบทางตรงหรือพฤติกรรมการสืบทอดโดยการเรียนรู้โดยตรงของมนุษย์ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันและทางอ้อมหรือพฤติกรรมการสืบทอดโดยประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเองโดยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่บุคคลที่อยู่ในสังคมได้รับเหมือนกัน

2. พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอด ขึ้นอยู่กับทักษะภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนว่ามีทักษะมากน้อยเพียงใด เช่น บางครอบครัวอาจจะสืบทอดโดยใช้พฤติกรรมการสื่อสารด้วยภาษาจีนล้วน ๆ ภาษาจีนปนไทย หรือภาษาไทยล้วน ๆ เป็นต้น
3. พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนมีรูปแบบที่เป็นกระบวนการ จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว มีอยู่ 2 คือ ลักษณะที่เป็นทางตรง ซึ่งเป็นกระบวนการยกตัวอย่างเช่น รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ พฤติกรรมรูปแบบการสอน พฤติกรรมรูปแบบบังคับ ส่วนลักษณะที่เป็นทางอ้อม ซึ่งมีลักษณะที่เป็นกระบวนการยกตัวอย่างเช่น รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน รูปแบบการสื่อสารโน้มน้าวใจผ่านแนวความคิดแบบชาตินิยม เป็นต้น
4. พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว มีทั้งที่เป็นพฤติกรรมการสื่อสารโดยตรงและโดยอ้อม ส่วนพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนที่เกิดขึ้นภายนอกครอบครัว ส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่เป็นทางตรงอย่างเดียว ซึ่งเป็นพฤติกรรมการสอนที่โรงเรียนสอนภาษาจีนส่วนใหญ่
5. พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนจะน้อยลงในช่วงรอยต่อระหว่างรุ่น 2 และรุ่นที่ 3 ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการสื่อสารต่างวัฒนธรรม ในงานวิจัยของคิม ต้องการที่จะศึกษาการผสมผสานกลมกลืนไปกับวัฒนธรรมใหม่ เมื่อชาวเกาหลีได้เข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว คือ การเข้าไปอาศัยอยู่ในสังคมใหม่ ทำให้ต้องเกิดการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและวัฒนธรรมใหม่ จากแบบจำลองสามารถสรุปได้ว่า (สามารถย้อนกลับไปดูแบบจำลองได้บทที่ 2 หน้า 36) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาวจีน กล่าวคือ หากครอบครัวชาวจีนไม่มีช่วงเวลาในการปฏิสัมพันธ์กันและไม่มีแรงจูงใจในการปฏิสัมพันธ์ด้วยแล้ว การสื่อสารเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ก็จะเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ และจะเห็นจากแบบจำลองของคิมได้ว่า พฤติกรรมการสื่อสารทางภาษานั้นเป็นหัวใจอย่างยิ่งต่อความสามารถในการสืบทอดวัฒนธรรม เช่น ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาจีนของชาวจีนรุ่นหลัง ในการพูดคุยกับชาวจีนแรก ก็มีผลต่อการรับรู้ทางด้านวัฒนธรรมจีนเช่นกัน กล่าวคือ ถ้าชาวจีนรุ่นแรกสามารถพูดภาษาจีนได้ดี และชาวจีนรุ่นหลังสามารถใช้

ภาษาจีนพูดโต้ตอบกันได้ โอกาสที่ชาวจีนในรุ่นหลัง ๆ จะได้รับการสื่อสารและรับรู้
วัฒนธรรมจีนจากชาวจีนรุ่นแรกก็จะมีค่อนข้างมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อการค้าของชาวจีนในชุมชนชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร” มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 2 ข้อ คือ

- 1) ศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ ของชาวจีนในชุมชนชาวจีนในกรุงเทพมหานคร
- 2) ศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อการค้าของชาวจีนในชุมชนชาวจีนในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครอบครัวชาวจีน จำนวน 10 ครอบครัว ที่มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในการศึกษา ดังนี้คือ 1.กลุ่มครอบครัวดังกล่าวจะต้องอาศัยอยู่ในย่านต่าง ๆ บริเวณย่านชุมชนชาวจีนในบริเวณที่เรียกว่าเยาวราชหรือบริเวณใกล้เคียงกับย่านเยาวราช ซึ่งเป็นพื้นที่รวมกันของเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร 3 เขตด้วยกันคือ เขตสัมพันธวงศ์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายและเขตพระนคร 2.ในแต่ละครอบครัวจะมีการสุ่มประชากรโดยแบ่งออกเป็น 3 รุ่น (3 Generations) รุ่นแรก เป็นรุ่นบุกเบิกในการเข้ามาทำมาหากินในประเทศไทย เป็นผู้ที่มีสัญชาติจีนหรือเชื้อชาติจีน หรือเกิดในประเทศไทย รุ่นกลางหรือรุ่นลูก (เป็นรุ่นที่เกิดจากรุ่นแรก มีทั้งพ่อแม่เป็นชาวจีน รุ่นนี้จะเกิดที่ประเทศไทย รุ่นหลังหรือรุ่นหลาน (เป็นรุ่นที่เกิดจากรุ่นกลาง มีเชื้อชาติไทยและสัญชาติไทย

โดยมีวิธีการในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์คือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัว ข้อมูลการเกี่ยวกับทักษะภาษาจีน ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนทั้งภายในและภายนอกครอบครัวซึ่งเป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวันและข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารภาษาจีนของครอบครัวทั้งภายในและภายนอกบ้าน

สรุปผลวิจัย

1.พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ ของชาวจีนในชุมชนชาวจีน ในกรุงเทพมหานคร

เป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่เกิดขึ้นในบริบทต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวซึ่งเป็นการพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนกันระหว่างสมาชิกซึ่งมี 3 รุ่นภายในครอบครัว และพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เกิดขึ้นภายนอกครอบครัวซึ่งเป็นพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับบุคคลภายนอก ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว มีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1.1 รูปแบบและหน้าที่ทางการสื่อสารพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีน จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เป็นกิจจะลักษณะซึ่งเป็นพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เกิดขึ้นโดยตรง และพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะซึ่งเป็นพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนโดยส่วนใหญ่เป็นการพูดผ่าน ๆ โดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์ว่า ผู้รับสารจะให้ความสนใจหรือไม่ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เป็นกิจจะลักษณะเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่มีทั้งพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ และพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนปนไทย ส่วนพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะมีทั้งพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทย เช่นเดียวกัน

1.1.2 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว จะมีความจริงจังในการสื่อสารภาษาจีนกันมากที่สุดคือ ระหว่างสมาชิก รุ่น 1 กับ รุ่น 1 ของครอบครัว รองลงมาก็คือ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนระหว่างสมาชิกรุ่น 1 กับ รุ่น 2 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการสื่อสารโดยใช้ภาษาจีนล้วน ๆ อยู่ ส่วนพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนระหว่างรุ่น 1 กับ สมาชิกรุ่น 3 ส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนปนไทย และอาจจะไม่มี พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนระหว่างรุ่น ระหว่างสมาชิกรุ่นที่ 2 กับสมาชิกรุ่นที่ 3 ใน บางครอบครัว

1.1.3 รูปแบบของประโยคที่ใช้ในการสนทนาส่วนใหญ่ คือ

- คำทักทายกันในชีวิตประจำวันซึ่ง จะเป็นคำทักทายง่าย ๆ เช่น 你好 (nihao) คำว่าสวัสดี หรือสบายดีไหม 走了 (zou le) ไปก่อน (การแสดง วัตถุประสงค์จะไป) การพูด คำกริยาต่าง ๆ เช่น 吃 (chi) การกิน 睡觉 (shui jiao) การนอน 做菜 (zuo cai) การทำอาหาร 起床 (qi chuang) การ ตื่นนอน 洗澡 (xi zhao) การอาบน้ำ 舒服吗 (shu fu ma) การถาม อาหารป่วย เป็นต้น
- เนื้อหาที่ใช้สนทนากันเมื่อเวลาทำงานภายในบ้าน ซึ่งครอบครัวชาวจีนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพค้าขาย เช่น การบอกราคาสินค้า การถามราคาสิน การสอนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพกันภายในบ้าน เป็นต้น

1.1.4 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัวจะเป็นไปโดยที่แต่ละครอบครัว ก็จะสื่อสารภาษาจีนซึ่งเป็นสำเนียงท้องถิ่นของตนเองเป็นหลัก ส่วนสำเนียงแมนดารินนั้นขึ้นอยู่กัแต่ละบุคคล เช่น สมาชิกรุ่นที่ 1 ถ้าได้เข้าเรียนในโรงเรียนตั้งแต่อยู่ที่ ประเทศจีนแล้วก็มีทักษะ ส่วนสมาชิกรุ่นที่ 2 ก็จะเป็นรุ่นที่เข้าเรียนที่โรงเรียนสอน ภาษาจีนมากกว่ารุ่นอื่น ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ส่วนการสื่อสารภาษาจีน สำเนียงอื่น จะสามารถเรียนรู้ได้จากการไปเรียนที่โรงเรียนหรือการไปอยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่มีการพูดสำเนียงนั้น ๆ ส่วนสมาชิกรุ่นที่ 3 สามารถสื่อสารได้เล็กน้อยซึ่ง จะไม่เหมือนกันในแต่ละบุคคล ส่วนการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงอื่น จะสามารถเรียนรู้ ได้จากการไปเรียนที่โรงเรียนหรือการไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการพูดสำเนียงนั้น ๆ เช่นกัน

1.2 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว มีลักษณะดังต่อไปนี้

1.2.1 รูปแบบและหน้าที่ทางการสื่อสารพฤติกรรมกรสื่อสารภาษาจีน จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนที่เป็นกิจจะลักษณะซึ่งเป็นพฤติกรรมกรสื่อสารภาษาจีนที่ เกิดขึ้นโดยตรง และพฤติกรรมกรสื่อสารภาษาจีนที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะซึ่งเป็นพฤติกรรม กรสื่อสารภาษาจีนโดยส่วนใหญ่เป็นการพูดผ่าน ๆ โดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์ว่า ผู้รับสารจะให้

ความสนใจหรือไม่ ส่วนการสื่อสารที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะมีทั้งพฤติกรรม การสื่อสารภาษาจีน
ล้วน ๆ และภาษาจีนปนไทย เช่นเดียวกัน

1.2.2 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัว จะมีความจริงจังในการ
สื่อสารภาษาจีนกันมากที่สุด คือ รุ่นที่ 1 ซึ่งจะโดยส่วนใหญ่จะมีการสื่อสารโดยใช้ภาษาจีน
ล้วน ๆ อยู่ รองลงมาคือ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนของสมาชิกรุ่น 2 ซึ่งโดยส่วน
ใหญ่จะมีการสื่อสารโดยใช้ภาษาจีนล้วน ๆ และมีการสื่อสารเป็นภาษาจีนปนไทย ส่วน
พฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกรุ่นที่ 3 ส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารภาษาจีนปนไทย และ
อาจจะไม่มีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนกับบุคคลภายนอกครอบครัว

1.2.3 รูปแบบของประโยคที่ใช้ในการสนทนาส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของ
การสื่อสาร และคู่สนทนาที่กำลังสื่อสารอยู่ โดยพิจารณาจากทักษะภาษาจีนเป็นหลัก

1.2.4. พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายนอกครอบครัวจะเป็นไปโดยที่แต่ละครอบครัวก็จะมี
พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนซึ่งเป็นสำเนียงท้องถิ่นของตนเองเป็นหลัก ส่วนสำเนียงจีน
แมนดารินนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล เช่น สมาชิกรุ่นที่ 1 ถ้าได้เข้าเรียนในโรงเรียนตั้งแต่อยู่ที่
ประเทศจีนแล้วก็มีทักษะมาก ส่วนสมาชิกรุ่นที่ 2 ก็จะเป็นรุ่นที่เข้าเรียนที่โรงเรียนสอน
ภาษาจีนมากกว่ารุ่นอื่นทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ส่วนการสื่อสารภาษาจีนสำเนียง
อื่นจะสามารถเรียนรู้ได้จากการไปเรียนที่โรงเรียนหรือการไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการพูด
สำเนียงนั้น ๆ ส่วนสมาชิกรุ่นที่ 3 สามารถสื่อสารได้เล็กน้อย ซึ่งจะไม่เหมือนกันในแต่ละ
บุคคลส่วนการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงอื่นจะสามารถเรียนรู้ได้จากการไปเรียนที่โรงเรียนหรือ
การไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการพูดสำเนียงนั้น ๆ เช่นกัน

2. พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในชุมชนชาวจีนใน กรุงเทพมหานคร

สามารถใช้แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาว่าด้วยเรื่องของหน้าที่ทางการสื่อสารและเรื่อง
รูปแบบของพฤติกรรมการสื่อสารมาทำการวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

2.1 พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างมีทั้งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นใน
ครอบครัวและนอกครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับบริบททางการสื่อสาร พฤติกรรมการสืบทอดภาษาจีนมี
อยู่ 2 ลักษณะ คือ การสืบทอดแบบทางตรงและทางอ้อม

2.2 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอด ขึ้นอยู่กับทักษะภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนว่ามีทักษะมากน้อยเพียงใด เช่น บางครอบครัวอาจจะสืบทอดโดยใช้พฤติกรรมการสื่อสารด้วยภาษาจีนล้วน ๆ ภาษาจีนปนไทย หรือ ภาษาไทยล้วน ๆ เป็นต้น

2.3 พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนมีรูปแบบที่เป็นกระบวนการ จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่เป็นทางตรง ซึ่งเป็นกระบวนการยกตัวอย่างเช่น รูปแบบการปฏิบัติตนเองเป็นต้นแบบ พฤติกรรม รูปแบบการสอน พฤติกรรมรูปแบบบังคับ ส่วนลักษณะที่เป็นทางอ้อม ซึ่งมีลักษณะที่เป็นกระบวนการ ยกตัวอย่างเช่น รูปแบบการสื่อสารผ่านพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน การรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน รูปแบบการสื่อสารโน้มน้าวใจผ่านแนวความคิดแบบชาตินิยม เป็นต้น

2.4 พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว มีทั้งที่เป็น พฤติกรรมการสื่อสารโดยตรงและโดยอ้อม ส่วนพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนที่เกิดขึ้น ภายนอกครอบครัว ส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่เป็นทางตรงอย่างเดียว ซึ่งเป็นพฤติกรรมการสอนที่โรงเรียนสอนภาษาจีนส่วนใหญ่

2.5 พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนจะน้อยลงในช่วงรอยต่อระหว่างรุ่น 2 กับ รุ่นที่ 3

ผลจากการวิจัยข้างต้น สามารถอภิปรายผลตามแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ โดยเรียงลำดับตาม
วัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1.ศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ ของชาวจีนในชุมชนชาวจีน ในกรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายว่าดังต่อไปนี้

1.1 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนของชาวจีนในเขตชุมชนชาวจีนในกรุงเทพมหานครนั้น ก็
ยังคงมีการสื่อสารภาษาจีนกันอยู่ ตามแนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ เนื่องจาก บุคคล
จะมีความรู้สึกที่จะรักษาสິงที่บรรพบุรุษของพวกเขาได้ถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อแสดงความเป็นตัว
ของตนเองและเป็นการสร้างความปึกแผ่น ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาศรี สีหอำไพ (2538) ซึ่งกล่าวไว้ว่า
ภาษาเป็นเอกลักษณ์ของชาติ นำความภาคภูมิใจ ถือเป็นสมบัติของชนในชาติที่คนในชาติจึงหวงแหน
รักษาไว้มิให้เสื่อมสูญ แต่เนื่องจากการอพยพพลัดถิ่นมาจกบ้านเกิดเมืองนอน และเครื่องมือสำคัญที่
ใช้ในการแสดงความเป็นชาติที่เด่นที่สุด นั่นก็คือ วัฒนธรรมทางภาษา ภาษาเป็นสมบัติติดตัวมนุษย์
อยู่ทุกขณะ มนุษย์ใช้ภาษาเกือบตลอดเวลาที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ตั้งแต่ตื่นขึ้นมาจนเข้า
นอนหลับไป แม้ในเวลาหลับ มนุษย์ก็ยังอาจฝันว่าได้ใช้ภาษาสื่อสารกับคนอื่น ๆ ในเรื่องต่าง ๆ นานา
ดังนั้นภาษาจีนก็เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดที่ใช้ในการสื่อสารของกลุ่มครอบครัวชาวจีนในเขตชุมชน
ชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อแสดงความเป็นชาติ เป็นเอกลักษณ์ของเผ่าพันธุ์ จะเห็นได้ว่า กลุ่ม
ตัวอย่างที่ 10 ครอบครัวนั้น ยังคงรักษาและสืบทอดพฤติกรรมการสืบทอดภาษาจีนกันได้อย่างดี แต่
อย่างไรก็ตามก็ขึ้นอยู่กับแต่ละครอบครัวด้วย เพราะแต่ละครอบครัวย่อมมีความสามารถในการรักษา
เอกลักษณ์ต่าง ๆ ได้แตกต่างกัน

1.2 รูปแบบพฤติกรรมการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างครอบครัวชาวจีน ซึ่งมีพฤติกรรมการสื่อสาร
ภาษาจีนหลายรูปแบบ เช่น พฤติกรรมการสื่อสารที่เป็นภาษาจีนล้วน ๆ ภาษาจีนปนไทย ซึ่งสอดคล้อง
กับแนวคิดที่ทฤษฎีดังต่อไปนี้

1.2.1 ลักษณะของพฤติกรรมการสื่อสาร พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนเป็น
กระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการทางจิตวิทยา สังคมและวัฒนธรรม พฤติกรรม
การสื่อสารเป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ พฤติกรรมการสื่อสารที่เป็นกระบวนการ
นี้เอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่อยู่ใต้อิทธิพลสภาพแวดล้อมทางการสื่อสารของวัฒนธรรมไทย ซึ่ง

มีอิทธิพลอย่างสำคัญยิ่งต่อการสื่อสารภาษาจีนระหว่างบุคคล ซึ่งเมื่อชาวจีนได้เกิดการเรียนรู้ พฤติกรรมการเรียนในสภาวะแวดล้อมนั้น ทำให้ต้องเกิดการปรับตัว และการปรับตัวที่สามารถ สังเกตเห็นได้ชัดที่สุดคือ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาที่ปรับเปลี่ยนไปเนื่องจากการอยู่อาศัยใน สภาวะแวดล้อมของประเทศไทย จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน นั้นเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มคนจีนและคนไทยซึ่งเป็นสภาวะที่มีความแตกต่าง กันทางวัฒนธรรม ดังนั้นผลที่เกิดขึ้นก็คือ มีการรับวัฒนธรรมซึ่งกันและกันระหว่าง 2 วัฒนธรรม และเนื่องจากวัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมที่ใหญ่กว่าและมีพลังของปฏิสัมพันธ์ที่ มากกว่าก็จะกลืนวัฒนธรรมจีนซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มวัฒนธรรมรองในประเทศ และจากการ ผลการวิจัยนี้ก็สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มครอบครัวชาวจีนจะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการ สื่อสารเพื่อให้สามารถผสมกลมกลืนไปกับวัฒนธรรมไทยได้ และในการปรับตัวของสมาชิกแต่ ละรุ่นในครอบครัวชาวจีนนั้นก็จะไม่เหมือนกัน โดยสมาชิกรุ่นแรกของครอบครัวซึ่งโดยส่วน ใหญ่จะเกิดที่ประเทศจีน ย่อมจะมีความผูกพันกับบ้านเกิดเมืองนอนของตนเองมาก ซึ่ง ย่อมจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการสื่อสาร กล่าวคือ สมาชิกรุ่นแรกของบ้านจะมีพฤติกรรมการ สื่อสารภาษาจีนอยู่ค่อนข้างมาก ในขณะที่สมาชิกรุ่นที่ 2 สามารถจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการ สื่อสารได้มากกว่า เนื่องจากเป็นรุ่นที่เกิดในประเทศไทย ลักษณะพฤติกรรมการสื่อสาร ภาษาจีนจึงจะมีพฤติกรรมการที่มีการผสมกันระหว่างภาษาจีนและภาษาไทย ส่วนรุ่นที่ 3 นั้น ถือว่ามีปฏิสัมพันธ์กับวัฒนธรรมไทยมากขึ้นและมีปฏิสัมพันธ์กับวัฒนธรรมจีนน้อยลง ดังนั้น จากสภาวะแวดล้อมทางการสื่อสารดังกล่าว ทำให้คนมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนนั้นลด น้อยลงตามรุ่น

1.2.2 แนวคิดเรื่องการสื่อสารต่างวัฒนธรรมที่ว่า ซึ่ง Gudykunst และ William (2003) ได้กล่าวถึงการสื่อสาร โดยกล่าวถึงบริบทของการสื่อสารกับคนแปลกหน้าว่าไว้ ใช้ การสื่อสารเพื่อการแปลความหมาย เมื่อเราทำการแปลความหมายนั้น การเปิดรับนั้นขึ้นอยู่กับว่าคน ๆ คนกล่าวอะไรออกมาในลักษณะที่เป็นวัจนภาษา ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดง ออกมา หรือลักษณะของความเคยชิน เนื่องจากการที่ต้องพบปะผู้คนสังคมเดียวกัน ซึ่งในเขต ชุมชนชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานครยังมีกลุ่มคนบางพวกยังมีพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อ การสื่อสารเป็นหลัก หรือพฤติกรรมการใช้ภาษาจีนปนไทยในการสื่อสาร ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าใน สถานการณ์การสื่อสารตอนนั้นเป็นอย่างไร

1.3 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนภายในครอบครัว จะมีความจริงจังในการสื่อสารภาษาจีนกันมากที่สุดคือ ระหว่างสมาชิก รุ่น 1 กับ รุ่น 1 ของครอบครัว รองลงมาก็คือ พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนระหว่างสมาชิกรุ่น 1 กับ รุ่น 2 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการสื่อสารโดยใช้ภาษาจีนล้วน ๆ อยู่ ส่วนพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนระหว่างรุ่น 1 กับสมาชิกรุ่น 3 ส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนปนไทย และอาจจะไม่มีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนระหว่างรุ่น ระหว่างสมาชิกรุ่นที่ 2 กับสมาชิกรุ่นที่ 3 ใน บางครอบครัว ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการสื่อสารต่างวัฒนธรรม ในงานวิจัยของคิม ต้องการที่จะศึกษาการผสมผสานกลมกลืนไปกับวัฒนธรรมใหม่ เมื่อชาวเกาหลีได้เข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว คือ การเข้าไปอาศัยอยู่ในสังคมใหม่ ทำให้ต้องเกิดการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและวัฒนธรรมใหม่ จากแบบจำลองสามารถสรุปได้ว่า (สามารถย้อนกลับไปดูแบบจำลองได้บทที่ 2 หน้า 36) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาวจีน กล่าวคือ หากครอบครัวชาวจีนไม่มีช่วงเวลาในการปฏิสัมพันธ์กันและไม่มีแรงจูงใจในการปฏิสัมพันธ์ด้วยแล้ว การสื่อสารเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ก็จะเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ และจะเห็นจากแบบจำลองของคิมได้ว่า พฤติกรรมการสื่อสารทางภาษานั้นเป็นหัวใจอย่างยิ่งต่อความสามารถในการสืบทอดวัฒนธรรม เช่น ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาจีนของชาวจีนรุ่นหลัง ในการพูดคุยกับชาวจีนแรก ก็มีผลต่อการรับรู้ทางด้านวัฒนธรรมจีนเช่นกัน กล่าวคือ ถ้าชาวจีนรุ่นแรกสามารถพูดภาษาจีนได้ดี และชาวจีนรุ่นหลังสามารถใช้ภาษาจีนพูดโต้ตอบกันได้ โอกาสที่ชาวจีนในรุ่นหลัง ๆ จะได้รับการสื่อสารและรับรู้วัฒนธรรมจีนจากชาวจีนรุ่นแรกก็จะมีค่อนข้างมาก

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยง ชื่นสุวิมล (2543) ซึ่งศึกษาเรื่อง สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตกรุงเทพมหานคร : ระบบครอบครัวและความสัมพันธ์ทางสังคมของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนโบ๊เบ๊ และได้สรุปผลการวิจัยที่ว่าด้วยเรื่องของพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนว่า วัฒนธรรมด้านภาษาเริ่มคลายตัวลงตั้งแต่คนจีนรุ่นที่ 2 และมีแนวโน้มจะหายไปของคนรุ่นที่ 3

2. ศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในชุมชนชาวจีนใน กรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายว่าได้ดังต่อไปนี้

2.1 พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างมีทั้งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในครอบครัวและนอกครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับบริบททางการสื่อสาร พฤติกรรมการสืบทอดภาษาจีนมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การสืบทอดแบบทางตรงและทางอ้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องรูปแบบของพฤติกรรมในส่วนที่กล่าวถึงพฤติกรรมการสื่อสารที่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การเรียนรู้แบบทางตรงหรือพฤติกรรมการสืบทอดโดยการเรียนรู้โดยตรงของมนุษย์ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันและทางอ้อมหรือการสืบทอดโดยประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเองโดยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กระบวนการขัดเกลาโดยตรงและกระบวนการขัดเกลาทางอ้อม ซึ่งในการเลือกใช้พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความเหมาะสมซึ่งแต่ละครอบครัวก็จะไม่เหมือนกัน ซึ่งสมาชิกภายในครอบครัวหรือกลุ่มสถาบันครอบครัวที่จะมีอิทธิพลในการขัดเกลามากกว่า รองลงมา ก็จะเป็นครูหรืออาจารย์สอนพิเศษในโรงเรียน

2.2 พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดขึ้นอยู่กับทักษะภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนว่ามีทักษะมากน้อยเพียงใด เช่น บางครอบครัวอาจจะสืบทอดโดยใช้พฤติกรรมการสื่อสารด้วยภาษาจีนล้วน ๆ ภาษาจีนปนไทย หรือภาษาไทยล้วน ๆ เป็นต้น สอดคล้องกับการประยุกต์ผลงานวิจัยของคิมโดยเอมอร ชลพิไลพงศ์ (2547) ได้ประยุกต์ผลของการศึกษาเข้ากับบริบทของการสื่อสารภายในครอบครัวชาวจีนในชนบทเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมของชาวจีน ซึ่งสรุปว่าความสามารถในการสืบทอดภาษาจีนนั้นขึ้นอยู่กับช่วงเวลาในการปฏิสัมพันธ์กันและแรงจูงใจในการปฏิสัมพันธ์ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาจีนของชาวจีนรุ่นหลัง ในการพูดคุยกับชาวจีนแรก ก็มีผลต่อการรับรู้ทางด้านวัฒนธรรมจีนเช่นกัน

2.3 พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนมีรูปแบบที่เป็นกระบวนการ จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่เป็นทางตรง และลักษณะที่เป็นทางอ้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า พฤติกรรมการสื่อสารที่เกิดขึ้น

การเรียนรู้เกิดจากการสะสมประสบการณ์ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ประสบการณ์เฉพาะหรือประสบการณ์โดยตรง ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับในช่วงชีวิต บางครั้งประสบการณ์เฉพาะนี้อาจจะเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นด้วย แต่ในหลาย ๆ กรณี ประสบการณ์เฉพาะมักเป็นประสบการณ์ที่ไม่มีบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากการเรียนรู้ยังเกิดจาก ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นลักษณะทางอ้อม เนื่องจากเป็นปรากฏการณ์ร่วมกันของคน ในรูปแบบพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน จะเห็นได้ว่า ในแต่ละครอบครัวนั้นมีวิธีการที่คล้ายคลึงกันซึ่งก็แล้วกันว่าแต่ละครอบครัวนั้นจะมีมากน้อย พฤติกรรมในการสืบทอดที่เป็นพฤติกรรมโดยตรงนั้นก็เกิดจากการที่สมาชิกในครัว นั้นได้ร่วมอยู่อาศัยในบ้านหลังเดียวกัน เมื่อเกิดพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอด ลักษณะของการถ่ายทอดรูปแบบการสื่อสารซึ่งเกิดขึ้นโดยตรงระหว่างผู้ทำการสืบทอดและผู้รับการสืบทอดจะเกิดความชัดเจน ซึ่งตัวอย่างที่เห็นเป็นรูปธรรมที่สุดก็คือ พฤติกรรมการสอนภายในครอบครัว ซึ่งเกิดจากประสบการณ์โดยตรงของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการสั่งสอนประสบการณ์จากผู้สอน ส่วนพฤติกรรมทางอ้อมนั้นเกิดจากประสบการณ์การร่วมกัน เช่น พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนกันระหว่างสมาชิกรุ่น 1 ในบ้านด้วยกัน หรือสมาชิกรุ่นที่ 1 กับรุ่นที่ 2 หรือใครก็ได้ที่สามารถสื่อสารภาษาจีนในบ้านทำการสื่อสาร ผู้ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นก็จะมีประสบการณ์ร่วมไปด้วยแต่ประสิทธิภาพของการเรียนรู้นั้นจะไม่เท่ากันกับการเรียนรู้โดยตรงโดยเฉพาะการสอน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาสังคม(พวงเพชร สุรัตน์กุล, 2541: 70) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กระบวนการขัดเกลาโดยตรงและกระบวนการขัดเกลาทางอ้อม กระบวนการขัดเกลาโดยตรง โดยจะออกมาในรูปของการบอกเล่า สั่งสอน ชมเชย ดุด่า ซึ่งในการเลือกใช้พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดนี้ก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความเหมาะสมซึ่งแต่ละครอบครัวก็จะไม่เหมือนกัน ซึ่งสมาชิกภายในครอบครัวหรือกลุ่มสถาบันครอบครัวที่จะมีอิทธิพลในการขัดเกลามากกว่า รองลงมา ก็จะเป็นครูหรืออาจารย์สอนพิเศษในโรงเรียน

มีปัจจัยอยู่หลายปัจจัยที่สามารถอธิบายความสามารถในการใช้พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนเพื่อส่งผลต่อพฤติกรรมการสืบทอดภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่างซึ่งอาจจะพิจารณาจาก ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งสามารถสรุปเป็นคร่าว ๆ เป็นรุ่นได้ดังนี้

- 1.สมาชิกรุ่นที่ 1 ของครอบครัว โดยประวัติเป็นรุ่นที่ได้อพยพมาจากประเทศจีน ดังนั้น พฤติกรรมในการใช้ภาษาจีนในการสื่อสารนั้น โดยส่วนใหญ่ก็มักจะสามารถสื่อสารได้ดีมาก ด้านทักษะการฟังและการพูดเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสำเนียงภาษาจีนตามแต่ละท้องถิ่นของตนเอง ส่วนทักษะทางด้านการเขียนและอ่านนั้น ขึ้นอยู่กับแต่ละคนว่า ช่วงที่อยู่ประเทศจีนหรือพอลอพยพมาอยู่

ประเทศไทยแล้ว ได้มีการเรียนภาษาจีนในโรงเรียนสอนภาษาจีนหรือไม่ เนื่องจากทักษะทางการเขียนและการอ่านนั้น เป็นทักษะที่จำเป็นต้องร่ำเรียนกันในโรงเรียน เป็นที่น่าสังเกตว่า จะมีกลุ่มตัวอย่างบางครอบครัวที่นอกจากจะสามารถสื่อสารภาษาจีนสำเนียงท้องถิ่นของตนเองได้แล้ว ยังสามารถสื่อสารภาษาจีนสำเนียงอื่นได้อีก ซึ่งมาจากสาเหตุดังนี้คือ

- 1) การเรียนภาษาจีนในโรงเรียน ถ้าเรียนภาษาจีนตั้งแต่อยู่ที่ประเทศจีนหรือเรียนในโรงเรียนสอนภาษาจีนในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะสอนภาษาจีนสำเนียงแมนดารินเป็นหลัก
- 2) จากการสัมภาษณ์ผู้รู้และการค้นคว้าข้อมูลทางภาษาจีน ให้เหตุผลว่า ภาษาจีนที่เป็นภาษาหลักในแถบมณฑลทางใต้ของจีน นั่นก็คือ ภาษาแคะและภาษากวางตุ้ง ส่วนภาษาแต้จิ๋วเป็นภาษาลูกและอยู่ในภาษาจีนตระกูลเดียวกันกับภาษาจีนแคะและภาษา กวางตุ้ง ซึ่งภาษาแต้จิ๋วใช้สื่อสารกันน้อยมากเทียบอัตราส่วนแล้วไม่ถึงเปอร์เซ็นต์ ดังนั้นคนที่สามารถสื่อสารภาษาแคะและภาษา กวางตุ้งได้ก็จะสามารถสื่อสารภาษาแต้จิ๋วได้เหมือนกัน จะมากน้อยเพียงใดซึ่งจะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล

2. สมาชิก รุ่นที่ 2 ของบ้าน ซึ่งจะเห็นได้ว่ารุ่นนี้ ส่วนใหญ่เกิดที่ประเทศไทย มีการโอนสัญชาติเป็นคนไทยและเป็นรุ่นที่ได้เรียนภาษาจีนในโรงเรียนเป็นส่วนมาก ซึ่งจะมีเพียงบางคนที่อพยพพร้อมบิดามารดาจากประเทศจีน โดยส่วนใหญ่ทักษะการสื่อสารทางการฟังและการพูดของรุ่นนี้จะเหมือนกันกับรุ่นแรกคือ สามารถสื่อสารได้ในระดับที่ดีมากในภาษาถิ่นของตนเอง แต่จะมีกลุ่มตัวอย่างบางคนเท่านั้น เช่น คุณฮั่ง เส็ง คุณมาลี และคุณรณเชษฐุ เท่านั้น ที่มีทักษะการฟังและการพูดพอประมาณเท่านั้นและไม่ได้เรียนภาษาจีนในโรงเรียนสอนภาษาจีนด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่าจะมีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่สามารถสื่อสารภาษาจีนสำเนียงถิ่นของตนเองได้แล้ว ยังสามารถสื่อสารภาษาจีนสำเนียงอื่นได้อีก ซึ่งก็มีสาเหตุมาจาก

- 1) การเรียนภาษาจีนในโรงเรียน ถ้าเข้าเรียนในโรงเรียนสอนภาษาจีน จะมีการสอนภาษาจีนแมนดารินเป็นหลัก ซึ่งทำให้สามารถสื่อสารภาษาแมนดารินเพิ่มขึ้นมาอีกสำเนียง
- 2) สิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการทำการค้ากับคนจีนเชื้อชาติอื่น การดูภาพยนตร์จีน ซึ่งใช้ภาษาจีนสำเนียงกวางตุ้งในการสื่อสาร การอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีคนจีนเชื้อสายอื่นอยู่เป็นจำนวนมาก และมีการติดต่อสื่อสารกันกับคนจีนในละแวกเดียวกันซึ่งเป็นคนจีนเชื้อสายอื่น

3. สมาชิก รุ่นที่ 3 ของบ้าน ซึ่งจะเห็นได้ว่ารุ่นนี้ไม่ค่อยมีทักษะทางการสื่อสารภาษาจีน มากเท่าที่ควร ส่วนที่มีการคือ การฟังและพูดภาษาจีนเพียงเล็กน้อยเท่านั้นหรือไม่ก็ไม่สามารถสื่อสาร ได้เลย แต่จะมีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่สามารถสื่อสารภาษาจีนได้ ซึ่งมีสาเหตุดังนี้

1) เรื่องค่านิยมการปลูกฝังให้พูดภาษาจีนในแต่ละครอบครัว โดยเฉพาะชาวจีนแคะ และชาวจีนกวางตุ้ง ซึ่งจากการวิจัยพบว่าคนรุ่นที่ 3 ของครอบครัวจีนแคะสามารถสื่อสารใน ทักษะการฟังและการพูดได้อย่างดีกับสมาชิก รุ่นที่ 1 และที่รุ่น 2 ของ ซึ่งเป็นภาษาจีนล้วน ๆ แต่ยังคงถือว่าการวิจัยยังไม่เป็นที่สุดเนื่องจากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเพียงครอบครัวเดียว เท่านั้น

2) การเรียนในโรงเรียนสอนภาษาจีน แต่เมื่อกลับไปสื่อสารภาษาจีนที่บ้านนั้น อาจจะ ไม่สามารถสื่อสารกันได้ เนื่องจากที่โรงเรียนสอนภาษาจีนในปัจจุบันจะสอนเฉพาะภาษาจีน สำเนียงแมนดารินเท่านั้น ส่วนที่บ้านจะมีพฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงแต่ละท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากความสำคัญของการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางภาษาจีน เนื่องจากมีมาตรการในการสั่งปิด โรงเรียนสอนภาษาจีน ซึ่งเป็นช่วงในสมัยของรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงครามเนื่องจากความคิดที่ว่าจีน เป็นชาติคอมมิวนิสต์ จึงมีคำสั่งให้ปิดโรงเรียนสอนภาษาจีนทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค จำนวนมาก เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีพฤติกรรมสืบทอดภาษาจีนทางการเรียนการสอนลดลง ทำให้เกิดช่องว่างรอยต่อทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางภาษาจีน ระหว่างรุ่น 2 กับรุ่น 3 ดังนั้นจาก การทำวิจัยเรื่องพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในชุมชนชาวจีน กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ซึ่งผลสรุปออกมาว่า พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนนั้นลดลงไปเรื่อย ๆ ตาม รุ่น เนื่องจากสาเหตุของการปรับตัวตามสภาพแวดล้อมของวัฒนธรรมใหม่ ทำให้สมาชิก รุ่นใหม่ ๆ นั้น มีการปรับตัวการด้านพฤติกรรมการสื่อสาร และผนวกกับนโยบายการสั่งปิดโรงเรียนสอนภาษาจีนด้วย แล้ว ยิ่งเป็นเหตุผลสนับสนุนว่า พฤติกรรมการสื่อสารภาษาจีนของคนรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 ลดลงอย่างรวดเร็ว

ดังนั้นรัฐบาลควรเห็นถึงปัญหานี้ โดยผู้วิจัยขอเสนอแนวทางแก้ไขว่า รัฐบาลควรจะต้องจัดตั้งให้มี หน่วยงานซึ่งเกี่ยวข้องกับอนุรักษ์วัฒนธรรมทางภาษาจีนเอาไว้ โดยหน่วยงานนี้จะมีหน้าที่ในการ ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับภาษาจีน ตลอดจนมีนโยบายในการเผยแพร่ความรู้ทางภาษาจีน ซึ่งเป็น ภาษาจีนที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นผลดีแก่ทั้งบุคคลผู้สนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษาจีน

เพื่อที่จะได้ศึกษาข้อมูล ค้นคว้าข้อมูล รวมทั้งมีการส่งเสริมการเปิดโรงเรียนสอนภาษาจีนท้องถิ่นที่มี การสื่อสารในประเทศไทยด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีน ในชุมชนชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานครและการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษานี้ เลือกศึกษาเฉพาะชาวจีนในชุมชนชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร เฉพาะช่วง เยาวราช ซึ่งถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความเป็นชาวจีนที่ดูเข้มแข็ง และยังคงดำรง พฤติกรรมสื่อสารภาษาจีนไว้อยู่ แม้ว่าจะน้อยลงไป จึงน่าสนใจว่า ชาวจีนในชุมชน ชาวจีนเขตอื่น ในสิ่งแวดล้อมและสังคมแบบอื่น จะมีพฤติกรรมในการสื่อสารภาษาจีน และสืบทอดภาษาจีนอย่างไร
2. สามารถนำแบบอย่างวิจัยนี้ไปใช้ในการสำรวจพฤติกรรมสื่อสารเพื่อสืบทอดภาษา หรือวัฒนธรรมจีนหรือวัฒนธรรมและภาษาของชาติอื่นได้
3. ในการวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางภาษาจีนนั้น สามารถขยายพื้นที่ในการวิจัย ออกไปได้กว้างขวางขึ้นในระดับประเทศก็ได้ เนื่องจากอัตราส่วนของชาวจีนที่อยู่ใน เยาวราชและอยู่ทั่วทั้งประเทศไม่เหมือนกัน จึงสามารถอธิบายผลการวิจัยเฉพาะพื้นที่ที่ ทำการวิจัยเท่านั้น
4. สามารถนำผลของการวิจัยในส่วนของพฤติกรรมสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน เพื่อ ทำการเปรียบเทียบว่าชาวจีนในชุมชนชาวจีนเขตอื่นเป็นอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมล จันทสร. อิทธิพลของชาวจีนโพ้นทะเลและบทบาทของคนจีนในประเทศไทยสมัยปัจจุบัน.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, 2006.

กรีซ สืบสนธิ. วัฒนธรรมและพฤติกรรมกรรมการสื่อสารในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรง

พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

กฤต น้อยเคียน. สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2550.

ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. ชาวจีนในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา,

2517.

ขวัญเรือน กิติวัฒน์. พฤติกรรมกรรมการสื่อสาร. เอกสารการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.

จ้วย อิง แซ่ลิ้ม . สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2550.

จง จิน หมิง. สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2550.

จง เหน่ ชัน. สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2550.

เจ็ง หมิง เหลียน. สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2550.

ซิม เอ็ง แซ่ ลิม. สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2550.

เตียง แซ่โจ้ว. สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2550.

ธมลวรรณ ตั้งวงษ์เจริญ. เอกลักษณ์ชาติพันธุ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนอ้อมใหญ่. วิทยานิพนธ์

ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

นันทนา ดันติเวสส, ชุมชนชาวจีนในราชอาณาจักรสยาม: วารสารศิลปากร 33, 1 (มี.ค. - เม.ษ.

2532) : 75-80

นิชาพร อำนวยปรีชากุล. สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2550.

บุง เกียก แซ่เอี้ยะ. สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2550.

บุญยง ชื่นสุวิมล. สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตกรุงเทพมหานคร : ระบบครอบครัวและ

ความสัมพันธ์ทางสังคมของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนบีบี. กรุงเทพมหานคร (ม.ป.ท.),

2543.

- ประภาศรี สีหอำไพ. วัฒนธรรมทางภาษา, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ประสาท หลักศิลา. สังคมมนุษย์ในด้านพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2514.
- ปรีดา ปรตถจริยา. สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2550.
- พิชญานิน โรจน์มงามงคล. สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2550.
- เพ็ญ เขียม แซ่ไอ้ว. สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2550.
- ภัทรานุจ แสงจันทร์. สถานภาพการศึกษาการสื่อสารระดับวัฒนธรรมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวาริชวิทยา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- เมตตา วิวัฒนานุกูล. การสื่อสารต่างวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แอคทีฟ พรินท์ : โรงพิมพ์, 2548.
- ยิบ กัม จัง. สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2550.
- ยุพิน คล้ายมนต์. อิทธิพลวัฒนธรรมจีนที่มีต่อไทย : จุลสารไทยคดีศึกษา 14, 1 (ส.ค – ต.ค 2540)
- วัชรวิ มั่งคองทรงศักดิ์. สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2550.
- วันนิดา ปรตถจริยา. สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2550.
- ศิริพล กวางทองพานิชย์. สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2550.
- ศิริชัย ศิริกายะ. การสื่อสาร. โครงการการศึกษาทั่วไป : ฝ่ายวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : โรงพิมพ์, 2521.
- ศิริวิมล ทรัพย์ประเสริฐ . สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2550.
- สมชัย กวางทองพานิชย์. สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2550.
- สมบุญรณ์ เหมปฐวี. สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2550.
- สกินเนอร์ จี วิลเลียม. สังคมจีนในประเทศไทย : ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์. แปลโดย พรรณี ฉัตรพล รักษ์ และอื่นๆ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2529.
- สวณิต ยมาภัย. การสื่อสารของมนุษย์ : แนวคิดและแนวปฏิบัติขั้นพื้นฐาน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิเทศศาสตร์, 2526.
- สิริลักษณ์ น้อยเคียน. สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2550.
- สุนน อยู่สิน. พฤติกรรมการสื่อสารและการผสมผสานกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมไทย : ศึกษาเฉพาะชาวจีนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์ พัฒนาการภาค วิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

สุย ฮวง แซ่ตั้ง. สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2550.

เสนาะ ตีเยาว์. การสื่อสารในองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.

หมวย จู แซ่เอี้ยะ. สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2550.

หลิน เหว แซ่หยาง. สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2550.

เอมอร ชลพิไลพงศ์. การสื่อสารเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมของชาวจีนในเขตในเขตไชน่าทาวน์.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา คณะนิเทศศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ฮัง เส็ง แซ่ไคว้ว. สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2550.

ภาษาอังกฤษ

Davis, Kingsley. Human Society. New York: The McMillan Company, 1969.

Hammer, M.R. "Intercultural Communication Competence." in M.K. Asante and W.B.

Gudykunst, Handbook of Intercultural and Intercultural Communications.

Newbury: Sage. Publications, 1989.

Lustig, M. and Koester, J. Intercultural Competence: Interpersonal Across Cultures.

New York: Harper Collins College Publishers, 1993.

Gudykunst, W.B. and Kim Y.Y. Communication with Stranger: An Approach to Intercultural

Communication. 3rd, New York: McGraw-Hill. Mead, 1997.

Milton, Charles R. Human Behavior in Organization: The Level of Behavior. Englewood cliff,

New Jersey: Prentice-Hall, 1981.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไป

- 1.วันที่สัมภาษณ์
- 2.ชื่อนามสกุล(ภาษาไทย)
- 3.ชื่อนามสกุล (ภาษาจีน)
- 4.เพศ อายุ
- 5.ระดับการศึกษา
- 6.ข้อมูลการเปลี่ยนชื่อนามสกุล
- 7.สถานที่เกิด
- 8.ข้อมูลการเรียนภาษาจีน
- 9.เป็นสมาชิกของสมาคมจีนอะไรบ้าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ เรื่องพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีน

๑.พฤติกรรมการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร

ความสามารถและทักษะการใช้ภาษาจีนของกลุ่มตัวอย่าง

.....

.....

๒.สถานการณ์ใดบ้างที่มีการใช้ภาษาจีน (เหตุการณ์)

.....

.....

3.พฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาจีนสำเนียงต่าง ๆ ตามสถานการณ์

กับสมาชิกภายในครอบครัว

- กับ รุ่นที่ ๑
- กับ รุ่นที่ ๒
- กับ รุ่นที่ ๓

กับบุคคลภายนอกตามสถานการณ์

-
-
-

๓.ความบ่อยครั้งของการใช้ภาษาจีนตามสถานการณ์ต่าง ๆ

การสื่อสารภายในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

.....

.....

๔.บริบทที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร ตามวัตถุประสงค์การสื่อสาร

- ๑.เพื่อให้ข้อมูล
- ๒.เพื่อให้เกิดการศึกษา
- ๓.เพื่อโน้มน้าวใจ
- ๔.เพื่อความบันเทิง

5.พฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากสื่อต่าง ๆ ที่เป็นภาษาจีน

.....

.....

ตอนที่ ๒ พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน

ตอนที่ ๒ พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีน

1. พฤติกรรมในการสืบทอดภาษาจีนที่เป็นวัจนภาษา
2. พฤติกรรมในการสืบทอดภาษาจีนที่เป็นอวัจนภาษา ที่มีการแสดงออกมา เช่น
3. พฤติกรรมการรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังเรื่องการเรียนรู้ภาษาจีน
4. ท่านคิดว่าภาษาจีนมีความสำคัญแค่ไหน (ภาษาจีนกลางและภาษาท้องถิ่น)
5. คิดว่าอยู่ในประเทศไทยแล้ว ภาษาจีนมีความสำคัญแค่ไหน (พิจารณาทั้งจีนกลางและท้องถิ่น)
6. สมาชิกในครอบครัวมีส่วนอย่างไรในการปลูกฝังเรื่องการเรียนรู้ภาษาจีน
7. อะไรคือความภาคภูมิใจเมื่อถูกเรียกว่าเป็นคนไทยเชื้อสายจีน
8. อะไรคือความภาคภูมิใจเมื่อได้ใช้ประโยชน์จากภาษาจีน
9. ต่อไปคิดว่าภาษาจีนในประเทศไทยจะเป็นเช่นไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ. 0512.10 /นศพ.

คณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กทม. 10330

มกราคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์ในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน ผู้ให้ความอนุเคราะห์เป็นกลุ่มครอบครัวตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์ในการทำวิทยานิพนธ์

เนื่องด้วยนายธนทรัพย์ มีทรัพย์ รหัสประจำตัวนิสิต 4885088128 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ สาขานิติศาสตร์พัฒนาการ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อการสืบทอดภาษาจีนของชาวจีนในชุมชนชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีรองศาสตราจารย์อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ซึ่งเป็นกลุ่มครอบครัวชาวจีนที่อาศัยอยู่ในบริเวณย่านเยาวราชและบริเวณใกล้เคียง เช่น ย่านแปลงนาม ย่านสำเพ็ง ย่านตลาดน้อย เป็นต้น และบริเวณที่เป็นส่วนรับผิดชอบของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ เขตพระนครและเขตป้อมปราบ โดยมีการกำหนดกลุ่มครอบครัวตัวอย่างเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 10 ครอบครัว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในส่วนของการสนับสนุนให้สัมภาษณ์ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ โดยในการติดต่อให้ข้อมูลดังกล่าวท่านสามารถติดต่อกับนิสิตโดยตรงได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 089-7818193

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์)

หัวหน้าภาควิชาการประชาสัมพันธ์

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

โทร. 0-2218-2163 / โทรสาร. 0-2218-2130

ลักษณะความเป็นย่านต่าง ๆ ในไชน่าทาวน์

สามารถแบ่งออกได้เป็น 16 ย่าน ดังนี้คือ

1. ย่านวานิช 1 (ลำเพ็ง) อยู่บริเวณทิศตะวันตกเฉียงใต้ของไชน่าทาวน์ สามารถแบ่งถนนสายนี้เป็นช่วง ๆ ได้ดังนี้ คือ

ช่วงที่ 1 จากสะพานหันถึงหัวเมียด (ถนนจักรวรรดิ) ชาวบ้านมักจะเรียกว่าจะพานหันมากกว่า เนื่องจากในสมัยโบราณนั้น สะพานหันเป็นสะพานที่มีหมุดหมุนหรือหันให้เรือผ่านได้ ปัจจุบันนี้ ได้เปลี่ยนมาเป็นสะพานที่มีร้านค้า 2 ข้างทางบนสะพาน สินค้าที่ขายในย่านนี้ โดยมากจะเป็นผ้าผืน ผ้าลูกไม้ ผ้าญี่ปุ่น ไหมพรม เครื่องแก้ว ตะเกียง นาฬิกา ของชำร่วย ทองรูปพรรณ และเพชรพลอย

ช่วงที่ 2 จากถนนจักรวรรดิถึงถนนราชวงศ์ ช่วงนี้เองมักจะเรียกติดปากกันว่า ลำเพ็ง (ตามเพ็ง) กิจกรรมการค้า และสินค้าย่านนี้ได้แก่ ผลไม้ทั้งสดและแห้ง ร้านขายยาจีน ยาไทย ร้านค้าเครื่องหนัง กระเป๋า รองเท้า ของชำร่วยและผ้า

ช่วงที่ 3 จากถนนราชวงศ์ ถึงห้างทองตั้งโต๊ะกังถึงถนนอิสราณภาพ ช่วงนี้จะเป็นช่วงขายส่งของที่ระลึกหรือของชำร่วย (กิ๊ฟท์ช็อบ) ของชำร่วยและผ้า

ช่วงที่ 4 จากถนนอิสราณภาพ ไปจรดถนนทรงสวัสดิ์ เป็นย่านขายส่งสินค้าอุตสาหกรรมและกิ่งอุตสาหกรรมหลากหลายชนิด และมักจะขายสินค้าเพียงชนิดเดียวทั้งร้าน เช่น ร่ม รองเท้า กระเป๋าถือ หมวก เชือกไนลอน เป็นต้น

2. ย่านเล่ง บ่วย เอี้ย (ตลาดใหม่) อยู่ในซอยอิสราณภาพซึ่งเป็นซอยเล็ก ๆ ที่เชื่อมต่อกับถนนเจริญกรุงกับเยาวราช สาเหตุที่เรียกย่านนี้ว่าเล่ง บ่วย เอี้ย เนื่องจากบริเวณนี้มีศาลเจ้าเล่งบ่วยเอี้ยที่เป็นที่เคารพนับถือของชาวจีนอยู่ ย่านนี้เป็นที่ตั้งของย่านการค้าอาหารสดและอาหารแห้ง กล่าวได้ว่าอาหารสดจากย่านนี้เป็นอาหารสดที่ผ่านการเลือกสรรมาเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีร้านขายอาหารแห้งหลากหลายชนิดจากประเทศจีน เช่น เห็ดหอม เป้าฮื้อ ปลิงทะเล หน่อไม้จีน หูฉลาม สมุนไพรจีน ฯลฯ

3. ย่านราชวงศ์ ในอดีตเป็นถนนสายการเงินที่สำคัญ ธนาคารและสถาบันการเงินหลายแห่ง ถือกำเนิดบนถนนสายนี้ ในยุคที่ถนนสายนี้เฟื่องฟู จะเป็นที่ตั้งของร้านอาหาร ร้านทอง โรงจิว และร้านขายของแปลกจากต่างประเทศ ซึ่งคาดว่าจะสินค้าที่ขึ้นมาจากท่าเรือราชวงศ์ ปัจจุบันนี้ถนนราชวงศ์เป็นที่ยึดของธุรกิจการค้าปลีกและค้าส่ง สำหรับสินค้าประเภทถุงพลาสติก วัสดุหีบห่อและบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ

4. ย่านคลองถม สาเหตุที่ได้ชื่อว่าคลองถมเนื่องจากในสมัยก่อน บริเวณนี้เป็นคลอง และเมื่อคลองได้หมดบทบาทในการสัญจรไปมา จึงได้มีการถมคลองเพื่อสร้างถนน หลังจากนั้น ถนนเส้นนี้จึงมีผู้เรียกขานกันว่า คลองถม ย่านนี้เป็นย่านที่จำหน่ายสินค้าและเครื่องมือใช้ไอเทค เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เครื่องเสียง เครื่องเล่นเกมส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องคิดเลข นาฬิกา เป็นต้น จึงมีทั้งของจริงของปลอมและของเลียนแบบ

5. ย่านริมถนนเจริญกรุง ถนนเจริญกรุงทั้ง 2 ฝั่ง จะมีร้านค้าที่คล้ายคลึงกัน จากแยก เอส.เอ.บี จนถึงแยกราชวงศ์จะเป็นร้านค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า จนถึงแยกวัดตึกบริเวณถนนมังกร จะมีร้านค้าของเด็กเล่นขาย จากถนนมังกรจนถึงถนนแปลงนาม จะเป็นที่ตั้งของร้านค้าเครื่องใช้ในพีธีแต่งงานตามประเพณี ตั้งแต่ หมอน ที่นอน ชุดเจ้าสาวแบบจีน เครื่องไหว้ ตัวอักษรขี้ผึ้ง (สุขสันต์คู่บ่าวสาว) ตุ๊กเต๋ หรือแม่แต่กระโถน นอกจากนี้ยังมีอาชีพรับจ้างเขียนคำอวยพรอักษรจีน (ตุ๊กเต๋เลี้ยง) อยู่มากมาย บริเวณย่านนี้เป็นที่ตั้งของสถานที่สำคัญ ๆ มากมาย เช่น วัดมังกรกมลาวาส (วัดเล่งเน่ยยี่) วัดคณิกาผล มุสลิชิปอเด็กเซียงตั้ง

6. ย่านทรงวาด ในอดีตย่านทรงวาดเป็นจุดขนถ่ายสินค้าจากทางเรือตลอดแนว มีคลังสินค้าที่เก่าแก่ตั้งอยู่ตลอดริมแม่น้ำ แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงทรงวาดจะมีเรือจอดคับคั่งและขนถ่ายสินค้ากันขุลมุนทั้งวันทั้งคืน ผลิตผลทางการเกษตร รวมทั้งสินค้าอุปโภคบริโภค จะถูกรวบรวมและส่งต่อไปจนถึงหัวเมืองชายทะเลตลอดรอบอ่าวไทย จนถึงปัจจุบัน การคมนาคมทางบก ได้รับความนิยมนมากขึ้น ย่านทรงวาดค่อย ๆ ลดความสำคัญลงไป

7. ย่านเวียงนครเขมร ในอดีต เวียงนครเขมรเป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นที่ชุมนุมร้านขายหนังสือชั้นนำเกือบ 10 ร้าน เช่น เขมรบรรณกิจ เสริมวิทย์บรรณาการ พทยาการ ฯลฯ นอกจากนี้ เวียงนครเขมรยังเป็นจุดกำเนิดของธุรกิจค้าวัตถุโบราณของกรุงเทพฯ และเป็นศูนย์รวมร้านค้าเครื่องดนตรีชั้นนำจากต่างประเทศ ปัจจุบันนี้ ย่านนี้ยังคงมีร้านหนังสือ ร้านเครื่องดนตรี และร้านขายของโบราณอยู่บ้าง แต่รูปลักษณะใหม่ของย่านนี้ในวันนี้ ก็คือ ศูนย์รวมของผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เช่น ไม้ เครื่องชุดมะพร้าว เครื่องคั้นกะทิ รถเข็น กะทะทองเหลือง ฯลฯ

8. ย่านเยาวราช ถนนเยาวราชถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของไชน่าทาวน์ในประเทศไทย เรียกอีกชื่อหนึ่งว่าถนนสายทองคำ เนื่องจากมีร้านทองอยู่เป็นจำนวนมาก จุดเด่นของย่านนี้คือ จะมีอาคารสูงมากกว่าย่านอื่นๆ ในไชน่าทาวน์ และมีป้ายโฆษณาเป็นจำนวนมาก ในเวลากลางคืน บริเวณทางเท้าจะเปลี่ยนเป็นที่ตั้งของร้านอาหาร ซึ่งมีมากมายหลายชนิด และเป็นที่ขึ้นชื่อมาก นอกจากร้าน

ทองแล้ว ถนนเยาวราชยังมีร้านหมูแผ่น หมูหยอง ที่มีชื่อเสียง ซึ่งเป็นของฝากที่ชาวจีนต่างแดนที่มาเยือนเมืองไทยมักจะนิยมซื้อกัน

9. ย่านแปลงนาม ย่านนี้เป็นจุดที่ถนนเชื่อมต่อระหว่างถนนเจริญกรุงกับถนนเยาวราช ในย่านนี้จะมีสินค้าและบริการ เช่น ร้านขายและรับซ่อมตะเกียงลาน และเตาน้ำมันกาด มีตลาดสดจำหน่ายอาหารสด อาหารแห้ง และผลไม้จากประเทศจีน

10. ย่านเยาวราชพานิช เป็นย่านที่เป็นทางเชื่อมระหว่างถนนวานิช 1 และถนนทรงวาด ย่านนี้เป็นที่ตั้งของศาลเจ้าแม่ประดู่ ศาลเจ้าเจี๋ยอึ้งกง และลิฟต์เก่าโรงแรมคาเธ่ย์ ซึ่งเป็นลิฟต์แบบโบราณที่เป็นสัญลักษณ์ของย่านนี้ได้ดีทีเดียว

11. ย่านพาดสาย อยู่ใกล้กับวัดสัมพันธวงศ์ จุดเด่นของย่านนี้คือ เป็นย่านที่มีประวัติการตั้งโรงพิมพ์ที่สืบเนื่องกันมายาวนาน ได้แก่ ประชาช่าง ประชาชื่น ปัจจุบันโรงพิมพ์เหลืออยู่จำนวนน้อยแล้ว สิ่งที่เป็นจุดเด่นของย่านนี้ คือ ร้านกาแฟเก่าแก่ 2 ร้าน ที่ถือเป็นสถานภาพแบบจีนชานแท้ เป็นแหล่งชุมนุมคนจีนอีกแห่งหนึ่งทีเดียว

12. ย่านโอเดียน อยู่ตรงบริเวณใกล้เคียงกับวงเวียนโอเดียน ย่านนี้เป็นย่านค้าเครื่องเหล็ก เครื่องจักร อุปกรณ์ประปา และเครื่องมือต่าง ๆ จุดเด่นของย่านนี้อยู่ที่วัดไตรมิตรวิทยาราม ซึ่งเป็นสถานที่ประดิษฐาน พระพุทธรูปทองคำที่ใหญ่ที่สุดในโลก นอกจากนี้ บริเวณนี้ยังเป็นที่ตั้งของซุ้มประตูเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา ซึ่งถือเป็นประตูสู่เขานาหวานในประเทศไทย

13. ย่านจักรวรรดิ อยู่ตรงช่วงบริเวณถนนจักรวรรดิ จุดเด่นของช่วงนี้ที่มีร้านขายยาสมุนไพรไทยหลายร้าน ซึ่งขายทั้งปลีกและส่ง นอกจากนี้ยังมีโรงงานเกลือซึ่งเป็นโรงงานเกลือเพียงแห่งเดียวในบริเวณนี้ ซึ่งมีขายเฉพาะเกลือทะเลเท่านั้นและดำเนินกิจการมากกว่า 80 ปีแล้ว

14. ย่านเซียงกง คำว่า "เซียงกง" ได้มาจากชื่อของศาลเจ้าที่อยู่ในย่านนี้ และมีผู้ให้ความนับถือศรัทธามากมาย จนกลายเป็นสัญลักษณ์ของย่านนี้ และเป็นชื่อของแหล่งจำหน่ายอะไหล่และเครื่องเหล็กมือสอง ซึ่งถูกยืมชื่อให้ใช้ทั่วประเทศ ธุรกิจค้าและเพื่อจำหน่ายเครื่องยนต์เก่าเริ่มต้นที่นี่ นอกจากสินค้ามือสองแล้ว ตลาดค้าเหล็กแผ่น เหล็กเส้น เหล็กหล่อ ก็ถือกำเนิดในประเทศไทยที่บริเวณนี้เช่นกัน นอกจากนี้ธุรกิจท่อน้ำ วาล์วน้ำ และอุปกรณ์ต่อเนื่องกับงานโลหะ จำหน่ายตลอดย่าน

15. ย่านตลาดน้อย เดิมชาวจีนเรียกว่า ตลาดเกียะ เป็นตลาดที่มีสินค้าจากประเทศไทยและของสดที่มีคุณภาพ เป็นแหล่งค้าขายอาหารที่มีชื่อเสียงมากที่สุด สถานที่ที่น่าสนใจในย่านนี้ คือ ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาตลาดน้อย ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์แห่งแรกของคนไทย ที่มีชื่อเดิมว่า แบงก์สยามกัมมาจล ที่เปิดให้บริการเมื่อ 100 ปีก่อน มาจนถึงปัจจุบัน

16. ย่านตลาดเก่า อยู่บนตรอกอิศราณูภาพ ซึ่งเป็นตรอกที่เชื่อมต่อระหว่างถนนเยาวราชกับถนนวานิช 1 สาเหตุที่ได้ชื่อว่าตลาดเก่า เพราะเป็นตลาดแห่งแรกที่เกิดขึ้นในเยาวราช นับจนถึงปัจจุบัน ตลาดเก่ามีอายุนับร้อยปีแล้วทีเดียว ซึ่งที่ตลาดเก่านี้ได้ขายอาหารสดที่มีคุณภาพทั้งขายปลีกและขายส่ง มีอาหารให้เลือกหลายหลาก ภัตตาคารที่มีชื่อเสียงในกรุงเทพ ส่วนใหญ่ ต้องมาจับจ่ายซื้ออาหารสดที่นี่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายธนทรัพย์ มีทรัพย์ อายุ 25 ปี เกิดวันที่ 14 กรกฎาคม 2524 ที่จังหวัดมหาสารคาม จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี จบการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เมื่อปี พ.ศ. 2546 จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาดุริยางคศิลป์ จบการศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต เมื่อปี พ.ศ. 2550 จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย